

Dejvid Brin, PONIRAČ U SUNCE
Prevela Zvezdana Šelmić

PRVI DEO

...razumno je nadati se kako ćemo,
u ne tako dalekoj budućnosti,
biti sposobni da razumemo
tako jednostavnu stvar kao što je jedna zvezda.

A. S. Edington, 1926.

1. IZ KITOVSKOG SNA

"Makakai, jesi li spremna?"

Džekob je zanemario tiho zujanje motora i ventila unutar metalne čaure. Ležao je nepomično. Dok je čekao odgovor, voda je blago zapljuskivala zaobljenu njušku njegovog mehaničkog kita.

Ponovo je proverio majušne pokazivače na ekranu svog šlema. Da, radio je ispravan. U drugom mehanokitu, koji je ležao napola potopljen nekoliko metara dalje, čula se svaka izgovorena reč.

Voda je tog dana bila izuzetno bistra. Zagledavši se naniže, ugledao je malu leopard-ajkulu kako lenjo pliva, pomalo izmeštena u ovim dubljim vodama podalje od obale.

"Makakai... jesi li spremna?"

Pokušao je da ne zvuči nestrpljivo, da ne oda napetost koja mu se nakupljala u potiljku i vratu dok je čekao. Sklopio je oči i naveo sitne mišiče da se opuste, jedan po jedan. I dalje je čekao svoju učenicu da progovori.

"Jesssam... hajdemo na posssao!" konačno je dopro kлокotavi, kreštavi glas. Reči su zvučale zadihano, kao da su izgovorene u žurbi, udišući umesto izdišući vazduh.

Prilično dug govor za Makakai. Video je delfinkinu mašinu za obuku tik pored svoje, a slika se odražavala u ogledalima po ivici štitnika lica. Sive, metalne šape polako su se podizale i spuštale u ritmu talasa. Slabo, bez korišćenja energije, veštačka peraja su se pomerale, razlivena pod prozirnom, neravnom površinom vode.

Spremna je kao i uvek, pomislio je. Ako tehnologija može da odvrati delfine od Kitovskog Sna, sada ćemo to saznati.

Ponovo je bradom pritisnuo prekidač mikrofona. "U redu, Makakai. Znaš kako mehanokit radi. Pojačaće svaki tvoj pokret, ali ako hoćeš da upotrebiš rakete moraćeš da izdaš naređenje na engličkom. Da bi bilo pravedno, ja svoje moram da pokrenem zviždanjem na trinarnom."

"Jasssno!" zašištalala je ona. Sive šape njenog mehanokita ponovo su se silovito pokrenule, uz glasan udar i pljusak slane vode.

Napola promrmljavši molitvu Sanjaču, Džekob je dotakao prekidač kojim je uključio pojačivače na oba mehanokita, a potom oprezno pomerio ruke kako bi pokrenuo peraja. Savio je noge, na šta su se masivne šape snažno trgale, i njegova mašina se smesta prevrnula na bok i potonula.

Džekob je pokušao da se ispravi ali je opet preterao, pa se mehanokit još više iskrenuo. Lupanje peraja je smesta pretvorilo okolnu vodu u zapenušanu masu mehurića, sve dok strpljivo, pokušajem i pogreškom, nije uspeo da se ispravi.

Ponovo se otisnuo, pažljivo, kako bi krenuo, a onda je izvio leđa i ritnuo se unazad. Mehanokit je odgovorio ogromnim skokom u vazduh, uz mahanje repom.

Delfinka je isprednjačila gotovo čitav kilometar. Kad se našao na vrhuncu putanje, Džekob ju je ugledao kako ljupko pada sa visine od deset metara i glatko klizi u vodu.

Uperio je vrh kacige u more i voda mu se približila kao zeleni zid. Kaciga mu je zazvonila od udara kada se zario u masu plutajuće morske trave. Zlatni garibaldi panično su se razbežali dok je ponirao kraj njih.

Išao je suviše strmo. Opsovao je i dvaput zamahnuo nogama da se ispravi. Ogromna metalna peraja na napravi lupala su po vodi u ritmu njegovih pokreta; svaki udar je osećao kao drhtaj duž leđa koji ga je pritiskao ga uz čvrsto

tapacirano odelo. Kada je došao trenutak, izvio se i ponovo se ritnuo. Mašina je iskočila iz vode.

Sunce mu je bljesnulo u levi prozor kao eksplozija, potpuno zaklonivši svetlucanje kontrolnih lampica. Kompjuter u kacigi kao da se tiho smejavao dok se Džekob izvijao, okretao glavu naniže i ponovo se sjurivao u vodu.

Dok se jato srebrnastih sardela rasipalo pred njim, Džekob je glasno podvrisnuo od oduševljenja.

Držao je ruke na kontrolama položaja raketa i na vrhuncu sledećeg skoka odzviždao je šifru na trinarnom. Začulo se brujanje motora dok je egzoskelet pružao zakrilca na bokovima. A onda su se javile mlaznice uz divlji trzaj, potiskujući tapacirani deo za glavu naviše naglim ubrzanjem, pritiskajući mu unutrašnjost potiljka dok su talasi jurili kraj njega, tik ispod zavitanog broda.

Spustio se blizu Makakai, uz ogroman pljusak. Odzviždala mu je prodornu dobrodošlicu na trinarnom. Džekob je pustio da se rakete automatski zaustave, pa je nastavio da mehaničkim pokretima skače kraj nje.

Neko vreme su se usklađeno kretali. Makakai je svakim skokom postajala sve smelija, izvodeći okrete i piruete u dugim sekundama pre no što bi udarili o vodu. Jednom, usred vazduha, zaštekala je bezobrazan limerik na delfinskom, prilično slabog kvaliteta, ali Džekob se nadao da su ga na pratećem brodu uhvatili. Propustio je poslednji stih jer je pljusnuo u vodu.

Ostatak ekipe za obuku pratio ih je na hoverkraftu. Pri svakom skoku video je veliki brod, sada umanjen zbog rastojanja, a onda bi udar o vodu zaklonio sve sem zvuka pljuskanja, Makakainog sonarnog kreštanja i bliske, fosforescentne, plavozelene boje koja mu je jurila po prozorima.

Džekobov hronometar pokazao je da je prošlo deset minuta. Neće moći da drži korak sa Makakai duže od pola sata, bez obzira na to koliko pojačanje koristio. Ljudski mišići i nervni sistem nisu predviđeni za ovoliko izvijanje i pljuskanje.

"Makakai, vreme je da isprobamo rakete. Javi mi kad budeš spremna, pa ćemo ih upotrebiti u narednom skoku."

Oboje su se spustili u more i on je veslao perajima po zapenušanoj vodi kako bi se spremio za sledeći skok. Ponovo su poleteli.

"Makakai, ozbiljno govorim. Jesi li spremna?"

Zajedno su plovili kroz vazduh. Video joj je sitno okce iza plastičnog prozora dok se njen mehanokit izvijao pre no što će pasti u vodu. Trenutak kasnije i on je pošao za njom.

"U redu, Makakai. Ako mi ne odgovoriš, moraćemo odmah da prekinemo."

Plava voda jurila je kraj njega, zajedno sa oblakom mehurića, dok je hitao kraj svoje učenice.

Makakai se izvila i zaronila, umesto da izroni za naredni skok. Kuckala je nešto na trinarnom, gotovo suviše brzo da bi se razumelo... o tome kako ne bi trebalo da joj kvari zabavu.

Džekob je pustio da njegova mašina polako izroni. "Hajde, draga, koristi naš lepi engleski. Trebaće ti, ukoliko želiš da se tvoja deca ikada otisnu u svemir. A i tako je izražajan! Hajde. Reci čika-Džekobu šta misliš o njemu."

Nastupilo je nekoliko sekundi ćutanja. A onda je ugledao kako se nešto kreće ispod njega, veoma brzo. Sunulo je naviše i, tik ispod površine, začuo je Makakain glas, napet i vrištav:

"H-h-hajde, stigni me! Letiiiiim!"

Uz poslednju reč, naglo je povukla mehanička peraja i iskočila iz vode u plamenom stubu.

Džekob se nasmejavao, zaronio da uhvati zalet, a potom je poleteo u vazduh za svojom učenicom.

Glorija mu je dodala kompjuterski ispis čim je završio drugu šolju kafe. Džekob je pokušao da usmeri pogled na krivudave linije, ali oči su mu još poigravale kao talasi okeana. Vratio joj je papir.

"Kasnije ću pregledati podatke. Možeš li da mi daš kratak pregled? I uzeću jedan sendvič, ako dopustiš da ja sklonim sudove."

Dodala mu je sendvič sa tunjevinom i sela na ivicu kuhinjskog stola, držeći se za ivice da predupredi ljuljanje broda. Kao i obično, nije imala na sebi gotovo ništa. Onako lepoj, dobro oblikovanoj, sa dugačkom crnom kosom, mladoj naučnici je to 'gotovo ništa' veoma lepo stajalo.

"Mislím da imamo EKG podatke koji su nam potrebni, Džekobe. Ne znam kako si uspeo, ali Makakaino razumevanje engleskog bilo je gotovo dvostruko veće od normalnog. Manfred misli da je našao dovoljno povezanih sinaptičkih grupacija za čitavu sledeću seriju eksperimentalnih mutacija. Postoji nekoliko čvorova u levom cerebralnom režnju koje želi da proširi kod Makakainih potomaka.

Moja grupa je zadovoljna i sadašnjim stanjem. Makakaine sposobnosti sa mehanokitom dokazuju da ovo pokolenje može da koristi mašine."

Džekob je uzdahnuo. "Ako se nadaš da će ti rezultati ubediti Savez da otkáže sledeće pokolenje mutacija, veoma se varaš. Oni se, izgleda, boje. Ne žele da se zauvek oslanjaju na poeziju i muziku kako bi dokazali da su delfini inteligentni. Žele rasu analitičkih korisnika oruđa, a davanje šifre za korišćenje raketa na mehanokitu sigurno nije dovoljno. Dvadeset prema jedan da će Manfredu dozvoliti da seče."

Glorija je pocrvenela. "Da seče! Oni su ličnosti, ličnosti sa divnim snovima. Pretvorićemo ih u inženjere, a izgubićemo rasu pesnika!"

Džekob je spustio koricu od sendviča i otro mrve sa grudi. Već je zažalio što je išta rekao.

"Znam, znam. I ja bih želeo da stvari idu malo sporije. Ali pogledaj to ovako. Možda će delfini jednog dana biti u stanju da pretoče Kitovski San u reči. Neće nam biti potreban trinarni za časakanje o vremenu, ni Tarzan-engleski za rasprave o filozofiji. Biće u stanju da se pridruže šimpanzama i da pokazuju metaforički dugački nos Galaktincima dok mi izigravamo dostojanstvene odrasle."

"Ali..."

Džekob je podigao ruku da je prekine. "Možemo li o tome kasnije? Voleo bih da se malo opružim, a onda ću posetiti našu curu."

Glorija se za trenutak namrštila, a onda se otvoreno nasmešila. "Izvini, Džekobe. Sigurno si veoma umoran. Ali barem danas, konačno, sve je išlo kako valja."

Džekob je dozvolio sebi da joj uzvрати osmeh. Od toga su mu se na širokom licu pojavile bore oko usana i očiju.

"Da", rekao je, ustajući. "Danas je sve išlo kako valja."

"Ah, da. Dok si bio dole, imao si poziv. Od Itija! Džoni se toliko uzbudio da se jedva setio da zapiše poruku. Mora da je tu negde."

Odgurnula je posuđe da bi pronašla komad papira. Dodala mu ga je.

Džekobove guste obrve su se skupile dok je gledao poruku. Koža mu je bila čvrsta i tamna, posledica mešavine nasleđa i izloženosti suncu i moru. Smeđe oči pretvarale su mu se u koncentraciji u proreze. Prineo je žuljevitu šaku ivici kukastog, ameroindijskog nosa dok se borio sa radistinim rukopisom.

"Svi mi znamo da si radio sa Itijima", rekla je Glorija. "Ali svakako nisam očekivala da će se neko od njih pojaviti na ekranu! Naročito ne takav koji izgleda kao ogroman zeleni karfiol, a govori kao ministar protokola!"

Džekob je naglo podigao glavu.

"Zvao je Kanten? Ovamo? Je li ostavio ime?"

"Trebalo bi da je zapisano. Znači, to je bilo? Kanten? Izgleda da se baš ne razumem mnogo u vanzemaljce. Umem da prepoznam Sintijca i Timbrima, ali ovaj je bio nešto novo."

"Hm... idem da pozovem nekog. Sudove ću oprati posle, nemoj ni da ih pipneš! Reci Manfredu i Džoniju da ću odmah sići da obiđem Makakai. I još jednom hvala." Nasmešio joj se i pomilovao je po ramenu, ali čim se okrenuo lice mu je zadobilo izraz zabrinutosti.

Prošao je kroz prednji otvor potpalublja, gužvajući papir sa porukom.

Glorija je za trenutak gledala za njim. Potom je uzela kompjuterski ispis, žaleći što ne zna kako da zadrži pažnju muškarca duže od sata... ili jedne noći.

Džekobova kabina ličila je na plakar sa uskim ležajem, ali bila je dovoljno izdvojena. Izvukao je prenosni teli iz ormara kraj vrata i seo na ležaj.

Nije bilo osnove za pretpostavku da je Fejgin zvao iz bilo kog drugog razloga do da malo pročaska. Uostalom, duboko se zanimao za rad sa delfinima.

Ipak, nekoliko puta se dešavalo da poruke od vanzemaljaca vode pravo u nevolju. Džekob je pomislio da ni ne nazove Kantena.

Posle malo oklevanja, ipak je ukucao šifru i zavalio se da se sabere. Kada malo bolje razmisli, nije mogao da odoli prilici da popriča sa Itijima, bilo gde i bilo kad.

Preko ekrana je blesnuo niz binarnih brojki, dajući položaj prenosne jedinice koju je zvao. Iti rezervat u Baji. Ima smisla, pomislio je Džekob. Tamo je Biblioteka. Potom se pojavilo standardno upozorenje da Uslovne ličnosti nemaju prava na kontakt sa vanzemalcima. Džekob je sa gađenjem odvratio pogled. Blistave iskre statičkog elektriciteta ispunile su prostor između čebadi i ekrana i tu se pojavio Fejgin, slika i prilika, svega nekoliko centimetara udaljen.

Iti je zaista pomalo ličio na džinovski, zeleni karfiol. Obli plavozeleni izdanci stvarali su simetrične, kuglaste tvorevine oko čvornovatog, izbrazdanog stabla. Ponegde su se na granama nalazile sitne, kristalne pege, stvarajući grozd pri vrhu, oko nevidljivog otvora za disanje.

Lišće se zatalasalo, a kristali pri vrhu zazvonili su od strujanja vazduha koji je biće izdisalo.

"Zdravo, Džekobe." Fejginov glas dopirao je odnekud iz vazduha, utanjen. "Pozdravljam te sa zadovoljstvom i zahvalnošću, a uz nedostatak mnogih formalnosti, što si često tražio od mene."

Džekob se uzdržao da se ne nasmeje. Fejgin ga je podsetio na drevnog mandarina, što zbog raspevanog glasa što zbog složenog protokola kojim se koristio u ophođenju čak i sa najbližim prijateljima.

"Pozdravljam te, prijatelju Fejgine i želim ti sve najbolje uz dužno poštovanje. A pošto smo to sredili, i pre nego što išta kažeš, odgovor je ne."

Kristali su tiho zazvonili. "Džekobe! Tako si mlad, a tako pronicljiv! Divim se tvojoj dosetljivosti i sposobnosti da prozreš razloge zbog kojih sam te zvao!"

Džekob je odmahnuo glavom.

"Mani laskanje i prikrivene sarkazme, Fejgine; zahtevam da razgovaramo na običnom engleskom jer to je jedini način da izbegnem da me sateraš u ugao kad god imam posla sa tobom. Osim toga, vrlo dobro znaš o čemu govorim!"

Vanzemaljac se zatresao, oponašajući sleganje ramenima.

"Ah, Džekobe, klanjam se pred tvojom voljom i koristim visoko cenjeno poštenje kojim tvoja rasa može da se ponosi. Istina je da postoji mala usluga koju sam se drznuo da tražim. Ali sada, pošto si mi odgovorio... ne dovodeći u sumnju izvesne ranije neprijatne događaje, koji su se ipak većinom okrenuli u tvoju korist... rešio sam da više ne govorim o tome.

Smem li da pitam kako napreduje tvoj rad sa ponosnom rasom štićenika?"

"O, da, posao odlično napreduje. Danas smo postigli veliki uspeh."

"To je sjajno, siguran sam da se ne bi desilo da nije tebe. Čuo sam da si nezamenljiv na tom poslu!"

Džekob je odmahnuo glavom, pokušavajući da razbistri misli. Fejgin je nekako opet došao u prednost.

"Pa, istina je da sam uspeo da pomognem ranije, kod problema oko Vodene Sfinge, ali otada nisam učinio ništa značajnije. Bez veze, svako bi mogao da radi ono čime se ja bavim u poslednje vreme."

"Oh, vrlo mi je teško da poverujem u to!"

Džekob se namrštitio. Na žalost, rekao je potpunu istinu. A od sada će posao u Centru za Uzdizanje biti još jednoličniji.

Stotine stručnjaka, od kojih su mnogi upućeniji u delfinsku psihologiju nego on, jedva čekaju da se uključe. Centar će ga verovatno zadržati, delom iz zahvalnosti, ali da li zaista želi da ostane? Ma koliko voleo delfine i more, u poslednje vreme je bio sve nemirniji.

"Fejgine, žao mi je što sam u početku bio onako grub. Voleo bih da čujem zbog čega si me zvao... pod uslovom da shvatiš da je moj odgovor i dalje ne."

Fejgin je zašuškao lišćem.

"Nameravao sam da te pozovem na mali, prijateljski sastanak sa nekim valjanim bićima raznih vrsta, na kome će se raspravljati o važnom problemu čisto intelektualne prirode. Sastanak će se održati u četvrtak, u Posetilačkom centru u Ensenadi, u jedanaest časova. Eventualnim dolaskom ne preuzimaš nikakve obaveze."

Džekob se za trenutak zamislio.

"Znači, Itiji? Koji? O čemu je reč?"

"Avaj, Džekobe, nisam ovlašćen ništa da kažem, bar ne preko telijsa. Pojedini će morati da sačekaju dok dođeš, ako dođeš, u četvrtak."

Džekoba je smesta obuzela sumnjičavost. "Reci mi, taj 'problem' nije političke prirode? Počinje tako da mi zvuči."

Tuđinčeva slika postala je gotovo nepokretna. Vrlo polako je pomerao zelenu masu, kao da razmišlja.

"Nikada nisam razumeo, Džekobe", konačno je nastavio raspevani glas, "zašto neko sa takvim poreklom toliko malo polaže na razmenu osećanja i potreba koju nazivaš 'politikom'. Da je metafora odgovarajuća, rekao bih da mi je 'politika u krvi'. U tvojoj sigurno jeste."

"Ne upetljivaj u to moju porodicu! Samo bih da znam zašto bih čekao do četvrtka da saznam šta je uopšte posredi!"

Kanten je ponovo oklevao.

"Ima nekih... vidova tog pitanja koje nije mudro odavati u etar. Nekoliko zatvorenijih grupa unutar tvoje kulture verovatno bi pogrešno upotrebile te podatke kad bi... doznali za njih. U svakom slučaju, uveravam te da će tvoje učešće biti čisto tehničke prirode. Želimo da iskoristimo tvoje znanje i veštine koje si koristio u Centru."

Koješta, pomislio je Džekob. Potrebno je tebi i nešto više.

Dobro je poznao Fejgina. Ako ode na sastanak, Kanten će svakako pokušati da ga upotrebi kao mamac za neku neverovatno složenu i opasnu pustolovinu. Dotični tuđinac to mu je već tri puta priredio.

Prva dva puta Džekobu nije smetalo. Ali tada je bio drugačija ličnost, ljubitelj takvih stvari.

A onda je došla Iгла. Trauma u Ekvadoru mu je potpuno izmenila život. Nije imao nimalo želje da ponovo prođe kroz tako nešto.

Pa ipak, Džekob je osetio duboko oklevanje da razočara starog Kantena. Fejgin ga zapravo nikada nije slagao, a on je bio jedini Iti koji je neprikriveno cenio ljudsku kulturu i istoriju. Iako je fizički bio najtuđinskiji od svih vanzemaljaca, Fejgin je od svih njih najupornije pokušavao da razume Zemljane.

Najsigurnije bi bilo da lepo kažem Fejginu istinu, pomislio je Džekob. Ako počne da me suviše gnjavi, ispričaću mu o svom mentalnom stanju - o eksperimentima sa samohipnozom i čudnim ishodima koje sam dobio. Neće me suviše pritiskati ako budem zahtevao fer-plej.

"U redu", uzdahnuo je. "Pobedio si, Fejgine. Doći ću. Samo, ne očekuj da ću izigravati glavnu zvezdu predstave."

Fejginov smeh je imao prizvuk šumskog vetra. "Ne brini zbog toga, prijatelju Džekobe! U ovoj predstavi niko neće ni pomisliti da si ti zvezda!"

Sunce je još bilo na obzorju kada je pošao duž gornje palube ka Makakainim odajama. Naginjalo se, mutno i narandžasto, kroz retke oblake na zapadu - dobroćudna, bezlična kugla. Za trenutak je zastao kraj ograde da uživa u bojama zalaska i mirisu mora.

Sklopio je oči i pustio da mu sunce zagreje lice, da zraci prodru pod kožu kao nežno, tamneće ubeđivanje. Konačno je prebacio obe noge preko ograde i skočio na donju palubu. Osećanje napetosti i energije gotovo je potpuno potisnulo umor napornog dana. Počeo je da mumla nekakvu melodiju - potpuno falš, naravno.

Kada je prišao bazenu, kraj ivice se pojavila umorna delfinka. Makakai ga je pozdravila pesmom na trinarnom, prebrzo da bi je razumeo, ali zvučalo je prilično opako. Nešto u vezi sa njegovim seksualnim navikama. Delfini su pričali ljudima masne viceve hiljadama godina pre no što su ljudi počeli da ih odabiraju i gaje kako bi stekli um i govor, pa su počeli da ih shvataju. Makakai je

verovatno daleko mudrija od svojih predaka, pomislio je Džekob, ali osećanje za humor još joj je sasvim delfinsko.

"Pa", rekao je. "Ko se to danas naradio?"

Poprskala ga je vodom, slabije nego obično, i rekla nešto što je zvučalo kao "Fffi ssse!"

Ali prišla je bliže kada se sagnuo da spusti ruku u vodu i pozdravi je.

2. KOŠULJE I KOŽE

Stara severnoamerička vlada odavno je podigla Granični pojas, kako bi kontrolisala kretanje preko meksičke granice. Tamo gde su se dva grada nekada dodirivala stvorena je pustinja.

Posle Preokreta i uništenja ugnjetavačke 'Birokratije' starih sindikalnih vlada, vlasti Konfederacije pretvorile su čitavu oblast u park. Granična zona između San Franciska i Tihuane sada je predstavljala jedno od najvećih šumovitih područja južno od parka Pendleton.

Ali to se menjalo. Dok je vozio iznajmljeni auto ka jugu, izdignutim auto-putem, Džekob je video nagoveštaje da se pojas vraća staroj svrsi. Radnici su sa obe strane puta sekli drveće i podizali vitke, crveno-bele stubove na svakih sto metara ka istoku i zapadu. Stubovi su bili sramotni. Odvratio je pogled.

Ogroman belo-zeleni znak širio se nad putem tamo gde je niz stubova presecao saobraćajnicu.

Nova Granica: Rezervat vanzemaljaca u Baji
Stanivnici Tihuane koji su ne-građani
neka se jave u Gradsku kuću radi
izdašne nadoknade za preseljenje!

Džekob je odmahnuo glavom. "Oderint dum metuant", promrmljao je. Neka slobodno mrze, samo dok se plaše. Pa šta ako je neko u tom gradu proveo čitav život. Ako nije dobio pravo glasa, mora da se skloni u stranu kada naiđe napredak.

Tihuana, Honolulu, Oslo i desetak drugih gradova bili su predviđeni za novo proširenje Iti rezervata. Pedeset ili šezdeset hiljada Uslovnjaka, privremenih i stalnih, moraće da se preseli kako bi ti gradovi bili 'bezbedni' za možda hiljadu vanzemaljaca. Stvarne nedaće biće male, naravno. Većina Zemlje i dalje je zatvorena za Itije i ne-građani još imaju dovoljno mesta. Osim toga, vlada daje velike odštete.

Ali na Zemlji su se ponovo pojavile izbeglice.

Na južnom kraju Pojasa iznenada je iznikao grad. Mnoge zgrade bile su u španskom i neošpanskom stilu, ali nad njima su se pokazivali arhitektonski eksperimenti tipični za savremene meksičke gradove. Ovde su sve zgrade bile bele i plave. Saobraćaj sa obe strane auto-puta ispunjavao je vazduh tihim električnim brujanjem.

Svuda nad gradom, zeleno-beli metalni znaci, nalik na onaj kraj granice, objavljivali su nadolazeću promenu. Ali jedan, blizu auto-puta, bio je umrljan crnom sprej-bojom. Pre no što mu je nestao sa vidika, Džekob je razabrao grubo naškrabane reči 'Okupacija' i 'Invazija'.

To je učinio neki stalni Uslovnjak, pomislio je. Jedan građanin sigurno neće preduzeti nešto tako nastrano kad ima na raspolaganju hiljade zakonitih načina da izrazi svoje mišljenje. A privremeni Uslovnjak, osuđen na uslovnost zbog nekog zločina, ne bi želeo da mu se kazna produži. Privremenjak bi shvatio koliko je izvesno da će ga uhvatiti.

To je bez sumnje neki siroti Stalni, suočen sa izgnanstvom, dao oduška svojim osećanjima, ne mareći za posledice. Džekob je saosećao sa njim. Nesrećnik je sada već sigurno u zatvoru.

Iako ga politika nije naročito zanimala, Džekob je poticao iz porodice političara. Dvojica njegovih dedova bili su heroji Preokreta, kada je mala grupa tehnokrata uspela da poruši Birokratiju. Porodična politika prema zakonima o Uslovnosti podrazumevala je divlje protivljenje.

Džekobu je poslednjih godina prešlo u naviku da izbegava sećanja na prošlost. Ipak, sada mu se slika sama pojavila u umu.

Letnja škola klana Alvarez upriličena je u brdima iznad Karakasa... u istoj onoj kući gde su Džozef Alvarez i njegovi prijatelji kovali planove pre trideset godina... i tu je ujka Džeremi držao predavanje pred Džekobovim rođacima i usvojenim rođacima koji su slušali, oličenje poštovanja spolja i letnje dosade iznutra. A Džekob se zavukao u ugao, željan da se vrati u svoju sobu, do 'tajne opreme' koju je sklopio zajedno sa usvojenom sestrom, Alisom.

Blag i samouveren, Džeremi je bio tek na pragu srednjih godina, sve uticajnija ličnost u Skupštini Konfederacije. Uskoro će postati vođa klana Alvarezovih, proguravši se pored starijeg brata Džemsa.

Ujka Džeremi je pričao kako je stara Birokratija naredila da svi ljudi moraju proći testove 'nasilničkih sklonosti', a oni koji bi na testu pali bili su pod stalnim nadzorom - Uslovnjaci.

Džekob se tačno sećao reči koje je njegov ujak izgovorio tog popodneva, kada se Alisa ušunjala u biblioteku, sa svojih dvanaest godina i licem koje je zračilo od uzbuđenja kao da će se pretvoriti u novu.

"...Uložili su ogromne napore da ubede stanovništvo", govorio je Džeremi tihim, dubokim glasom, "da će zakoni smanjiti kriminal. I zaista su imali uticaja. Pojedinci sa radio-predajnikom u zadnjici najčešće dvaput promisle pre no što nanesu zlo svojim bližnjim.

Kao i sada, građani su voleli zakone o Uslovnjaštvu. Nije im bilo teško da zaborave kako ti zakoni narušavaju sva tradicionalna ustavna i procesna prava. Većina ih je ionako živela u zemljama koje nisu imale te lepote.

A kada je rupa u tim zakonima omogućila Džozefu Alvarezu i njegovim prijateljima da povuku i same Birokrate za uši - pa, trijumfalni građani su još više zavoleli Uslovnjaštvo. Vođama Preokreta ne bi koristilo da su dalje produbljivali taj problem. Imali su sasvim dovoljno posla sa uspostavljanjem Konfederacije..."

Džekob je pozeleo da provrišti. Matori ujka Džeremi neprekidno brblja o prastarim glupostima, a Alisa - srećna Alisa na koju je došao red da rizikuje bes odraslih i sedi kraj priključka kojim su prisluškivali kućni svemirski prijemnik - šta li je to čula?!

Mora da je svemirski brod! To bi bio tek treći koji se vratio! Samo time su se mogli objasniti poziv Svemirskim rezervistima i čitava gužva u istočnom krilu, gde su odrasli imali laboratorije i kancelarije.

Džeremi je i dalje razglabao o nedostatku saosećanja kod javnog mnjenja, ali Džekob ga nije ni video ni čuo. Držao je zaleđen izraz lica dok se Alisa saginjala da šapne - ne, da dahne od uzbuđenja - njemu na uvo.

"Vanzemaljci, Džekobe! Dovode vanzemaljce! U sopstvenim brodovima! Oh, Džejk, 'Vesarijus' nam donosi Itije!"

Džekob je tada prvi put čuo tu reč. Često se pitao je li je možda baš Alisa skovala. Tada, sa deset godina, upitao se da li su "i ti" drugi nekakve ljudožderne životinje.

Dok se vozio nad ulicama Tihuane, shvatio je da na to pitanje još nije odgovoreno.

Na više glavnih raskrsnica primetio je da je umesto zgrade na uglu postavljen šareni 'Kiosk za osveženje vanzemaljaca'. Promaklo je i nekoliko otvorenih autobusa, prepravljenih tako da odgovaraju i ljudima i vanzemaljcima - kako onima koji pužu, tako i onima koji su visoki po tri metra i hodaju.

Dok je prolazio kraj Gradske kuće, Džekob je ugledao desetak 'Koža' kako demonstrira. Bar su izgledali kao Kože: ljudi obučeni u krzna, sa plastičnim dečjim kopljima u rukama. Ko bi se drugi tako obukao po ovakvom vremenu?

Pojačao je ton na radiju u kolima i pritisnuo dugme za kontrolu glasom.

"Mesne vesti", rekao je. "Ključne reči: Kože, Gradska kuća, demonstracije."

Posle samo trenutne pauze, iza kontrolne table se začuo mehanički glas sa primetnim izobličenjima od kompjuterske obrade vesti. Džekob se upitao da li će ikada taj glas zvučati kao pravi.

"Kratki pregled vesti." Veštački glas imao je oksfordski naglasak. "Izvod: danas, 12. januara 2246, vreme: devet i četrdeset jedan, dobro jutro. Trideset

sedam osoba demonstrira pred Gradskom kućom u Tihuani, potpuno zakonito. Prijavljeni razlog, iznet u prilogu, jeste širenje Rezervata za vanzemaljce. Molim da me prekinete ukoliko želite da dobijete prikaz njihovog registrovanog manifesta za protest."

Mašina je zastala. Džekob nije rekao ništa, već se pitajući želi li da čuje ostatak izvoda. Dovoljno dobro je poznao pobunu Koža protiv značenja Rezervata: da barem neki ljudi nisu pogodni za kontakte sa vanzemalcima.

"Dvadeset šest od trideset sedam demonstiranata nose Uslovnjačke predajnike", nastavio se izveštaj. "Ostali su, naravno, građani. Na širem području Tihuane, odnos je jedan Uslovnjak prema sto dvadeset četiri građanina. Sudeći po odeći i ponašanju, demonstranti su, izgleda, pripadnici pokreta Neolitske etike, popularno zvani 'Kože'. Pošto se nijedan od građana među njima nije pozvao na pravo privatnosti, može se sa sigurnošću reći da su njih trideset od trideset sedam stanovnici Tihuane, a ostalo su posetioci..."

Džekob je pritisnuo dugme i glas je učutao usred rečenice. Prizor kraj Gradske kuće odavno mu je nestao sa vidika, a to je ionako sve zajedno stara priča.

Sukob mišljenja oko proširenja rezervata za vanzemaljce podsetio ga je kako već više od dva meseca nije posetio ujka Džemsa u Santa Barbari. Matori davež je verovatno preko klempavih ušiju zatrpan poslom oko tužbi u ime pola Uslovnjaka iz Tihuane. Ipak, primetiće ako Džekob ode na dugo putovanje, a da se ne oprost, bilo sa njim bilo sa nekim drugim ujakom, tetkom ili rođakom iz bučnog, tvrdoglavog klana Alvarezovih.

Dugo putovanje? Kakvo dugo putovanje? - iznenada je pomislio. Nikuda ja ne idem!

Ali deo uma predviđen za takve stvari nanjušio je nešto u sastanku koji je sazvao Fejgin. Obuzelo ga je osećanje iščekivanja, a istovremeno i želja da ga suzbije. I jedno i drugo bilo bi neobično, da ih nije tako dobro poznao.

Neko vreme je čutke vozio. Uskoro su grad zamenila otvorena polja, i saobraćaj je oslabio. Narednih dvadeset kilometara vozio se pod suncem koje mu je grejalo levu ruku i sa uskovitlanim sumnjama u umu.

Uprkos nemiru koji je donedavno osećao, oklevao je da prizna kako je vreme da napusti Centar za Uzdizanje. Rad sa delfinima i šimpanzama je fantastičan i daleko ujednačeniji (posle prvih haotičnih nedelja tokom slučaja Vodene Sfinge) od njegovog ranijeg zanimanja detektiva za naučne zločine. Osoblje u Centru je posvećeno poslu i, za razliku od mnogih drugih naučnih institucija na Zemlji u to vreme, optimistično. Oni se bave poslom od ogromnog značaja i neće postati suvišni čim se Ogranak Biblioteke u La Paz u potpuno dovede u radno stanje.

Ali, najvažnije od svega, stekao je prijatelje i ti prijatelji su mu pomagali tokom poslednje godine kada je počeo da polako povezuje u celinu rastrzane deliće sopstvenog uma.

Naročito Glorija. Moraću da učinim nešto sa njom ako ostanem, pomislio je. I to više od drugarskog dahtanja kojim smo se dosada bavili. Njena osećanja postaju očigledna.

Pre katastrofe u Ekvadoru i gubitka koji ga je doveo u Centar u potrazi za radom i mirom, Džekob bi znao šta treba da učini i imao bi hrabrosti da to i ostvari. Ali sada su mu se osećanja pretvorila u ustajalu baruštinu. Pitao se da li će ikada uspeti da ostvari odnos dublji od usputne ljubavi.

Prošle su duge dve godine od Tanjine smrti. Bio je usamljen, ponekad, uprkos poslu, uprkos prijateljima i uprkos fantastičnim igrama kojima je zabavljao svoj um.

Tlo je postalo brdovito i smeđe. Dok je posmatrao kako promiču kaktusi, Džekob se zavalio u sedištu da uživa u sporom ritmu vožnje. Telo mu se čak i sada blago njihalo, kao da je još na moru.

Okean je plavičasto svetlucao iza brežuljaka. Što ga je krivudavi put nosio bliže mestu sastanka, to je više želeo da se nađe tamo, na palubi: da traži pogledom prva povijena leđa i prvo podignuto peraje Sive seobe, da osluškuje pesmu vođe kitova.

Kada je zaobišao jedno brdo, naišao je na parkinge sa obe strane puta, gusto popunjene malim električnim konzervama nalik na njegovu. Na vrhovima nekoliko narednih brda bile su desetine ljudi.

Džekob je prebacio vozilo u automatski upravljajuću traku sa desne strane, kako bi mogao da polako vozi i odvoji pogled od auto-puta. Šta se tamo dešava? Dvoje odraslih i nekoliko dece upravo je rastovarivalo auto sa leve strane puta, vadeći izletničke korpe i dvoglede. Bili su upadljivo uzbuđeni. Izgledali su kao obična porodica na nedeljnom izletu, osim što su svi bili obučeni u srebrne ogrtače sa zlatnim šarama. Većina sveta na brdu nad njima bila je slično odevena. Mnogi su imali male teleskope, usmerene uz put, ka nečemu što je brdo zdesna zaklanjalo pred Džekobovim pogledom.

Masa na tom brdu prilježno je nosila neandertalsku opremu. Ovi 'potpuni kromanjonci' ipak su napravili kompromis. Imali su svoje teleskope, kao i ručne satove, radio-aparate i megafone, a ne samo kobajagi sekire i koplja.

Nikakvo čudo što su se dve grupe smestile na odvojenim brdima. Jedino u čemu su se Košulje i Kože ikada slagali bila je mržnja prema karantinu za Vanzemaljce.

Nad auto-putem između dva brda protezao se ogroman natpis.

REZERVAT ZA VANZEMALJCE U BAJI

Uslovnjacima pristup dozvoljen samo uz posebno odobrenje

Ako dolazite prvi put, javite se u informacioni centar

Molimo bez fetiša i neolitske odeće

Prijavite 'Kože' u informacionom centru.

Džekob se nasmešio. Poslednje naređenje ostavilo je 'novinama' određene ruke. Svi kanali bili su puni crtanih filmova u kojima su posetioci Rezervata primorani da slušate sopstveni telesni pokrivač, dok ih par zmijolikih Itija gleda sa odobravanjem.

Parkirana kola stapala su se pri vrhu. Kada je Džekobov auto stigao dotle, pojavila se Granica.

Duž širokog pojasa ogoljenog tla koji se pružao sa istoka na zapad išla je nova linija prugastih stubova, ovaj put potpuna. Boje su sa mnogih izbledele. Prašina je prekrila okrugle svetiljke na vrhu svakog od njih.

Svuda prisutni U-tragači ovde su delovali kao vidljivo rešetko, propuštajući građane da slobodno ulaze i izlaze iz Iti rezervata, a upozoravajući Uslovnjake da se drže podalje, kao i vanzemaljce da ne izlaze napolje. Bilo je to surovo podsećanje na činjenicu koju je većina ljudi pažljivo izbegavala: da su dobrom delu čovečanstva ugrađeni predajnici, pošto im veći deo ne veruje. Većina nije želela dodir između vanzemaljaca i onih koji su psihološkim testovima procenjeni kao 'skloni nasilju'.

Granica je očito dobro dejstvovala. Masa sa obe strane postajala je sve gušća, a kostimi sve čudniji, ali sve se završavalo na korak od severnog kraja niza U-stanica. Deo Koža i Košulja svakako su bili građani, ali držali su se svoje strane, zajedno sa drugarima - iz ućivosti, a možda i iz protesta.

Masa je bila najgušća tik pred severnim delom Granice. Tu su Košulje i kože gestikulirali pred motoristima koji su brzo prolazili.

Džekob se držao automatske trake i osvrtao se, zaklanjajući oči od sunca i uživajući u predstavi.

Jedan mlad muškarac sa leve strane, umotan u srebrni saten od glave do pete, džao je transparent: 'I ljudska vrsta je Uzdignuta: pustite napolje naše rođake Itije!'

Tačno preko puta njega, jedna žena je držala traku razapetu između dva koplja: "Mi smo uspeli sami... napolje sa Itijima!"

Mali prizor u kome se sve sažimalo. Čitav svet čekao je da vidi jesu li u pravu sledbenici Darvina ili poštovaoci fon Denikena. Kože i Košulje bili su samo najfanatičniji slojevi u pukotini koja je podelila čovečanstvo u dve filozofske škole. Pitanje: kako je homo sapiens postao misleće biće?

Da li Košulje i Kože predstavljaju samo to?

Košulje su dovele ljubav prema vanzemalcima gotovo do granice pseudo-religijske manije. Histerična ksenofilija?

Neoličani, sa svojom ljubavlju prema odeći i veštinama pećinskih ljudi; da li su njihovi pozivi na 'nezavisnost od uticaja Itija' zasnovani na nečem dubljem - strahu od nepoznatih, moćnih tuđinaca? Na ksenofobiji?

Džekob je bio siguran samo u jedno. Košulje i Kože imaju zajedničko osećanje gađenja. Gađenje nad opreznom politikom Konfederacije prema vanzemalcima. Gađenje nad zakonima o Uslovnjaštvu koji su mnoge od njih držali u nekoj vrsti logora. Gađenja nad svetom u kome više niko ne može biti siguran u svoje korene.

Jedan neobrijani starac uhvatio je Džekobov pogled. Čučnuo je kraj puta, počeo da poskakuje i pokazuje na zemlju između nogu, vičući kroz prašinu koju je masa podigla. Džekob je usporio dok se približavao.

Starac je imao na sebi krznenu jaknu i rukom šivene kožne pantalone. Kako se Džekob približavao, skakao je i vikao sve pomamnije.

"Ka-ka!" vikao je, kao da upućuje strašnu uvredu. Zapenio je i ponovo pokazao na zemlju. "Ka-ka! Ka-ka!"

Zbunjen, Džekob je gotovo zaustavio auto.

Nešto mu je proletelo sleva, tik ispred lica, i udarilo o prozor pred suvozačkim mestom. Začuo se udar i na krovu, a sledećeg časa auto je bio zasut pljuskom šljunka, čiji su mu udari zvonili u ušima.

Brzo je podigao prozor sa leve strane, isključio automatsko upravljanje i pojurio napred. Tanušni metal i plastika malog vozila ulubljivali su se pri svakom pogotku. Iznenada su se na prozorima sa obe strane pojavila lica: gruba i mlada, sa visećim brkovima. Momci su trčali pored auta koji je nesigurno ubrzavao, udarajući ga pesnicama i vičući.

Pošto je Granica bila samo nekoliko metara dalje, Džekob se nasmejao i rešio da sazna šta se dešava. Popustio je pritisak na dugmetu za ubrzanje i okrenuo se da upita mladića koji je trčao tik pored njega, tinejdžera obučenog kao kakav junak iz naučne fantastike dvadesetog veka. Masa sa obe strane puta pretvorila se u razmazanu mrlju lica i transparentata.

Ali pre no što je stigao da progovori, auto se zatresao od glasnog pucnja. Na prednjem staklu pojavila se rupa, a kabina se ispunila mirisom dima.

Džekob je poterao kola punom snagom ka Granici. Niz prugastih stubova je prohujlao i odjednom je bio sam. U retrovizoru je video malopredajšnje saputnike kako se okupljaju. Mladići su vikali dok se udaljavao, podižući pesnice iz rukava futurističke odeće. Iskezio se i otvorio prozor da im uzvрати mahanjem.

Kako li ću ovo da objasnim agenciji za iznajmljivanje vozila, upitao se. Da im kažem kako su me napale snage imperije Ming, ili da se nadam kako će poverovati u istinu?

Nije bilo govora o pozivanju policije. Lokalne vlasti prvo bi morale da počnu U-potragu. A nekoliko U-predajnika među tolikom masom začas se izgubi. Osim toga, Fejgin ga je zamolio da dođe bez ikakvog isticanja.

Spustio je prozore da bi povetarac razneo dim. Dodirnuo je vrhom prsta rupu od metka na staklu i začuđeno se nasmešio.

Zapravo si uživao u tome, zar ne? - pomislio je.

Jedna je stvar kad te zapljusne adrenalin, a sasvim je druga kad se nasmeješ opasnosti. Osećanje oduševljenja tokom incidenta na granici zabrinulo je Džekoba daleko više od nasilnosti gomile... jer to je bilo simptom prošlosti.

Prošao je minut-dva, a onda se sa kontrolne ploče oglasio zvuk.

Podigao je pogled. Autostoper? Ovde? Dalje niz put, manje od pola kilometra pred njim, čovek kraj ivice puta držao je časovnik tako da preseče kontrolni zrak. Kraj nogu je imao dve torbe.

Džekob je oklevao, ali unutar Rezervata pristup su imali samo građani. Zaustavio se uz ivicu, nekoliko metara dalje od stopera.

Momak mu je izgledao pomalo poznato: rumen čovečuljak u tamnosivom klasičnom odelu. Trbuh mu se zatalasao dok je vukao teške torbe do auta. Lice mu se znojilo kada se sagnuo da proviri kroz prozor.

"Bože, kakva vrućina!" jeknuo je. Govorio je klasičan engleski, ali uz jak francuski naglasak.

"Nikakvo čudo da niko ne koristi automatsku traku!" nastavio je, brišući čelo maramicom. "Voze brzo da bi imali ventilaciju, da? Ali vi ste mi poznati, mora da smo se već sreli. Ja sam Piter Larok... ili Pjer, ako želite. Iz 'Monda'."

Džekob se trgao.

"Oh, da. Larok. Sretali smo se ranije. Ja sam Džekob Demva. Uskačite, idem samo do informacionog centra, ali odande ćete lako uhvatiti autobus."

Nadao se da mu se osećanja ne pokazuju na licu. Zašto nije prepoznao Laroka dok se još kretao? Mogao je da se ne zaustavi.

Zapravo, nije imao nešto naročito protiv čovečuljka... sem što je ovaj bio užasno uobražen i pun stavova koje je nametao svakom živom i u svakoj prilici. U mnogo čemu je bio sjajna ličnost. U svakom slučaju, denikenovska štampa ga je veoma cenila. Dežkob je čitao nekoliko Larokovih članaka i stil mu se dopao, ali sadržaj ne.

No, Larok je pripadao grupi novinara koji su ga progonili nedeljama pošto je razrešio tajnu Vodene Sfinge, a pri tome je pokazao daleko najmanje takta. Članak za 'Mond' na kraju je ispao lepo napisan, čak i pohvalan. Ali to nije vredelo onolike jurnjave.

Džekobu je bilo mило što novinari nisu uspeali da ga nađu posle nešto ranijeg fijaska u Ekvadoru, haosa kod Vanila Igle. U to vreme, ne bi bio u stanju da podnese Laroka.

I sada mu je bilo teško da poveruje u njegov očito prenaplašeni 'izvorni' naglasak. Bio je čak upadljiviji nego pri poslednjem susretu, ako je to uopšte moguće.

"Demva, pa naravno!" rekao je čovečuljak. Ugurao je torbe između sedišta i smestio se. "Stvaralac i sakupljač aforizama! Stručnjak za tajne! Jeste li došli da igrate pogađalica sa našim plemenitim međuplanetnim gostima? Ili ste na putu za Veliku Biblioteku u La Pazu?"

Džekob se vratio u automatsku traku, priželjkujući da sazna ko je započeo maniju 'izvornih naglasaka iz zemlje porekla'. Toga bi trebalo pod hitno zadaviti.

"Došao sam kao savetnik, a moji poslodavci su delom i vanzemaljci, ako ste na to mislili. Ali pojedinosti ne mogu da otkrijem."

"Ah, da, tako tajanstveno!" Larok je šaljivo pretio prstom. "Ne biste smeli da tako zadirkujete jednog novinara! Mogao bih da od vašeg posla napravim posao sebi! Ali vi, vi se sigurno pitate šta dovodi vrhunskog reportera 'Monda' na ovo zabito mesto, da?"

"Zapravo", odgovorio je Džekob, "više me zanima kako se desilo da stopirate usred ovog zabitog mesta."

Larok je uzdahnuo.

"Zabito mesto, zaista! Baš tužno što plemeniti vanzemaljci koji nas posećuju moraju da čuče ovde i u drugim pustinjama, kao što je vaša Aljaska!"

"I Havaji, Karakas i Šri Lanka, prestonice Konfederacije", dodao je Džekob. "Ali stvarno, otkuda vi..."

"Kako to da su me poslali ovamo? Da, naravno, Demva! Ali možda bismo mogli da se malo rasonodimo vašom dobro poznatom nadarenošću za tajne! Hoćete li da pogađate?"

Džekob se uzdržao da ne zaječi. Pružio je ruku da premesti auto iz automatske trake i pritom povećao brzinu.

"Imam bolju ideju, Larok. Pošto nećete da mi kažete otkuda ste se stvorili da stopirate usred pustinje, možda ćete biti voljni da mi razjasnite jednu drugu tajnu."

Opisao je prizor kraj Granice. Izostavio je sam kraj, nadajući se da Larok nije primetio rupu u staklu, ali pažljivo je opisao ponašanje starca koji je čučao.

"Pa naravno!" uzviknuo je Larok. "To je vrlo lako! Izraz koji ste malopre upotreбили, stalni uslovnjak, kada se kaže na engleskom, užasna klasifikacija koja čoveka lišava prava, roditeljstva, glasanja..."

"Hej, već se slažem! Poštedite me govora." Džekob se zamislio. Da vidimo. 'Permanent Probationer'?

"Oh... Čini mi se da shvatam."

"Da, nesrećnik je samo uzvraćao ravnom merom! Vi, građani, zovete ga 'pi-pi'... pa zar nije pravedno da on vas optuži da ste 'karantinske kirajdžije'? Otuda ono ka-ka!"

Džekob se, uprkos svemu, nasmejao. Put je počeo da skreće.

"Pitam se što su se svi ti ljudi okupili kraj Granice. Kao da su nekoga čekali."

"Kraj Granice?" ponovio je Larok. "Ah, da. Čujem da se to dešava svakog četvrtka. Itiji iz Centra idu da gledaju ne-građane, a ovi, opet, dolaze da gledaju Itije. Grozno, da? Čovek ne zna ko kome baca kikiriki!"

Put je zaokrenuo oko brda i ugledali su odredište.

Informacioni centar, nekoliko kilometara severno od Ensenade, predstavljao je razbacano naselje itijskih stanova, javnih muzeja i, skrivenih pozadi, baraka za granične patrole. Pred prostranim parkingom stajala je glavna zgrada, gde su one koji prvi put dođu podučavali Galaktinskom protokolu.

Stanica je bila na malom platou, između auto-puta i okeana, pružajući pogled na obe strane. Džekob je parkirao auto blizu glavnog ulaza.

Larok je nešto mozgao, iznenada još crveniji. Naglo je podigao pogled.

"Znate da sam se šalio, malopre, kada sam govorio o kikirikiju. Samo sam se šalio, da?"

Džekob je klimnuo glavom, pitajući se šta ga je spopalo. Čudno.

3. GEŠTALT

Džekob je pomogao Laroku da prenese torbe do autobuske stanice, a onda je obišao oko glavne zgrade kako bi našao mesto na kome bi posedeo. Ostalo je deset minuta do termina kada je trebalo da se pojavi na sastanku.

Tamo gde je građevina gledala na malu luku našao je prostor u senci drveća, sa izletničkim stolovima. Seo je na jedan od njih, sa nogama na klupi. Dodir hladne keramičke ploče i povetarac sa okeana prodirali su mu kroz odeću i odnosili mu crvenilo sa kože i znoj sa odeće.

Nekoliko minuta mirno je sedeo, puštajući da mu se ukočeni mišići leđa i vrata opuštaju jedan po jedan i odmarajući se od napora vožnje. Usmerio se na malu jedrilicu, brodić čiji su jarbol i prečke bili obojeni zelenije od okeana. Potom je pustio da mu se preko očiju spusti trans.

Lebdenje. Ispitivao je ono što su mu čula saopštavala i odbacivao jedno po jedno. Usmerio se na mišiće, kako bi odbacio osećaje i napetost. Udovi su mu postepeno postali neosetljivi i daleki.

Butina ga je uporno svrbela, ali ostavio je šake u krilu sve dok nije prošlo samo od sebe. Slani miris mora bio je prijatan, ali je ipak smetao. Odagnao ga je. Prigušio je zvuke sopstvenog srca osluškujući ih sa tolikom pažnjom da su postali suviše poznati da bi ih primećivao.

Kao što je činio mnogo puta za protekle dve godine, Džekob je vodio trans ka fazi katarze, u kojoj su se slike pojavljivale i nestajale neverovatno brzo, u zalećujećem bolu, dok su dva dela u njemu, silom razdvojena, pokušavala da se spoje u celinu. U tom procesu nikada nije uživao.

Bio je sam, gotovo. Ostao je samo žamor glasova koji su mrmljali bezglasne odlomke fraza na ivici značenja. Za trenutak mu se učinilo da čuje Gloriju i Džonija kako se prepiru oko Makakai, a onda i samu Makakai kako štekće nešto bezobrazno na prostačkom trinarnom.

Pažljivo je vodio svaki zvuk, čekajući onaj koji je došao, kao i obično, sa predvidljivom naglošću: Tanjin glas kako dovikuje nešto što ne može sasvim da razume, dok pada pokraj njega, ispruženih ruku. I dalje ju je čuo dok je padala preostalih trideset kilometara do tla, pretvarajući se u sitnu iskricu, a potom nestajući... i dalje dozivajući.

Potom je i taj glas izbledeo, ostavljajući ga ovaj put u većoj nelagodnosti nego obično.

Kroz um mu je sevnula divlja, preterana verzija neprilike kraj Granične zone. Ponovo se vratio tamo, sada među uslovnjacima. Bradati čovek obučen kao piktski šaman pružio mu je dvogled, uporno klimajući glavom.

Džekob je uzeo dvogled i pogledao tamo kuda je čovek pokazivao. Video je, zamagljenu od talasa vreline koji su se dizali sa auto-puta, autobus kako se zaustavlja tik sa druge strane niza prugastih stubova koji se pružao ka oba obzorju. Svaki stub kao da je dosezao čak do sunca.

Potom je slika nestala. Uvežbanom ravnodušnošću, Džekob je savladao iskušenje da razmišlja o njoj i dopustio umu da se potpuno isprazni.

Tišina i tama.

Sedeo je u dubokom transu, oslanjajući se o svoj unutrašnji sat koji će mu reći kada se približi vreme za izlazak. Polako se kretao između znakova bez sadržaja i dugih, poznatih značenja koja nije mogao da prepozna niti da ih se seti, strpljivo tražeći ključ. Znao je da je tu i da će ga jednog dana naći.

Vreme je predstavljalo stvar kao sve druge, izgubljenu u dubokim prolazima.

Mirnu tamu je rascepio, iznenada, oštri bol koji je prodro kroz sve ograde oko uma. Trebao mu je trenutak, večnost koja je verovatno trajala stotinku sekunde, da ga lokalizuje. Bol je zapravo bilo blistavo plavo svetlo koje kao da mu se kroz sklopljene kapke zarilo u oči preosetljive od hipnoze. Sledećeg časa, pre no što je stigao da reaguje, svetlo je nestalo.

Džekob se za trenutak borio sa zbunjenošću. Pokušao je da se usmeri na izdizanje ka svesti, a u umu su mu, kao blicevi, praskala panična pitanja.

Kakvo podsvesno stanje je predstavljalo to plavo svetlo? Krajičak neuroze koji se brani tako divlje mora značiti nevolju! Kakav sam to skriveni strah dodirnuo?

Dok se budio, vratio mu se sluh.

Pred njim su se čuli koraci. Izdvojio ih je iz zvukova vetra i mora, ali u transu su mu ličili na tiho trupkanje kakvo bi odavao noj obuven u mokasine.

Duboki trans konačno se razbio, nekoliko sekundi posle subjektivnog bleska svetla. Otvorio je oči. Pred njim je na nekoliko metara stajao visoki vanzemaljca. Prvi utisak govorio je o visini, belini i ogromnim crvenim očima.

Svet se za trenutak zaljuljao.

Džekob je brzo spustio ruke na sto i oborio glavu dok se smirivao. Sklopio je oči.

Kakav trans! - pomislio je. Glava mi je teška kao da će probiti Zemlju i pojaviti se sa druge strane!

Jednom rukom je protrljao oči, a onda je ponovo oprezno podigao pogled.

Vanzemaljca je još bio tu. Znači, stvaran je. Bio je to humanoid, barem dva metra visok. Veći deo vitkog tela bio je zaklonjen dugačkim, srebrnastim ogrtačem. Šake, sklopljene sprema u Položaj Čekanja uz Poštovanje, bile su dugačke, bele i sjajne.

Klimnuo je krupnom, okruglom glavom na tankom vratu. Vanzemaljčeve ispupčene, crvene oči bez kapaka bile su krupne koliko i usne. Preovlađivale su čitavim licem, na kome se nalazilo i nekoliko manjih organa sa nepoznatom svrhom. Džekob ovu vrstu nije poznavao.

Oči su blistale od inteligencije.

Džekob se nakašljao. I dalje je morao da se bori sa talasima vrtoglavice.

"Oprostite... Pošto se nismo zvanično upoznali, ja... ne znam kako da vam se obratim, ali pretpostavljam da ste došli po mene?"

Krupna, bela glava klimnula je u znak potvrde.

"Jeste li vi sa grupom u koju me je pozvao Kanten Fejgin?"

Vanzemaljca je ponovo klimnuo glavom.

To valjda znači 'da', pomislio je Džekob. Pitam se ume li da govori tim nezamislivim mehanizmom koji se krije iza ogromnih usana.

Ali zašto stvorenje samo stoji? Da li nešto u njegovom držanju...

"Treba li da pretpostavim da pripadate vrsti štićenika pa čekate na dozvolu da govorite?"

'Usne' su se malo razdvojile i Džekob je za trenutak ugledao iza njih nešto blistavo belo. Vanzemaljca je ponovo klimnuo glavom.

"Pa, onda, govorite, molim vas! Mi ljudi smo neverovatno nespretni u protokolu. Kako se zoveš?"

Glas mu je bio iznenađujuće dubok. Govorio je jedva rastavljaajući usne i prilično šušajući.

"Ja sam Kula, šer. Pošlali su me da vidim da še nište izgubili. Ako pođete ša mnom, oštali već čekaju. Ili, ako želite, možete naštaviti meditaciju do žakažanog vremena."

"Ne, ne, idemo, svakako." Džekob je nesigurno ustao. Za trenutak je zatvorio oči kako bi očistio um od poslednjih ostataka transa. Pre ili kasnije

moraće da razmisli o onome što se maločas desilo, ali to će zasad morati da sačeka.

"Povedi."

Kula se okrenuo i pošao laganim, glatkim pokretima ka jednim od bočnih vrata Centra.

Ovo je očito bio pripadnik rase 'štićenika' - kojima još traje vreme podređenosti rasi 'pokrovitelja'. Takva rasa se nisko kotirala u strogom galaktinskom poretku. Džekobu je, još zbunjenom tananostima međugalaktinskih odnosa, bilo milo što je srećnim slučajem ljudska rasa stekla bolje, makar i nesigurno, mesto u hijerarhiji.

Kula ga je poveo uz stepenice do velikih hrastovih vrata. Otvorio ih je bez najave i pošao ispred Džekoba u sobu za sastanke.

Džekob je ugledao dvoje ljudskih bića i, pored Kule, dvoje vanzemaljaca: jedan je bio mali i čupav, a drugi još manji i nalik na guštera. Sedeli su na jastucima između bujnih sobnih biljaka i slikoprozora koji je gledao na zaliv.

Pokušao je da sredi utiske o vanzemalcima pre no što ga primete, ali imao je samo časak pre nego što je neko izgovorio njegovo ime.

"Džekobe, prijatelju! Kako ljubazno od tebe što si došao da podeliš svoje vreme sa nama!" Bio je to Fejginov melodični glas. Džekob se brzo osvrnuo po sobi.

"Fejgine, gde...?"

"Tu sam."

Ponovo je pogledao grupu kraj prozora. Ljudi i čupavi Iti su ustajali. Gušteroliko biće ostalo je na jastuku.

Džekob je podesio vid i iznenada se jedna od 'sobnih biljaka' pretvorila u Fejgina. Srebrnasto oivičeno lišće starog Kantena tiho je zveckalo kao da odnekud dopire povetarac.

Džekob se nasmešio. Fejgin je predstavljao problem gde god bi se sreli. Kod humanoida se obično traži lice, ili nešto što služi toj svrsi. Obično se vrlo brzo pronade mesto na vanzemaljčevom telu na koje se treba usmeriti.

Gotovo uvek postoji deo tela kome se obraćate - sedište svesti tog drugog. Kod ljudi i, vrlo često, među Itijima, centar je u očima.

A Kanteni nemaju oči. Džekob je pretpostavljao da srebrnasti predmeti koji stvaraju zvuk sitnih praporaca predstavljaju Fejginove svetlosne receptore. Da je to i tačno, ništa ne bi vredelo. Čovek je morao da gleda u čitavog Fejgina, a ne u neku tačku njegove ličnosti. Džekob se stoga pitao šta je neverovatnije: to što voli vanzemaljca uprkos tom nedostatku, ili što se i dalje oseća nelagodno pred njim uprkos dugogodišnjem prijateljstvu.

Fejginovo tamno, lisnato telo prišlo je od prozora nizom izvijanja koji su naizmenično dovodili napred čvorove korena. Džekob mu se umereno-formalno poklonio i čekao.

"Džekobe Alvarezze Demva, a-Human, ul-Delfin-ul-Čim, dobro nam došao. Ovom sirotom stvorenju prija što te danas oseća, još jednom." Fejgin je jasno govorio, ali uz nekontrolisani raspevani prizvuk zbog koga je zvučao kao da ima mešavinu švedskog i kineskog naglaska. Kanten je mnogo bolje govorio delfinski i trinarni.

"Fejgine, a-Kanten, ab-Linten-ab-sikul-ul-Nish, Mihorki Kifu. Zadovoljstvo mi je da te ponovo vidim." Džekob se naklonio.

"Ova cenjena bića došla su da razmene mudrost sa tobom, prijatelju Džekobe", rekao je Fejgin. "Nadam se da si spreman za zvanično predstavljanje."

Džekob je pripremio um da se usmeri na izuvijana imena vrsta tuđinaca, barem koliko i za njihov izgled. Nizovi imena rasa pokrovitelja i štićenika mnogo govore o njihovom statusu. Klimnuo je glavom Fejginu da nastavi.

"Sada ti zvanično predstavljam Bubakuba, a-Pil, ab-Kisa-ab-Soro-ab-Hul-ab-Puber-ul-Gelo-ul-Pringa, iz Bibliotečkog Instituta."

Jedan vanzemaljac je istupio. Džekobu je na prvi pogled ličio na četvoronožnog, sivog, plišanog mecu. Ali široka njuška i prsten treplji oko očiju poništio je taj utisak.

To je, dakle, Bubakub, direktor Ogranaka Biblioteke! Ogranak Biblioteke u La Pazu trošio je gotovo svu oskudnu zaradu koju je Zemlja ostvarila od Kontakta. Čak i tako, najveći deo opštih napora da podese sitan 'provincijski'

Ogranak prema ljudskim korisnicima bio je poklon ogromnog galaktinskog Bibliotečkog Instituta, kao milostinja, kako bi se pomoglo 'zaostaloj' ljudskoj rasi da dostigne ostatak Galaksije. Kao poglavar Ogranka, Bubakub je bio jedan od najznačajnijih vanzemaljaca na Zemlji! Ime njegove vrste podrazumevalo je visok status, viši čak i od Fejginovog!

Ono 'ab' pre svake reči značilo je da je Bubakubovu vrstu do zrelosti odgajila druga vrsta, koju je odgajila treća, i tako daleko unazad do tajanstvenih početaka u vreme Praotaca... a od tih pokrovitelja četiri rase su još bile žive negde u Galaksiji. Takav lanac porekla značio je ogroman ugled u raznorodnim galaktinskim kulturama čija je svaka rasa svemirskih putnika (uz, izgleda, jedini izuzetak čovečanstva) izrasla iz poluinteligentnog divljaštva uz pomoć neke prethodne razumne rase.

Reč 'ul' pre drugih imena govorila je da je rasa Pila zauzvrat sama odgajila dve nove kulture. I to znači ugled.

Jedino što je sprečilo Galaktince da potpuno prezru ljudske 'siročice' bila je srećna činjenica da je čovek odnegovao dve nove inteligentne rase pre no što je 'Vesarijus' doneo na Zemlju kontakt sa Galaktinskom civilizacijom.

Vanzemaljac se lako naklonio.

"Ja sam Bubakub."

Glas je zvučao veštački. Dopirao je iz diska koji je Pil nosio oko vrata.

Vodor! Znači, rasi Pila je potrebna veštačka pomoć da govore engleski. Po jednostavnosti naprave - mnogo manje od one koju su koristili vanzemaljci čiji se maternji jezik sastoji od cvrčanja i kreštanja - Džekob je pretpostavio da je Bubakub u stanju da izgovara ljudske reči, ali u rasponu zvuka van domašaja ljudskog sluha. Odlučio je da se ponaša kao da stvorenje može da ga čuje.

"Ja sam Džekob. Dobro došli na Zemlju." Klimnuo je glavom.

Bubakub je nekoliko puta nemo otvorio i zatvorio usta.

"Hvala", zazujao je Vodor, iskidanim, kratkim rečima. "Drago mi je što sam ovde."

"A meni je drago što mogu da vam budem domaćin." Džekob se naklonio tek nešto dublje nego što je to Bubakub učinio kada je istupio. Vanzemaljac je delovao zadovoljno kada se vratio na mesto.

Fejgin je nastavio sa predstavljanjem.

"Ova valjana bića su od tvoje rase." Grančicom sa nekoliko listova ovlaš je mahnuo prema dvoje ljudi. Sedokosi gospodin u tvid odelu stajao je kraj visoke crnkinje u ljupkim najboljim godinama.

"Sada ću te upoznati", nastavio je Fejgin, "na manje formalan način, kao što to ljudi rade.

Džekobe Demva, ovo su doktor Dvejn Kepler, iz ekspedicije 'Ponirač u Sunce' i doktor Mildred Martini, sa Odeljenja za parapsihologiju Univerziteta u La Paz.

Na Keplerovom licu preovlađivali su ogromni, opušteni brkovi. Nasmešio se, ali Džekob je bio suviše iznenađen da bi odogovorio na njegove učtivosti sa više od jedne reči.

Ekspedicija 'Ponirač u Sunce'! Istraživanje Merkura i Sunčeve hromosfere nedavno je izazvalo brojne rasprave na Skupštini Konfederacije. Struja 'prilagodi se i preživi' tvrdila je da nema nikakvog smisla toliko trošiti na znanje koje se može izvući iz Biblioteke, kada bi ista sredstva bila dovoljna za rad daleko većeg broja inače besposlenih naučnika ovde na Zemlji, na projektima koji bi se mogli upotrebiti. Struja 'dovoljni sami sebi' ipak je uspela da pobedi, uprkos pritisku denikenovske štampe.

Džekobu je i sama pomisao da se ljudi i brodovi šalju u zvezdu zvučala kao prvorazredno ludilo.

"Kanten Fejgin vas je vrlo oduševljeno preporučivao", rekao je Kepler. Vođa 'Ponirača u Sunce' se nasmešio, ali oči su mu bile crvene. Izgledale su podbule od neke unutrašnje brige. Uhvatio je Džekobovu desnicu obema rukama i stezao je dok je govorio. Glas mu je bio dubok, ali prilično drhtav.

"Došli smo na Zemlju samo nakratko. Neizmerno nam je milo što vas je Fejgin nagovorio da dođete. Zaista se nadamo da ćete moći da nam se pridružite na Merkur i pomognete nam svojim iskustvom u kontaktu između vrsta."

Džekob se trgao. A, ne, ovog puta nećeš, lisnato čudovište! Poželeo je da se okrene i prostreli Fejgina pogledom, ali čak i nezvanično međuljudsko upoznavanje zahtevalo je da gleda ove ljude u lice i malo časka sa njima. Merkur, nije nego!

Lice doktorke Martini lako se pretopilo u prijatan osmeh, ali izgledalo je da se dosađuje dok su se rukovali.

Džekob se pitao sme li da se raspita kakve veze ima parapsihologija sa solarnom fizikom, a da to ne izgleda kao da je zainteresovan. Fejgin ga je pretekao.

"Uplićem se, što se, načelno gledano, smatra prihvatljivim u neformalnim razgovorima među ljudskim bićima kada se desi pauza. Ostaje još upoznavanje sa jednim cenjenim bićem."

Auh, pomislio je Džekob, nadam se da ovaj Iti ne spada u preosetljive. Okrenuo se prema gušterolikom vanzemaljcu, koji je ostao zdesna, kraj višebojnog zidnog mozaika. Ovaj je ustao sa jastuka i sada je išao ka njemu na šest nogu. Bio je manje od metra dugačak i oko dvadeset centimetara visok. Prošao je tik pored njega, ni ne pogledavši ga, i prišao da se protrlja o Bubakubovu nogu.

"Khm", rekao je Fejgin. "To je kućni ljubimac. Vredno biće sa kojim treba da te upoznam jeste valjani šticećenik koji te je doveo u ovu sobu."

"Oh, izvinjavam se." Džekob se nasmešio, a onda naterao sebe da se uozbilji.

"Džekobe Demva, a-Human, ul-Delfin-ul-Čim, predstavljam ti Kulu, a-Pring, ab-Pil-ab-Kisa-ab-Soro-ab-Hul-ab-Puber, zamenika Bubakubovog u Biblioteci i predstavnika Biblioteke u projektu 'Ponirač u Sunce'."

Kao što je Džekob i očekivao, u imenu vrste bile su samo rase pokrovitelja. Pringi nemaju svoje šticećenike. Ipak, potiču iz Puber/Soro klana. Jednog dana imaće visok status kao članovi drevne i moćne zajednice. Primetio je da je i Bubakubova rasa isto iz Puber/Soro klana i poželeo da se seti jesu li upravo Pile pokrovitelji Pringima.

Vanzemaljac je istupio, ali nije ni pokušao da se rukuje. Šake su mu bile dugačke i savitljive, sa po šest prstiju. Izgledale su krhko. Kula je imao neki slab miris, nalik na sveže pokošenu travu, što nije bilo ni malo neprijatno.

Ogromne crvene oči blesnule su kada se Kula naklonio posle zvaničnog predstavljanja. Itijeve 'usne' su se izvile, pokazavši par belih, blistavih, moćnih zuba - jedan gore i jedan dole. Kada su se usne sklopile, zubi su se spojili uz belo, porculansko 'klak!'

To ne može biti prijateljski gest u njegovom svetu, stresao se Džekob. Vanzemaljac je verovatno pokazao ogromne zube u pokušaju da oponaša ljudski osmeh. Prizor je bio uznemirujući, ali u isto vreme i zanimljiv. Džekob se upitao čemu ti organi služe. Osim toga, nadao se da će Kula ubuduće držati sklopljene... usne.

Lako mu je klimnuo glavom. "Ja sam Džekob."

"Ja sam Kula, šer", odgovorio je vanzemaljac. "Vaša žemlja je vrlo prijatna." Ogromne crvene oči sada su bile prazne. Kula se povukao.

Bubakub ih je sve poveo ka jastucima kraj prozora. Mali Pil se pružio ničice, a četiri simetrično rasoređene ruke visile su mu preko ivica jastuka. 'Ljubimac' je prišao da se sklopča pored njega.

Kepler se nagnuo i žurno progovorio.

"Žao mi je što smo vas odvojili od vašeg važnog rada, gospodine Demva. Znam da ste već veoma zauzeti... samo se nadam da ćemo uspeti da vas ubedimo kako je naš mali... problem vredan vašeg vremena i dara." Kepler je držao šake zgrčene u krilu.

Doktorka Martini posmatrala je Keplerovo uzbuđenje se izrazom blago veselog strpljenja. U tome je bilo nagoveštaja koji su Džekobu zasmetali.

"Pa, doktore Kepler, Fejgin vam je sigurno rekao da sam se, posle smrti svoje supruge, povukao iz 'tajanstvenih poslova' i da sam trenutno prilično zaposlen, verovatno suviše zaposlen da bih se upustio u dugo putovanje na drugu planetu..."

Keplerovo lice se urušilo. Izraz mu je postao tako naglo prazan da je Džekob bio dirnut.

"Ipak, pošto je Kanten Fejgin osetljiva ličnost, rado ću saslušati onoga koga mi je on preporučio i odlučiti o ozbiljnosti slučaja."

"Oh, biće vam zanimljivo! Sve vreme govorim da nam je potreban neopterećeni posmatrač. I naravno, pošto je Fond konačno odobrio sredstva za dovođenje novih savetnika..."

"Hajde, Dvejne", oglasila se dr Martini. "Ne ponašaj se fer. Ja sam došla kao savetnik pre šest meseci, a Kula je doneo usluge Biblioteke još ranije. Sada se Bubakub ljubazno saglasio da poveća podršku Biblioteke našem projektu i lično pođe sa nama na Merkur. Mislim da je Fond bio više nego velikodušan."

Džekob je uzdahnuo.

"Voleo bih da mi neko objasni o čemu je uopšte reč. Neko kao vi, dr Martini. Možda ćete mi vi reći čime se bavite... na Merкуру?" Ustanovio je da ne može da izgovori 'Ponirač u Sunce'.

"Ja sam savetnik, gospodine Demva. Unajmljena sam da izvodim psihološke i parapsihološke testove na posadi i okolini Merkura."

"Pretpostavljam da to ima veze sa problemom o kome je govorio dr Kepler?"

"Da. Isprva sam mislila da su te pojave nekakva podvala ili masovna halucinacija. Obe mogućnosti sam već odbacila. Sada je jasno da su one stvarne i da se zaista nalaze u sunčevoj hromosferi.

Tokom poslednjih meseci oblikovala sam psi-eksperimente koji su izvođeni prilikom poniranja u Sunce. Takođe sam pomagala kao terapeut delu osoblja 'Ponirača u Sunce'; pritisak pri izvođenju ovakvog solarnog istraživanja pokazao se na mnogima od njih."

Dr Martini je zvučala sposobno, ali nešto u njenom držanju odbijalo je Džekoba. Možda brbljivost. Pitao se ima li nečega između nje i Keplera. Da li i je i njemu potreban terapeut?

Što se toga tiče, zar sam došao ovamo samo da zadovoljim hir bolesnog, velikog čoveka koji ne ume da se zaustavi? Nije zvučalo nimalo privlačno. Kao ni mogućnost uplitanja u politiku.

Bubakub, načelnik čitavog Ogranka Biblioteke na Zemlji - zašto je on uključen u čudni zemljanski projekat? Mali Pil je donekle bio najznačajniji Iti na Zemlji, osim ambasadora Timbrima. U poređenju sa njegovim Bibliotečkim Institutom, najvećom i najuticajnijom galaktinskom organizacijom, Fejginov Institut za Napredak izgledao je kao patuljak. Nije li dr Martini rekla da i on ide na Merkur?

Bubakub je zurio u tavanicu, očito ne slušajući razgovor. Micao je ustima kao da peva u rasponu zvuka koji ljudi ne mogu da uhvate.

Kuline blistave oči bile su prikovane za malog šefa Biblioteke. Možda je mogao da čuje pesmu, ili je i njemu dosadašnji razgovor bio dosadan.

Kepler, Martini, Bubakub, Kula... Nikada ne bih pomislio da ću se naći u sobi gde je Fejgin najmanje neobičan!

Kanten je zašuškao. Očito je bio uzbuđen. Džekob se pitao šta se to desilo sa projektom 'Ponirač u Sunce' kada se Kanten toliko uspalio.

"Doktore Kepler, možda bi se moglo desiti da imam vremena da vam pomognem... možda." Džekob je slegnuo ramenima. "Ali pre svega, voleo bih da saznam šta je ovde uopšte posredi!"

Kepler je sinuo.

"Oh, zar zaista nisam rekao? Svašta. Izgleda mi da u poslednje vreme prosto izbegavam da razmišljam o tome... provlačim se pored teme, tako reći." Ispravio se i duboko udahnuo.

"Gospodine Demva, izgleda da je Sunce nastanjeno."

DRUGI DEO

U davna, praistorijska vremena,
Zemlju su posetila nepoznata bića
iz svemira. Ta nepoznata bića su
hotimičnim genetskim mutacijama
stvorila ljudsku inteligenciju.
Vanzemaljci su oblikovali hominide
'po svom obličju'. Zato mi ličimo

na njih, a ne oni na nas.

Erih fon Deniken, Kočije bogova

Uzvišene mentalne aktivnosti,
kao što su religija, nesebičnost
i moralnost, nastale su evolucijom
i imaju fizičku osnovu.

Edvard O. Vilson, O ljudskoj prirodi, Harvard University Press

4. VIRTUALNA SLIKA

'Bredberi' je bio nov brod. Koristio je tehnologiju daleko ispred svojih savremenika na komercijalnim linijama, polećući sopstvenim pogonom sa morskog nivoa umesto da se, okačen ispod ogromnog balona, vozi do stanice na vrhu jedne od ogromnih polutarnih 'Igala'. 'Bredberi' je bio velika kugla, divovska po ranijim merilima.

Ovo je Džekobu bilo prvo putovanje na brodu čiji pogon potiče iz milijardu godina stare galaktičke nauke. Iz salona prve klase gledao je kako Zemlja pada, a Baja Kalifornija se pretvara prvo u smeđi pojas koji razdvaja dva mora, a potom u malo ispupčenje na obali Meksika. Prizor je bio fantastičan, ali je pomalo i razočarao. Urlik ubrzanja mlaznjaka ili spora veličanstvenost krstarice bili bi mnogo romantičniji. A kada je ranije napuštao Zemlju, podižući se i vraćajući balonom, mogao je da gleda druge brodove, blistave i zaposlene dok su lebdeli ka Energetskoj stanici ili natrag, kroz stisnutu unutrašnjost jedne od Igala.

Ni velike Igle nisu bile dosadne. Tanki keramički zidovi koji su u tornjevima visokim trideset kilometara održavali pritisak morske površine bili su oslikani ogromnim muralima - džinovskim pticama u letu i pseudo-naučnofantastičnim svemirskim bitkama prekopiranim iz časopisa dvadesetog veka. Igle nikada nisu delovale klaustrofobično.

Ipak, Džekobu je bilo drago što se nalazi na 'Bredberiju'. Jednog dana će možda posetiti Čokolada Iglu, na vrhu planine Kenija, iz čiste nostalgije. Ali onu drugu, u Ekvadoru - Džekob se nadao da više nikada neće videti Vanila Iglu.

Nema veze što je ogromni toranj takoreći nadohvat ruke od Karakasa. Nema veze što bi ga dočekali kao heroja, ako bi ikada otišao tamo, kao čoveka koji je spasao jedino građevinsko čudo na Zemlji koje je zaprepastilo čak i Galaktince.

Spasavanje Igle Džekob Demva platio je životom svoje žene i velikim delom svog uma. Cena je bila previsoka.

Zemlja se pretvorila u vidljivi disk kada je Džekob nastavio da gleda iz broskog bara. Iznenada je bio željan društva. Kada se ukrcao, nije se tako osećao. Bilo je prilično gadno izgovarati se pred Glorijom i ostalima u Centru. Makakai je podigla pobunu. Osim toga, mnogi materijali o solarnoj fizici koje je naručio nisu mu stigli, pa će ih tek naknadno poslati za njim na Merkur. Kao vrhunac svega, našao se u kaši, ne znajući kako su ga uopšte nagovorili da pođe.

Sada je prolazio glavnim hodnikom, duž broskog polutara, sve dok nije našao pretrpani, slabo osvetljeni bar. Morao je da se probija između grupa raspričanih putnika sa pićem u rukama kako bi dospeo do šanka.

U baru se zbilo oko četrdeset ljudi, većina pod ugovorom za rad na Merkur. Dobar deo ih je previše popio, pa su preglasno razgovarali ili zurili u prazno. Nekima je odlazak sa Zemlje teško pao.

Nekoliko vanzemaljaca nalazilo se na jastucima u uglu odvojenom za njih. Jedna Sintijka sa sjajnim krznom i debelim naočarima za sunce sedela je preko puta Kule, koji je nemo klimao glavom dok je kroz slamku između velikih usana pio iz nečeg vrlo nalik na bocu votke.

Nekoliko ljudi stajalo je kraj njih, tipični ksenofili koji žele da oslušnu bar koju reč Itijskog razgovora i jedva čekaju priliku da postavljaju pitanja.

Džekob je razmislio da li da se provuče kroz gomilu do itijskog ugla. Možda poznaje Sintijku. Ipak, na tom kraju prostorije bilo je previše ljudi. Zato je rešio da uzme piće i izvidi je li neko počeo sa pripovedanjem.

Uskoro se priključio grupi koja je slušala rudarskog inženjera kako priča prijatno preteranu bajku o urušavanjima i spasavanjima u dubokim rudnicima Hermesa. Iako se napinjao da bi čuo kroz buku, Džekob je i dalje osećao da će moći da savlada nadolazeću glavobolju... barem toliko dugo da dočeka kraj priče... a onda je poskočio jer mu je neko zabio prst u rebra.

"Demva! To ste vi!" uzviknuo je Pjer Larok. "Kakva sreća! Putovaćemo zajedno i sada znam da ću uvek imati s kim da razmenjujem mudrosti!"

Larok je bio obučen u širok, svetlucač ogrtač. Plavi Čisdim se dizao iz lule koju je marljivo pućkao.

Džekob je pokušao da se nasmeši, ali pošto mu je neko iza leđa nagazio petu, to je više lićilo na škripanje zubima.

"Pozdrav, Larok. Zašto idete na Merkur? Zar vaše ćitaoce ne bi više zanimale priće o iskopavanjima u Peruu ili..."

"Ili neki sličan dramatićan dokaz da su naše primitivne pretke odgajili drevni astronauti?" prekinuo ga je Larok. "Da, Demva, taj dokaz će uskoro biti tako ubedljiv da će čak i Kože i skeptići koji sede u Savetu Konfederacije uvideti koliko su grešili!"

"Vidim da i vi nosite Košulju." Džekob je gledao Larokovu srebrnu tuniku.

"Nosim ogrtać Denikenskog udruženja, svog poslednjeg dana na Zemlji, u znak počasti našim starijim koji su nam dali moć da putujemo u svemir." Larok je premestio lulu i otpio piće jednom rukom, a drugom je gladio zlatni medaljon koji mu je visio oko vrata.

Džekob je pomislio da je sve zajedno možda suviše smešno za odraslog ćoveka. Ogrtać i nakit delovali su ženskasto, naroćito u poređenju sa grubim ponašanjem Francuza. Ipak, morao je da prizna da se dobro slaže sa divljim, preteranim naglaskom.

"Ma, hajdete, Larok", nasmešio se Džekob. "Ćak i vi morate priznati da smo u svemir izišli sami i da smo mi otkrili vanzemaljce, a ne oni nas."

"Ništa ja ne priznajem!" zapenušao je Larok. "Kada se dokažemo dostojnim Pokrovitelja koji su nam u davnoj prošlosti dali inteligenciju, kada nas priznaju, tek onda će se videti koliko su nam u tajnosti pomagali svih ovih godina!"

Džekob je slegnuo ramenima. U sukobu Košulja i Koža nije bilo ničeg novog. Jedna strana je tvrdila da bi ćovek trebalo da je ponosan na svoje jedinstveno nasleđe rase koja je sama evoluirala, oteviši inteligenciju od Prirode u savanama i na obalama Istoćne Afrike. Druga strana je smatrala da je homo sapiens - kao i sve druge poznate rase razumnjaka - samo deo lanca genetskih i kulturnih Uzdizanja koja su se protezala unazad sve do bajkovitih dana u prošlosti Galaksije, do vremena Praotaca.

Mnogi su, kao i Džekob, bili pažljivo neutralni u ovom sukobu mišljenja, ali je ćitavo ćovećanstvo, kao i rase njegovih štićenika, sa zanimanjem išćekivalo rasplet. Arheologija i paleontologija postale su vrlo popularni hobiji posle Kontakta.

Ipak, Larokove tvrdnje bile su toliko ustajale da bi se mogle koristiti kao mamac za bube. A glavobolja je jaćala.

"To je vrlo zanimljivo, Larok", rekao je dok se polako povlaćio. "Možda možemo da porazgovaramo o tome neki drugi put..." Ali Larok još nije završio.

"Svemir je pun neandertalskih osećaja, da znate. Posada naših brodova više bi volela da nosi životinjske kože i da frkće kao majmuni! Oni se gade Starijih i zaista preziru osetljive pojedince koji daju prednost poniznosti!"

Larok je govorio, mašući drškom lule prema Džekobu. Džekob se povlaćio, pokušavajući da ostane ućtiv, ali uz velike teškoće.

"Pa, mislim da ste sada predaleko otišli, Larok. Pazite, pa vi govorite o astronautima! Emocionalna i politićka stabilnost su prva merila u izboru..."

"Aha! Šta vi znate o tome! Šalite se, da? Znam i ja ponešto o 'emocionalnoj i politićkoj stabilnosti' astronauta!"

Prićaću vam jednom o tome", nastavio je. "Jednog dana otkriće se ćitava prića o planu Konfederacije da izoluje veliki deo ćovećanstva od starijih rasa i od nasleđa zvezda koje im pripada! Sve sirote 'nepouzidane'! Ali tada će biti prekasno da se pukotina zapuši!"

Larok je pućkao i dahtao oblak plavog Čisdima prema Džekobu. Džekob je osetio nalet vrtoglavice.

"Da, Larok, kako god kažete. Morate mi jednom pričati o tome." Povlačio se dalje.

Larok je za trenutak ostao besan, a onda se nasmešio i potapšao Džekoba po ramenu dok se ovaj povlačio ka vratima.

"Da", rekao je. "Sve ću vam ispričati. Ali dotle bi možda bilo dobro da legnete. Ne izgledate nimalo dobro! Čao!" Ponovo je pljesnuo Džekoba po leđima i povukao se ka šanku.

Džekob je pošao do najbližeg prozora i naslonio čelo na njega. Bio je hladan i malo mu je olakšao pulsirajući pritisak pod čelom. Kada je otvorio oči da pogleda napolje, Zemlje nije bilo... videlo se samo ogromno polje zvezda kako bez žmirkanja trepću nad crnilom. One blistavije bile su okružene zracima zbog difrakcije, koju je mogao da izmeni žmirenjem. Osim blistavosti, sve je bilo isto kao da ih gleda iz pustinjske noći. Nisu treperile, ali bile su to iste zvezde.

Džekob je znao da bi trebalo da oseća nešto više. Zvezde posmatrane iz svemira morale bi da budu tajanstvenije... 'filozofskije'. Jedna od stvari koje se najviše sećao iz dečastva bio je nemi urlik zvezdanih noći. Nije bio ni nalik okeanskom osećanju koje sada stiče kroz hipnozu. Bilo je nalik na napola zapamćene snove iz ranijeg života.

Našao je dr Keplera, Bubakuba i Fejgina u glavnom salonu. Kepler ga je pozvao da im se pridruži.

Grupa se smestila na nekoliko jastuka blizu prozora. Bubakub je doneo sa sobom šolju nečeg što je naizgled, a sa razdaljine i po mirisu, delovalo ubitačno. Fejgin je polako šetkao, uvijajući korenje, ne noseći ništa.

Niz prozora duž zakrivljene spoljašnje površine broda u salonu je bio prekinut ogromnim krugom, nalik na džinovska staklena vrata, od poda do tavanice. Ravna unutrašnja strana zalazila je u prostoriju oko pola metra. Šta god da se nalazilo ispod nje, bilo je skriveno pažljivo pričvršćenom pločom.

"Drago nam je što ste uspeli", zakevtao je Bubakub kroz Vodor. Ležao je na jastuku, a pošto je ovo izgovorio, zagnjurio je njušku u svoju šolju i prestao da obraća pažnju na ostale. Džekob se upitao da li to Pil pokušava da bude ljubazan, ili je posredi urođeni šarm.

Džekob je o Bubakubu razmišljao u muškom rodu, ali nije imao pojma kojeg je on zaista pola. Iako nije nosio nikakvu odeću, osim Vodora i nekakve vrećice, ono što je Džekob mogao da vidi na njegovom telu samo ga je još više zbunjivalo. Znao je, na primer, da Pile nose jaja i da ne doje mlade. Ipak, niz nečega nalik na bradavice protezao se Bubakubu od grla do prepona, nalik na dugmad košulje. Datamreža to nije pominjala. Džekob je već naručio detaljnije podatke iz Biblioteke.

Fejgin i Kepler razgovarali su o istoriji brodova za Sunce. Fejginov glas bio je prigušen, jer su mu gornji listovi i otvor za disanje dodirivali tavanicu sa pločama za zvučnu izolaciju. (Džekob se nadao da Kanteni nisu sklони klaustrofobiji. S druge strane, čega se uopšte mogu plašiti biljke koje govore? Da budu popasene, verovatno. Pitao se kakve su seksualne navike rase kojoj je za vođenje ljubavi potreban posrednik u obliku neke vrste pripitomljenog bumbara.)

"Znači, te veličanstvene improvizacije", govorio je Fejgin, "bez imalo pomoći spolja, omogućile su vam da pošaljete pakete instrumenata u samu fotosferu! To je zbilja izuzetno i čudim se kako, tokom godina koje sam proveo ovde, nisam saznao za tu pustolovinu u razdoblju pre Kontakta!"

Kepler je sijao. "Morate razumeti da je projekat batisfere bio samo... početak, daleko pre mog vremena. Kada je razvijen laserski pogon za pre-kontaktne međuzvezdane brodove, mogli su da šalju robotske brodove koji su lebdeli, a uz pomoć termodinamike korišćenja lasera visoke temperature uspevali su da izbace višak temperature i ohlade unutrašnjost sonde."

"Znači, još malo pa biste poslali ljude!"

Kepler se nasmešio sa žaljenjem. "Pa, možda. Bilo je planova. Ali slanje živih bića do Sunca i nazad zahtevalo je mnogo više od toplote i gravitacije. Najgora prepreka bila je turbulencija!

Ipak, bilo bi lepo videti da smo uspeli da razrešimo problem." Keplerove oči za trenutak su sijale. "Bilo je planova."

"Ali tada je 'Vesarijus' našao Timbrimske brodove u sazvežđu Orla", rekao je Džekob.

"Da. I tako nikada nećemo saznati. Planovi su pravljene kada sam ja još bio dečak. Sada su beznadežno zastareli. A verovatno je i svejedno... Bilo bi neizbežnih gubitaka, pa i smrti, da smo to učinili bez polja sile. Kontrola vremenskog toka sada je ključ poniranja u Sunce, a ja sigurno neću da se žalim na ishode."

Naučnikovo lice iznenada se smračilo. "Bar se nisam žalio do sada."

Kepler je začutao i zagledao se u tepih. Džekob ga je za trenutak gledao, a potom pokrio usta rukom i nakašljao se. "Kad smo već kod toga, primetio sam da se Sunčevi duhovi uopšte ne pominju u Datamreži, pa čak ni u posebnom zahtevu Biblioteke... a ja imam dozvolu 1-AB. Zanima me bi li neko od vas mogao da mi da makar deo izveštaja, kako bih ih pregledao tokom putovanja."

Kepler je nervozno odvratio pogled od Džekoba.

"Nismo sasvim spremni da predamo podatke o Merkuru, gospodine Demva. Ima... političkih pitanja oko ovog problema, pa će vaše, ovaj, upoznavanje sa materijom morati da sačeka dok ne stignemo u bazu. Siguran sam da ćemo tamo odgovoriti na sva vaša pitanja." Izgledao je tako iskreno posramljen da je Džekob rešio da za trenutak zanemari to pitanje. Ali to nije bio dobar znak.

"Bio bih slobodan da dodam jedan podatak", rekao je Fejgin. "Posle našeg sastanka bilo je još jedno ronjenje i, kako smo saznali, primećena je samo prva i običnija vrsta Solarijanaca. Nije bilo druge vrste koja je toliko zabrinula dr Keplera."

Džekob je još bio zbunjen žurnim objašnjenjima dr Keplera o dva dotada primećena oblika Sunčevih bića.

"Znači, taj oblik je vaš biljojed?"

"Ne biljojed!" prekinuo ga je Kepler. "Magnetojed. Hrani se energijom magnetnog polja. Taj oblik smo dosada prilično dobro upoznali..."

"Prekinuću vas! U dubokoj želji da mi se oprostite upadanje u razgovor, zahtevam diskreciju. Približava se stranac." Fejginove gornje grane grebale su tavanicu.

Džekob se okrenuo da pogleda ka vratima, prilično zapanjen što išta može navesti Fejgina da prekine nečiju rečenicu. Tmurno je shvatio da je to samo još jedan znak da je upao u politički napetu situaciju, a još ne poznaje pravila.

Ništa ne čujem, pomislio je. A onda se na vratima pojavio Pjer Larok, sa pićem u ruci i oznojenim rumenim licem. Početni osmeh na njegovom licu još se više raširio kada je ugledao Fejgina i Bubakuba. Ušao je i prisno pljesnuo Džekoba po leđima, zahtevajući da ga odmah predstavi.

Džekob je u sebi slegnuo ramenima.

Polako je izveo upoznavanje. Larok je bio zadivljen i duboko se naklonio Bubakubu.

"Ab-Kisa-ab-Soro-ab-Hul-ab-Puber! I dvoje šticećenika, je li, Demva? Jelo i još nešto? Počastvovan sam što lično upoznajem razumnjaka iz klana Soro! Proučavao sam jezik vaših nekadašnjih pokrovitelja, jer će se možda jednog dana pokazati da su oni i naši! Jezik Soroa je sličan pra-semitskom, kao i pra-bantu jeziku!"

Bubakubove treplje oko očiju su se zanjihale. Počeo je, kroz Vodor, da govori nešto na složenom, isprepletanom, nerazumljivom jeziku. Potom je počeo da pravi kratke, oštre pokrete vilicama i Vodor je napola pojačao pištavo režanje.

Fejgin je, iza Džekobovih leđa, odgovorio jezikom pucketanja i šuškanja. Bubakub se okrenuo ka njemu, usplamtelih crnih očiju, odgovarajući grlenim režanjem i besno mašući kratkom šapom ka Laroku. Od Kantenovog zviždavog odgovora Džekob je osetio jezu.

Bubakub se naglo okrenuo i izišao iz sobe, ni ne pogledavši ljude.

Larok je na trenutak nemo stajao. Potom je molećivo pogledao Džekoba.

"Molim vas, gde sam pogrešio?"

Džekob je uzdahnuo. "Možda mu se ne dopada da bude proglašen za vašeg rođaka, Larok." Obratio se Kepleru kako bi promenio temu. Naučnik je zurio u vrata kroz koja je Bubakub izašao.

"Doktore Kepler, ako nemate konkretne podatke na brodu, možda biste mogli da mi pozajmite neke tekstove o osnovama solarne fizike i neku skraćenu istoriju samog oprojekta 'Ponirač u Sunce'?"

"Vrlo rado, gospodine Demva." Kepler je klimnuo glavom. "Poslaću vam ih do ručka." Kao da je mislio na nešto drugo.

"I meni!" povikao je Larok. "Ja sam akreditovani novinar i zahtevam da i ja dobijem istorijat vašeg ozloglašnog nastojanja, gospodine direktore!"

Posle trenutka zaprepašćenja, Džekob je slegnuo ramenima. Moraću da ih dam i Laroku. Uobraženost i snalažljivost lako se mogu pobrkati.

Kepler se nasmešio kao da ništa nije čuo. "Izvinite?"

"Veliki poduhvat! Taj vaš 'Ponirač u Sunce', koji troši pare potrebne za revitalizaciju pustinja, ili za veću Biblioteku za naš svet!

Kakva sujeta, istraživati ono što su bolji od nas savršeno razumeli pre no što smo mi postali i majmuni!"

"Čekajte malo. Konfederacija je odobrila ova istraživanja..." Kepler je pocrveneo.

"Istraživanja! Ponovljena istraživanja, mislite. Vi ponovo istražujete ono što se već nalazi u svim Bibliotekama Galaksije i sramotite nas jer svi ljudi ispadaju budale!"

"Larok..." zaustio je Džekob, ali čovečuljak je bio nezaustavljiv.

"I ta vaša Konfederacija! Strpali su Starije u rezervate, kao nekada Indijance u Americi! Ne dopuštaju narodu pristup u Ogranak Biblioteke! Dozvoljavaju nastavljanje gluposti zbog koje nam se svi smeju, tvrdnje da inteligencija spontano nastaje!"

Kepler je počeo da se povlači od raspomamljenog Laroka. Lice mu je potpuno pobeleželo dok je mucao.

"Ja... ja ne m-mislim..."

"Larok! Hajde, prestani!"

Džekob ga je šćepao za rame i cimnuo ga da bi mu šapnuo na uvo.

"Hajde, čoveče, zar hoćeš sve da nas osramotiš pred časnim Kantenom Fejginom?"

Larok je raširio oči. Džekob je preko ramena začuo kako Fejginovo gornje lišće uznemireno šuška. Larok je konačno oborio pogled.

Druga sramota bila mu je, izgleda, dovoljna. Promrmljao je izvinjenje vanzemaljcu, još jednom prostrelio Keplera pogledom i otišao.

"Hvala za specijalne efekte, Fejgine", rekao je Džekob kada se Larok udaljio.

Odgovorio mu je zvižduk, kratak i tih.

5. REFRAKCIJA

Sa četrdeset miliona kilometara Sunce je predstavljalo okovani pakao. Ključalo je u crnom svemiru, ni nalik na blistavu pegu koju deca na Zemlji uzimaju zdravo za gotovo i lako, nesvesno, izbegavaju pogledom. Privlačilo je i sa mnogo miliona kilometara. Čovek je osećao grčevitu želju da ga pogleda, ali ta potreba je bila opasna.

Gledano sa 'Bredberija' izgledalo je veliko baš kao novčić držan ispruženom rukom. Zračenje je bilo suviše jako da bi se izdržalo bez prigušenja. 'Baciti pogled' na njegovu kuglu, kao što se to radi sa Zemlje, značilo bi oslepeti. Kapetan je naredio da se polja sile oko broda polarizuju, a prozori zapečate.

Ostao je otvoren jedino Liotov prozor u salonu, odakle su putnici mogli da bez posledica razgledaju Davaoca života.

Džekob je zastao pred okruglim prozorom, na pola noćnog hodočašća ka automatu za kafu, napola probuđen iz nemirnog sna u svojoj sobici. Nekoliko minuta je zurio, praznog lica, još nerazbuđen, sve dok ga nije trgao šuškavi glas.

"Ovako vaše Šunce izgleda iz afela Merкуроve orbite, Džekobe."

Kula je sedeo kraj jednog od stočića u slabo osvetljenom salonu. Tik iza vanzemaljca, nad nizom aparata za hranu, zidni sat je svetlećim ciframa pokazivao 04:30.

Džekob je odgovorio sanjivim, promuklim glasom. "Jesmo li... hm... došli tako blizu.?"

Kula je klimnuo glavom. "Ješmo."

Moćni zubi bili su mu sakriveni. Velike, nabrane usne skupljale su se i ispuštale zvižduk kad god bi trebalo izgovoriti 's' i 'z'. Pod slabim svjetlom, oči su mu imale crveni odsjaj sa prozora.

"Još šamo dva dana do dolaška", rekao je vanzemaljca. Držao je ruke prekrštene na stočiću pred sobom. Laki nabori srebrnaste odeće pokrivali su polovinu stola.

Džekob se, zanjihavši se, okrenuo da ponovo pogleda kroz prozor. Sunčeva kugla mu se ustalasala pred očima.

"Ješte li dobro?" zabrinuto je upitao Pring. Počeo je da ustaje.

"Ne. Molim te, nemoj." Džekob je podigao ruku. "Samo sam omamljen. Nisam se naspavao. Potrebna mi je kafa."

Zateturao se ka mašinama za hranu, ali je na pola puta zastao, okrenuo se i ponovo pogledao užareno sunce.

"Crveno je!" iznenađeno je jeknuo.

"Da vam kažem zašto dok budete užimali kafu?" upitao je Kula.

"Da, molim te." Džekob se opet okrenuo ka mašinama, tražeći onu za kafu.

"Liotov prozor propušta svjetlošt šamo u monohromatškom obliku", rekao je Kula. "Napravljen je od mnogo okruglih pločica; neke polarižuju svjetlošt, a neke je odbijaju. Rotiraju še jedne u odnosu na druge i time precizno određuju koja talašna dužina će biti propuštena unutra.

To je vrlo precizno i mudro rešenje, iako šašvim zaštarelo po galaktinškim štandardima... kao i oni 'švajcarški' šatovi koje ljudi i dalje noše u eri elektronike. Kada še vaš narod navikne na Biblioteku, ši ti... rubini?... poštaće nepotrebni."

Džekob se sagnuo da pogleda najbližu mašinu. Ličila je na automat za kafu. Imala je prozirna pomična vrata, a iza njih se nalazilo malo uzvišenje sa metanom rešetkom pri dnu. Ako još pritisne pravo dugme, na platformu će se spustiti plastična čaša, a onda će iz neke mehaničke arterije poteći mlaz gorke, crne tečnosti koju je želeo.

Pošto je Kulin glas i dalje zvrjao iza njega, trudio se da odgovara učtivim zvucima. "A-ha... da, razumem"

Sasvim na kraju niza dugmadi nalazilo se jedno zeleno i osvetljeno. Pritisnuo ga je bez razmišljanja.

Mutno se gledao mašinu. Sad! Čulo se zujanje i 'klik'! Eno čaše! A sad... šta, do đavola?

U čašu je upala velika žutozeleno pilula.

Džekob je podigao vratanica i izvadio čašu. Trenutak kasnije, kroz prostor gde se do maločas nalazila čaša pljusnuo je mlaz vrele vode i nestao kroz odvod pri dnu.

Sumnjičavo je gledao pilulu. Šta god da je, kafa sigurno nije. Protrljao je oči levim doručjem, jedno po jedno. Onda je optužujuće pogledao dugme koje je maločas pritisnuo.

Dugme je imalo i oznaku, to je video tek sada. Pisalo je 'Sinteza ishrane vanzemaljaca'. Ispod oznake je, iz odgovarajućeg proreza, virila kompjuterska karta. Duž kraja koji se video pisalo je: "Pring: dodatak ishrani - kumarinski proteinski kompleks".

Džekob je brzo pogledao Kulu. Vanzemaljca je nastavljao svoje objašnjenje, zagledan u Liotov prozor. Mahnuo je rukom za Sunčevom danteovskom sjaju kako bi naglasio zaključak.

"Ovo šada je crvena alfa linija vodonika", rekao je. "Vrlo korišna linija špektra. Umešto da budemo žapljušnuti ogromnim količinama šlučajnog švetla iz švih nivoa šunca, možemo da gledamo šamo ona područja gde je elementarni vodonik apšorbuje ili žrači više nego što je normalno..."

Kula je pokazao ka pegavoj površini Sunca. Bilo je pokriveno tamnocrvenkastim iskrama i paperjastim lukovima.

Džekob je čitao o tome. Paperjasti lukovi su 'filamenti'. Gledani na pozadini svemira, na okrajku sunca, predstavljaju protuberance - produžetke koji

su viđeni još prvi put kada je teleskop korišćen tokom pomračenja. Kula je očito objašnjavao način na koji se ti objekti posmatraju 'anfas'.

Džekob se zamislio. Tokom putovanja sa Zemlje Kula je pazio da ne jede pred drugima. Samo bi ponekad na slamku pio votku ili pivo. Iako nije to objašnjavao, Džekob je pretpostavio da u kulturi Pringa postoji ustručavanje da se jede javno.

Kad malo bolje razmislím, rekao je u sebi, sa onakvim zubinama to verovatno izgleda prilično gadno. Očito sam upao dok se spremao da doručkuje, a suviše je učtiv da mi to kaže.

Pogledao je tabletu koja mu je još bila u ruci. Prmestio ju je u džep jakne i bacio čašu u najbližu korpu za otpatke.

Sada je lepo video dugme sa pravim natpisom: "Kafa - crna". Nasmešio se kao krivac. Možda je najbolje da brzo popijem, kako ne bih nečim uvredio Kulu. Iako se Iti nije bunio, stalno je bio okrenut leđima dok je Džekob obilazio mašine za hranu.

Kula je podigao pogled kada mu je Džekob prišao. Za trenutak je razmakao usne i čovek je ugledao nagoveštaj belog porcelana.

"Ješte li manje... neišpavani?" diplomatski je upitao vanzemaljac.

"Ješam, ovaj, jesam, hvala... hvala i na objašnjenju. Uvek sam mislio da je Sunce prilično jednolično mesto... osim pega i protuberanci. Ali pretpostavljam da je, zapravo, prilično složeno.

Kula je klimnuo glavom. "Doktor Kepler je veliki stručnjak. Dobićete bolja objašnjenja od njega kada pođete na poniranje ša nama."

Džekob se učtivo nasmešio. Kako su galaktinski izaslanici dobro uvežbani! Kada je Kula klimnuo glavom, je li taj pokret nešto značio njemu lično? Ili je samo naučio da to radi u određenim situacijama i u blizini ljudi?

Na poniranje sa nama!?

Rešio je da ne moli Kulu da ponovi tu rečenicu.

Bolje da ne iskušavam sreću, pomislio je.

Zamalo da zevne. U poslednji čas setio se da zakloni usta rukom. Ko zna šta sličan pokret znači na matičnoj planeti Pringa! "Pa, Kula, misim da ću se vratiti u svoju sobu i pokušati da još malo odspavam. Hvala na razgovoru."

"Bilo mi je zadovoljštvo, Džekobe. Laku noć."

Pošao je niz hodnik, teturajući se, i jedva stigao do kreveta pre no što je duboko zaspao.

6. RETARDACIJA I DIFRAKCIJA

Meko, sedefno svetlo ulivalo se kroz prozore, osvetljavajući lica onih koji su posmatrali kako Merkur lebdi pod brodom koji se spuštao.

Gotovo svi koji nisu bili na nekoj dužnosti skupili su se u salonu, prikovani za niz prozora strašnom lepotom planete. Glasovi su bili prigušeni, a razgovori svedeni na grupice okupljene pored svakog prozora. Uglavnom se čulo samo tiho pucketanje koje Džekob nije prepoznao.

Površina planete bila je izdubljena i izbrazdana kraterima i dugačkim jarugama. Planine Merkura bacale su vakuumski oštre, crne senke, jasne na srebrno-smeđoj pozadini. Sve zajedno je po mnogo čemu ličilo na Zemljin Mesec.

Ali bilo je i razlika. Na jednom mestu je u nekoj drevnoj katastrofi bio iskinut čitav komad planete. Ožiljak je ostavio niz dubokih žlebova na strani okrenutoj Suncu. Završavao se tačno na liniji koja je razdvajala dan i noć.

Dole, na mestima koja nisu bila u senci, padala je kiša od sedam različitih vrsta vatre. Protoni i rendgenski zraci koji su se otkidali iz magnetosfere planete i obično, oslepljujuće sunčevo svetlo mešali su se sa drugim smrtonosnim zračenjima, čineći površinu Merkura različitom od Meseca koliko god je to moguće.

Ovo je izgledalo kao mesto gde bi se mogli naći duhovi. Čistilište.

Setio se stihova iz drevne japanske pre-haiku pesme, koju je pročitao pre mesec dana:

Mnoge tužne misli proleću mi kroz um
kada veće dođe; jer tada se
pojavljuje tvoje utvarno obličje -

govoreći kako pamtim da si govorila.

"Rekli ste nešto?"

Džekob se trgao iz blagog transa i ugledao kraj sebe Dvejna Keplera.

"Ne, ništa naročito. Evo vaše jakne." Dodao je savijenu odeću Kepleru, koji ju je uzeo, smešeći se.

"Izvinite, ali biologija napada u najmanje romantičnim trenucima. U stvarnom životu, i svemirski putnici moraju u toalet. Izgleda da je taj velur prosto neodoljiv za Bubakuba. Kad god spustim jaknu kako bih nešto obavio, on smesta zaspi na njoj. Moraću da mu nabavim jednu takvu kada se vratimo na Zemlju. Dobro, o čemu smo ono govorili pre nego što sam otišao?"

Džekob je pokazao prema planeti. "Samo sam razmišljao... sada razumem zašto astronauti zovu mesec 'Igralište'. Ovde svakako moraju da budu mnogo oprezniji."

Kepler je klimnuo glavom. "Da, ali je i to ipak mnogo bolje nego raditi na nekakvom 'praktičnom' projektu kod kuće!" Za trenutak je zastao, kao da se odlučuje da doda nešto uvredljivo. Ali bes mu je splasnulo pre no što je stigao da nastavi. Okrenuo se ka prozoru i pokazao rukom ka površini planete. "Rani posmatrači, Antoniodi i Skjapareli, zvali su ovo područje Regija ožiljka. Onaj ogromni, drevni krater tamo je Gete." Pokazao je hrpu tamne materije na blistavoj ravnici. "Vrlo je blizu Severnog pola, a pod njim je mreža pećina koja omogućava postojanje baze Hermes."

Kepler je predstavljao savršenu sliku dostojanstvenog, učenog gospodina, osim ponekad kad bu mu se kraj brka boje peska našao u ustima. Njegova nervoza kao da je slabila dok su se približavali Merkuru i bazi 'Ponirača u Sunce' gde je bio gazda.

Ali povremeno tokom putovanja, naročito kada bi razgovor prešao na Uzdizanje ili Biblioteku, Keplerovo lice popimalo je izraz čoveka koji ima mnogo šta da kaže, a nema načina da to izgovori. Imao je nervozan, postidjen izraz, kao da se usteže da izrazi svoje mišljenje, plašeći se prekora.

Posle malo mozganja, Džekobu se učinilo da je razumeo bar deo uzroka. Iako šef 'Ponirača u Sunce' nije rekao ništa čime bi se izričito odao, Džekob je postao uveren da je Dvejn Kepler religiozan.

Zahvaćena sukobima Košulja i Koža i kontaktom sa vanzemaljcima, organizovana religija se gotovo raspala.

Denikenovci su imali veru u veličanstvenu (ali ne i svemoćnu) rasu koja se uplitala u čovekov razvoj i možda će to ponovo učiniti. Sledbenici Neolitske Etike propovedali su opipljivo prisustvo 'ljudskog duha'.

A samo postojanje hiljada rasa svemirskih putnika, od kojih je vrlo mali broj imao nešto nalik na stare vere Zemlje, nanelo je ogromnu štetu shvatanjima o svemoćnom Bogu ljudskog lika.

Većina zvaničnih religija je ili usvojila mišljenje Košulja ili Koža, ili su se razvile u filozofski teizam. Armije vernika većinom su prebegle pod druge zastave, a oni koji su ostali bili su gotovo neprimetni u opštoj halabuci.

Džekob se često pitao da li čekaju neki Znak.

Ako je Kepler vernik, time se može objasniti deo njegove opreznosti. Među naučnicima bilo je vrlo mnogo nezaposlenih. Kepler ne bi hteo da se i njegovo ime nađe na tim spiskovima, i to još sa etiketom fanatika.

Džekob je smatrao da je šteta što se naučnik tako oseća. Bilo bi zanimljivo čuti njegove poglede. Ali poštovao je Keplerovu očitu želju za ćutanjem o tome.

Ono što je privlačilo Džekobovu stručnu pažnju bio je mogući doprinos te povučенosti Keplerovim mentalnim problemima. U njegovom umu bilo je još nešto osim filozofskog haosa, nešto što mu je povremeno umanjivalo sposobnosti vođe i naučničku samouverenost.

Dr Martini, psiholog, često je bila sa Keplerom, redovno ga podsećajući da uzme lekove iz bočica sa različitim, raznobojnim pilulama koje je nosio po džepovima.

Džekob je osećao da mu se vraćaju stare navike, nimalo otupljene tihim mesecima u Centru za Uzdizanje. Želeo je da sazna kakve su to pilule, gotovo

isto toliko koliko je želeo da sazna šta je stvarno posao Mildred Martini u 'Poniraču u Sunce'.

Ona je još predstavljala zagonetku. U razgovorima koje su vodili na brodu nije uspevaio da prodre kroz njenu prokletu ljubaznu izdvojenost. Snishodljivost koju je pri tome ispoljavala bila je jednako jasno izražena kao i Keplerovo prenaplašeno poverenje u njega. Misli tamnoprute žene bile su negde sasvim drugde.

Dr Martini i Larok jedva da su gledali kroz prozor. Ona mu je govorila o istraživanjima uticaja boje i sjaja na psihotično ponašanje. Džekob je slušao o tome na sastanku u Ensenadi. Jedna od prvih stvari koju je dr Martini učinila po dolasku u 'Ponirača u Sunce' bilo je da svede na minimum unutrašnja psihogena dejstva, u slučaju da se ispostavi kako su 'fenomeni' samo prividi usled stresa.

Njeno prijateljstvo sa Larokom jačalo je tokom putovanja dok je ushićeno slušala, jednu za drugom, neverovatne priče o izgubljenim civilizacijama i drevnim posetiocima Zemlje. Larok je reagovao na njenu pažnju rečitošću po kojoj je bio poznat. Njihovi razgovori u salonu više su puta okupili gomilu slušalaca. Džekob im se jednom ili dvaput i sam pridružio. Larok je mogao da probudi u sebi prilično veliku osetljivost - kada bi se potrudio.

Ipak, Džekobu je bilo najteže da se u njegovom društvu oseća prijatno. Više mu se dopadalo da razgovara sa iskrenijim bićima, kao što je bio Kula. Džekobu je taj vanzemaljac počeo da se dopada. Kada se zanemare ogromne, složene oči i neverovatni zubi, Pring je imao ukus sličan njegovom i mnogo srodnih tema za razgovor.

Kula je bio pun pronicljivih pitanja o Zemlji i ljudima, a većina ih se odnosila na odnos čovečanstva prema rasama štićenika. Kada je saznao da je Džekob učestvovao u projektu odgajanja šimpanza, delfina, a u poslednje vreme i pasa i gorila, do punog razuma, počeo je da se ponaša prema njemu sa čak još više poštovanja.

Kula nikada nije pomenuo zemljansku tehnologiju kao arhaičnu ili zastarelu, iako su svi znali da je upravo po tome poznata širom Galaksije. Nijedna druga rasa u istoriji nije morala da sama pronalazi sve od početka. Biblioteka se starala za to. Kula je bio oduševljen dobrobitima koje će Biblioteka doneti njegovim prijateljima, ljudima i šimpanzama.

Iti je jednom pošao sa Džekobom u brodsku salu za vežbanje i gledao ga, onim ogromnim, crvenim očima, kako prolazi kroz maratonski kondicioni trening, jedan od nekolicine tokom puta sa Zemlje. Džekob je u pauzama utvrdio da je Pring već naučio umetnost pričanja bezobraznih šala. Mora da njegova rasa ima seksualne navike slične savremenim ljudima, jer su se obojici dopadali vicevi tipa 'mis sveta je mis sveta, ali i dvaput je dvaput'.

Upravo su šale više od svega drugog navele Džekoba da shvati koliko je daleko od doma bio mršavi diplomata sa Pringa. Pitao se da li je Kula toliko usamljen koliko bi on bio u sličnoj situaciji.

U kasnijem razgovoru o tome da li je najbolja marka piva 'Tuborg' ili 'L-5', Džekob je morao s mukom da se priseća da je pred njim tuđinac, a ne ljudsko biće koje šuška i prekomerno je učtivo. Ali to je konačno shvatio kada su se, tokom razgovora, našli razdvojeni iznenadnim, nepremostivim jazom.

Džekob je pričao o starim klasnim borbama na Zemlji koje Kula nije uspevaio sa shvati. Pokušao je da mu to objasni starom kineskom izrekom: "Seljak se uvek veša pred gospodarevim vratima."

Vanzemaljčeve oči su iznenada blesnule i iza njegovih usana se prvi put začulo uznemireno škljocanje. Džekob je za trenutak zurio u njega, a onda je žurno promenio temu.

Sve u svemu, ipak, Kula je imao smisao za humor najbliži ljudskom od svih vanzemaljaca koje je Džekob ikada upoznao. Uz izuzetak Fejgina, naravno.

Sada, dok se primicalo sletanje, Pring je ćutke stajao kraj svog pokrovitelja - a lice mu je bilo, kao i Bubakubovo, neprozirno.

Kepler je blago potapšao Džekoba po ruci i pokazao prema prozoru. "Kapetan će uskoro pojačati stazne ekrane i početi da smanjuje stepen ulivanja vremensko-prostornog toka. Biće vam vrlo zanimljivo."

"Mislio sam da brod pušta da kraj njega klizi tkanje prostora, kao kad se jedri na dasci."

Kepler se nasmešio.

"Ne, gospodine Demva. To je uobičajena pogreška. Jedrenje u kosmosu samo je fraza iz popularizaciju nauke. Kada govorimo o vreme-prostoru, nije reč o 'tkanju'. Prostor nije materijalan.

Zapravo, dok se približavamo planetnom pomaku - iskrivljenju prostora koje planeta izaziva - moramo da usvojimo merila koja se stalno menjaju, niz parametara kojima merimo vreme i prostor. To je kao da priroda želi da postepeno izmeni naše lenjire i brzinu naših časovnika kad god se približimo nekoj masi."

"Znači li to da kapetan kontroliše naše približavanje tako što pušta da se ta promena polako odvija?"

"Potpuno tačno! U stara vremena, naravno, prilagođavanje je bilo mnogo naglije. Primali ste nove parametre ili koristeći rakete sve do spuštanja, ili sudarajući se sa planetom. Sada samo izbacujemo višak merila kao pantljiku iza staznog polja. Ah! Evo ponovo analogije sa tkaninom!"

Kepler se iskezio.

"Jedan od korisnih nuzproizvoda je komercijalni neutronijum, ali glavni cilj je da se bezbedno spustimo."

"Pa, kada konačno počnemo da trpamo prostor u vreću, šta ćemo videti?"

Kepler je pokazao ka prozoru.

"To se upravo vidi."

Zvezde su bledele. Ogromni svod prekriven blistavim tačkicama, čije su svetlo propuštali čak i zatamnjeni ekrani, sada je polako tamneo pred njihovim očima. Uskoro je ostalo samo nekoliko zvezda, slabih i sivih spram tame.

Planeta se takođe menjala.

Svetlo odbijeno sa površine Merkura više nije bilo vrelo i oštro. Zadobilo je narandžasti preliv. Površina je sada bila prilično tamna.

A i približavala se. Polako, ali vidljivo, obzorje se zaravnjivalo. Površinski objekti koji su se ranije jedva nazirali sada su postajali sve jasniji, jer 'Bredberi' se spuštao.

Veliki krateri su se otvorili i pokazali da se u njima nalaze manji krateri. Dok se brod spuštao kraj nazubljene ivice jednog od njih, Džekob je video da je i taj pokriven još manjim otvorima, a svi su bili vrlo slični najvećima.

Obzorje malene planete nestalo je iza planinskog venca i Džekob je izgubio perspektivu. Iz minuta u minut, iako su se spuštali, tlo je izgledalo isto. Kako da se odredi visina? Je li ono dole planina, ili krupna gromada, ili ćemo se sledećeg trenutka zaustaviti, a to je samo običan kamen?

Osetio je blizinu. Sive senke i narandžaste pruge izgledale su nadohvat ruke.

Očekujući da će se brod svakog trenutka zaustaviti, iznenadio se kada je rupa u tlu jurnula da ih proguta.

Dok su se spremali za iskrcavanje, Džekob se sa zaprepašćenjem setio šta je uradio kada je nešto ranije skliznuo u laki trans, držeći u rukama Keplerovu jaknu za vreme spuštanja.

Jedan za drugim, vrlo vešto, pretraživao je Keplerove džepove, uzimajući uzorak svakog leka, a dokopao se i istrošene olovke, a da nije zamrljao otiske prstiju na njoj. Sve zajedno bilo je složeno u njegovom džepu, suviše malo da bi se videlo pod tkaninom jakne.

Znači, već je počelo, jeknuo je u sebi.

Vilice su mu se stegle.

Ovog puta, pomislio je, rešiću to sam! Nije mi potrebna pomoć mog drugog ja. Neću da se motam okolo probijajući prolaze!

Udario se stegnutom pesnicom po butini da bi odagnao iz prstiju peckavo, zadovoljno osećanje.

TREĆI DEO

Granično područje između korone i fotosfere (površina Sunca viđena na belom svetlu) tokom pomračenja izgleda kao blistavo crveni prsten oko Sunca i zato se zove hromosfera. Kada se hromosfera pažljivije pogleda, vidi se da to

nije jednolični sloj, nego vrlo promenljiva filamentarna struktura. Nekada je opisivana izrazom 'plamteća prerija'. Mnogobrojni kratkovečni mlazevi zvani 'šiljci' neprestano prskaju iz nje do visine od nekoliko hiljada kilometara. Crvena boja je posledica prevage zračenja H-alfa linije vodonikovog spektra. Veoma je teško razumeti šta se dešava na tako složenom području...

Herold Zirin

7. INTERFERENCIJA

Kada je dr Martini izišla iz svoje kabine i pošla tehničkim hodnicima ka odeljku za boravak Itija, smatrala je da koristi diskreciju, a ne šunjanje. Cevi i kablovi za komunikaciju bili su pričvršćeni za grube, neobrađene zidove. Kamen Hermesa blistao je od kondenzovane pare i odavao miris mokre stene dok su njeni koraci odzvanjali niz probijene hodnike.

Stigla je do hermetičkih vrata sa zelenom svetiljkicom nad dovratkom; bio je to stražnji ulaz u jednu od kabina za vanzemaljce. Kada je pritisnula senzornu ćeliju tik do njih, vrata su se smesta otvorila.

Blistavo, zelenkasto svetlo protilo se kroz otvor - imitacija svetlosti Sunca koje se nalazilo mnogo parseka odatle. Jednom rukom zaklonila je oči dok je drugom vadila naočari za Sunce iz džepa i tek kad ih je stavila osvrnula se po sobi.

Na zidovima je videla mrežaste tapiserije koje su prikazivale viseće vrtove i vanzemaljski grad na ivici planinskog venca. Grad se držao neravne litice, blistajući kao da se nalazi iza vodopada. Dr Martini je pomislila da gotovo čuje piskavu muziku kako joj bruži na ivici sluha. Da li time može objasniti što joj se dah ubrzao, a nervi napeli?

Bubakub je ustao sa svog jastuka kako bi je pozdravio. Njegovo sivo krzno sijalo je dok se gegao na kratkim nogama. Pod opalnim svetlom i gravitacijom od 1,4 g, koji su vladali u kabini, Bubakub je izgubio svaku 'ljupkost' koju je dr Martini videla u njemu ranije. Pilovo držanje povijenih nogu govorilo je o snazi.

Vanzemaljčeva usta pokretala su se oštrim trzajima. Glas koji je dopro iz Vodora bio je gladak i zvonak, iako su zvučale iskidano i razdvojeno.

"Dobro. Lepo što ste došli."

Osetila je olakšanje. Predstavnik Biblioteke zvučao je opušteno. Lako mu se naklonila.

"Pozdrav, Pile Bubakub. Došla sam da pitam imate li nove poruke iz Ogranka Biblioteke."

Bubakub je otvorio usta puna zuba nalik na igle. "Hodite i sedite. Da, dobro što to pitate. Imam novu činje-nicu. Ali hodite. Prvo jedite i pijte."

Dr Martini je iskrivila lice dok je prolazila kroz polje promene gravitacije na pragu - to je uvek neprijatno iskustvo. U sobi se osećala kao da ima sedamdeset kilograma.

"Ne, hvala. Upravo sam jela. Sešću." Odabrala je stolicu predviđenu za ljude i pažljivo se spustila na nju. Niko ne bi trebalo da ima sedamdeset kilograma!

Pil se ponovo opružio na jastuk preko puta nje, tako da mu je medvedasta glava bila tik iznad njenih stopala. Pogledao ju je sitnim, crnim očima.

"Dobio sam ma-serom poruku iz La Paza. Kažu nema ništa o Sunčevim Duhovima. Apso-lut-no ništa. Možda to uopšte nije zbog seman-ti-ke. Možda je Ogranak pre-mali. To je mali, mali Ogranak, kao što često govorim. Ali neki ljudski zvanič-ni-ci mnogo će se buniti zbog nedos-tatka podataka."

Slegnula je ramenima. "Ja se ne bih brinula o tome. Samo će se pokazati da je premalo napora uloženo u čitav projekat Biblioteke. Veći ogranak, kakav je moja grupa zahtevala od samog početka, sigurno bi dao rezultate."

"Zatra-žio sam podatke sa Pila, vre-men-skim skokom. U Glavnom Ogranku ne može biti zbrke!"

"To je dobro", klimnula je glavom. "Ipak, brine me šta će Dvejn učiniti tokom tolikog odlaganja. Prepun je napola stvorenih pretpostavki o tome kako će razgovarati sa Duhovima. Bojim se da će, pipajući naslepo tamo dole, naći neki

način da uvredi psi-bića tako duboko da ni čitava mudrost Biblioteke neće moći to da zaleći. Neophodno je da Zemlja ima dobre odnose sa najbližim susedima!"

Bubakub je malo podigao glavu i položio ruku na teme. "Trudite se da izlečite dr Kep-lera?"

"Naravno", ukočeno je odgovorila. "Zapravo, ne mogu da razumem kako je sve dosad izbegavao Uslovnjaštvo. Dvejnov um je pun haosa, iako priznajem da je Uzbir unutar prihvatljivih vrednosti krive. Na Zemlji je prošao i slikovni test.

Mislim da sam ga sada sasvim dobro sredila. Ali izluđuje me to što ne uspevam da shvatim šta je njegov osnovni problem. Takvi napadi manične depresije liče na 'ludilo bleska' u kasnom dvadesetom i ranom dvadeset prvom veku, kada je društvo gotovo uništeno fizičkim dejstvima opšte buke. To je gotovo upropastilo industrijsku kulturu kada je bila na vrhuncu i dovelo do dugog razdoblja potiskivanja koje ljudi danas kratko zovu 'Birokratija'."

"Da. Čitao sam o pokušaji-ma vaše rase da izvrši samou-bis-tvo. Čini mi se da je to kasni-je vreme bilo mirno. Ali to me se ne tiče. Imate sreće što ste bili nespo-sob-ni čak i za samou-bis-tvo.

Ali da ne dužimo. Šta je sa Kep-lerom?"

Pil nije dizao glas na kraju pitanja, ali činio je nešto sa njuškom... nekako je krivio pregibe koje je imao umesto usana... što je govorilo da pita - ne, da zahteva objašnjenje. Dr Martini je uzdrhtala.

Tako je osion, pomislila je. A svi ostali, izgleda, misle da je to samo mala nastranost. Zar su slepi za moć i pretnju koje donosi prisutvo ovog bića na Zemlji?

Još pod kulturnim šokom, oni vide malog, čovekolikog medveda. I to slatkog! Zar su moj šef i njegovi prijatelji u Savetu Konfederacije jedini koji umeju da prepoznaju demona iz dalekog svemira kada ga vide?

A zbog nečeg je meni zapalo da utvrdim šta je potrebno da se demon umilostivi i da istovremeno učutkujem Dvejna i pokušavam da nađem razuman način za kontakt sa Sunčevim Duhovima! Neka mi Beskrajon pomogne!

Bubakub je još čekao odgovor.

"Pa, znam da je Dvejn rešio da otkrije tajnu Sunčevih Duhova bez pomoći vanzemaljaca. Deo njegovog osoblja prilično je rešen na to. Neću tvrditi da neki od njih pripadaju Kožama, ali prilično su tvrdoglavo ponosni."

"Možete li da ga odvratite od toga?" upitao je Bubakub. "Donosi nam elemen-te slučaj-nosti."

"Kao što je pozivanje Fejgina i njegovog prijatelja Demve? Oni izgledaju prilično bezopasno. Demvino iskustvo sa delfinima daje mu slabu, ali moguću priliku da bude koristan. A Fejgin je na glasu da ume sa tuđinskim rasama. Važno je da Dvejn ima sa kime da deli svoje paranoidne fantazije. Razgovaraću sa Demvom i zamoliću ga da ima razumevanja."

Bubakub je seo, naglim, istovremenim pokretom ruku i nogu. Ugnezdio se u novom položaju i pogledao dr Martini pravo u oči.

"Oni mi nisu važni. Fejgin je pasiv-ni roman-tičar. Demva izgleda kao budala. Kao i svi Fejgi-novi prija-te-lji.

Ne, više brinem zbog dvoje koji prave nevo-lje u bazi. Kada sam došao, nisam znao da je u oso-blje uključen i jedan čim. Novi-nar je omiljen među posadom baze i pravi mnogo buke. A čim je stal-no sa Kulom... pokuša-vaju-ći da ga 'oslo-bo-di', pa..."

"Je li Kula bio neposlušan? Mislila sam da je njegova podređenost samo..."

Bubakub je poskočio na jastuku i sikćući iskezio šiljate zube.

"Ne prekidaaj, čoveče!" Njegov pravi glas postao je čujan prvi put otkako ga je dr Martini poznavala - piskavo cičanje, glasnije od Vodora, od koga su je zabojele uši.

Za trenutak je bila suviše zapanjena da bi se pomerila.

Bubakubovo kruto držanje počelo je polako da se opušta. Nakostrešeno krzno gotovo mu se odmah ponovo zagladilo.

"Izvi-nja-vam se, human-Marti-ni. Nisam smeo da se razbe-snim zbog obične neuč-tivo-sti pripad-nika obič-ne nezre-le rase."

Dr Martini je ponovo počela da diše, pokušavajući da ne načini nikakav zvuk.

Bubakub je opet seo. "Odgovor na vaše pitanje je odričan. Kula nije nigde pogrešio. On zna da će njegova rasa biti još dugo podređena mojoj po Zakonima o Pokrovi-teljstvu.

Ipak, loše je što taj dok-tor Džefri protura mit o pravima čak i kad je na duž-nosti. Vi ljudi morate nauči-ti da držite svoje ljubim-ce na uzi-ci, jer samo zbog dobre volje nas stari-jih uopšte ima-ju status razumnja-ka štice-ni-ka.

A da oni nisu štice-nici, šta biste vi ljudi bili?"

Bubakubovi zubi su za trenutak jasno sinuli kada je glasno sklopio usne.

Grlo dr Martini bilo je potpuno suvo. Pažljivo je birala reči. "Izvinjavam se zbog uvrede koju sam vam nanela, Pile Bubakub. Govoriću sa Dvejnóm i možda će on uspeti da umiri Džefrija."

"A novi-nar?"

"Da, razgovaraću i sa Pjerom. Sigurna sam da on ne misli ništa loše. Neće više praviti nevolje."

"To bi bilo dobro", tiho je rekao Bubakubov Vodór. Ponovo je spustio dežmekasto telo na jastuk.

"Imamo velike zajed-nič-ke ciljeve, vi i ja. Nadam se da ćemo raditi uskla-đeno. Ali pamti-te ovo: naši načini mogu biti razli-či-ti. Činite šta možete ili ću morati, kao što vi kažete, da ubijem dve muve jednim udarcem."

Dr Martini je ponovo jedva klimnula glavom.

8. REFLEKSIJA

Džekob je pustio da mu misli lutaju dok se Larok zahuktao u izlaganju. Čovečuljku je, u svakom slučaju, sada bilo važnije da zadivi Fejgina nego da se nadmudruje sa Džekobom. Džekob se pitao da li je grešna antropomorfizacija što sažaljeva Itija primoranog da sluša.

Njih trojica su se vozili malim autom koji se kretao kroz tunele i bočno i okomito. Fejgin se korenjem pridržavao za nisku šipku, nekoliko centimetara od poda. Ljudi su se držali za drugu, koja je pravila krug nešto više.

Džekob je slušao na pola uva dok je auto klizio. Larok je i dalje razglabao o temi koju je naćeo još na 'Bredberiju': da su nestali pokrovitelji Zemljana... mitska bića koja su možda počela Uzdizanje čoveka pre više hiljada godina, a onda ga ostavila napola završenog... da su nekako povezani sa Suncem. Larok je smatrao da bi upravo Sunćevi Duhovi mogli biti ta rasa.

"Sve religije Zemlje ukazuju na to. U gotovo svakoj Sunce je nešto sveto! To je nit koja se provlaći kroz sve kulture!"

Larok je naglo raširio ruke, kao da pokazuje raspon svojih misli.

"To je veoma logićno", rekao je. "I objasnilo bi zašto je Biblioteci toliko teško da pronađe naše poreklo. Rase solarnog tipa bile su poznate i ranije... Zato je ovo 'istraživanje' tako glupo. Ali oni su zaista retki i niko se još nije setio da zatraži od Biblioteke korelacije koje bi rešile dva problema istovremeno!"

Nevolja je u tome što je bilo prokletó teško suprotstaviti se ćitavoj zamisli. Džekob je uzdahnuo u sebi. Naravno da su mnoge primitivne civilizacije na Zemlji imale kult Sunca. Sunce je tako oćito izvor toplote, svetla i života, nosilac ćarobne moći! Obožavanje zvezde svakako je uobićajena faza kroz koju prolaze svi primitivni narodi.

Problem je bio upravo u tome. Galaksija je imala premalo 'primitivnih naroda' sa kojima bi uporedila ljude; većinom su to bile životinje, pre-razumni lovci-sakupljaći (ili već nešto slićno), i potpuno uzdignute rase razumnjaka. Teško da je iko bio 'nešto između' kao ćovek - oćito napušćen on pokrovitelja pre no što je naućio da koristi svoj razum.

U tako retkim slućajevima, novostvoreni umovi naglo su se oslobađali svoje ekološke niše. Smišljali su neobićne tobožnje nauke - bizarna pravila uzroka i posledice, sujeverja i mitove. Bez ruke pokrovitelja koja bi ih vodila, takve 'samónikle' rase retko su dugo trajale. Trenutna neobićnost ćovećanstva bila je delom posledica upravo preživljavanja.

Upravo nedostatak neke druge rase sa slićnim iskustvom sa kojim bi se poredili ćinio je sva uopštavanja lakim za stvaranje, a teškim za pobijanje.

Pošto mali Ogranak u La Pazu nije znao za druge primere opšteg obožavanja Sunca, Larok je smeo da tvrdi kako taj deo istorije čovečanstva znači sećanje na Uzdizanje koje nikada nije završeno.

Džekob je još malo slušao na pola uha, za slučaj da Larok kaže nešto novo. Ali uglavnom je pustio da mu misli lutaju.

Od spuštanja su prošla dva duga dana. Morao je da se navikne na prelaske između delova baze sa veštačkom gravitacijom i drugih, gde je vladala jedva primetna sila Merkura. Bilo je mnogo upoznavanja sa osobljem baze, a većinu imena smesta je zaboravio. Potom je Kepler odredio nekoga da ga odvede u njegovu sobu.

Ispostavilo se da je glavni lekar baze Hermes opsednut Uzdizanjem delfina. Bio je više nego spreman da proveri Keplerove lekove, izražavajući zbunjenost što ih ima tako mnogo. Potom je zahtevao da organizuje zabavu na kojoj su svi iz medicinskog odeljenja, izgleda, želeli da postavljaju pitanja o Makakai. Između zdravica, naravno. Zato na kraju i nije bilo tako mnogo pitanja.

Džekobove misli odvijale su se prilično sporo dok se auto zaustavljao, a vrata otvarala u ogromnu podzemnu pećinu za čuvanje i popravku Sunčevih brodova. Za trenutak mu se učinilo da se čitav prostor nekako izvija, kao i, još gore, da se sve udvostručilo!

Naspramni zid pećine kao da se ispupčio, stvarajući zaobljenu površinu na svega nekoliko metara od njega. Tu gde je bio najbliži, stajali su Kanten visok dva i po metra, mali, rumeni čovek i visok, širok, tamnopusiti čovek koji mu je uzvratio pogled sa najglupljim mogućim izrazom lica.

Džekob je iznenada shvatio da gleda zid Sunčevog broda, najsvršenije ogledalo u ovom zvezdanom sistemu. Zapanjeni čovek preko puta njega, sa očitim mamurlukom, bio je njegov sopstveni odraz.

Kuglasti brod sa dvadeset metara prečnika bio je tako dobro ogledalo da je bilo teško odrediti mu oblik. Samo kada je uočio oštri prekid na ivici i blagu zakrivljenost odraženih slika mogao je da usmeri pogled na nešto što bi se moglo nazvati postojećim objektom.

"Vrlo lepo", nevoljno je priznao Larok. "Ljubak, smeo, pogrešno upotrebljen kristal." Podigao je svoju malenu kameru i pokrenuo je sleva nadesno.

"Veoma upečatljivo", dodao je Fejgin.

Aha, pomislio je Džekob. Ogromno, takođe.

Iako je brod bio ogroman, sama pećina činila je da izgleda nevažno. Gruba, stenovita tavanika izvijala se visoko nad njima, nestajući u vlažnoj magli kondenzovane pare. Tamo gde su stajali pećina je bila prilično uska, ali protezala se najmanje kilometar u dužinu, a potom je skretala i nestajala sa vidika.

Stajali su na platformi koja ih je dovela do broskog polutara, iznad radnih površina u hangaru. Dole je ostala grupa osoblja, umanjena srebrnom kuglom.

Na dve stotine metara sleva nalazila su se dvojica masivna vakuumska vrata, barem sto pedeset metara široka. Džekob je pretpostavio da je to deo vazdušne ustave koja je vodila, kroz tunel, na negostoljubivu površinu Merkura, gde su ogromni međuplanetni brodovi, kao 'Bredberi', počivali u prostranim prirodnim pećinama.

Između platforme i poda protezala se dugačka rampa. Na njenom dnu Kepler je razgovarao sa trojicom ljudi u jednodelnim odelima. Malo dalje nalazio se i Kula, sa elegantno obučenim šimpanzom koji je nosio monokl i stajao na stolici kako bi gledao Kulu pravo u oči.

Čim je skakutao gore-dole, povijenih kolena, pa se stolica tresla. Ljutito je udarao po aparatu koji je imao na grudima. Izaslanik Pringa gledao ga je sa izrazom lica koji je Džekob naučio da protumači kao prijateljsko poštovanje. Ali u Kulinom držanju bilo je još nečega, što ga je iznenadilo... nemarnosti, opuštenog držanja pred šimpanzom, što Iti nikada nije pokazao u razgovoru sa čovekom, Kantenom ili Sintijcem, a pogotovo ne pred Pilom.

Kepler je prvo pozdravio Fejgina, a onda se obratio Džekobu.

"Drago mi je što možete da pođete u obilazak, gospodine Demva." Kepler se tako čvrsto rukovao da se Džekob iznenadio, a onda pozvao šimpanzu da im priđe.

"Ovo je dr Džefri, prvi iz njegove vrste koji je postao punopravni član svemirskog istraživačkog tima, a uz to je i sjajan radnik. Običi ćemo njegov brod."

Džefri se nasmešio nakrivim, otvorenim osmehom osobenim za rasu superšimpanze. Tokom dva veka genetskog inženjeringa unesene su mnoge promene u lobanju i karlični pojas, promene zasnovane na ljudskom obliku, pošto je njega bilo najlakše stvoriti. Izgledao je kao vrlo rutav, onizak, smeđi muškarac sa dugačkim rukama i krupnim, četvrtastim zubima.

Dok se rukovao sa Džekobom, postao je vidljiv još jedan ishod inženjeringa. Potpuno naspramni palac šimpanze čvrsto je pritisnuo Džekobov dlan, kao da ga podseća da postoji: znak čoveka.

Kao što je Bubakub imao Vodor, Džefri je nosio aparat sa crnim dirkama na levoj i desnoj ivici. U sredini se nalazio prazan ekran, otprilike deset puta dvadeset centimetara.

Superčim se naklonio i preleteo prstima preko dirki. Na ekranu su se pojavila blistava slova.

DRAGO MI JE ŠTO SMO SE UPOZNALI. DOKTOR KEPLER KAŽE DA VI SPADATE U POZITIVCE.

Džekob se nasmejao. "Veliko hvala, Džef. Pokušavam da budem, iako i dalje ne znam šta će biti moj posao!"

Džefri se kreštavo nasmejao, kao sve šimpanze; potom je prvi put i progovorio. "Ussskoro ćete otkriti!"

Više je ličilo na krkljanje, ali Džekob je bio zapanjen. Za ovo pokolenje superšimpanzi govor je još bio užasno bolan, ali Džefove reči zvučale su vrlo jasno.

"Dr Džefri će povesti ovaj najnoviji Sunčev brod u poniranje ubrzo posle našeg obilaska", rekao je Kepler. "Čim se komandant deSilva vrati sa izviđanja drugim brodom.

Izvinjavam se što komandant nije bio tu otkako smo stigli 'Bredberijem'. A sada izgleda da će Džef biti odsutan sa naših informativnih sastanaka. Ipak, biće prilično dramatično slušati njegov prvi izveštaj taman pošto završimo, sutra po podne."

Kepler se okrenuo ka brodu. "Jesam li zaboravio da nekoga predstavim? Džefe, znam da Kantena Fejgina poznaješ od ranije. Pil Bubakub je, izgleda, odbio naš poziv. Jesi li se upoznao sa gospodinom Larokom?"

Čim je izvio usne u gadljivom izrazu. Frknuo je i okrenuo se, zagledan u sopstveni odraz na Sunčevom brodu.

Larok je pocrveneo do ušiju, besno ga gledajući.

Džekob je jedva zadržao smeh. Superšimpanze i dalje imaju mnogo sličnosti sa svojim precima! Jedva jednom, neko još neučtiviji od Laroka! Njihov međusobni obračun, sinoć u trpezariji, već je postao legenda. Žalio je što ga je propustio.

Kula je prišao i položio Džefriju na mišicu svoju vitku, šestoprstu šaku. "Hodi, prijatelju Džefri. Hajde da pokažemo tvoj brod došpodinu Demvi i njegovim prijateljima." Šimpanza je nadureno pogledao Laroka, a onda se široko nasmešio Kuli i Džekobu. Uhvatio ih je obojicu za ruku i povukao ih ka ulazu u brod.

Kada je družina stigla do vrha sledeće rampe, našli su se pred kratkim mostom koji je vodio ka unutrašnjosti kuglastog ogledala. Džekobu je trebalo nekoliko trenutaka da se privikne na tamu. Potom je ugledao ravnu palubu koja se pružala s kraja na kraj broda.

Lebdela je u sredini kugle - okrugla ploča od tamnog, elastičnog materijala. Ravna površina bila je prazna, osim desetak ležaja za ubrzanje, ravnomerno rasoređenih po obodu, neki sa jednostavnom kontrolnom pločom, i kupole prečnika sedam metara u samom središtu.

Kepler je kleknuo kraj kontrolne ploče i dotakao prekidač. Brodski zid postao je poluproziran. Prigušena svetlost iz pećine prodirla je sa svih strana, osvetljavajući unutrašnjost. Kepler je objasnio da je unutrašnje osvetljenje svedeno na minimum kako bi se sprečili odrazi na unutrašnjoj površini kugle, što bi moglo da zbuni i posadu i uređaje.

Unutar gotovo savršenog oklopa, Sunčev brod ličio je na model Saturna. Prostrana paluba bila je 'prsten'. 'Planeta' je time bila podeljena na dve polulopte. Gornja polovina, koju je Džekob sada video, imala je nekoliko niša i ormana. Iz literature je znao da središnja kugla sadrži svu mašineriju potrebnu za kretanje broda, uključujući i kontrolu vremenskog toka, gravitacioni generator i rashladni laser.

Prišao je ivici palube. Lebdela je na polju sile, oko dva metra od zaobljenog oklopa koji se izvijao naviše bez ikakvih odsjaja i senki.

Okrenuo se kad je začuo svoje ime. Grupa za obilazak stajala je kraj vrata na kupoli. Kepler mu je mahnuo da im se pridruži.

"Sada ćemo razgledati poluloptu sa instrumentima. Zovemo je 'vrteška'. Pripazite malo, to je gravitacioni luk."

Džekob je na ulazu zastao i propustio Fejgina, ali Iti je pokazao da će radije ostati gore. Dvometarski Kanten u dvometarskom prolazu sigurno ne može da se oseća prijatno. Džekob je pošao za Keplerom.

I pokušao da se brzo sagne! Kepler je bio nad njim, penjući se putem koji je vodio pravo nagore, kao da odmah iza dovratka počinje padina brda. Izgledalo je da će upravo pasti, sudeći po uglu pod kojim je stajao. Džekob nije razumeo kako naučnik održava ravnotežu.

Ali Kepler je nastavio da se penje eliptičnom stazom i brzo je nestao iza kratkog obzorja. Džekob je spustio ruke na dovratak i načinio oprezan korak.

Nije osetio nedostatak ravnoteže. Pomerio je i drugu nogu. I dalje je stajao uspravno. Još jedan korak. Osvrnuo se.

Vrata su bila nagnuta. Kupola je očito sadržala polje pseudo-gravitacije, toliko jako da se moglo smestiti i unutar nekoliko metara. Polje je bilo tako čvrsto i potpuno da ni njegovo unutrašnje uho nije ništa osetilo. Jedan radnik je stajao na ulazu, isceren.

Džekob je stegao zube i nastavio po krivini, pokušavajući da ne misli kako upravo hoda naglavačke. Gledao je natpise na zaštitnim pločama duž zida i poda. Na pola puta našao je jednu na kojoj je pisalo KONTROLA VREMENSKE KOMPRESIJE.

Elipsa se završila blagom kosinom. Džekob se osećao kao da normalno hoda kada je prošao kroz vrata i znao je šta treba da očekuje, ali ipak je zastenjao.

"O, ne!" Brzo je pokrio oči.

Nekoliko metara iznad njegove glave, pod hangara širio se na sve strane. Ljudi su se muvali oko broda kao muve na tavanici.

Uzdahnio je i izišao da se pridruži Kepleru koji je stajao na ivici palube, zagledan u unutrašnjost složene mašine. Kepler je podigao pogled i nasmešio se.

"Upravo koristim šefovsku povlasticu da njuškam. Naravno, brod je do sada već potpuno proveren, ali volim da se i sam uverim." S ljubavlju je potapšao aparat.

Poveo je Džekoba do same ivice, gde je 'naopaki' efekat bio još izraženiji. Maglovita tavanica videla se daleko 'ispod' njihovih nogu.

"Ovo je jedna od multi-polarizacionih kamera koje smo postavili ubrzo pošto smo prvi put videli Duhove koherentnog svetla." Kepler je pokazao jednu od nekoliko istovetnih mašina raspoređenih duž oboda. "Možemo da razaberemo Duhove u pomešanim svetlosnim nivoima unutar hromosfere pošto smo u stanju da, bez obzira na to kako se menja ravan polarizacije, pratimo promene i pokažemo da je koherentnost svetla stvarna i postojana u vremenu."

"Zašto su sve kamere dole? Gore nisam video nijednu."

"Ustanovili smo da živi posmatrači i mašine smetaju jedni drugima kada su na istoj strani. Iz tog i iz još nekih razloga instrumenti su razmešteni po ivici ravni ovde dole, a mi smrtnici se vozimo odozgo."

Možemo to da podesimo tako što okrenemo brod da ivica palube bude okrenuta ka posmatranoj pojavi. Pokazalo se da je to sjajno rešenje; pošto gravitacija nije problem, možemo da se nagnemo pod bilo kojim uglom, pa je ugao posmatranja razumnih i mehaničkih posmatrača istovetan za kasnija upoređenja."

Džekob je pokušao da zamisli brod, negnut pod izvesnim uglom i nošen olujama Sunčeve atmosfere, dok putnici i posada mirno osmatraju.

"Imali smo malo nevolja sa ovim rasporedom u poslednje vreme", nastavio je Kepler. "Ovaj novi, manji brod koji će Džefri povesti dole malo je izmenjen, pa se nadamo da će uskoro... Ah! Evo, dolaze prijatelji..."

Na vratima su se pojavili Kula i Džefri. Čimpovo pola majmunsko, pola ljudsko lice bilo je zgrčeno od prezira.

Kuckao je po dirkama na grudima.

LR SE RAZBOLEO. POVRAĆA PREKO RAMPE. KOŠULJAŠKO ĐUBRE.

Kula se obratio čimu tako tiho da ga je Džekob jedva čuo. "Govori š poštovanjem, prijatelju Džefri. Gošpodin Larok je čovek."

Džefri je razjareno otkucao, uz mnoge greške, da ima poštovanja kao i svaki čim, ali da neće da se ulaguje svakom čoveku, naročito takvom koji nije imao veze sa Uzdizanjem njegove vrste.

ZAR STVARNO MORAŠ DA TRPIŠ HIROVE ONOG BUBAKUBA SAMO ZATO ŠTO SU NJEGOVI PRECI UČINILI TVOJIMA USLUGU PRE POLA MILIONA GODINA?

Pringove oči su blesnule. Između debelih usana naziralo se nešto belo.

"Molim te, prijatelju Džefe, znam da mišliš dobro, ali Bubakub je moj Pokrovitelj. Ljudi šu tvojoj raši dali šlobodu. Moja raša mora da šluži. Takav je red u švetu."

Džefri je šmrknuo. "Videćemo", zakreštao je.

Kepler je poveo Džefrija u stranu, zamolivši Kulu da pokaže Džekobu ostalo. Pring ga je poveo na drugu stranu polulopte i pokazao mu mašine koje su omogućavale upravljanje brodom kao batiskafom kroz polutečnu plazmu solarne atmosfere. Uklonio je nekoliko ploča da bi mu pokazao holografske memorijske jedinice.

Generator polja kontrolisao je protok vremena i prostora kroz čitav Sunčev brod, tako da je grubo cimanje hromosfere unutra izgledalo kao blago njihanje. Osnove fizike na kojoj se generator zasnivao i dalje su bile samo delimično razumljive naučnicima na Zemlji, iako je vlada insistirala da bude ugrađen ljudskim rukama.

Kuli su oči blistale dok je šuškvim glasom hvalio nove tehnologije donesene na Zemlju preko Biblioteke.

Banke logičkih podataka koje kontrolišu generatori izgledale su kao zamršene staklene niti. Kula je objasnio da štapići i niti čuvaju optičke podatke daleko gušće spakovane nego što je to mogla ijedna ranija tehnologija Zemlje, kao i da reaguju mnogo brže. Plavi talasi interferencije klizili su gore-dole po najbližem štapiću koji su gledali - trepereći nizovima plamsavih podataka. Džekobu je izgledalo da u mašini postoji nešto gotovo živo. Ulazi i izlazi sa lasera povijali su se pred Kulinim dodirom i obojica su za trenutak zurila u pulsiranje podataka koje je predstavljalo krvotok kompjutera.

Iako je sigurno već stotinama puta video utrobu ovog aparata, Kula je izgledao uzbuđen koliko i Džekob, zamišljeno zagledan u nju blistavim, netrepćućim očima.

Konačno je vratio poklopac. Džekob je primetio da vanzemaljac izgleda umorno. Mora da previše radi, pomislio je. Jedva da su razgovarali dok su polako išli duž kupole kako bi se pridružili Džefriju i Kepleru.

Džekob je slušao sa zanimanjem, ali i sa vrlo malo razumevanja, kako šimpanza raspravlja sa šefom o nekim sitnim podešavanjima jedne od kamera.

Potom ih je Džefri napustio, jer imao je posla na podu pećine, a Kula je uskoro pošao za njim. Dva čoveka ostala su još nekoliko minuta, razgovaraući o aparatima, a onda je Kepler pokretom pozvao Džekoba da pođe napred dok su se vraćali kroz petlju.

Kada je bio otpriike na pola puta, Džekob je nad sobom začuo nekakvu gužvu. Neko je besno vikao. Pokušao je da zanemari ono što su mu oči govatile o zakrivljenoj gravitacionoj petlji i ubrzao je korak. Ipak, staza nije bila predviđena za žurno hodanje. Prvi put osetio je zbunjujuću mešavinu sila dok ga je složena polje vuklo na sve strane.

Na vrhu luka zapeo je o poluotvorenu ploču, koja je zajedno sa nekoliko šrafova poletela preko palube. Trudio se da održi ravnotežu, ali neobičan pogled sa polovine zakrivljene putanje učinio je svoje. Kada je konačno uspeo da se domogne ulaza na gornjoj strani palube, Kepler ga je već sustigao.

Vika je dopirala spolja.

U podnožju rampe Fejgin je uznemireno mahao granama. Više članova osoblja trčalo je ka Laroku i Džefriju, koji su stajali u rvačkom zahvatu.

Larok je, tamnocrvenog lica, dahtao i upirao se u naporu da odvoji Džefrijeve ruke sa svoje glave. Stegao je pesnicu i udario, bez ikakvog učinka. Čim je kreštao i kezio zube dok se trudio da boljim zahvatom spusti Larokovu glavu do svoje. Nijedan od njih nije primetio grupu koja se okupjala. Nisu obraćali pažnju na ruke koje su pokušavale da ih razdvoje.

Žureći naniže, Džekob je ugledao Laroka kako oslobađa jednu ruku i poseže ka kameri koja mu je visila sa pojasa.

Džekob se progurao do suparnika u borbi. Bez oklevanja je nadlanicom izbio Laroku kameru iz ruke, a drugom rukom je ščepao šimpanzu za krzno na potiljku. Trgao je iz sve snage i bacio Džefrija u ruke Kepleru i Kuli.

Džefri se otimao. Dugačke, snažne majmunske ruke izmicale su onima koji su ih hvatali. Mahao je glavom i kreštao.

Džekob je osetio pokret iza sebe. Naglo se okrenuo i položio dlan Laroku na grudi kad je ovaj pokušao da jurne napred. Novinaru su se izmakle noge i pao je uz glasno "Uuf!"

Džekob je pružio ruku ka kameri, baš kad je Larok pokušao da je uhvati. Traka koja ju je držala prekinula se. Nekoliko ljudi je zgrabilo Laroka za ramena dok je pokušavao da ustane.

Džekob je digao ruke.

"Dosta!" povikao je. Postavio se tako da Džefri i Larok nisu mogli da vide jedan drugog. Larok je trljao šaku, ne gledajući ljude koji su ga držali, i streljao ga pogledom.

Džefri je još pokušavao da se oslobodi. Kula i Kepler su ga čvrsto držali. Fejgin je iza njihovih leđa bespomoćno zviždao.

Džekob je obuhvatio dlanovima čimovo lice. Džefri je zarežao na njega.

"Šimpanzo Džefri, slušaj me! Ja sam Džekob Demva, ljudsko biće. Ja sam nadzornik u projektu Uzdizanja. Govorim ti da se nedolično ponašaš... ponašaš se kao životinja!"

Džefri je trgao glavu kao da ga je Džekob udario. Za trenutak ga je ošamućeno gledao, onda je ponovo pokušao da zareži, a potom su mu se krupne, smeđe oči zamaglile. Skljokao se u rukama Kule i Keplera.

Džekob ga je i dalje držao za glavu. Drugom rukom zagladio je raščupano krzno. Džefri je zadrhtao.

"Samo se opusti", tiho je rekao. "Pokušaj da se kontrolišeš. Svi ćemo slušati kada budeš pričao šta se desilo."

Drhteći, Džefri je prineo ruku govornoj ploči na grudima. Trebalo mu je vremena da polako otkuca ŽAO MI JE. Pogledao je Džekoba. Stvarno je to mislio.

"U redu je", rekao je Džekob. "Treba biti pravi čovek da bi se izvinio."

Džefri se ispravio. Namerno je mirno klimnuo glavom Kepleru i Kuli. Oni su ga pustili, a Džekob je odstupio.

Ma koliko imao uspeha u radu sa delfinima i šimpanzama, Džekob se osećao pomalo posramljeno zbog snishodljivog načina na koji je razgovarao sa Džefrijem. Rizikovao je i uspeo, koristeći pokroviteljstvo nad šimpanzom-naučnikom. Po onome što je Džefri ranije rekao, Džekob je pretpostavljao da duboko u sebi veoma ceni pokrovitelje, ali da se to odnosi samo na neke ljude. Džekobu je bilo milo što je uspeo da pokrene tu rezervu, ali nije bio osobito ponosan zbog toga.

Kepler je preuzeo kontrolu čim je video da se Džefri smirio.

"Šta se, do đavola, dešava ovde?!" grmnuo je, besno gledajući Laroka.

"Ta životinja me je napala!" povikao je Larok. "Jedva sam uspeo da savladam strahove i izvučem se sa onog užasnog mesta, i razgovarao sam sa časnim Fejginom, a zver je skočila na mene, kao tigar, i morao sam da se borim za život!"

LAŽE. SABOTIRAO JE. NAŠAO SAM ZAŠTITNU PLOČU VREMENSKE KOMPRESIJE OTVORENU. FEJGIN JE REKAO DA SE ĐUBRE POJAVILO NAPOLJU TEK KAD JE ČUO DA DOLAZIMO.

"Izvinjavam se što protivurečim!" oglasio se Fejgin. "Nisam izgovorio pogrdnu reč 'đubre'. Samo sam odgovorio na pitanje koje se ticalo..."

"Proveo je unutra ceo sat!" glasno je upao Džefri, kriveći lice od napora.

Siroti Fejgin, pomislio je Džekob.

"Već sam vam rekao", vikao je Larok. "To užasno mesto me je prepalo! Sve vreme sam se držao za pod! Slušaj, majmune jedan, nemoj da me blatiš. Ostavi to za svoje parnjake na drveću!"

Čim je zakreštao, a Kula i Kepler su požurili da ih opet razdvoje. Džekob je prišao Fejginu, ne znajući šta da kaže.

Kanten se tiho obratio njemu.

"Izgleda da su vaši pokrovitelji, ko god da su, prijatelju Džekobe, zaista bili jedinstveni."

Džekob je tupo klimnuo glavom.

9. SEĆANJE NA VELIKU PTICU

Džekob se zagledao u grupu u podnožju rampe. Kula i Džefri, svaki na svoj način, užurbano su govorili Fejginu. Grupica osoblja baze okupila se u blizini... možda da bi izbegli Larokovo uporno ispitivanje.

Ovaj je špartao pećinom još od kako se raspra završila, zasipajući pitanjima one koji su radili i žaleći se onima koji nisu radili. Neko vreme je bes što je lišen kamere bio strašan, a zatim je polako slabio do stanja koje bi Džekob nazvao vrlo približnim srčanom udaru.

"Nisam siguran zašto sam je oduzeo Laroku", Džekob je rekao Kepleru, vadeći je iz džepa. Tanka crna kamera-rekorder bila je puna raznih ručki i dodataka. Izgledala je kao savršen novinarski alat, onako mala, prilagodljiva i očito veoma skupa.

Predao ju je Kepleru. "Valjda sam pomislio da vadi oružje."

Kepler je smestio kameru u džep. "Ionako ćemo je proveriti, za svaki slučaj. U međuvremenu bih želeo da vam zahvalim što ste spasli situaciju."

Džekob je slegnuo ramenima. "Ne mislite mnogo o tome. Žao mi je što sam umanjio vaš autoritet."

Kepler se nasmejao. "Drago mi je što se to učinili! Ja ionako nisam znao šta bih!"

Džekob se nasmešio, ali i dalje mu je bilo neprijatno.

"Šta ćete sada?" upitao je.

"Pa, idem da proverim Džefov vremenski sistem, kako bih bio siguran da je sve u redu, mada ne mislim da išta ne valja. Čak i da je Larok čačkao po mašini, šta je mogao da učini? Na kolima se može raditi samo naročitim alatima, a on ih nije imao."

"Ali ploča je zaista bila pomerena dok smo prolazili kroz gravitacionu petlju."

"Da, ali možda je Larok samo bio znatiželjan. Zapravo, ne bi me iznenadilo da se pokaže kako je Džef pomerio ploču, samo da nađe izgovor za borbu!"

Naučnik se nasmejao. "Nemojte tako zapanjeno da gledate. Dečija posla. A znate da i najnapredniji šimpanza oscilira između ogromne prepređenosti i đaćkih pakosti."

Džekob je to znao. Ali ipak se pitao zašto je Kepler tako velikodušan prema Laroku, koga je očito prezirao. Je li mu toliko stalo do podrške štampe?

Kepler se još jednom zahvalio i otišao, pokupivši Kulu i Džefrija na putu ka ulazu u Sunčev brod. Džekob je potražio mesto gde nikome neće smetati i seo na transportnu paletu.

Iz unutrašnjeg džepa jakne izvukao je svežanj papira.

Jutros su sa Zemlje stigli masergrami za mnoge putnike 'Bredberija'.

Džekob se jedva uzdržao od smeha, posmatrajući saučesničku razmenu pogleda između Bubakuba i Mildred Martini dok je Pil odlazio da preuzme svoju šifrovanu poruku.

Ona je tokom doručka sedela između Bubakuba i Laroka, pokušavajući da pomiri Zemljaninovu neprijatnu ksenofiliju sa otvorenom sumnjičavošću Predstavnika Biblioteke. Kao da je žudela da stvori most između njih dvojice. Ali, kada je stigla poruka, Larok je ostao sam, jer su ona i Bubakub žurno otišli.

Novinaru to verovatno nije popravilo raspoloženje.

Džekob je dovršio jelo i razmislio o poseti Medicinskom odeljenju, ali ipak je samo otišao po svoje masergrame. Sada je u sobi imao hrpu materijala iz

Biblioteke, visoku pola metra, jer je sve spustio na sto pre no što je zapao u čitački trans.

Čitački trans je tehnika kojom se za kratko vreme može usvojiti mnogo podataka. Ranije mu je mnogo puta koristila, ali nevolja je bila u tome što nisu postojale selektivne sposobnosti. Informacije će ostati sačuvane, ali moraće da sve to ponovo pročita, na običan način, kako bi ih prizvao u um.

Kada se pribrao, svi papiri su bili na levoj strani stola. Bio je siguran da ih je sve pročitao. Podaci koje je usvojio nalazili su se negde na ivici svesti, razdvojeni delići koji su samovoljno skakutali po umu, potpuno razdvojeni. Prisećaće ih se bar nedelju dana, sa osećajem već viđenog, dok bude iščitavao tekst. Ako ne želi da bude predugo dezorijentisan, najbolje je da što pre počne sa čitanjem.

Smešten na plastičnoj transportnoj paleti u pećini Sunčevog broda, Džekob je nasumce odabrao jedan od ponesenih papira. Izazovni delići podataka zvučali su poznato.

...Rasa Kisa, tek oslobođena od potčinjenosti Soroima, otkrila je planetu Pila ubrzo posle poslednjih migracija galaktinskih kultura u ovaj kvadrant. Postoje tragovi da je planetu nastanjivala druga prolazna rasa, nekih dve stotine miliona godina ranije. U Galaktinskim Arhivima potvrđeno je da je planeta Pila bila, tokom šest hiljada milenijuma, stanište rase Melin (vidi izvod: Melini - izumrli).

Pošto je ležala napuštena duže od potrebnog vremena, planeta Pila bila je ispitana i rutinski registrovana kao kolonija Kisa, klase C (privremeno zauzimanje, ne više od tri miliona godina, dozvoljen minimalan uticaj na trenutnu biosferu).

Kisa su na Pili našli pre-razumnu rasu, koja je dobila ime po planeti sa koje potiče...

Džekob je pokušao da zamisli kako je rasa Pila izgledala pre dolaska Kisa i početka Uzdizanja. Primitivni lovci-sakupljači, bez sumnje. Da li bi takvi bili i danas, posle pola miliona godina, da ih Kise nisu našle? Ili bi evoluirali, kao što su neki zemljanski antropolozi i dalje tvrdili da je moguće, u novu vrstu inteligentne kulture, bez uticaja svojih Pokrovitelja?

Tajanstveno upućivanje na izumrle Meline prikazivalo je vremensku skalu drevnih civilizacija i njihove neverovatne Biblioteke. Dve stotine miliona godina! Pre toliko vremena planetu Pila zauzimala je rasa svemirskih putnika, koja je tamo obitavala tokom šest hiljada stoleća, dok su Bubakubovi preci bili samo sitne, nezanimljive, krznene životinje.

Melini su verovatno obavljali svoje dužnosti i imali su svoj Ogranak Biblioteke. Pružali su dužno poštovanje (možda više na rečima nego na delu) pokroviteljskoj rasi koja ih je Uzdigla davno pre no što su naselili Pilu, a možda su i sami uzdigli neku perspektivnu vrstu koju su tamo zatekli... biološke rođake Bubakubovog naroda... koji su do sada verovatno i sami izumrli.

Iznenada su neobični Galaktinski zakoni o naseljavanju i migracijama dobili smisao. Primoravali su vrste da svoje planete posmatraju kao privremeni dom i da ih očuvaju za buduće rase čiji je trenutni oblik možda sitan i smešan. Nikakvo čudo što su se mnogi Galaktinci mrštili pred podacima o ponašanju čovečanstva na Zemlji. Samo je uticaj Timbrima i drugih prijateljskih rasa omogućio čovečanstvu da dobije svoje tri kolonije u Orlu od uštogljenog, za životnu sredinu zabrinutog Instituta za Migracije. A pri tom je bila velika sreća što se 'Vesarijus' vratio sa dovoljno upozorenja za ljudska bića da sakriju dokaze o barem nekim svojim zločinima! Džekob je spadao u onih jedva sto hiljada ljudskih bića koja su znala da su ikada postojale životinje po imenu dugong, džinovski lenjivac i orangutan.

Čovekove žrtve su jednoga dana mogle postati misleća bića. On je više od mnogih drugih bio u prilici da to shvati i da žali zbog toga. Pomislio je na Makakai i na kitove, kao i na to kako su u poslednji čas spašeni.

Podigao je papire i nastavio čitanje. Još jedan odlomak mu se učinio poznat. Odnosio se na Kulinu vrstu.

...kolonizovan ekspedicijom Pila. (Pile su, zapretivši Kisama da će se žaliti Soroima i zatražiti džihad, izborili oslobođenje od podređenosti.) Pošto su dobili dozvolu za planetu Pring, Pile su preuzeli gazdovanje nad njom sa više nego predostrožnim obraćanjem pažnje na minimalni uticaj svojih delovanja. Po dolasku Pila na Pring, inspektori iz Instituta za Migracije primetili su da su Pile preduzeli ozbiljnije od prosečnih mera opreznosti za očuvanje domorodačkih vrsta koje su imale realan pre-razumnjački potencijal. Među onima koje su bile na ivici izumiranja u vreme osnivanja kolonije bili su i genetski preci rase Pring, koja je takođe dobila ime po planeti sa koje potiče...

Džekob je rešio da sazna više o pilanskim džihadima. Pile su bili agresivni konzervativci u galaktičkoj politici. Džihadi, ili 'sveti ratovi', obično su bili poslednje sredstvo kojim se isterivala tradicija među rasama u Galaksiji. Instituti su služili tradicijama, ali su ostavljali njihovo uterivanje sudu većine ili najjačima.

Džekob je bio siguran da su podaci Biblioteke puni opravdanih Svetih ratova, uz nekoliko 'žalostnih' slučajeva kada su rase koristile tradiciju kao izgovor da zametnu rat zbog moći ili mržnje.

Istoriju obično pišu pobednici.

Pitao se na osnovu kakve žalbe su Pile uspeali da se oslobode podređenosti Kisama. Pitao se i kako su Kise izgledali.

Trgao se na glasnu zvonjavu koja je odjeknula pećinom. Zvonjava se začula još tripud, odbijajući se od kamene zidove i terajući ga da ustane.

Svi radnici su spustili alat i okrenuli se ka ogromnim vratima koja su vodila, preko vazdušne ustave i tunela, na površinu planete.

Vrata su se otvorila uz prigušenu tutnjavu. Isprva se u sve široj pukotini videla samo tama. Potom se pojavilo nešto veliko i blistavo, ubrzavajući razdvajanje sa druge strane, kao što štene nestrpljivo udara njuškom o vrata da bi što pre ušlo unutra.

Bio je to drugi blistavi mehur od ogledala, nalik na onaj koji je upravo obišao, samo veći. Lebdeo je nad podom tunela kao da je nematerijalan. Brod se lako zanjihao u vazduhu, a kada su se vrata otvorila, ušao je u prostrani hangar kao da ga je uneo povetarac spolja. Odrazi kamenitih zidova, mašina i ljudi lebdeli su na njegovim bokovima.

Dok se brod približavao, začulo se tiho brujanje i pucketanje. Radnici su se okupili kraj obližnje rampe.

Kula i Džefri žurno su prošli kraj Džekoba koji je posmatrao, a šimpanza mu se namešio i pokretom ga pozvao da im se pridruži. Džekob je uzvratio osmeh i pošao za njima, savijajući papire i vraćajući ih u džep. Pogledom je tražio Keplera. Šef 'Ponirača u Sunce' mora da je ostao na Džefrijevom brodu kako bi završio pregled, jer ga nigde nije bilo. Brod je pucketao i šištao dok je manevrisao nad gnezdnom, a potom je počeo da se polako spušta. Njegova blistava površina toliko je odbijala svetlost da je bilo teško poverovati da ne svetli sam od sebe. Džekob je stao kraj Fejgina, na ivici grupe. Zajedno su gledali kako se brod zaustavlja.

"Izgledaš duboko zamišljen", zašumeo je Fejgin. "Oprosti što se uplicem, ali procenjujem da je prihvatljivo nezvanično upitati o kakvim je mislima reč."

Bio je dovoljno blizu da Džekob oseti slab miris, nešto nalik na origano. Vanzemaljčevo lišće tiho se kretalo.

"Izgleda da sam mislio gde je bio ovaj brod", odgovorio je. "Pokušavao sam da zamislim kako izgleda biti tamo dole. I... nisam uspeo."

"Ne osećaj se neprijatno, Džekobe. I ja sam u sličnom čudu i divljenju i ne mogu da razumem kako ste vi Zemljani ovo postigli. Čekam svoje prvo poniranje sa skromnim nestrpljenjem."

I tako si me ponovo postideo, pokvarenjače zeleni, pomislio je Džekob. Ja još pokušavam da nađem izgovor kako ne bih išao na to bezumno poniranje. A ti tvrdiš da si nestrpljiv da kreneš!

"Ne bih voleo da te nazovem lažovom, Fejgine, ali mislim da suviše koristiš diplomatiju kad kažeš da te ovaj projekat zadivljuje. Po galaktičkim merilima, ovo je tehnologija iz kamenog doba. I nemoj mi reći da još niko nikad

nije ušao u zvezdu! U ovoj Galaksiji slobodni razumnjaci postoje već gotovo milijardu godina. Sve što vredi učiniti učinjeno je bar bilion puta!"

Govorio je sa dosta gorčine. I sam se iznenadio zbog snage sopstvenih osećanja.

"To je nesumnjivo svakako istina, prijatelju Džekobe. Ne pretvaram se da je 'Ponirač u Sunce' jedinstven. Jedinstveno je samo moje iskustvo. Razumne rase sa kojima sam ja bio u vezi zadovoljavale time su se da proučavaju svoja sunca sa daljine i da poredе dobijene nalaze sa podacima iz Biblioteke. Za mene je ovo istinska pustolovina."

Pravougaoni delić oklopa broda počeo je da klizi naniže i stvorio je most ka ivici rampe.

Džekob se namrštio.

"Ali mora da je i ranije bilo poniranja! Ako je dokazano da je moguće, sigurno je bar neko pokušao! Ne mogu da poverujem da smo mi prvi!"

"Tu je vrlo malo sumnje, naravno", polako je odgovorio Fejgin. "Ako niko drugi, Praoci su sigurno učinili to. Jer oni su učinili sve, kažu, pre no što su otišli. Ali učinjeno je toliko mnogo stvari, u toliko mnogo naroda, da je vrlo teško zasigurno znati."

Džekob se zamislio nad tim.

Kada se deo broda približio rampi, prišao im je Kepler, smešeći se Džekobu i Fejginu.

"Ah, tu ste! Uzbudljivo, je li? Svi su tu! Ovako je kad god se neko vrati sa Sunca, čak i sa kratkog izviđačkog leta kao što je bio ovaj!"

"Da", odgovorio je Džekob. "Veoma je uzbudljivo. Ovaj, hteo bih nešto da vas upitam, doktore Kepler, ako imate vremena. Zanima me jeste li tražili od Ogranka biblioteke u La Pazu podatke o vašim Sunčevim Duhovima. Mora da je neko već naišao na sličnu pojavu, a ja sam siguran da bi bilo od velike pomoći ako..."

Naglo je začutao kad je video da Keplerov osmeh nestaje.

"Upravo iz tog razloga nam je dodeljen Kula, gospodine Demva. Ovo će biti probni projekat da vidimo koliko možemo da kombinujemo nezavisno istraživanje sa ograničenom pomoći Biblioteke. Plan je dejstvovao dobro dok smo gradili brodove. Moram priznati da se divim galaktinskoj tehnologiji. Ali od tada nam Biblioteka nije bila od neke pomoći.

To je vrlo složeno. Nadao sam se da ćemo preći na to sutra, kada potpuno upoznate sve, ali vidite..."

Svuda unaokolo začulo se glasno pozdravljanje i masa je krenula napred. Kepler se tužno nasmešio.

"Kasnije!" doviknuo je.

Na vrhu rampe stajala su tri muškarca i dve žene, mašući u odgovor na pozdrave. Jedna od žena, visoka i vitka, kratke, plave kose, uhvatila je Keplerov pogled i nasmešila se. Pošla je naniže, a ostatak posade za njom.

Ona je očito bila komandant baze Hermes o kojoj je Džekob stalno slušao tokom protekla dva dana. Jedan od lekara na sinoćnoj zabavi nazvao ju je najboljim komandantom koga je ispostava Konfederacije na Merkuru ikada imala. Neki momak je dopunio sredovečnog govornika objašnjenjem da je ona takođe "...prava mačka." Džekob je pretpostavio da je momak mislio na komandantove sposobnosti prilagođavanja. Dok je sada gledao ženu (zapravo, izgledala je kao devojka) kako gipko korača niz strmu rampu, shvatio je da je ona primedba lako mogla da se shvati i kao kompliment sasvim druge vrste.

Masa se razdvojila i žena je prišla šefu 'Ponirača u Sunce', ispruživši ruku.

"Tamo su!" rekla je. "Pošli smo do tau zarez dva, u prvom aktivnom području, i našli smo ih! Došli smo na osam stotina metara od jednog! Džef neće imati nikakvih problema. To je najveće krdo magnetivora koje sam ikada videla!"

Džekobu se njen glas činio dubok i melodičan. Samouveren. Ipak, nije mogao da odredi odakle joj naglasak. Izgovarala je reči nekako starinski.

"Divno! Divno!" Kepler je klimao glavom. "Tamo gde su ovce, mora biti i pastira, je li?"

Uhvatio ju je pod ruku i okrenuo se da je upozna sa Fejginom i Džekobom.

"Razumnjaci, ovo je Helen deSilva, komandant Konfederacije ovde na Merkur i moja desna ruka. Ne bih mogao bez nje. Helen, ovo je gospodin Džekob Alvarez Demva, o kome sam ti pričao preko masera. Kantena Fejgina si već sreća pre nekoliko meseci, na Zemlji. Čini mi se da ste od tada razmenili nekoliko maserograma."

Položio joj je ruku na mišicu. "Sada moram da žurim, Helen. Stiglo je nekoliko poruka sa Zemlje koje moram da obradim. Već sam ih predugo odlagao očekujući tvoj povratak, pa je bolje da požurim. Sigurna si da je sve išlo glatko i da je posada odmorna?"

"Sigurna sam, doktore Kepler, sve je sjajno. Spavali smo tokom povratka. Videćemo se kasnije, kada budemo ispraćali Džefa."

Šef 'Ponirača u Sunce' pozdravio se sa Fejginom i Džekobom i učtivo klimnuo glavom Laroku, koji je stajao dovoljno blizu da prisluškuje ali ne i dovoljno blizu da bi bio neučtiv. Potom je Kepler pošao ka liftovima.

Helen deSilva umela je da se nakloni Fejginu sa poštovanjem, ali istovremeno i sa toliko topline koliko većina ljudi na Zemlji ne bi izrazila ni grljenjem. Prosto je zračila oduševljenjem što se ponovo sreća sa njime, a to je saopštila još i rečima.

"A vi ste gospodin Demva", rekla je dok se rukovala sa Džekobom. "Kanten Fejgin mi je pričao o vama. Vi ste onaj neustrašivi momak koji je leteo niz celu Ekvadorsku Iglu kako bi je spasao. Tu priču želim da čujem od junaka lično!"

Nešto u Džekobu se zgrčilo, kao i uvek kada bi neko pomenuo Iglu. Sakrio je to smehom.

"Verujte, taj skok uopšte nije bio nameran! Zapravo, mislim da bih radije išao na putovanje ovim vašim malim solarnim tosterom za prste nego da ponovo učinim ono!"

Žena se nasmejala, ali istovremeno ga je pogledala nekako neobično, sa izvesnim procenjivačkim izrazom koji Džekobu uopšte nije bio neprijatan, iako ga je malo zbunio. Iznenada mu je ponestalo reči.

"Ovaj... ipak, veoma je neobično da me 'momkom' nazove neko tako mlad kao vi. Mora da ste veoma stručna osoba kada ste određeni na ovakvo mesto pre no što ste dobili ijednu boru od briga."

DeSilva se ponovo nasmejala. "Kako ljubazno! To je vrlo ljupko od vas, ser, ali ja sam zaradila dobrih šezdeset pet godina bora od briga. Bila sam mlađi oficir na 'Kalipsu'. Možda se sećate da smo se vratili u Sunčev sistem pre nekoliko godina. Ja imam preko devedeset!"

"Oh!"

Posada zvezdanih brodova bila je od posebnog kova. Bez obzira na to koliko subjektivno bili stari, mogli su da biraju posao po povratku kući... ako bi uopšte rešili da nastave sa radom, naravno.

"Pa, u tom slučaju se moram ponašati prema vama sa dužnim poštovanjem, bako."

DeSilva je zakoračila unazad i nakrivila glavu, gledajući ga suženih očiju. "Samo nemoj da preteraš u drugom pravcu! Suviše me je truda stajalo da postanem i žena i oficir i džentlmen, da bih sad želela da od 'puterića' postanem penzioner. Ako prvi privlačan muškarac koji posle više meseci stigne ovamo, a nije mi podređen, pomisli da sam nedostižna, možda bih rešila da ga bacim u okove!"

Pola njenih izraza bili su mu nerazumljivi (šta je, do đavola, 'puterić?'), ali ipak je razumeo šta znače. Džekob se nasmešio i podigao ruke u znak predaje - sasvim dobrovoljno. Helen deSilva ga je pomalo podsećala na Tanju. Sličnost je bila slaba. Pre će biti da je posredi bio neki drhtaj u glasu, slab i jedva primetan. Ali vredelo je poći dalje.

Brzo je oterao sliku. Filozofsko-emocionalno sranje. Umeo je lepo da se uplete, kada bi to sebi dozvolio. Činjenica je da je ovaj komandant strašno privlačna žena.

"Neka bude", rekao je. "I proklet bio ko prvi kaže 'Stoj, dosta je bilo!'"

DeSilva se nasmejala. Uхватила ga je pod ruku i pogledala Fejgina.

"Hodite, želim da obojica upoznate posadu za poniranje. Potom ćemo se zaposliti pripremanjem Džefrija za odlazak. On je užasan pri oprastanju. Čak i

kad ide na kratko poniranje kao što je ovo, on se razgalami i grli sve koji ostaju kao da ih nikada više neće videti!"

ČETVRTI DEO

Samo pomoću Solarne sonde moguće je dobiti podatke o raspodeli mase i o ugaonom ubrzanju u unutrašnjosti Sunca... dobiti fotografije visoke rezolucije... otkriti neutrone oslobođene u nuklearnim procesima koji se zbivaju na površini Sunca ili blizu nje... (ili) odrediti kako Sučev vetar dobija ubrzanje. Konačno, uz pomoć sistema za komunikaciju i praćenje i, možda, vodoničkog masera na licu mesta... solarna sonda biće daleko najbolja osnova za istraživanja gravitacionih talasa sa niskom frekvencom iz kosmoloških izvora.

Odlomak iz izveštaja preliminarog seminara o Solarnoj sondi, NASA

10. VRELINA

Nalik na mrke niti i paperjaste zmiје, bledunjavi oblici lebdeli su spram ružičaste, zamagljene pozadine, kao da vise sa nevidljivih uzica. U daljinu se pružao niz izgužvanih, tamnih lukova, sastavljenih od čupavih užadi gasovitih niti, a svaki je bio u perspektivi manji od prethodnog, sve dok poslednji nije nestao u uskovitlanim crvenim isparenjima.

Džekobu je bilo teško da se usmeri na bilo koju pojedinost snimljene holografske slike. Tamne niti i trake od kojih je bila sačinjena vidljiva topografija srednje hromosfere bile su varljive i oblikom i strukturom.

Najbliža nit gotovo je ispunjavala levi prednji ugao bazena. Čupavi izraštaji tamnijeg gasa uvijali su se oko nevidljivog magnetnog polja koje se nadvijalo nad Sunčevom pegom gotovo hiljadu kilometara niže.

Visoko iznad mesta gde je glavna Sunčeva proizvodnja energije oticala u svemir, posmatrač je mogao da razabere pojedinosti na panorami prostranoj desetina hiljada kilometara. Čak i tako, bilo je teško privići se na pomisao da magnetni luk koji upravo gleda ima približno veličinu Norveške. Predstavljao je samo jednu kariku u lancu koji se prostirao preko grupe Sunčevih pega dugačke 200.000 kilometara.

A to je bila sitnica u poređenju sa drugim što su videli.

Jedan lučni spektakl pružao se s kraja na kraj četvrt miliona kilometara. Slika je snimljena pre nekoliko meseci, nad aktivnim područjem koje je odavno nestalo, a brod sa koga je to učinjeno držao se podalje. Razlog je postao jasniji kada je vrh ogromnog, izuvijanog vilinskog luka eksplodirao u najstrašnji prizor na Suncu, u baklju.

Bio je divan i užasan - uskovitlani, proključali vrtlog svetlosti, električni kratak spoj neshvatljive snage. Čan ni Sunčev brod ne bi preživeo nagli nalet neutrona visoke energije iz nuklearnih reakcija koje su se odvijale u blesku, čestica imunih na brodske elektromagnetne štitove, suviše brojnih da bi ih zaustavila čak i vremenska kompresija. Šef projekta 'Ponirač u Sunce' upravo je stoga naglasio kako su baklje obično predvidive i lako ih je izbeći.

Džekobu bi to uveravanje bilo mnogo ubedljivije da nije bilo onog 'obično'.

Sastanak je, inače, bio prilično običan, jer Kepler je držao slušaocima kratak kurs iz solarne fizike. Džekob je većinu toga naučio ranije, čitajući na 'Bredberiju', ali projekcije stvarnih poniranja bile su, morao je da prizna, sjajno pomagalo. Ako je bilo teško razumeti veličinu onoga što je video, Džekob je zbog toga mogao da krivi jedino samog sebe.

Kepler je ukratko preneo osnovnu dinamiku Sunčeve unutrašnjosti, stvarne zvezde, kojoj je hromosfera tek tanka koža.

U dubokom jezgru, nezamisliva težina Sunčeve mase pokreće nuklearne reakcije, stvarajući toplotu i pritisak i sprečavajući ogromnu kuglu plazme da se uruši pod sopstvenom gravitacijom. Pritisak održava telo 'naduvano'.

Energija dobijena u užarenom jezgru polako se probija napolje, ponekad kao svetlost, ponekad kao uzajamna razmena vrelih materija odozdo i hladnijih koje se vraćaju sa površine. Prvo zračenjem, pa razmenom, pa ponovo zračenjem,

energija stiže do kilometrima debelog sloja poznatog kao fotosfera - 'sfera svetlosti' gde konačno stiže slobodu i zauvek napušta dom, otiskujući se ka svemiru.

Materija unutar zvezde toliko je gusta da bi iznenadna katastrofa u unutrašnjosti postala primetna tek posle milion godina, kao promena količine svetlosti koja napušta površinu.

Ali Sunce se ne završava fotosferom; gustina materije polako opada sa visinom. Ako se uključe i joni i elektroni koji se većito izlivaju u svemir kroz Sunčev vetar - izazivajući polarnu svetlost na Zemlji i dajući repove kometama - moglo bi se reći da Sunce, zapravo, nema stvarnu granicu. Ono bukvalno doseže do drugih zvezda.

Oreol korone svetluca oko ivice Meseca tokom pomračenja Sunca. Pipci koji izgledaju tako meki na fotografskoj ploči sastoje se od elektrona zagrejanih na više miliona stepeni, ali su rasuti i gotovo isto tako retki (i bezopasni po Sunčev brod) kao Sunčevi vetrovi.

Između fotosfere i korone nalazi se hromosfera, 'sfera boje'... mesto gde staro Sunce dodaje poslednje izmene u svoj lajt-šou, gde polaže svoj spektralni potpis u svetlost kakvu Zemljani vide.

Ovde temperatura naglo pada na minimum, 'jedva' nekoliko hiljada stepeni. Pulsiranje čelija fotosfere šalje talase gravitacije naviše, kroz hromosferu, blago dotičući akorde vremena i prostora kroz milione kilometara, šireći se na vrhovima Alfvenovbih talasa, prostirući se na moćnim vetrovima.

To je bilo područje 'Ponirača u Sunce'. U hromosferi, gde Sunčeva magnetna polja igraju vije i gde se slučajno stvaraju jednostavne hemijske materije. Ako se izabere pravi raspon, može se videti do ogromnih daljina. A ima mnogo toga da se vidi.

Kepler je sada bio u svom elementu. Kosa i brkovi blistali su mu crvenkasto u zamračenoj sobi zbog svetlosti iz holo-tanka. Glas mu je bio samouveren dok je tankim štapom pokazivao svojoj publici osobenosti hromosfere.

Pričao je o ciklusu Sunčevih pega, o promenljivom ritmu visoke i niske magnetske aktivnosti koji menja polaritet svakih jedanaest godina. Magnetska polja 'iskaču' iz Sunca, stvarajući složene petlje u hromosferi - petlje koje se ponekad mogu pratiti posmatranjem senki tamnih niti u vodonikovom svetlu.

Niti se savijaju oko linija sile i sijaju zbog složenih indukovanih električnih struja. Izbliza izgledaju manje paperjasto no što je Džekob isprva pomislio. Svetle i tamne crvene pruge uvijaju se jedna oko druge čitavom dužinom luka, ponekad stvarajući zamršene šare sve dok se ne stegne neki čvršći čvor, koji rasprši blistave kapljice kao vrelo ulje iz tiganja.

Bilo je otupljujuće lepo, iako su Džekoba oči na kraju zabojele od crvenog monohromatskog svetla. Odvratio je pogled od holografskog tanka i odmarao ih, zagledan u zid sobe za sastanke.

Dva dana posle Džefovog oproštajnog mahanja i poletanja ka Suncu bila su ispunjena mešavinom zadovoljstva i osujećenosti. U svakom slučaju, bili su puni posla.

Juče je video rudnike Hermesa. Ogromni nataloženi tokovi koji su šuplje pećine severno od baze ispunili glatkim, lučnim slojevima čistog metala zapanjili su Džekoba lepotom i on je zurio sa divljenjem u patuljaste mašine i ljude koji su sedeli na njima. Uvek će nositi sa sobom čuđenje koje je osetio... zbog ljupkosti ogromnih polja istopljenog metala i zbog neustrašivosti sićušnih ljudi koji su se usudili da ih uznemire zarad blaga koja su sadržavala.

Takođe je bilo prijatno i provesti popodne sa Helen deSilvom. Bili su u njenom stanu; otvorila je bocu tuđinskog brendija čiju vrednost Džekob nije smeo da sračuna i podelila ga sa njim.

Posle nekoliko časova, komandant baze počela je da mu se dopada zbog duhovitosti i mnogih interesovanja, kao i zbog prijatno starinskog, koketnog šarma. Pričali su jedno drugom prijatne priče, čuvajući, po prećutnom sporazumu, ono zanimljivije za kasnije. Pričao joj je o svom radu sa Makakai, što ju je oduševilo, objašnjavajući kako je ubedio mladu delfinku - hipnozom, podmićivanjem (puštajući je da se zabavlja 'igračkama' kao što je mehanokit) i

ljubavlju - da se usmeri na apstraktno razmišljanje kakvo koriste ljudi, umesto (ili i pored) korišćenja Kitovskog Sna.

Opisao joj je kako kitovski san, zauzvrat, polako postaje razumljiv... uz pomoć filozofije Hopi Indijanaca i australijskih Aboridžina jedan potpuno strani pogled na svet polako se pretvarao u nešto približno pristupačno ljudskom umu.

Helen deSilva umela je da sluša tako da je prosto izvlačila reči iz Džekoba. Kada je završio priču, zračila je zadovoljstvom, a zatim uzvratila pričom o tamnoj zvezdi od koje mu se kosa digla na glavi.

Pričala je o 'Kalipsu' kao da joj je bio majka, dete i ljubavnik. Brod i njegova posada bili su joj tri godine čitav svet, što je subjektivno vreme, ali po povratku na Zemlju postali su joj veza sa prošlošću. Od onih koje je ostavila na Zemlji, na prvom polasku, samo su najmlađi doživeli da vide 'Kalipsov' povratak. A oni su sada bili stari.

Kada joj je ponuđeno privremeno mesto na 'Poniraču u Sunce', jedva ga je dočekala. Iako su naučni izazov ekspedicije na Sunce i prilika da se stekne iskustvo u komandovanju verovatno bili dovoljan podsticaj, Džekob je pomislio da oseća još neki razlog iza njene odluke.

Iako je pokušavala da to ne pokaže, Helen deSilva osuđivala je oba krajnja ponašanja po kojima su kosmonauti-povratnici bili poznati: samotnjačko izdvajanje i plahovitu težnju za uživanjima. U njoj je bilo nečeg... moglo se opisati samo kao stidljivost... što je provirivalo ispod staložene i sposobne spoljašnje ličnosti i nasmejane, vedre žene u unutrašnjosti. Džekob je jedva čekao da je bolje upozna tokom boravka na Merkuru.

Ali večera je odložena. Dr Kepler je sazvao zvanični banket i, kako je već red, Džekob čitavo veče jedva da je imao vremena da razmišlja, jer svi su se rojili oko njega, pokušavajući da budu uctivi i laskavi.

A najveću osujećenost mu je doneo sam "Ponirač u Sunce".

Džekob je pokušao da ispituje deSilvu, Kulu i možda desetak inženjera, a svai put je dobijao otprilike isti odgovor.

"Naravno, gospodine Demva, ali zar ne bi bilo bolje da razgovaramo o tome posle predavanja dr Keplera? Tada će sve biti mnogo jasnije..."

Postao je vrlo sumnjičav.

Hrpa dokumenata iz Biblioteke još ga je čekala u sobi. Čitao je otprilike po sat, u normalnom stanju svesti. Dok je prekopavao po gomili, izdvojeni odlomci iznenada su mu postajali poznati čim bi ih pročitao.

...niti je jasno zašto su Pringi binokularna vrsta, kada nijedan lokalni životni oblik na njihovoj planeti nema više od jednog oka. Opšta je pretpostavka da su i ta i druge razlike posledica genetskih prepravki koje su vršili kolonisti sa Pile. Iako Pile nerado odgovaraju na pitanja, sem kad ih postavljaju zvaničnici iz Instituta, priznaju da su prilično izmenili Pringe - od mišićavih životinja koje su živele na drveću postali su razumnjaci sposobni da hodaju i služe na njihovim farmama i u gradovima.

Jedinstveni zubni aparat Pringa posledica je njihovog ranijeg načina života. Korišćeni su za glodanje drveća. To je bio način da se sljušti visoko hranljiva kora sa drveća na njihovoj planeti; ta kora ima ulogu ploda, da širi spore mnogih biljaka na Pringu...

Znači, otuda Kuli onakvi zubi! Pošto je znao čemu su služili, bilo mu je manje mučno da pomišlja na njih. Činjenica da su služili vegetarijanskoj ishrani bila je veoma utešna.

Bilo je zanimljivo primetiti, tokom ponovnog čitanja članka, kako je dobar posao sa ovim izveštajem obavio Ogranak Biblioteke. Original je verovatno napisan desetinama, možda i stotinama svetlosnih godina daleko od Zemlje, i to davno pre Kontakta. Semantičke mašine u La Pazu očito su umele da pretvaraju tuđinske reči i značenja u engleske rečenice sa smislom, iako je, naravno, ponešto prevodom moglo da bude i izgubljeno.

Bilo je vrlo malo zadovoljstva u činjenici da je Bibliotečki Institut morao da zamoli pomoć ljudi u programiranju tih mašina, posle nekoliko katastrofalnih pokušaja odmah po Kontaktu. Navikli na prevođenje za vrste čiji

jezici potiču iz iste opšte tradicije, Itiji su isprva bili zgroženi 'površnom i neodređenom' strukturom svih ljudskih jezika.

Složno su ječali (ili kreštali, cvrčali ili klepetali) od očajanja zbog činjenice da naročito engleski ima težnju ka površnom, razuđenom neredu. Latinski, ili čak kasni neolitski indoevropski, sa visoko organizovanom strukturom deklinacija i vremena, bio im je mnogo više po volji. Čovečanstvo je tvrdoglavo odbijalo da promeni opšti zajednički jezik radi jedne Biblioteke (iako su i Kože i Košulje počeli da uče indoevropski - svako iz svojih razloga), poslavši umesto toga svoje najbistrije predstavnike da pomognu vanzemaljcima u prilagođavanju.

Pringi služe u gradovima i na farmama gotovo svih planeta Pila, osim na njihovom postojbinskom svetu, na Pili. Sunce Pile, patuljak F3, očito je suviše blistavo za ovo pokolenje uzdignutih Pringa (njihovo Sunce je F7). Stoga su Pile odlučili da nastave sa genetskim istraživanjima vizuelnog sistema Pringa i dugo pošto bi njihova dozvola za Uzdižanje inače istekla...

...Pringima je dozvoljeno da naseljavaju samo svetove klase A, lišene života, kojima je potrebno teraformiranje, ali bez ikakvih ograničenja od strane Instituta za Tradiciju i Migracije. Pošto su preuzeli vođstvo u nekoliko džihada, Pile očito ne žele da njihovi štićenici dođu u priliku da im nanesu sramotu lošim gazdovanjem starijim, živim svetom...

Podaci o Kulinoj rasi mnogo su govorili o galaktinskoj civilizaciji. Ona je svakako fantastična, ali manipulacije o kojima govori delovale su neprijatno. Džekob se, ko zna zašto, osetio lično odgovornim za to.

U tom trenutku stigao je poziv za Keplerovo dugo očekivano predavanje.

Sada je sedeo u sali za sastanke i pitao se kada će taj čovek konačno preći na stvar. Šta su magnetivori? I šta se podrazumeva pod 'drugim tipom' Solarijanaca... koji igraju vije sa Sunčevim brodovima i pretećim pokretima plaše posadu, u antropomorfnom obliku?

Ponovo je pogledao holo-tank.

Filament koji je Kepler pokazao porastao je, ispunio tank i raširio se sve dok gledalac nije postao potopljen u paperjastu, ognjenu masu. Pojavile su se pojedinosti - izuvijane hrpe koje su označavale zgušnjavanje linija magnetskog polja, pramenje koje se pojavljivalo i nestajalo kao para, jer su pokreti davali Doplerov efekat vrelin gasovima unutar i van opsega kamere i oblasti blistavih tačkica koje su poigravale na ivici vidnog polja.

Kepler je nastavljao monolog, ponekad sa suviše tehničkih pojmova za Džekoba, ali uvek se vraćajući na jednostavne metafore. Glas mu je postao čvrst i samouveren i videlo se da uživa u svemu.

Kepler je pokazao jedan od najbližih tokova plazme; gusta, izuvijana, tamnocrvena traka koja se kovitlala oko nekoliko bolno blistavih tačkica.

"Za ovo smo isprva mislili da su uobičajene vrele tačke usled kompresije", rekao je. "Sve dok ih nismo bolje pogledali. Tada smo ustanovili da je spektar potpuno pogrešan."

Kepler je komandama u dršci štapa 'zumirao' na središte niti.

Blistave tečke su rasle. Kako se slika širila, pojavile su se i nove, manje.

"Verovatno ćete se setiti", rekao je Kepler, "da vrele tačke koje smo ranije videli i dalje izgledaju crvene, doduše veoma blistavo crvene. To je zato što su brodski filteri, u vreme kada je ovo snimano, bili podešeni da propuštaju samo vrlo uzak spektralni pojas, usmeren na vodonikovu alfu. Čak i sada se vidi ono što je privuklo našu pažnju."

Zaista, pomislio je Džekob.

Blistave tačkice bile su jasno zelene boje!

Treperile su kao svici, a imale su boju smaragda.

"Dakle, postoji nekoliko pojasa zelene i plave boje koji se ne mogu tako lako filterom odseći kao drugi. No, alfa linija to obično potpuno zakloni sa razdaljinom. Osim toga, ova zelena boja uopšte ne pripada tim pojasevima!

Možete zamisliti koliko smo se prenerazili, naravno. Nikakav toplotni izvor svetlosti nije mogao da odašilje tu boju kroz naše ekrane. Da bi se

probila, svetlost sa ovih objekata morala je da bude ne samo neverovatno jaka, nego i potpuno monohromatska, sa temperaturom od nekoliko miliona stepeni!"

Džekob se naglo otresao mlohavog držanja koje je zadobio tokom dugog predavanja, konačno zainteresovan.

"Drugim rečima", nastavio je Kepler, "to su morali da budu laseri."

"Ima načina da se laserski efekat pojavi prirodno u zvezdi", rekao je Kepler. "Ali niko to nikada nije ranije video na našem Suncu, pa smo pošli da to ispitamo. A ono što smo našli bio je najneverovatniji oblik života koji bi iko mogao da zamisli!"

Naučnik je dodirnuo kontrolnu dugmad i ugao gledanja počeo je da se pomera.

Iz prvog reda u publici začula se tiha zvonjava. Video je Helen deSilvu kako diže telefonsku slušalicu. Tiho je govorila.

Kepler se usmerio na svoje predavanje. Bistave tačkice postepeno su rasle u tanku sve dok se nisu pretvorile u sitne, svetle prstenove, i dalje premalene da bi se razabrale pojedinosti.

Džekob je iznenada postao svestan da jasno čuje deSilvin glas dok je govorila u telefon.

Čak je i Kepler zastao i čekao dok je zasipala žurnim pitanjima osobu na drugoj strani.

Potom je spustila slušalicu, lica zamrznutog pod maskom čelične kontrole. Džekob ju je gledao kako ustaje i prilazi Kepleru, koji je nervozno okretao štap u rukama. Sagnula se i nešto mu šapnula, a direktor 'Ponirača u Sunce' sklopio je oči. Kada ih je otvorio, lice mu je bilo potpuno prazno.

Izenada su svi progovorili uglas. Kula je ustao sa sedišta u prvom redu i prišao deSilvi. Džekob je osetio strujanje vazduha kada je dr Martini pohitala prolazom da priđe Kepleru.

Džekob je ustao i pogledao Fejgina, koji je stajao u prolazu, blizu njega. "Fejgine, idem da vidim šta se dešava. Ti možeš da ostaneš ovde."

"To neće biti potrebno", filozofski je odvratio Kanten.

"Kako to misliš?"

"Mogao sam da čujem kakvu je poruku telefonom dobila komandant Helen deSilva, prijatelju Džekobe. Nisu dobre vesti."

Džekob je kriknuo u sebi. Ti, večito hladnokrvni, prokleti, lisnati, patlidžanski pametnjakoviću, naravno da nisu dobre vesti!

"Pa šta se, do đavola, dešava?!" upitao je.

"Duboko žalim, prijatelju Džekobe. Izgleda da je Sunčev brod naučnika-šimpanze Džefrija uništen u hromosferi vašeg Sunca!"

11. TURBULENCIJA

Pod žučkastim svetlom holo-tanka dr Martini je stajala pred Keplerom, ponavljajući njegovo ime i prelazeći mu rukom ispred praznih očiju. Publika je ispunila podijum, žamoreći. Vanzemaljac Kula stajao je sam, zagledan u Keplera, a krupna obla glava njihala mu se na mršavim ramenima.

Džekob mu se obratio.

"Kula..." Pring kao da ga nije čuo. Njegove ogromne oči bile su zamagljene i Džekob je čuo štektavi zvuk, kao da iza Kulinih debelih usana cvokoću zubi.

Džekob se namrštio na tamnocrveno svetlo koje se izlivalo iz holo-tanka. Pošao je do Keplera, koji je stajao obuzet šokom, i blago mu uzeo kontrolni štap. Dr Martini ga nije ni primetila dok je uzalud pokušavala da privuče Keplerovu pažnju.

Posle nekoliko nesigurnih okretanja kontrola, Džekob je uspeo da slika izbledi i da se upale svetla u sobi. Sada je bilo lakše snaći se. Mora da su to i ostali osetili, pošto je žamor glasova oslabio.

DeSilva je podigla pogled sa telefona i ugledala Džekoba sa kontrolama u ruci. Nasmejala se u znak zahvalnosti. Potom je nastavila da telefonira, zasipajući napetim pitanjima osobu na drugom kraju linije.

Medicinska ekipa sa nosilima stigla je trkom. Po uputstvima dr Martini, položili su Keplera na čvrstu tkaninu i nežno ga izneli kroz masu okupljenu na ulazu.

Džekob je ponovo pogledao Kulu. Fejgin je uspeo da dogura stolicu tik iza Predstavnik Biblioteke i sada je pokušavao da ga nagovori da snedne. Šuškanje grana i piskava zvonjava zamrli su kada im je prišao Džekob.

"Verujem da je dobro", rekao je Kanten raspevanim glasom. "On je visoko empatična osoba i plašim se da će duboko žaliti zbog gubitna svog prijatelja Džefrija. To je česta reakcija mlađih rasa na smrt nekoga sa kim su bili bliski."

"Možemo li nešto da učinimo? Da li nas čuje?"

Kulin pogled nije bio usmeren. S druge strane, Džekob nikada nije mogao da razume njegov pogled. Vanzemaljca je i dalje cvokotao zubima.

"Verujem da nas čuje", odgovorio je Fejgin.

Džekob je uhvatio Kulu za ruku. Delovala je vrlo mršavo i meko. Kao da uopšte nije bilo kostiju.

"Hajde, Kula", rekao je. "Evo stolice, baš iza tebe. Svi ćemo se osećati mnogo bolje kada budeš seo."

Vanzemaljca je pokušao da odgovori. Debele usne su se razdvojile i iznenada je cvokotanje postalo vrlo glasno. Boja očiju mu se malko promenila dok je ponovo zatvarao usne. Drhtavo je klimnuo glavom i pustio da ga spuste u stolicu. Polako je zagnjurio oblu glavu u vitke ruke.

Empatija ili ne, bilo je nečeg jezivog u tako dubokom žaljenju vanzemaljca zbog smrti čoveka - dobro, šimpanze - koji mu je bio, sve do osnovne telesne biohemije, potpuni tuđinac; biće čiji su riboliki preci plivali u potpuno drugačijim morima i zurili u anaerobnom iznenađenju u svetlost potpuno drugačije zvezde.

"Molim vas za malo pažnje!" Na platformi je stajala deSilva.

"Za one koji još nisu čuli: preliminarni izveštaji ukazuju da smo možda izgubili brod dr Džefrija u aktivnom području J-12, blizu sunčeve pege Džejn. To je samo preliminarni izveštaj, a dalja potvrda će morati da sačeka dok ne pregledamo telemetriju koju smo primili do nezgode."

Sa drugog kraja sobe Larok je počeo da maše kako bi privukao njenu pažnju. U jednoj ruci držao je malu steno-kameru, model sasvim drugačiji od onog koji mu je oduzet u pećini Sunčevog broda. Džekob se pitao zašto mu Kepler još nije vratio onu prvu.

"Gospođice deSilva", prekinuo ju je. "Hoće li biti moguće da i predstavnici štampe prisustvuju pregledu podataka? Trebalo bi da postoji zapis za javnost." Onako uzbuđen, potpuno je zaboravio naglasak. Zato je zastarelo oslovljavanje sa 'gospođice' zvučalo vrlo čudno.

DeSilva je zastala, ne gledajući ga. Zakoni o Svedocima vrlo su jasno govorili šta će biti sa onima koji spreče pristup i prisustvo sredstvima javnog informisanja bez 'pečata' Agencije za Registraciju Tajni. Ljudi iz ART-a, zaduženi da zakonom nameću poštenje, vrlo retko su davali dozvolu. Larok ju je očitio saterao u ugao, ali nije navaljivao. Zasad.

"U redu. Posmatračka galerija Kontrolnog centra može da primi sve koji žele da dođu... izuzev", prostrelila je pogledom grupu članova posade koji su se okupili na vratima, "ljudi koji imaju posla." Završila je podizanjem obrve. Istog časa na vratima je počeo opšti pokret.

"Okupićemo se za dvadeset minuta", zaključila je i sišla sa platforme.

Članovi osoblja kolonije Hermes odmah su počeli da odlaze. Oni u zemljanskoj odeći, posetioci i novajlije, odlazili su laganije.

Larok je već nestao, bez sumnje u pravcu maserske stanice kako bi poslao vest na Zemlju.

Ostao je još Bubakub. Razgovarao je sa dr Martini pre početka sastanka, ali nije ušao u salu. Džekob se pitao gde se mali, medvedasti vanzemaljca nalazio za vreme predavanja.

Helen deSilva je prišla Džekobu i Fejginu.

"Kula je pravi mali Iti", tiho je rekla Džekobu. "Često se šalio da se tako lepo slaže sa Džefrijem zato što su obojica nisko na društvenoj lestvici i zato što su obojica nedavno sišla sa drveća." Sažaljivo je pogledala Kulu i spustila mu dlan na potiljak.

Kladim se da je to utešno, pomislio je Džekob.

"Tuga je prvenstveni pratilac mladosti", zašuštao je Fejgin, zvukom nalik na pesak nošen vetrom.

DeSilva je spustila ruku. "Džekobe, dr Kepler je ostavio pismena uputstva da se posavetujem sa tobom i Kantenom Fejginom ako mu se išta bude desilo."

"O?"

"Da, ser. Naravno, to uputstvo je od vrlo male pravne važnosti. Jedino sam obavezna da vas pozivam na sastanke osoblja. Ali očito je da nam je dobrodošla svaka vaša pomoć. Nadam se da ćete vas dvojica svakako doći na preslušavanje telemetrijskih podataka."

Džekob ju je razumeo. Kao komandant baze Hermes, ona snosi odgovornost za sve danas donete odluke. A od onih koji su prisutni na Merkur, a imaju izvestan ugled, Larok je bio neprijateljski raspoložen, dr Martini jedva da trpi čitav projekat, a Bubakub predstavlja zagonetku. Ako Zemlja treba da čuje mnoge izveštaje o onom što se upravo dešava, u njenom interesu je da ima i ponekog prijatelja.

"Naravno", zazviždao je Fejgin. "Obojica ćemo biti počastvovani da pomognemo vašem osoblju."

DeSilva je ponovo pogledala Kulu i tiho ga upitala da li mu je dobro. Posle kratke pauze, vanzemaljac je podigao glavu i polako klimnuo. Cvokotanje je prestalo, ali oči su mu još bile tupe, sa blistavim tačkama koje su svetlucale po ivicama. Izgledao je iscrpljen i jadan.

DeSilva je otišla da pomogne u pripremi telemetrijskih podataka. Ubrzo potom u salu je važno upao Pil Bubakub, sa glatkim krznom nakostrešenim oko kratkog, debelog vrata. Kada je progovorio, usta su mu se pokretala u brzim trzajima, a Vodor koji je imao na grudima ponavljao je reči u ljudskom dometu sluha.

"Čuo sam vesti. Važno je da svi pri-sus-tvuju pregle-du tele-met-ri-je, pa ću vas is-pra-titi donde."

Bubakub je prišao da pogleda iza Džekoba. Ugledao je Kulu kako odsutno sedi na tankoj sklopivoj stolici.

"Kula!" pozvao je. Pring je podigao pogled, oklevao za trenutak, a onda načinio pokret koji Džekob nije razumeo. Izgledalo je da pokazuje preklinjanje i odbijanje.

Bubakub je planuo. Ispustio je niz visokih tonova u brzom nizu. Kula se brzo i nesigurno podigao na noge. Bubakub je smesta svima okrenuo leđa i kratkim, snažnim koracima pošao niz hodnik...

Iza njega, Džekob i Fejgin išli su sa Kulom. Odnekud sa vrha Fejginove 'glave' dopirala je čudna muzika.

12. GRAVITACIJA

Prostorija za telemetriju bila je mala - zbog automatizacije. Bilo je dovoljno svega dvanaest konzola u dva niza ispod velikog posmatračkog ekrana. Iza ograde, na uzdignutoj platformi, pozvani gosti posmatrali su kako tehničari pažljivo proveravaju snimljene podatke.

Povremeno bi se neko, muškarac ili žena, nagnuo nared i začkiljio u neku pojedinost na ekranu, u uzaludnoj nadi da će videti dokaz kako Sunčev brod još postoji tamo negde.

Helen deSilva stajala je kraj dve konzole najbliže platformi. Odatle se snimak Džefrijevih poslednjih poruka emitovao na velikom ekranu.

Pojavio se niz reči - predstavljale su dodire prstiju po tastaturi, četrdeset miliona kilometara odatle, pre nekoliko časova.

VOŽNJA JE MIRNA I AUTOMATSKA... MORAM DA POJAČAM VREMENSKI FAKTOR NA DESET ZBOG TURBULENCIJA... UPRAVO SAM RUČAO ZA DVADESET SEKUNDI HA HA...

Džekob se nasmešio. Mogao je da zamisli malog šimpanzu kako uživa u vremenskoj razlici.

PROŠAO SAM TAU NULA ZAREZ JEDAN... LINIJE POLJA SPAJAJU SE MALO NAPRED... INSTRUMENTI KAŽU DA JE PRED A MNOM KRDO, BAŠ KAO ŠTO JE HELENA REKLA... OKO STOTINU... PRIBLIŽAVAM SE...

Utom se, iznenada, kroz zvučnike začuo Džefrijevi grubi, majmunski glas.

"Čekaj samo dok ispričam ovo društvu na drvetu! Prvi usamljenik na Suncu! Neka Tarzan pukne od muke!" Jedan tehničar je počeo da se smeje, pa prekinuo. Završio je nečim nalik na jecaj.

Džekob se trgao. "Znači li to da je bio tamo dole potpuno sam?"

"Mislila sam da znaš!" DeSilva je izgledala iznenađeno. "Poniranja su sada već prilično automatizovana. Samo kompjuter može da podesi polja sile dovoljno brzo kako bi sprečio turbulencije da pretvore putnike u džem. Džef... je imao dva: jedan na palubi, kao i vezu preko lasera sa velikom mašinom ovde, na Merkur. Šta bi čovek tamo i radio, osim da ponegde nešto podesi?"

"Ali zašto uopšte rizikovati?"

"To je zamisao dr Keplera", odgovorila je, kao da se brani. "Želeo je da vidi da li samo ljudsko psi zračenje izaziva Duhove da pobegnu ili sa počnu sa pretnjama."

"Nismo stigli do tog dela predavanja."

Sklonila je pramen plave kose sa lica.

"Da... pa, u prvim susretima sa magnetivorima nismo uopšte videli pastire. A kada smo ih приметili, gledali smo izdaleka kako bismo odredili njihov odnos sa drugim bićima.

Kada smo konačno prišli, pastiri su isprva samo bežali. A onda se njihovo ponašanje iznenada korenito promenilo. Većina bi ih bežala, a jedan ili dva bi se izvili nad brodom, van ravni palube sa instrumentima, i počeli da se spuštaju na nas!"

Džekob je odmahnuo glavom. "Bojim se da ne razumem..."

DeSilva je pogledala najbližu konzolu, ali tamo nije bilo promene. Jedini izveštaji sa Džefovog broda bili su nizovi brojki - rutinski izveštaji o uslovima na Suncu.

"Pa, Džekobe, brod je, zapravo, ravna paluba unutar gotovo savršenog ogledala. Motori za gravitaciju, generatori polja sile i laser za hlađenje nalaze se u manjoj kugli, koja se nalazi nasred palube. Instrumenti za snimanje poređani su duž ivice palube 'odozdo', a ljudi zauzimaju 'gornju' stranu, kako bi i jedni i drugi nesmetano osmatrali sve prema čemu se ivica okrene. Ali nismo računali da će nešto namerno izbegavati naše kamere!"

"Ako bi Duh izišao van dometa instrumenata pojavivši se iznad broda, što niste lepo okrenuli brod? Imate potpunu kontrolu gravitacije."

"Pokušali smo. Oni su naprosto nestajali! Ili, još gore, ostajali su odozgo ma koliko da smo se brzo okretali. Jednostavno bi lebdeli! U tim prilikama posada je videla najužasnije ljudske oblike!"

Sobu je iznenada ponovo ispunio Džefrijev hrapavi glas.

"Hej! Eno čitave gomile ovčarskih pasa koji guraju toroide na sve strane! Idem da ih pomazim! Lepe kuće!"

Helen je slegnula ramenima.

"Džef je uvek bio skeptičan. Nikada nije video oblike-na-tavanici i uvek je pastire zvao 'ovčarski psi', jer u njihovom ponašanju nije video ništa što bi ukazivalo na inteligenciju."

Džekob se tužno nasmešio. Superšimpanze su uvek bili oholi pred psećom rasom i to je predstavljalo vedriju stranu njihove opsesije tipa 'hoću i ja'. Time su verovatno umanjivali osetljivost zbog posebnog odnosa ljudi i pasa, što ih je verovatno činilo ljubomornim. Mnoge šimpanze držale su pse u kući.

"Kako je nazvao magnetivore - toroidi?"

"Da, imaju oblik velikih krofni. Video bi to da sastanak nije... prekinut." Tužno je odmahнула glavom i oborila pogled.

Džekob se promeškoltio. "Siguran sam da niko ne bi mogao da spreči..." zaustio je. Smesta je shvatio da zvuči glupo. DeSilva je klimnula glavom i vratila se za konzolu; zaposlila se, ili se pretvarala da se zaposlila, proučavanjem tehničkih podataka.

Bubakub je ležao ničice na jastuku sleva, blizu ograde. Imao je u rukama plej-bek knjigu i čitao je, potpuno zadubljen, tuđinske simbole koji su bleskali po malom ekranu odozgo nadole. Podigao je glavu i oslušnuo kada se začuo Džefrijev glas, a potom se zagonetno zagledao u Pjera Laroka.

Larokove oči su blistale dok je snimao 'istorijski trenutak'. Povremeno bi tihim, uzbuđenim glasom govorio u mikrofonske pozajmljene steno-kamere.

"Tri minuta", napeto je rekla deSilva.

Tokom čitavog minuta nije se dešavalo ništa. A tada su se na ekranu ponovo pojavila krupna slova.

VELIKI MOMCI ODMAH SU KRENULI KA MENI! BAREM DVOJICA. UPRAVO SAM SE PREBACIO NA ZUMIRANJE... HEJ! OVDE POČINJE NJ-NJ-NJIHANJE! VREMENSKA KOMPRESIJA OTKAZUJE!

"Moram da prekinem posao!" začuo se iznenada dubok, kreštav glas.

"Ubrzavam... novo njihanje! Polja padaju!... Itiji! Oni su..."

Potom se začuo vrlo kratak nalet smetnji, a onda tišina praćenja glasnim šištanjem kada je tehničar za konzolom maksimalno pojačao zvuk. Zatim, ništa.

Za trenutak su svi ćutali. Potom je jedan od tehničara ustao sa svog mesta.

"Potvrđena implozija", rekao je.

DeSilva je klimnula glavom. "Hvala. Molim vas da pripremite izvod podataka za prenos na Zemlju."

Čudno, ali Džekobovo najjače osećanje bio je ogroman ponos. Kao član osoblja Centra za Uzdzivanje, primetio je da je Džefri u poslednjim trenucima života zanemario svoju tastaturu. Umesto da se povuče pred strahom, načinio je ponosan, težak gest. Džef Zemljanin glasno je progovorio.

Džekob je želeo da to nekome kaže. Fejgin će ga svakako razumeti. Pošao je ka Kantenu, ali Pjer Larok ga je zaustavio oštrim siktnanjem pre no što je stigao tamo.

"Budale!" Novinar ih je sve gledao sa izrazom neverice.

"A ja sam najveća budala od svih! Od svih vas, ja sam morao da vidim koliko je opasno poslati šimpanzu samog na Sunce!"

U sobi je zavladao tišina. Svi su gledali Laroka sa ogromnim iznenađenjem, a on je sve jače mahao rukama.

"Zar ne vidite? Zar ste svi slepi? Ako su Solarijanci naši prethodnici, a malo je sumnje u to, znači da su očitno uložili veliki trud da nas milenijumima izbegavaju. Pa ipak, neko daleko osećanje prema nama zadržalo ih je da nas ne unište - do sada!"

Pokušali su da vas upozore i oteraju vaše brodove na način koji se ne može zanemariti, ali vi ste uporno nastavili da idete za njima. Kako onda da reaguju tako moćna bića, kada im dosađuje rasa šticećenika onih koje su sami napustili? Šta ste očekivali da će učiniti kada ih napadne jedab majmun...!"

Nekoliko članova posade ljutito je ustalo. DeSilva je morala da podigne glas kako bi ih umirila. Pogledala je Laroka sa izrazom gvozdene kontrole na licu.

"Ser, ako biste bili ljubazni da pismeno izložite vašu zanimljivu pretpostavku, osoblje će vrlo rado razgovarati o njoj kasnije."

"Ali..."

"To bi zasad bilo dovoljno! Kasnije ćemo imati puno vremena za razgovore!"

"Ne, uopšte nemamo vremena."

Svi su se okrenuli. Na ulazu u galeriju stajala je dr Martini. "Mislim da je najbolje da se o tome odmah razgovara", rekla je.

"Je li dr Kepler dobro?" upitao je Džekob.

Klimnula je glavom. "Upravo dolazim od njegove postelje. Uspela sam da ga iščupam iz šoka; sada spava. Ali pre no što je zaspao, vrlo žurno je govorio o novom poniranju, odmah."

"Odmah? Zašto? Zar nije bolje da sačekamo dok ne budemo sigurno znali šta se desilo Džefrijevom brodu?"

"Znamo šta se desilo Džefrijevom brodu!" oštro je odgovorila dr Martini.

"Čula sam šta je gospodin Larok rekao kad sam ulazila i nisam nimalo zadovoljna načinom na koji ste primili njegovu zamisao! Svi ste tako uobraženi i sigurni u sebe da ne slušate nekog ko ima novi uvid!"

"Znači, vi zaista verujete da su Duhovi naši nekadašnji pokrovitelji?"

DeSilvin glas bio je pun neverice.

"Možda jesu, a možda nisu. Ali ostatak njegovog objašnjenja ima smisla! Na kraju krajeva, da li su Solarijanci ikada pre ovoga učinili išta drugo do nekoliko pretnji? A sada iznenada postaju nasilni. Zašto? Možda zaista zato što

ne osećaju nikakve ograde prema ubistvu pripadnika tako mlade rase kao što je Džefova?"

Tužno je odmahnula glavom.

"Znate, samo je pitanje vremena kada će ljudska bića početi da shvataju koliko toga tek treba da usvojimo! Činjenica je da su sve druge kiseoničke rase deo statusnog sistema... hijerarhije zasnovane na starosti, snazi i nasleđu. Mnogi od vas misle da to nije lepo. Ali tako stvari stoje! I ako nećemo da prođemo kao vanevropske rase devetnaestog veka, moramo naučiti kako da se ponašamo prema starijim, moćnijim vrstama!"

Džekob se namrštitio.

"Hoćete da kažete - ako su šimpanzu ubili, a ljudima prete ili ih teraju, onda..."

"Onda možda Solarijanci ne žele da se petljaju sa decom i kućnim ljubimcima..." Jedan tehničar je udario pesnicom po konzoli. DeSilva ga je ućutkala besnim pogledom. "... ali možda će biti voljni da razgovaraju sa delegacijom pripadnika starijih, iskusnijih rasa. Na kraju krajeva, kako ćemo znati ako ne pokušamo?"

"Kula je bio sa nama na većini poniranja", promrmljao je tehničar. "A on je obučeni ambasador!"

"Uz dužno poštovanje prema Pringu Kuli", dr Martini se lako naklonila visokom vanzemaljcu, "on je pripadnik vrlo mlade rase. Mlade gotovo kao naša. Očito je da Solarijanci misle da ni on nije vredan njihove pažnje.

Ne, ja predlažem da iskoristimo nepredviđeno prisustvo, ovde na Merkur, dvojice pripadnika drevnih i cenjenih rasa. Valjalo bi da ponizno zamolimo Pila Bubakuba i Kantena Fejgina da nam se pridruže, dole u Suncu, u poslednjem pokušaju da ostvarimo kontakt!"

Bubakub je polako ustao. Mirno se osvrnuo, svestan da će Fejgin čekati dok on progovori prvi. "Ako ljudska bića kažu da sam im potreban na Suncu, onda uprkos očitim opasnostima primativnih Sunčevih brodova odlučujem da prihvatim."

Zadovoljno se vratio na svoj jastuk.

Fejgin je zašuškao i čuo se uzdah. "I ja ću rado poći. Zapravo, sve bih učinio za makar najniže mesto na tom brodu. Ne mogu da zamislim od kakve pomoći bih mogao da budem. Ali rado ću poći."

"E, pa, ja se protivim, do đavola!" prasnula je deSilva. "Odbijam da prihvatim političke posledice što što proističu iz slanja Pila Bubakuba i Kantena Fejgina dole, naročito posle nesreće! Vi, dr Martini, govorite o dobrim odnosima sa moćnim tuđinskim rasama, ali možete li da zamislite šta bi se desilo kada bi oni poginuli tamo dole u Zemljanskom brodu?"

"Koješta", uzvratila je dr Martini. "Ako je iko u stanju da uredi da ne budemo okrivljeni, to su ovi razumnjaci. Uostalom, Galaksija je opasno mesto. Sigurna sam da mogu da ostave nekakvu potvrdu da idu dobrovoljno."

"U mom slučaju takvi dokumenti su već snimljeni", rekao je Fejgin.

I Bubakub je potvrdio svoju ogromnu želju da rizikuje život u primitivnom brodu, prihvatajući na sebe svu odgovornost. Pil se brzo okrenuo kada je Larok počeo da mu zahvaljuje. Čak se i dr Martini pridružila opštoj molbi novinaru da bude ljubazan i zaveže.

DeSilva je pogledala Džekoba. On je slegnuo ramenima.

"Pa, imamo vremena. Daćemo posadi priliku da pregleda podatke sa Džefovog poniranja, a dr Kepleru vremena da se oporavi. U međuvremenu ćemo preneti ovu zamisao Zemlji, možda će ona imati neki predlog."

Dr Martini je uzdahnula. "Volela bih da je to tako jednostavno, ali vi niste dovoljno razmislili. Pazite, ako treba da sklopimo mir sa Solarijancima, zar ne bi trebalo da se vratimo do iste grupe koju je uvredila Džefova poseta?"

"Pa, nisam sigurna da je to neophodno, ali zvuči u redu."

"A kako nameravate da nađete istu grupu, tamo u Sunčevoj atmosferi?"

"Pretpostavljam da ćemo se vratiti u isto aktivno područje gde stado pase... Oh, sad razumem."

"Sigurno", nasmešila se dr Martini. "Tamo dole nema stalne 'solografije' po kojoj bi se pravile mape. Aktivna područja i same Sunčeve pege izblede za nekoliko nedelja! Sunce nema površinu, nego samo razne slojeve i gustine gasova.

Čak i polutar rotira brže od drugih geografskih širina! Kako ćete naći istu grupu ako ne pođete sad odmah, pre no što se šteta koju je nanela Džefova poseta raširi po čitavoj zvezdi?"

Džekob je pogledao deSilvu, zbunjen. "Misliš li da je ona u pravu, Helen?"

Prevrnula je očima. "Ko zna? Možda. O tome treba razmisliti. Znam samo da nećemo učiniti baš ništa dok se dr Kepler ne oporavi dovoljno da ga čujemo."

Dr Martini se namrštila. "Već sam vam rekla! Dvejn se složio da nova ekspedicija smesta pođe!"

"A ja hoću da to čujem od njega lično!" besno je odgovorila deSilva.

"E, pa, ovde sam, Helen."

Dvejn Kepler je stajao na vratima, oslonjen o kvaku. Kraj njega, držeći ga pod ruku, glavni lekar dr Lerd ljutito je preko sobe gledao dr Martini.

"Dvejne! Zašto si ustao? Zar hoćeš da dobiješ srčani napad?" Dr Martini je pošla ka njemu, besna i zabrinuta, ali Kepler ju je jednim pokretom zaustavio.

"Dobro mi je, Mili. Samo sam razredio onaj lek što si mi ga dala. U manjoj dozi zbilja je koristan, pa znam da si mislila najbolje. Samo što mi ne pomaže ako me onako obori!"

Kepler se slabo nasmejao. "Uostalom, drago mi je što nisam bio suviše u komi, pa sam čuo tvoj nadahnuti govor. Glavnina se lepo čula iza vrata."

Dr Martini je pocrvenela.

Džekob je osetio olakšanje što Kepler nije pomenuo njegovu ulogu. Po sletanju, pošto je pronašao laboratoriju, izgledalo mu je čista šteta da ne analizira uzorke koje je ukrao, još na 'Bredberiju', iz Keplerove apoteke.

Na sreću, niko ga nije pitao otkuda mu uzorci. Iako je šef laboratorije smatrao da su neke doze prejake, svi lekovi sem jednog bili su ubičajeni u slučajevima blagih manijačnih stanja.

Nepoznati lek ostao je negde u Džekobovom umu; još jedna tajna koju treba rešiti. Kakav to fizički problem ima dr Kepler kad su mu potrebne velike doze moćnog antikoagulansa? I glavni lekar, dr Lerd, bio je zbunjen. Zašto li mu je dr Martini prepisala 'varfarin'?

"Jeste li sigurni da vam je dovoljno dobro da ostanete ovde?" upitala je deSilva. Pomagala je lekaru da odvede Keplera do stolice.

"Dobro mi je", odgovorio je ovaj. "Osim toga, ima stvari koje ne mogu da čekaju."

Pre svega, uopšte nisam siguran u Milinu teoriju da će Duhovi dočekati Pila Bubakuba i Kantena Fejgina sa više ljubaznosti no što su ukazali nama ostalima. Znam da neopozivo neću da preuzmem odgovornost za njihovo poniranje! Jer ako budu ubijeni tamo dole, to neće biti od ruke Solarijanaca... nego će to izazvati ljudska bića! Treba odmah preduzeti novo poniranje... bez naših poštovanih prijatelja vanzemaljaca, naravno... ali treba odmah poći u isto područje, kao što je Mili predložila."

DeSilva je saosečajno odmahнула glavom. "Ni najmanje se ne slažem, ser! Džefa su ubili Duhovi, ili je nešto pošlo naopako sa brodom. A ja mislim da je ovo drugo posredi, ma koliko ne želela da to priznam... Treba sve da proverimo pre no što..."

"Oh, u pogledu broda nema nikakve sumnje", prekinuo ju je Kepler. "Duhovi nikoga nisu ubili."

"Šta to govorite?" povikao je Larok. "Zar ste slepi? Kako možete da poričete očite činjenice!?"

"Dvejne", blago je rekla dr Martini, "ti si sada suviše umoran za razmišljanje o ovom."

Kepler ju je odbio kratkim pokretom ruke.

"Izvinite, dr Kepler", oglasio se Džekob. "Pomenuli ste nešto o opasnosti koja potiče od ljudskih bića? Komandant deSilva verovatno smatra da ste mislili kako je Džefovu smrt izazvala greška u pripremanju broda. Da li govorite o nečem drugom?"

"Samo jedno hoću da znam", polako je rekao Kepler. "Da li je telemetrija pokazala da je Džefov brod uništen usled popuštanja zaštitnih polja sile?"

Istupio je tehničar za konzolom koji se malopre raspravljao. "Ovaj... da, ser. Kako ste znali?"

"Nisam znao", nasmešio se Kepler. "Ali uspeo sam da pogodim, čim sam pomislio na sabotazu."

"Šta?!" povikali su gotovo uglas dr Martini, deSilva i Larok.

A Džekob je iznenada shvatio. "Mislite, tokom obilaska...?" Okrenuo se da pogleda Laroka. Dr Martini je pratila njegov pogled i glasno dahnula.

Larok je ustuknuo kao da ga je udario. "Vi ste poludeli!" uzviknuo je. "A i vi!" Upro je drhtavim prstom u Keplera. "Kako sam mogao da sabotiram mašine kad mi je čitavo vreme na tom užasnom mestu bilo zlo?"

"Smirite se, Larok", odvratio je Džekob. "Ja nisam ništa rekao i siguran sam da dr Kepler samo pretpostavlja." Upitno je pogledao Keplera.

Kepler je odmahnuo glavom. "Na žalost, sasvim sam ozbiljan. Larok je proveo čitav sat tik kraj Džefovog gravitacionog generatora, a nikoga nije bilo u blizini. Proverili smo generator tražeći oštećenja kakva bi mogao da izazove neko ko petlja oko njega golim rukama i nismo ništa našli. Tek kasnije sam se setio da proverim kameru gospodina Laroka.

A kad sam to učinio, ustanovio sam da je jedan od njenih dodatka pravi mali sonični ošamućivač!" Izvukao je malo kameru iz džepa na tunici. "Evo čime je isporučen Judin poljubac!"

Larok je pocrveneo. "Ošamućivač je standardno sredstvo samoodbrane za novinare. Čak sam zaboravio da ga imam. I njime nikako ne bih uspeo da oštetim onako veliku napravu!"

A sve to nema nikakve veze! Ovaj zemaljsko-šovinistički, arhi-religiozni ludak, koji je umalo uništio izgleda da se sa svojim pokroviteljima prijateljski susretne, usuđuje se da me optuži za zločin za koji nisam imao nikakvih pobuda! On je ubio sirotog majmuna, a sada želi da prebaci krivicu na nekog drugog!"

"Umuknite, Larok", mirno je rekla deSilva. Potom je pogledala Keplera.

"Jeste li svesni šta govorite, ser? Građanin ne bi počinio ubistvo samo zato što mu se neko ne dopada. Samo Uslovna ličnost mogla bi da ubije bez ozbiljnog povoda. Možete li da smislite i povod koji bi gosodina Laroka mogao da navede na tako drastičan korak?"

Kepler je slegnuo ramenima. "Ne znam." Pogledao je Laroka. "Građanin koji smatra da ima razloga za ubistvo ipak kasnije oseća kajanje. Gospodin Larok ne izgleda kao da se kaje, pa je ili nevin, ili je sjajan glumac... ili je ipak Uslovnjak!"

"Svemira mu!" povikala je dr Martini. "To je nemoguće, Dvejne. I ti to znaš. Svaka svemirska luka puna je U-prijemnika. A i na svakom brodu nalaze se detektori! Sada bi morao da se izviniš gospodinu Laroku!"

Kepler se iscerio.

"Da se izvinim? Po onome što znam, Larok je u najmanju ruku lagao da oseća 'vrtoglavicu' u gravitacionoj petlji. Poslao sam masergram na Zemlju. Želeo sam njegov novinarski dosije. Njegova redakcija mi je vrlo rado odgovorila.

Ispalo je da je gospodin Larok obučeni kosmonaut! Otišao je iz službe iz 'medicinskih razloga' - izraz koji se često koristi kada nečiji rezultati na U-testu dostižu nivo Uslovnjaka, pa mora da ostavi osetljivi posao!

To možda ništa ne dokazuje, ali ipak znači da Larok ima suviše iskustva sa svemirskim brodovima da bi ga 'na smrt prepala' Džefrijeva gravitaciona petlja. Žalim jedino što to nisam shvatio na vreme da upozorim Džefa."

Larok se bunio, dr Martini je raspravjala, ali Džekob je video da se raspoloženje u sobi okreće protiv njih. DeSilva je posmatrala Laroka tako ledenim, mačijim pogledom da se Džekob pomalo uplašio.

"Čekajte malo", podigao je ruku. "Zašto ne bismo proverili ima li ovde na Meruru Uslovnjaka bez odašiljača? Predlažem da pošaljemo na Zemlju, radi provere, otiske naših mrežnjača. Ako gospodin Larok nije na spisku Uslovnjaka, dr Kepleru će ostati da dokaže da i građanin može smisliti razlog za ubistvo."

"Pa dobro, hajde, tako vam Kukulkana, hajde da to smesta uradimo!" rekao je Larok. "Ali samo pod uslovom da ne budem jedini!" Kepler je prvi put izgubio sigurnost.

Keplera radi, deSilva je naredila da se čitava baza prebaci na Merkurovu gravitaciju. Kontrolni centar je odgovorio da će biti potrebno oko pet minuta za

promenu. Prišla je interkomu i objavila opšti test identiteta za posadu i goste, a potom je pošla da nadgleda pripreme.

Soba za telemetriju počela je da se prazni, svi su išli ka liftovima. Larok je ostao blizu Keplera i dr Martini, kao da pokazuje koliko je spreman da obori optužbe protiv sebe, brade podignute u izrazu velikomučeništva.

Njih troje, plus Džekob i dvoje članova osade, čekali su lift kada se desila promena gravitacije. Delovalo je ironično, jer im se učinilo da pod iznenada počinje da pada.

Svi su bili naviknuti na promene gravitacije - mnogi delovi baze Hermes nisu imali zemaljsku težu. Ali tamo se obično prolazilo kroz gravitaciona vrata, nimalo prijatnija od ovoga, ali poznatija. Džekob je progutao knedlu, a jedan član posade se malo zateturao.

Larok je iznenada, divljim pokretom, skočio ka kameri koju je držao Kepler. Tehničar koji je pokušao da ga spreči dobio je pesnicu u lice, a Larok se akrobatski izvio i počeo da beži niz hodnik, noseći osvojenu kameru. Džekob i drugi tehničar nagonski su pošli u poteru.

Džekob je ugledao blesak i osetio nagli bol u ramenu. Nešto u njegovom umu je progovorilo dok se saginjao da izbegne naredni udar ošamućivača. "Dobro", reklo je to nešto, "ovo je moj posao. Sada preuzimam kontrolu."

Stajao je u hodniku, čekajući. Bilo je uzbudljivo, ali sad se pretvorilo u pakao. Prolaz se za trenutak zamračio. Dahnio je i pružio ruku ka najbližem zidu dok mu se vid razbistrivao.

Bio je sam u hodniku, sa bolom u ramenu i ostacima dubokog, gotovo veštačkog osećanja zadovoljstva koje je iščezavalo kao san. Pažljivo se osvrnuo i uzdahnuo.

"Znači, preuzeo si kontrolu, misleći da možeš bez mene, je li?" gundao je. Rame ga je peckalo kao da se upravo budi.

Nije imao pojma kako se druga strana njegovog uma oslobodila, niti zašto je pokušala da ovlada situacijom bez pomoći glavne ličnosti. Ali mora da je upala u nevolju, pošto se sada povukla.

Na tu pomisao odgovorilo je osećanje gađenja. Gospodin Hajd bio je osetljiv zbog svojih ograničenja, ali ipak je kapitulirao.

Je li to sve? Vratilo mu se puno sećanje na proteklih deset minuta.

Nasmejao se. Njegova amoralna ličnost našla se pred nepremostivom preprekom.

Pjer Larok se nalazio u sobi na kraju tog hodnika. U opštoj zbrci, pošto je oteo kameru sa ošamućivačem, samo je Džekob uspeo da mu ostane na tragu i sebično je to zadržao za sebe.

Igrao se sa Larokom kao mačka sa mišem, puštajući ga da misli kako je izbegao poteri. Jednom je čak pogrešno uputio par članova posade koji su mu preblizu prišli.

Sada je Larok oblačio svemirsko odelo, u spremištu za alat, dvadeset metara od vazdušne ustave. Bio je tamo pet minuta i sigurno će mu za oblačenje biti potrebno još deset. To je bila nepremostiva prepreka. Gospodin Hajd nije umeo da čeka. Predstavljao je samo zbir nagona, a ne ličnost, dok je strpljenje pripadalo Džekobu. Tako je i planirao.

Prezrivo je šmrknuo, ali ne bez bola. Još ne tako davno, ti nagoni bili su deo njega. Mogao je da razume koliki bol doživljava mala veštačka ličnost zbog čekanja - jer ona je želela trenutno ostvarenje svega.

Prolazili su minuti. Nemo je gledao vrata. Čak i pri punoj svesti, počeo je da oseća nestrpljenje. Bio mu je potreban ozbiljan napor volje da drži ruku podalje od kvake.

Kvaka je počela da se pomera. Džekob je zakoračio unazad, opuštenih ruku.

Vrata su se otvorila i pojavila se staklena kugla šlema svemirskog odela. Larok je pogledao levo, pa desno. Kada je ugledao Džekoba, naglo je udahnuo vazduh. Širom je otvorio vrata i jurnuo, držeći u ruci motku od nekog plastičnog materijala.

Džekob je podigao ruku. "Stani, Larok! Hoću da razgovaramo. Ionako ne možeš pobeći."

"Neću da te povredim, Demva. Beži!" Larokov glas delovao je nervozno čak i kroz zvučnik na grudima. Preteći je povio plastičnu motku.

Džekob je odmahnuo glavom. "Žalim. Upravo sam zaglavio vazдушnu upravu. Videćeš da je put do druge vrlo težak ako si u skafanderu."

Larok je zgrčio lice. "Zašto? Ništa nisam učinio! Naročito ne tebi!"

"To ćemo tek videti. U međuvremenu, hajde da razgovaramo. Nemamo mnogo vremena."

"Razgovaraću!" vrisnuo je Larok. "Razgovaraću ovim!" Jurnuo je mašući motkom.

Džekob je zauzeo odbrambeni položaj i pokušao da podigne obe ruke kako bi uhvatio Laroka za doručje. Ali zaboravio je na utrnulo levo rame. Leva ruka je ostala na pola puta do predviđenog položaja. Desnica se postavila da blokira udarac, ali je umesto toga savila motku. Očajnički se bacio napred, uvlačeći glavu u ramena dok je motka projurila nekoliko centimetara iznad njega.

Barem je kotrljanje bilo savršeno. Umanjena gravitacija pomogla mu je da se bez napora dočeka u čučanj. Ali sada mu je i desna ruka utrnula, jar je automatski isključio bol zbog gadne modrice. Onako obučen, Larok se kretao mnogo lakše no što je Džekob očekivao. Šta je ono Kepler rekao, da je Larok bio astronaut? Nema vremena. Opet napada.

Šipka se spuštala zlokobno, pravo prema njegovom temenu. Larok ju je držao kendo zahvatom, obema rukama; bilo bi lako blokirati udarac, samo da je Džekob imao ruke. Zato se sagnuo ispod udarca i zabio glavu Laroku u želudac. Nastavio je da ga gura sve dok obojica nisu naletela na zid hodnika. Laroku se otelo jedno 'Uuf!' i ispustio je motku.

Džekob ju je odgurnuo nogom i odskočio.

"Prestani, Larok!" Borio se za dah. "Hoću samo da razgovaramo... Niko nema dokaza da te optuži za bilo šta; zašto bežiš? Ionako nemaš kuda da odeš!"

Larok je tužno odmahnuo glavom. "Žao mi je, Demva." Sada je potpuno izgubio veštački naglasak. Napao je pruženih ruku.

Džekob je skakutao unazad dok nije došao na pravu daljinu, polako brojeći. Kad je stigao do pet, naglo je zažmirio. Džekob Demva je za trenutak bio ceo. Još korak nazad. Zamislio je putanju od vrha svoje cipele do brade protivnika. Cipela je pošla tom lučnom putanjom, pokretom koji kao da je trajao minutima. Udar je izgledao lak kao pero.

Larok se podigao u vazduh. Još potpun, Džekob Demva je gledao kako čovek u svemirskom odelu usporeno leti unazad. Saosećao je s njim. Kao da se on našao ležeći u vazduhu, a potom padao, osramoćen i povređen, sve dok mu se pod nije zabio u ranac na leđima.

A onda se trans završio i već je skidao Laroku šlem... povlačeći ga i pomažući mu da sedne oslonjen o zid. Larok je tiho plakao.

Džekob je primetio paketić koji je Larok privezao za pojas. Presekao je vezu i počeo da ga odmtava, gurajući Larokove ruke ustranu.

"Tako." Džekob je nabrao usne. "Nisi pokušao da me ošamutiš, jer ti je kamera bila suviše dragocena. Pitam se samo zašto. Možda ću saznati ako pustim snimak.

Hajde, Larok." Ustao je i povukao i čovečuljka na noge. "Idemo da nađemo mašinu za reprodukciju. Osim, naravno, ako imaš nešto da kažeš?"

Larok je odmahnuo glavom. Pokorno je pošao, a Džekob ga je držao za ruku.

U glavnom hodniku, baš kad je Džekob hteo da skrene u foto-laboratoriju, naišli su na grupu koju je predvodio Kepler. Čak i pri smanjenoj gravitaciji, naučnik je morao da se oslanja o bolničara.

"Aha! Uхватili ste ga! Sjajno! To dokazuje sve što sam rekao! Bežao je od pravedne kazne! On je ubica!"

"To ćemo tek da vidimo", uzvratio je Džekob. "Njegova pustolovina dokazuje jedino to da se uplašio. Čak i građanin može postati nasilan ako se uspaniči. Voleo bih da saznam kuda je to mislio da ode. Napolju se nalazi samo sprženi kamen! Možda bi trebalo da pošaljete ljude da malo pročešljaju područje oko baze, za svaki slučaj."

Kepler se nasmejao.

"Mislím da nije išao nikuda. Uslovnjaci nikada ne znaju kuda idu. Deluju po osnovnim nagonima. Naprosto je želeo da izađe iz zatvorenog prostora, kao progonjena životinja."

Larokovo lice ostalo je prazno, ali Džekob je osećao da mu se ruka napinje na pominjanje potrage, a opušta se kada je Kepler odbacio predlog.

"Znači, odustajete od zamisli o odraslom ubici", rekao je Džekob Kepleru kada su krenuli ka liftovima. Kepler je polako koračao.

"Na osnovu čega? Siroti Džef ne bi ni mrava zgazio! Pristojan, bogobojažljivi šimpanza! Osim toga, u čitavom sistemu nijedan građanin nije izvršio ubistvo čitavih deset godina! To je uobičajeno otprilike koliko i zlatni meteori!"

Džekob je prilično sumnjao u to. Statistike su više govorele o policijskim metodama nego o ičem drugom. Ali oćutao je.

Kad su stigli do liftova, Kepler je nešto rekao u interfon na zidu. Skoro istog časa pojavilo se još nekoliko ljudi koji su preuzeli Laroka.

"E, da, jeste li našli kameru?" upitao je Kepler.

Džekob je na trenutak postao dvoiličan. Pomislio je da prikrije kameru i da se kasnije pretvara da ju je tek našao.

"Ma camera a votre oncle!" proderao se Larok. Oslobodio je jednu ruku i posegnuo ka Džekobovom zadnjem džepu. Posada ga je povukla nazad. Jedan od njih je prišao i ispružio ruku. Džekob je oklevajući predao kameru.

"Šta je to rekao?" upitao je Kepler. "Kakav je to jezik?"

Džekob je slegnuo ramenima. Stigao je lift i iz njega je izišlo još sveta, uključujući dr Martini i deSilvu.

"Samo psovka", rekao je. "Mislim da mu se ne sviđaju vaši preci."

Kepler se glasno nasmejao.

13. POD SUNCEM

Džekobu je komunikaciona kupola izgledala kao mehur zalepljen u smolu. Svuda oko polukugle od stakla i polja sile površina Merkura davala je taman, nesiguran odjsjaj. Tečni izgled Sunčeve svetlosti pojačavao je osećanje da se nalazi unutar kristalne kugle uhvaćene u blato, nesposobne da pobegne u čisti svemir.

Stenje u neposrednoj blizini izgledao je neobično. Pod ogromnom temperaturom i neprestanim zasipanjem čestica solarnog vetra stvarali su se čudni minerali. Pogled je sam od sebe bivao zbunjen neobičnim prahom i kristalnim oblicima. A bilo je i barica. Naprosto se ustručavao da razmišlja o tome.

A nešto blizu obzorja pleniło je pažnju.

Sunce. Bilo je vrlo nejasno, ublaženo moćnim ekranima. Ali beložuta kugla izgledala je kao zlatni medaljon na dohvat ruke, kao neugasivi novčić. Tamne Sunčeve pege skupljale su se u oblake koji su se kretali ka severoistoku i jugoistoku, dalje od polutara. Površina je imala nekakvu strukturu na koju pogled nije mogao da se usmeri.

Gledanje pravo u Sunce izazivalo je u Džekobu neobičnu ravnodušnost. Zatamnjena, ali ne crvena, njegova svetlost je zapljuskivala ljude u kupoli kao blistanje puno energije. Trake svetlosti kao da su mu milovale čelo.

Kao da je, poput nekog drevnog guštera koji želi više toplote, izložio svaki deo svoje ličnosti gospodaru Svemira i, pod tim vatrama, osetio pokrećuću silu, potrebu da ide.

Iskusio je neprijatnu sigurnost. Nešto je u toj peći živelo. Nešto užasno staro i užasno daleko.

Ljudi i mašine pod kupolom stajali su na zbijenoj ploči gvođenog silikata. Džekob je okrenuo glavu kako bi pogledao ogromni stub koji se izdizao na sredini odaje, probijajući vrh polja sile, pod vrelo svetlo Merkura.

Na vrhu stuba nalazili su se laser i maser preko kojih je baza Hermes održavala vezu sa Zemljom, a mreža sinhronih satelita, u orbiti na 15 miliona kilometara iznad površine, služila je za praćenje sunčevih brodova u vrtlogu Sunca.

Maserski zrak upravo je bio zaposlen. Ka kompjuterima kod kuće, jedan za drugim, brzinom svetlosti jurili su otisci mrežnjača. Bilo je zanimljivo zamišljati kako tim zrakom i sam putuje na Zemlju, ka plavom nebu i vodi.

Čitač mrežnjače bio je mala naprava, priključena za lasersku optiku kompjuterskog sistema koji je projektovan prema podacima dobijenim iz

Biblioteke. Čitač je zapravo bio veliki okular na koji je trebalo pritisnuti obraz i čelo. Optička mreža činila je sve ostalo.

Iako su Itiji bili izuzeti od potrage za Uslovnjacima (jer nema načina da spadaju u njih, a svakako ne postoje ni šifre za nekoliko hiljada Galaktinaca trenutno prisutnih u Sunčevom sistemu), Kula je insistirao da se podvrgne tome. Kao Džefrijejev prijatelj, izjavio je da ima pravo da učestvuje, makar simbolično, u istrazi o smrti šimpanze-naučnika.

Kuli je bilo teško da postavi ogromne oči na pravo mesto. Dugo je ostao nepokretan. Konačno, na muzički signal, vanzemaljac se udaljio od mašine.

Tehničar je podesio visinu okulara za Helen deSilvu.

Potom je došao red na Džekoba. Čekao je da podesi okular, a potom pritisnuo nos, obraz i čelo o držače i otvorio oči.

Unutra je blesnula plava tačka. Ništa drugo. Podsetila ga je na nešto, ali nije uspeo da se usmeri na to. Kao da se okretala i iskrila dok ju je gledao, izbegavajući analizu, kao sjaj nečije duše.

Muzički znak rekao mu je da je gotovo. Sklonio se da načini mesta, a prišao je Kepler, oslanjajući se o ruku Mildred Martini. Dok je prolazio kraj Džekoba, naučnik se nasmešio.

Eto na šta mi je ličilo! - pomislio je Džekob. Tačka je ličila na sjaj u ljudskom oku.

Pa dobro, slaže se. Kompjuteri danas gotovo da razmišljaju. Za neke se pretpostavlja da imaju čak i smisla za humor. Zašto ne bi imali i to? Daj kompjuteru oči koje mogu sa sijaju i ruke da se podboči. Neka bacaju značajne poglede ili ljutito gledaju kao da mogu nekoga ubiti pogledom. Zašto ne bi i mašine počele da liče na onoga od koga uče?

Larok je prišao čitaču. Izgledao je samouvereno. Kada je završio, mirno i ćutke je sedeo pod pogledom Helen deSilve i nekoliko članova posade.

Komandant baze naručila je osveženja dok su se svi koji su u vezi sa 'Poniračem u Sunce' smenjivali kraj čitača. Mnogi tehničari su gundali što moraju da prekinu posao. Džekob je morao da prizna, dok je gledao procesiju, da je posao stvarno ogroman. Nije ni pomislio da će Helen želeti da proveri svakoga.

DeSilva je pružila delimično objašnjenje dok su se peli liftom. Pošto je smestila Keplera i Laroka u odvojene liftove, pošla je zajedno sa Džekobom.

"Jedna stvar me zbunjuje", rekao je on.

"Samo jedna?" mračno se nasmešila.

"Pa, jedna naročito. Ako dr Kepler optužuje Laroka da je sabotirao Džefov brod, zašto se protivi da Bubakub i Fejgin pođu na poniranje, bez obzira na nalaze istrage? Ako je Larok kriv, to znači da će sledeće poniranje biti potpuno bezbedno ukoliko je on uklonjen."

DeSilva ga je za trenutak zamišljeno gledala.

"Čini mi se da si ti jedini u bazi u koga mogu da imam potpuno poverenje, Džekobe. Zato ću ti reći šta mislim.

Dr Kepler nikada nije želeo pomoć Itija u ovom projektu. Razumećeš kad ti kažem da je to vrlo poverljivo, ali bojim se da je ravnoteža između ljudskosti i ksenofilije, koju imaju svi kosmonauti, u njegovom slučaju poremećena. Zbog svoje prošlosti, veoma se protivi denikenskoj filozofiji i pretpostavljam da se to pretvorilo u delimično nepoverenje u vanzemaljce. Osim toga, Biblioteka je mnoge njegove kolege ostavila bez posla. Za čoveka koji toliko voli istraživanje, to mora da je vrlo teško.

Ne tvrdim da je on Koža ili nešto sično! Sasvim lepo se slaže sa Fejginom i uspeva da prikrije osećanja prema drigim Itijima. Ali mogao bi reći da će posle jednog opasnog čoveka na Merkuru da se pojavi još njih, pa će bezbednost naših gostiju upotrebiti kao izgovor da ih drži podalje od brodova."

"Ali Kula je bio na gotovo svakom poniranju."

DeSilva je slegnula ramenima.

"Kula se ne računa. On je šticećenik.

Znam samo jedno: moraću da idem preko Keplerovih leđa ako se to dokaže.

Svi u ovoj bazi proći će proveru identiteta, a Bubakub i Fejgin idu na sledeće

poniranje, makar morala da ih prisilim! Neću dozvoliti ni najmanje govorkanje da se na ljudsku posadu ne može osloniti!"

Klimnula je glavom, čvrsto stegnutih vilica. Džekob je u prvo vreme mislio da je preterano mračna. Iako je mogao da je razume, bilo je šteta ogrubeti tako ljupko lice. Istovremeno se pitao da li je Helen potpuno iskrena kada govori o svojim pobudama.

Čovek koji je čekao kraj masera otkinuo je papir sa porukom i dodao ga deSilvi. Nastupila je napeta tišina dok su je svi gledali kako čita. Potom je mračno dala znak nekolicini kršnih momaka koji su stajali kraj nje.

"Smestite gospodina Laroka pod nadzor. On će se vratiti prvim sledećim brodom."

"Na osnovu čega?" povikao je Larok. "Ne možete to učiniti, vi, vi, neandertalko jedna! Postaraću se da mi platite za tu uvredu!"

DeSilva ga je pogledala s visine, kao da je nekakva buba. "Za sada je razlog nezakonito uklanjanje Uslovnjačkog predajnika. Druge optužbe se mogu dodati i kasnije."

"Laži, laži!" zakreštao je Larok i skočio. Jedan tehničar ga je zgrabio za ruku i povukao ga, zagušenog od gneva, prema liftovima.

DeSilva nije gledala njega, nego Džekoba. "Gospodine Demva, drugi brod će biti spreman za tri sata. Idem da javim ostalima.

Spavaćemo na putu. Još jednom hvala što ste sredili stvari tamo dole."

Pokrenula se pre no što je stigao da odgovori, tiho izdajući naređenja posadi koja se razletela na sve strane. Zaposlenošću je savladavala bes zbog novosti. Uslovnjak u svemiru!

Džekob ju je neko vreme gledao, a kupola se polako praznila. Smrt, potera, a sada zločin. Pa šta, pomislio je, jedini dosad dokazani zločin jeste onaj koji bih i ja verovatno izvršio da sam postao Uslovnjak... ali ipak je prilično verovatno da je Larok izazvao i smrt.

Ma koliko da mu se novinar nije dopadao, nikada nije mislio da je sposoban za hladnokrvno ubistvo, uprkos onih gadnih zamaha plastičnom motkom.

Duboko u sebi, Džekob je osećao da njegova druga ličnost zlobno trlja ruke, nemoralno oduševljena zbog tajanstvenih zaokreta u slučaju 'Ponirač u Sunce' i nestrpljiva da se oslobodi.

Nema teorije.

Dr Martini mu je prišla kod lifta. Izgledala je šokirana.

"Džekobe... vi, vi ne mislite da je Pjer mogao ubiti onog smešnog mališu, je li? Hoću da kažem, on voli šimpanze!"

"Žao mi je, ali dokazi ukazuju na to. Zakoni o Uslovnjaštvu ne dopadaju se ni meni kao ni vama, ali ljudi kojima je određen taj status jesu lako skloni nasilju, a uklanjanje predajnika jeste protivzakonito.

No, ne brinite, siguran sam da će na Zemlji biti pažljivi. Laroka će svakako pošteno saslušati."

"Ali... on je već nepravedno optužen!" prasnula je. "On nije Uslovnjak, a nije ni ubica! Mogu da dokažem to!"

"Sjajno! Imate li dokaze kod sebe?"

Iznenada se namrštio. "Ali u poruci sa Zemlje je pisalo da on jeste Uslovnjak!"

Ugrizla se za usnu i odvratila pogled. "Poruka je falsifikovana."

Džekob je osetio sažaljenje. Inače nadmoćna i samouverena žena-psiholog sada je u šoku mucala i hvatala se za nategnute zamisli. Delovalo je ponižavajuće i poželeo je da se nalazi negde drugde.

"Imate li dokaz da je maserska poruka lažna? Mogu li da ga vidim?"

Dr Martini ga je pogledala. Iznenada je delovala veoma nesigurna, kao da se pita treba li da govori dalje.

"Pa... posada. Jeste li vi videli tu poruku? Ta žena... samo ju je pročitala. Ona i ostali mrze Pjera..."

Glas joj je polako utihnuo, kao da zna koliko je argument slab. Na kraju krajeva, pomislio je Džekob, zar deSilva nije uistinu mogla da pročita lažnu poruku sa trake, znajući zasigurno da niko neće tražiti da je i vidi? Ili, zar

bi dopustila da je Larok tuži za celokupnu zaradu stečenu tokom sedamdeset godina, samo iz puke zlobe?

A možda je dr Martini htela da kaže nešto drugo?

"Najbolje je da pođete u svoju sobu i odmorite se", nežno je rekao. "I ne brinite za gospodina Laroka. Na Zemlji će sudu trebati više dokaza nego što ih ima sada da bi ga optužili za ubistvo."

Pustila ga je da je uvede u lift. Džekob se još jednom osvrnuo. DeSilva je bila zadubljena u posao, a Keplera su već odveli dole. Kula je žalosno stajao kraj Fejgina. Obojica su nadvisivali sve ostale u odaji, pod ogromnim, žutim, Sunčevim diskom.

Dok su se vrata zatvarala, upitao se je li to dobar način da se počne putovanje.

PETI DEO

Život je produžetak fizičkog sveta. Biološki sistemi imaju jedinstvene osobine, ali ipak se moraju pokoravati ograničenjima koja im nameću fizičke i hemijske osobine okoline i samih organizama... evolucionarna rešenja bioloških problema su... pod uticajem fizičko-hemijske okoline.

Robert E. Riklefs, Ekologija, Chiron Press

14. NAJDUBLJI OKEAN

Zvao se projekat 'Ikar', četvrti svemirski program tog imena i prvi kome je ime pristajalo. Davno pre no što su rođeni Džekobovi roditelji - pre Preokreta i Zaveta, pre Lige moći satelita, čak i pre punog procvata stare Birokratije - stara dobra NASA rešila je da bi bilo zanimljivo ubaciti potrošne sonde u Sunce i videti šta se dešava.

Utvrdili su da sonde vrlo čudno reaguju kada se približe. Svaka je izgorela.

U vreme američkog 'Indijanskog leta' ništa nije bilo nemoguće. Amerikanci su stvarali gradove u svemiru - trajnija sonda sigurno nije predstavljala preveliki izazov!

Načinjeni su oklopi, od materijala koji su u stanju da izdrže nezamislivi pritisak i čija je površina odbijala gotovo sve. Magnetska polja vodila su rasutu, ali užasno vrelu plazmu korone i hromosfere oko oklopa i dalje od njega. Moćni komunikacioni laseri probijali su Sunčevu atmosferu dvostranim nizovima naređenja i podataka.

Robotski brodovi i dalje su goreli. Ma koliko bili dobri ogledala i izolatori, ma koliko superprovodnici brzo raspoređivali toplotu, zakoni termodinamike uvek su preovlađivali. Toplota će preći sa mesta više temperature na mesto gde je temperatura niža, pre ili kasnije.

Solarni fizičari možda bi nastavili da razočarano spaljuju sondu za sandom, dobijajući rastrzani delić informacija od svake, da se nije pojavila Tina Merchant sa drugačijim pristupom.

"Zašto ih ne hladite?" upitala je. "Imate svu potrebnu snagu. Možete pokrenuti rashladni uređaj koji će potiskivati toplotu sa jednog kraja sonde na drugi."

Kolege su joj odgovorile da, uz superprovodnike, uravnoteženje temperature uopšte ne predstavlja problem.

"Ko je govorio o preraspodeli?" odgovorila je lepotica Kembridža. "Trebalo da uzmete sav višak toplote iz dela broda gde se nalaze instrumenti i da je ispumpate u drugi deo, gde instrumenata nema."

"Pa će se taj deo zapaliti!" rekao joj je jedan kolega.

"Da, ali možemo da napravimo lanac 'toplotnih otpada'," javio se drugi inženjer, tek malo bistriji. "I možemo da ih odbacujemo, jedan po jedan..."

"Ne, ne, niste me sasvim razumeli." Trostruka dobitnica Nobelove nagrade prišla je tabli i nacrtala krug, pa u njemu još jedan.

"Eto!" pokazala je unutrašnji krug. "Ubacite svoju toplotu ovamo sve dok, vrlo brzo, ne postane topliji od plazme van broda. A potom, pre no što nanese neku štetu, izbacite toplotu u hromosferu."

"Lepo", rekao je čuveni fizičar, "a kako to da izvedemo?"

Tina Merhant se nasmešila kao da vidi kako joj upravo pružaju nagradu za astronautiku. "Sad ste me zaista začudili!" rekla je. "Imate na brodu komunikacioni laser sa temperaturom od više miliona stepeni! Iskoristite ga!"

Dolazi doba Solarne batisfere. Delom lebdeći, a delom balansirajući na potisku sopstvenog lasera za hlađenje, sonde su izdržavale danima i nedeljama, osmatrajući fina variranja Sunca koja su na Zemlji izazivala promene vremena.

Ta era završila se Kontaktom, ali uskoro je rođen novi tip Sunčevog broda.

Džekob je razmišljao o Tini Merhant. Pitao se da li bi ta velika žena bila ponosna, ili samo iznenađena, kada bi se našla na palubi Sunčevog broda, mirno krstareći kroz najgore oluje neukrotive zvezde. Možda bi rekla "Pa, naravno!" Ali kako je mogla znati da će se tuđinska nauka stopiti sa njenom kako bi omogućila čoveku da se vozi kroz te oluje?

Džekobu lično ta mešavina nije ulivala poverenje.

Znao je, naravno, da je istim brodom načinjeno dvadesetak uspešnih poniranja. Nije bilo razloga da pomisli kako će baš ovo putovanje biti opasno.

Osim što je drugi brod, umanjena kopija ovog, tajanstveno stradao pre samo tri dana.

Džefov brod verovatno se pretvorio u lebdeći oblak rastvorenog metala i jonizovanih gasova, rasut preko miliona kubnih kilometara u nekom Sunčevom vrtlogu. Džekob je pokušao da zamisli kako su oluje hromosfere izgledale šimpanzi-naučniku kada ih je ugledao u poslednjem trenutku života, bez zaštite polja vreme-prostora.

Sklopio je oči i pažljivo ih protrljao. Predugo je gledao u Sunce bez treptanja.

Iz njegove tačke gledanja, sa fotelje na palubi, video je gotovo čitavu Sunčevu poluloptu. Polovina neba bila je prekrivena paperjastim, sporim kuglama u mekim prelivima crvene, crne i bele boje. Pod vodonikovim svetlom sve je imalo purpurni preliv; nejasni, fini luk duge, ocrtan spram svemira na ivici zvezde; tamne, izuvijane trake strujanja; tamne Sunčeve pege sa svojim pretećim dubinama i neprirodnim tokovima.

Sunčeva topografija bila je gotovo beskonačno promenljiva. Od blesaka prebrzih za oko do sporih, veličanstvenih promena, sve što je video bilo je u pokretu.

Iako su se glavne crte sporo menjale iz sata u sat, Džekob je sada mogao da razabere bezbrojne manje pokrete. Najbrže je bilo pulsiranje šume visokih, tankih 'šiljaka' po ivicama velikih pega. Strujanja su se merila sekundama. Svaki šiljak, znao je, pokrivao je hijade kvadratnih kilometara.

Džekob je provodio mnogo vremena kraj teleskopa na donjoj strani Sunčevog broda, posmatrajući blistave šiljke pregrejane plazme kako šikljaju iz fotosfere kao kratkotrajni vodokoci, oslobađajući od Sunčeve gravitacije ogromne talase zvuka i materije koji su se pretvarali u koronu i sunčev vetar.

Unutar ograde koju su stvarali šiljci, ogromne zrnaste površine pulsirale su složenim ritmom, dok je toplota ispod njih završavala putovanje dugo milion godina i bežala pretvorena u svetlo.

Pege su se, zauzvrat, skupljale. Njihove oscilacije bile su osnova za gotovo savršenu kuglu Sunca - zvuk zvezdanog zvona.

Iznad svega toga, nalik na debelo more koje se valja nad okeanskim dnom, lebdele je hromosfera.

Analogija je možda preterana, ali uskovitlana područja nad šiljcima mogla su se zamisliti kao koralni grebeni, a nizovi mirnih, paperjastih traka, koje su pratile linije magnetnog polja - kao staništa algi koje se nežno njišu zbog plime. Bez obzira na to što je svaki ružičasti luk bio nekoliko puta veći od Zemlje!

Džekob je ponovo otrgao pogled od ključale kugle. Postaću potpuno beskoristan ako nastavim da ovako piljim, pomislio je. Pitam se kako se ostali odupiru posmatranju.

Sa svog ležaja video je čitav osmatrački deo palube, osim malog dela sa druge strane kupole u središtu.

Na boku kupole pojavio se otvor i palubom se prosula svetlost. Ukazao se obris muškarca, praćen visokom ženom. Džekob nije morao da čeka da mu se oči priviknu. I bez toga je prepoznao obrise komandanta deSilve.

Helen mu se nasmešila dok je prilazila da sedne kraj njegovog ležaja.

"Dobro jutro, gospodine Demva. Nadam se da ste noćas lepo spavali. Ovo će biti naporan dan."

Džekob se nasmejao. "U jednom dahu si upotrebila tri izraza koji podrazumevaju da ovde postoji i nešto što se zove noć. Uopšte nije potrebno da održavaš taj privid, kao što je ono svitanje tamo." Pokazao je glavom ka strani na kojoj je Sunce zapremalo pola neba.

"Rotacija broda kojom se dobija osam sati tame daje zemaljskim dembelima priliku da odspavaju", rekla je.

"Nisi morala da brineš", odgovorio je Džekob. "Ja mogu da zaspim u svako doba. To mi je najdragoceniji dar."

Helen se još šire nasmešila. "Nimalo nepraktično. Ali, pošto si već to pomenuo, tradicija je da helionauti okreću brod pre konačnog spuštanja i da to zovu noć."

"Već imate tradicije? Posle samo dve godine?"

"Oh, ta tradicija je mnogo starija! Potiče iz vremena kada niko nije mogao ni da zamisli drugi način za posetu Suncu, osim..." zastala je.

Džekob je glasno zastenjao.

"Osim da idu noću, kada nije tako vruće!"

"Shvatio si!"

"Dedukcija, dragi moj Votsone."

Sada je na nju bio red da zastenje. "Zapravo smo stvarali osećanje tradicije među onima koji su silazili na Sunce. Osnovali smo klub Plamenojedaca. Bićeš primljen u njega čim se vratimo na Merkur. Na žalost, ne mogu da ti kažem od čega se prijem sastoji... ali nadam se da umeš da plivaš!"

"Ne vidim gde bih se sakrio, komandante. Biću ponosan da postanem Plamenojedac."

"Sjajno! I nemoj zaboraviti: i dalje mi duguješ priču o tome kako si spasao Vanila Iglu. Nisam ti ni rekla koliko mi je bilo drago da vidim matoru nakazu kada se 'Kalipso' vratio i želim da mi o njoj priča čovek koji ju je spasao."

Džekob je zurio kroz nju. Za trenutak mu se učinilo da čuje zviždanje vetra i nečiji glas.. glas kako dovikuje nerazumljive reči dok neko pada... Stresao se.

"Oh, čuvaću je za tebe. Suviše je lična da bi se pričala na nekom skupu pričalica. U spasavanju Igala učestvovao je još neko, neko o kome bi možda volela da slušaš."

Na licu Helen deSilva pojavio se naročit izraz, nekako pun saučešća, što je pokazivalo da je već znala šta mu se tačno desilo u Ekvadoru i da će ga pustiti da priča kada se sam bude rešio na to.

"Jedva čekam. I konačno sam smislila priču za tebe. O 'pticama-pevačicama' na Omnivarijumu. Izgleda da je planeta toliko tiha da su naseljenici morali da budu veoma pažljivi, pošto ptice počinju da oponašaju svaki zvuk koji čuju. To je imalo zanimljiv uticaj na način vođenja ljubavi kod doseljenika, naročito među ženama, zavisno od toga jesu li želele da razglase 'sposobnosti' svog partnera na starinski način ili da ostanu diskretne!"

Ali sada moram nazad na dužnost, a neću da ti unapred odam čitavu priču. Javiću ti kada stignemo do prve oluje."

Džekob je ustao zajedno sa njom i gledao je kako odlazi ka komandnom položaju. Putovanje kroz Sunčevu hromosferu verovatno je čudnovata prilika da se neko divi načinu hodanja jedne žene, ali sve dok mu je bila pred očima Džekob nije imao nameru da odvrti pogled. Divio se gipkosti udova koju stiču pripadnice međuzvezdanih ekipa.

Prokletstvo, ona to verovatno namerno radi. Tamo gde to nije smetalo njenom poslu, Helen deSilva očitno se iz hobija bavila libidom.

Ipak, bilo je nečeg čudnog u njenom ponašanju prema njemu. Kao da mu je verovala više no što bi se zapravo moglo, na osnovu ono malo pomoći što je

pružio na Merkur i nekoliko prijateljskih razgovora. Verovatno joj je nešto potrebno. Ako jeste, onda je vrlo dobro znao i šta.

S druge strane, možda su ljudi bili mnogo prirodnije bliski u vreme kada je ona napustila Zemlju, dugim skokom na 'Kalipsu'. Neko ko je odrastao u koloniji O'Nil, u vreme zatvorenosti izazvane političkom situacijom, sigurno je mnogo spremniji da veruje nagonima nego dete individualističke Konfederacije. Pitao se šta joj je Fejgin napričao o njemu.

Džekob je prišao centralnoj kupoli, u čiji je spoljašnji zid bilo ugrađeno nešto nalik na kutiju.

Kada je izišao, bio je mnogo budniji. Na drugoj strani kupole, kraj mašina za hranu, našao je dr Martini sa dvoje dvonožnih vanzemaljaca. Pozdravila je Džekoba osmehom, a Kuline oči blesnule su od prijateljstva. Čak je i Bubakub progundao pozdrav kroz Vodor.

Pritisnuo je dugmad za sok od pomorandže i omlet.

"Znaš, Džekobe, juče si prerano otišao na spavanje. Pil Bubakub nam je pričao neverovatne stvari pošto si se povukao. Bile su fantastične, zaista!"

Džekob se lako naklonio Bubakubu.

"Izvinjavam se, Pil Bubakube. Bio sam veoma umoran, inače bih bio oduševljen da slušam o velikim Galaktincima, naročito o slavim Pilama. Siguran sam da su priče bile neiscrpne."

Osetio je kako se dr Martini ukočila, ali Bubakub je pokazao zadovoljstvo ližući krzno. Džekob je znao koliko je opasno uvrediti malog vanzemaljca, ali do sada je shvatio da Ambasador jednostavno ne može da shvati da ga neko proglašava za uobraženog. Džekob nije mogao da odoli bezopasnoj šali.

Dr Martini je zahtevala da Džekob dođe i jede sa njima, na ležajima koji su već uspravljeni u odgovarajući položaj. U blizini je doručkovala polovina deSilvine četvoročlane posade.

"Je li neko video Fejgina?" upitao je Džekob.

Dr Martini je odmahнула glavom. "Ne. Izgleda da je već punih dvanaest sati na donjoj strani. Ne znam zašto nam se nije pridružio."

Nije ličilo na Fejgina da bude tako povučen. Kada je Džekob sišao u donju poluloptu da gleda kroz teleskop i tamo zatekao Kantenu, Fejgin je jedva promrsio nešto. Sada je deSilva naredila da na donju stranu palube pristup ima samo Kanten.

Ako se Fejgin ne javi do ručka, tražiću objašnjenje, pomislio je Džekob.

Bubakub i dr Martini su razgovarali. Kula bi povremeno rekao reč-dve, uvek uz duboko poštovanje. Pring kao da je nespričano držao likvibocu između ogromnih usana. Polako je pio, neumorno trošeći sadržaj nekoliko boca dok je Džekob doručkovao.

Bubakub se zadubio u pripovetku o svojim precima, članovima klana Soro, koji su, nekih milion godina ranije, učestvovali u jednom od retkih miroljubivih dodira široko rasprostranjenih kiseoničkih i tajanstvenih vodoničkih kultura, koje koegzistiraju u Galaksiji.

Eonima nije bilo gotovo nikakvog razumevanja između kiseonika i vodonika. Kad god bi se međusovno zakačili, umirala je bar jedna planeta. Nekada i više. Srećom, nisu imali gotovo ništa zajedničko, pa su sukobi bili retki.

Priča je bila duga i složena, ali Džekob je priznao sebi da je Bubakub sjajan pripovedač. Umeo je da bude duhovit i šarmantan, sve dok je ostajao u središtu pažnje.

Džekob je dopustio da mu mašta odluta dok je Pil slikovito opisivao stvari koje je samo šačica ljudi ikada makar naslutila: beskrajnu neobičnost i lepotu zvezda i raznolikost stvari koje postoje na mnoštvu planeta. Počeo je da zavidi Heleni deSilva.

Bubakub je duboko poštovao značaj Biblioteke. Ona je predstavljala oruđe znanja i tradicije koje objedinjuje sve one što dišu kiseonik. Pružala je stalnost, i više od toga, jer bez Biblioteke ne bi bilo mostova između vrsta. Ratovi se ne bi vodili uz ograničenja, nego do istrebljenja. Planete bi bile uništene prekomernom upotrebom.

Biblioteka i sa njom povezani Instituti pomagali su da se spreči genocid između njenih članova.

Bubakubova priča dostigla je vrhunac i tada je dopustio svojoj zanesenoj publici trenutak tišine. Potom je dobroćudno upitao Džekoba bi li ih počastvovao nekom svojom pričom.

Džekob je bio iznenađen. Po ljudskim merilima možda je i vodio zanimljiv život, ali sigurno ne značajan! A o kome istorijskom događaju da priča? Očito je bilo postavljeno pravilo da se priča o ličnim iskustvima ili doživljajima svojih predaka, pokrovitelja i šticenika.

Dok se znojio na stolici, Džekob je pomislio da priča o nekoj istorijskoj ličnosti: o Marku Polu ili Marku Tvenu. Ali to verovatno ne bi zanimalo dr Martini.

Mogao je i o ulozi svog dede Alvareza u Preokretu. Ali ta priča bila je prilično puna politike i Bubakub bi pomislio da je pouka pomalo podrivačka. Najbolja priča koju je imao stajala je u vezi sa Vanila Iglom, ali bila je suviše lična, suviše puna bolnih sećanja da bi je sada pričao. Osim toga, obećao ju je Heleni deSilva.

Šteta što nije bilo Laroka. Neumorni čovečuljak verovatno bi bio u stanju da priča sve dok vatra pod njima ne zgasne.

Iznenada mu je pala na pamet pomalo bezbožnička misao. Setio se jedne istorijske ličnosti koja mu je bila direktan predak, a čija bi priča bila svima zanimljiva. Osim toga, mogla se tumačiti na dva načina. Upitao se koliko otvoren sme da bude, a da ga slušaoci ne uhvate.

"Pa, kad smo već kod toga", polako je počeo, "voleo bih da pričam o jednoj ličnosti iz istorije Zemlje. Zanimljiva je zato što je učestvovala u kontaktu između svoje 'primitivne' kulture i tehnologije i druge koja je mogla da je nadvlada u gotovo svakom pogledu. Prirodno, osnova vam je svima poznata. Od kontakta naovamo, istoričari se samo time i bave.

Sudbina američkih Indijanaca jedna je od glavnih moralističkih tema ove ere. Stari filmovi iz dvadesetog stoleća, koji veličaju 'plemenitog crvenog čoveka', danas se prikazuju isključivo kao komedije. Kao što nas je Mili podsetila još na Merkur, a to znaju i svi kod kuće, crveni čovek uglavnom je najviše zakazao u pokušajima da se prilagodi dolasku Evropljana. Njegov ogromni ponos sprečavao ga je da proučava moći belog čoveka, sve dok nije bilo prekasno... upravo suprotno uspešnom 'usvajanju' koje je Japan postigao krajem devetnaestog veka - primer na koji grupa 'Prilagodi se i preživi' ukazuje svima koji i danas žele da je slušaju."

Uspeo je. Ljudi su ga nemo gledali. Kuline oči su blistale. Čak je i Bubakub, obično nepažljiv, držao pogled uperen u Džekoba. Dr Martini se, doduše, trglala kada je pomenuo Prilagodljivce. Podatak za pamćenje.

Da je Larok ovde, ne bi mario za moju priču, pomislio je Džekob. Ali Larokova osećanja ne bi bila ništa u poređenju sa reakcijom klana Alvarezovih, kada bi nekim slučajem čuli o čemu pripovedam!

"Naravno, neuspeh Amerindijanaca u prilagođavanju nije u potpunosti njihova krivica", nastavio je. "Mnogi naučnici misle da su kulture sa zapadne polulopte bile u periodičnom opadanju koje se, na nesreću, poklopilo sa dolaskom Evropljana. I zaista, sirote Maje upravo su okončale građanski rat tokom koga su se svi povukli na selo i ostavili gradove, zajedno sa prinčevima i sveštenicima, da polako trunu. Kada je Kolumbo stigao, hramovi su bili uglavnom napušteni. Naravno, stanovništvo se udvostručilo, a trgovina i bogatstvo učtvorostručili su se u odnosu na 'zlatno doba Maja', ali to nisu merila kulture."

Pazi se, momče. Nemoj preterati sa ironijom.

Džekob je primetio da se jedan član posade, momak po imenu Dubrovski, odvojio od ostalih. Samo je Džekob video sarkastičan osmeh na njegovom licu. Svi ostali su, izgleda, slušali sa zanimanjem i bez sumnjičavosti, mada je za Kulu i Bubakuba teško biti siguran.

"E, taj moj predak bio je Amerindijanac. Zvao se Se-kvo-ji i pripadao je plemenu Čiroki.

U to vreme, Čiroki su uglavnom živeli na području Džordžije. Pošto je to bila Istočna obala Amerike, imali su još manje vremena od ostalih Amerindijanaca da se pripreme za susret sa belim čovekom. Ipak, pokušali su, na svoj način. Njihov pokušaj nije bio ni blizu veličine i potpunosti onoga što su učinili Japanci, ali pokušali su.

Lako su preuzeli tehnologiju svojih novih suseda. Kolibe u kojima su živeli brzo su zamenili brvnarama, a gvozdeni alati i kovnice postali su deo života Čirokija. Rano su saznali za barut, kao i za evropske metode obrade zemlje. Iako se to mnogima nije sviđalo, pleme je u jednom trenutku čak prešlo i na robovlasništvo.

To je bilo pošto su poraženi u dva rata. Načinili su pogrešku i podržali Francuze 1765, a potom su prišli Kruni tokom Prve američke revolucije. No, ipak su u prvoj polovini devetnaestog veka imali svoju, mada skromnu republiku, delom i zato što je nekoliko mladih Čirokija prihvatilo dovoljno znanja belog čoveka pa su postali advokati. Zajedno sa severnim rođacima Irokezima, prilično dobro su odigrali igru pregovora.

Za neko vreme.

Tu dolazi moj predak. Se-kvo-ji je zaključio da mu se ne dopada nijedna od mogućnosti ponuđenih njegovom narodu - ostati plemeniti divljak i biti zbrisan, ili potpuno prihvatiti naseljenički način života i nestati kao narod. On je shvatao značaj pisane reči, ali je znao da će Indijanci zauvek ostati podređeni ako budu morali da uče engleski radi pismenosti."

Džekob se pitao može li iko od slušalaca da shvati vezu, poredeći situaciju Čirokija sa sadašnjom sudbinom čovečanstva u pogledu Biblioteke.

Sudeći po licu dr Martini, barem jedna osoba bila je iznenađena što čuje tako dugu istorijsku priču od inače ćutljivog Džekoba Demve. Naravno, ona nije imala pojma, niti je mogla imati, o dugim lekcijama iz istorije i govorništa, koje su posle škole morala da otrpe sva deca klana Alvarez. Iako je okrenuo leđa politici, kao porodična crna ovca, ipak je zadržao neke veštine.

"Pa, Se-kvo-ji je rešio problem na svoje veliko zadovoljstvo, izmislivši pisani oblik Čiroki jezika. Bio je to herkulovski zadatak, obavljen po cenu mnogih mučenja i izgnanstava, jer mnogi njegovi saplemenici odupirali su se njegovim naporima. Ali kada je završio, čitav svet književnosti i tehnologije stajao im je na raspolaganju - ne samo intelektualcima koji su godinama učili engleski, nego i svim Čirokijima prosečne inteligencije.

Uskoro su čak i asimilacionisti prihvatili rad ovog genija. Njegova pobeda bila je prekretnica za sva kasnija pokolenja Čirokija. Pripadnici ovog naroda, jedini Amerindijanci čiji je nacionalni junak intelektualac, a ne ratnik, rešili su da budu selektivni.

I to je bila velika greška. Da su pustili da ih lokalni misionari pretvore u kobajagi naseljenike, mogli su, verovatno, da se stope sa sitnim zemljovlasnicima, pa bi ih na kraju Evropljani smatrali za malo niži tip belog čoveka.

Umesto toga, pomislili su da mogu da postanu moderni Indijanci, da zadrže osnovne elemente svoje stare kulture... očito su pokušali nemoguće.

Ipak, neki naučnici i dalje misle da je bilo izgleda na uspeh. Stvari su dobro išle sve dok grupa belaca nije pronašla zlato na zemlji Čirokija. To je prilično uzburno naseljenike. Uspeli su da peticijom vladi Džordžije izdejstvuju da se zemlja proglasi slobodnom za zauzimanje.

Tada su Čiroki učinili nešto čudno, nešto što se ponovilo tek posle više od sto godina. Indijansko pleme tužilo je sudu vladu Džordžije zbog otimanja zemlje! Imali su pomoć nekih belaca koji su saosećali s njima i uspeli su da slučaj dospe do Vrhovnog suda Sjedinjenih Država.

Sud je odredio da je zauzimanje bilo bespravno. Čiroki su mogli da zadrže svoju zemlju.

Ali tu ih je uništilo nepotpuno prilagođavanje, pošto nisu ni pokušali da se uklope u osnovnu strukturu naseljeničkog društva. Čiroki nisu imali političke moći da podrže ispravnost svog cilja. Verovali su visokim i časnim zakonima nove nacije i mudro su ih koristili, ali nisu shvatili da je javno mnjenje sila ravna zakonu.

Za većinu svojih belih suseda oni su bili samo još jedno indijansko pleme. Kada je Endi Džekson rekao sudu da ide do đavola i poslao vojsku da izbaci Čirokije bez obzira na sve, nisu imali kome da se obrate.

Tako je Čiroki narod morao da spakuje oskudnu imovinu i da pođe tragičnom Stazom Suza ka novoj 'indijanskoj teritoriji' na zapadu, koju niko od njih nije ranije video.

Priča o Stazi Suza jeste ep o ljudskoj hrabrosti i istrajnosti. Patnje Čirokija na tom dugom putu bile su duboke i strašne. Iz nje je proisteklo više dirljivih knjiga, ali i tradicija snage i zatvorenosti koja je od tada ušla u duh njihovog naroda i traje i do danas.

To izgnanstvo nije bila poslednja nevolja za Čirokije.

Kada je u Sjedinjenim Državama izbio Građanski rat, pridružili su mu se i Čiroki. Brat je pucao na brata kada su se Indijanski Dobrovoljci Konfederacije sukobili sa Unijinim Indijanskim Brigadama. Borili su se predano kao i trupe belaca - obično sa više discipline, a zauzvrat su im domovi uništeni.

Kasnije je bilo nevolja sa razbojničkim bandama, bolestima i novim otimanjima zemlje. Zbog stoicizma koji su pritom pokazivali, prozvali su ih 'Amerindijanski Jevreji'. Neka plemena nestala su u očajanju i apatiji pred licem zločina koji se čine protiv njih, ali Čiroki su zadržali tradiciju oslanjanja na svoje snage.

Se-kvo-ji im je ostao u sećanju. Možda zbog simbolike ponosa Čirokija, njegovo ime dato je izvesnoj vrsti drveta, koje raste u maglovitim šumama Kalifornije. To je najviše drvo na svetu.

Ali time se udaljavamo od nerazumnosti Čirokija. Jer iako im je ponos omogućio da prežive pritiske devetnaestog i zaborav dvadesetog veka, sprečio ih je da učestvuju u Indijanskoj Utesi dvadeset prvog stoleća. Odbili su 'kulturnu odštetu' koju im je američka vlada ponudila tik pred početak Birokratije; ostacima indijanskih nacija pripala su čitava bogatstva, kako bi se rasteretila savest prosvetljene, obrazovane javnosti u vremenu koje danas, ironično, nazivamo američkim 'Indijanskim letom'.

Odbili su da osnuju Kulturne centre u kojima bi se izvodili drevni plesovi i obredi. Ostali Amerindijanci oživljavali su prekolumbovske veštine 'da održe kontakt sa svojim nasleđem', a Čiroki su pitali zašto da se bave staretinarstvom kad mogu da zasnuju svoju verziju američke kulture dvadeset prvog veka.

Zajedno sa Mohavcima i grupicama iz drugih plemena, trampili su svoju 'utehu' i polovinu plemenske imovine za ideo u Ligi moći satelita. Ponos njihove mladosti nabujao je i slio se u pomoć izgradnji gradova u svemiru, kao što su njihovi dedovi pomagali izgradnju velikih gradova Amerike. Čiroki su odustali od bogatstva kako bi imali delić neba.

I ponovo su strašno platili zbog svog ponosa. Kada je Birokratija počela opšti pritisak, Liga se pobunila. Blistavi mladi umovi, blago svoje nacije, umirali su na hiljade, rame uz rame sa pobratimima, potomcima Endija Džeksona i potomcima robova Endija Džeksona. Gradovi koje je Liga stvorila bili su desetkovani. Preživelim je dozvoljeno da ostanu u svemiru samo zato što je neko morao pokazati podanicima Birokratije kako da prežive u tim uslovima.

I Čiroki na Zemlji su propatili. Mnogo ih je učestvovalo u Ustavnoj Pobuni. Jedini su od svih indijanskih naroda bili kažnjeni od pobednika kao celina, zajedno sa VijetAmcima i Minesotancima. Druga Staza Suza bila je strašna koliko i prva. No, ovog puta imali su i društvo.

Naravno, prvo bezobzirno pokolenjaevoda Birokratije je prošlo i nastupila je era pravih birokrata. Njima je bilo više stalo do proizvodnje nego do osvete. Liga je ponovo stvorena, pod nadzorom, i u kolonijama O'Nil razvila se nova, bogata kultura, pod uticajem preživelih potomaka prvobitnih graditelja.

Čiroki se na Zemlji još sastaju, dugo pošto su se mnoga plemena utopila u kosmopolitsku kulturu ili u malobrojnost. I dalje nisu naučili lekciju. Čujem da sada planiraju zajednički projekat sa VijetAmcima i APU-Izraelcima - teraformiranje Venere. Besmisleno, naravno.

Ali sve to nije bitno. Da su se moj predak Se-kvo-ji i njegovi sunarodnici potpuno prilagodili načinu života belog čoveka, osvojili bi svoje mesto u njegovoj kulturi i bili bi mirno apsorbovani, bez patnje. Da su se oduprli odlučno i tvrdoglavo, zajedno sa mnogim drugim Amerindijanskim narodima, opet bi propatili, ali konačno bi dobili mesto 'ljubaznošću' kasnijih pokolenja belaca.

Umesto toga, pokušali su da nađu sintezu između očito dobrih strana zapadne civilizacije i svog nasleđa. Bili su probirljivi. Brljali su po tanjiru više od šest stotina godina i zbog toga su propatili više od ijednog drugog plemena.

Pouka ove priče je verovatno očita. Mi ljudi smo suočeni sa sličnim izborom kao Amerindijanci - da li da budemo izbirljivi ili da punim srcem prihvatimo ono što nam kultura stara milijardu godina nudi preko Biblioteke. Neka se svako ko insistira na biranju seti priče o Čirokima. Njihova staza je bila duga i još nije završena."

Pošto je završio, nastupilo je dugo ćutanje. Bubakub ga je još gledao crnim očicama. Kula je nepomično zurio. Dr Martini je zurila u pod, namrštena i zadubljena u misli.

Dubrovski je stajao prilično pozadi. Jednu ruku držao je preko grudi, a drugom je zaklanjao usta. Imao je bore oko očiju; da li je to bio znak nemog smeha?

Sigurno Ligaš. Svemir ih je prepun. Nadam se da će ćutati o ovome. Ionako sam mnogo rizikovao.

Grlo mu je bilo odrano. Otpio je dobar gutljaj iz likviboce soka koja mu je ostala od doručka.

Bubakub je konačno premestio obe ruke iza glave i ustao. Za trenutak je gledao Džekoba.

"Dobra priča", konačno je rekao. "Zamoli-ću vas da mi je snimi-te kada se vrati-mo. To je dobra lekcija za narod Zemlje.

Ipak, voleo bih da posta-vim nekoli-ko pitanja. Sada ili kas-nije. Neke stvari ne razumem."

"Kako god želite, Pil Bubakube." Džekob se naklonio, pokušavajući da sakrije osmeh. Sada da brzo promenim temu, pre no što Bubakub počne da se raspituje o neprijatnim pojedinostima. Ali kako?

"I ja sam uživao u priči svog prijatelja Džekoba", začulo se zviždanje iza njih. "Približio sam se što sam tiše mogao, kada sam se obreo dovoljno blizu da je čujem. Drago mi je što moje prirustvo nije smetalo pričanju."

Džekob je skočio na noge, pun olakšanja.

"Fejgine!" Svi su ustali dok se Fejgin gegao prema njima. Pod crvenim svetlom izgledao je potpuno crn. Pokreti su mu bili spori.

"Želim da se izvinim! Moje odsustvo bilo je neizbežno. Komandant mi je ljubazno ponudila da poveća prolazak zračenja kroz ekrane, kako bih mogao da se osvežim. Ali, razumljivo, bilo je neophodno da se to učini isključivo na nenastanjenoj strani broda."

"Tačno", nasmejala se dr Martini. "Jer bismo mi ostali dobili opekotine od prekomernog sunčanja!"

"Upravo tako. A ipak sam bio usamljen i drago mi je što ponovo imam društvo."

Dvonošci su posedali, a Fejgin se smestio nasred palube. Džekob je iskoristio priliku da se izvuče iz nevolje.

"Fejgine, upravo smo razmenjivali priče u očekivanju da počne poniranje. Možda ti možeš da nam ispričaš nešto o Institutu za Napredak?"

Kanten je zašuškao liščem. Nastupila je pauza. "Avaj, prijatelju Džekobe. Za razliku od Biblioteke, Institut za Napredak nije značajno društvo. I samo ime je loše prevedeno. U vašem jeziku nema odgovarajuće reči za njega.

Naša mala grupa osnovana je radi ispunjenja jednog od poslednjih naloga koje su Praoci izdali najstarijim rasama kada su, vrlo davno, napuštali Galaksiju. Grubo rečeno, ostavili su nam dužnost da poštujemo 'novaštvo'.

Vrsti kao što je tvoja, tako reći siročetu, koja sve donedavno nije osećala gorkoslatke veze srodstva i obaveza pokrovitelja i šticećenika, verovatno je teško da razume duboki konzervativizam naše, Galaktinske kulture. Taj konzervativizam nije loš. Jer među tolikim raznolikostima, verovanje u Tradiciju i zajedničko nasleđe svakako je pozitivan uticaj. Mlade rase poštuju reči starijih, koje su vremenom stekle mudrost i strpljenje.

Moglo bi se reći, da pozajmim vaš izraz, da duboko poštujemo svoje korene."

Samo je Džekob primetio da se Fejgin u tom trenutku malo promeškoltio. Kanten je skupljao i širio kratke, čvornovate izraštaje koji su mu služili kao stopala. Džekob je pokušao da se ne zagrcne, jer je gutljaj soka pošao pogrešnim putem.

"Ali i dalje ostaje potreba da se suočimo da budućnošću", nastavio je Fejgin. "A Praoci su, u svojoj mudrosti, upozorili Najstarije da ne preziru ono što se novo pojavi pod suncem."

Fejgin je bio ocrtan na pozadini ogromne crvene kugle, njihovog odredišta. Džekob je bespomoćno odmahnuo glavom.

"Znači, kada se pronese vest da je neko našao gomilu divljaka koji sisaju vučicu, vi trkom stižete tamo, je li tako?"

Novo šuškanje liščem. "Vrlo slikovito, prijatelju Džekobe. Ali tvoja pretpostavka je u osnovi tačna. Biblioteka ima važan zadatak da nauči rase Zemlje onome što im je potrebno za opstanak. Moj Institut ima skromniju misiju - da potvrdi vaše Novaštvo."

Na to se oglašila dr Martini.

"Kantene Fejgine, po vašim saznanjima, da li se ovo dešavalo i ranije? Mislim, je li već bilo slučajeva da se rasa ne seća svog Uzdizanja i svojih pokrovitelja, nego bane u Galaksiju sama od sebe, kao mi?"

"Da, poštovana dr Martini. To se dešavalo više puta. Svemir je daleko veći no što može da se zamisli. Periodične migracije kiseoničkih i vodoničkih civilizacija pokrivaju ogromne razdaljine, a i naseljena područja retko su potpuno istražena. U tim velikim seobama često se delić neke rase, jedva podignut iznad životinja, nađe ostavljen od pokrovitelja i prepušten da sam nađe svoj put. Takva napuštanja civilizovani narodi obično osuđuju..." Kanten je oklevao. Džekob je iznenada shvatio zašto, a Fejgin je nastavio.

"Ali pošto se tako retki slučajevi i dešavaju obično u vreme migracija, postoji i dodatni problem. Samonikla rasa može da razvije grube svemirske brodove na osnovu ostataka tehnologije svojih pokrovitelja, ali do trenutka kad uđe u međuzvezdani prostor, njihov deo Galaksije može dospeti pod Zabranu. Mogu, i ne znajući, postati plen vodoničkih stvorenja na koja je došao red da zauzmu taj zvezdani oblak ili spiralni krak.

Pa ipak, povremeno se nađe takva rasa. Siročad obično zadržavaju živa sećanja na svoje pokrovitelje. U nekim slučajevima, umesto činjenica imaju mitove i legende. Ali Biblioteka je skoro uvek u stanju da otkrije istinu, jer u njoj se sve naše istine čuvaju."

Fejgin je spustio nekoliko grana prema Bubakubu. Pil je odgovorio prijateljskim naklonom.

"I zato", nastavio je Fejgin, "sa velikim nestrpljenjem iščekujemo da saznamo razlog što u tom ogromnom arhivu nema ni pomena o vašoj Zemlji. Nije ni navedena kao planeta, nema podataka o ranijim nastanjivanjima, iako je kroz to područje prošlo punih pet migracija od vremena odlaska Praotaca."

Bubakub se ukočio u pola naklona. Sitne crne oči naglo je uperio u Fejgina, pune usmerene pretnje, ali Fejgin kao da to nije primetio, nego je nastavio priču.

"Po mojim saznanjima, čovečanstvo je prvi slučaj u kome postoji zanimljiva mogućnost da je inteligencija nastala evolucijom. Kao što sam siguran da znate, ta zamisao narušava nekoliko duboko utemeljenih načela naše biološke nauke. Pa ipak, neki argumenti vaših antropologa zadivljujuće su čvrsti."

"To je nastra-na zamisao", frknuo je Bubakub. "Kao i perpetu-um mobile, ista su hvali-sa-nja onih koje zovu 'Kože'. Teorije o 'prirod-nom' dorasta-nju do punog razuma fine su za dobro-ćud-ne šale, Human-Džekob-Demva. Ali uskoro će Biblio-teka dati vašoj nemir-noj rasi ono što vam je potrebno: ute-hu saznanja odakle potiče-te!"

Tiha tutnjava brodskih motora se pojačala i Džekob je za trenutak osetio malu dezorijentaciju.

"Pažnja, pažnja!" Pojačani glas komandanta deSilve proneo se čitavim brodom. "Upravo smo prešli prvi greben. Od sada će se dešavati kratkotrajni udari nalik na ovaj. Obavestiću vas kada se približimo ciljnom području. To je sve."

Sunčevo obzorje sada je bilo gotovo potpuno ravno. Rasute crno-crvene šare uskovitlanih oblika širile su se oko broda do u beskonačnost. Sve više novih traka dopiralo je do broda i pretvaralo se u protuberance na pozadini onoga što je ostalo crni svemir, a potom su nestajale u crvenkastoj izmaglici koja im je narastala nad glavom.

Grupa se, po prećutnom sporazumu, primakla ivici palube, odakle su mogli da gledaju pravo u dublju hromosferu. Neko vreme su ćutke posmatrali, a paluba je s vremena na vreme podrhtavala.

"Dr Martini", progovorio je Džekob, "jeste li vi i Pil Bubakub spremni za eksperimente?"

Pokazala je dva čvrsta svemirska kovčega na palubi, po jedan kraj svog i Bubakubovog ležaja.

"Tu je sve što nam je potrebno. Ja sam ponela deo psi-opreme koju sam krostila na ranijim poniranjima, ali uglavnom ću pomagati Pil Bubakubu kako god umem. Moji pojačivači moždanih talasa i Q-oprema liće na pileće kosti i mandragoru u poređenju sa njegovim sandukom. Ali pokušaću da budem od koristi."

"Vaša pomoć veoma je dobro-doš-la", rekao je Bubakub. Ali kada je Džekob zamolio da vidi Pilovu aparaturu za psi-testiranje, podigao je četvoroprstu šaku. "Kasnije, kad budemo spremni."

Džekob je osetio da mu se u dlanove vraća stari svrab. Šta li Bubakub ima u tim sanducima? Ogranak Biblioteke nema gotovo ništa o psi-pojavama. Nešto malo o samom fenomenu, ali gotovo ništa o metodologiji.

Šta li zna milijardu godina stara galaktinska kultura, upitao se, o dubokim osnovnim nivoima koji su, izgleda, zajednički svim razumnim vrstama? Očito ne znaju sve, jer Galaktinci se još bave istraživanjima. A sigurno znam da barem neki od njih nemaju ništa više telepatskih sposobnosti od mene.

Govorkalo se da stare vrste povremeno nestaju iz galaksija; ponekad prirodnim putem, ratovima i apatijom, ali povremeno naprosto 'iskoče'... izgube se u interesovanjima i ponašanjima koji nemaju nikakvog smisla za njihove štice i susede.

Zašto naš Ogranak Biblioteke ne sadrži ništa o tim događajima, pa čak ni o praktičnim vidovima psi-talasa?

Džekob se namrštio i čvrsto prepleo prste. Ne, rešio je. Ostaviću na miru Bubakubov sanduk!

Iz interkoma se ponovo začuo glas Helen deSilva.

"Za trideset minuta stižemo u ciljno područje. Oni koji žele, mogu doći na komandnu palubu da bolje pogledaju odredište."

Ostatak Sunca kao da se lako zamračio dok su im se oči privikavale na dodatni sjaj ovog područja. Videle su se blistave tačke aktivnijih područja kako se pale i gase duboko dole. Negde neodredivo daleko protezala se grupa Sunčevih pega. Najbliža je izgledala kao rudnik površinskog kopa, udubljeni ostatak na zrnastoj 'površini' fotosfere. Tamna senka bila je sasvim nepokretna, ali okolna područja neprestano su se talasala, kao krugovi vode oko kamička bačenog u jezero. Granica je bila nejasna, vibrirala je kao pokrenuta žica klavira.

Iznad nje i svuda unaokolo nadvijala se ogromna traka. Sigurno je bila nešto najveće što je Džekob ikada video. Prateći linije magnetskih polja koje su se stapale, okretale i povijale jedna oko druge, džinovski oblaci kovitlali su se i tekli. Jedna nit se pojavila iz ništavila, podigla se, uvila oko druge i nestala 'u vazduhu'.

Svuda oko njih nalazio se kovitlac manjih oblika; gotovo nevidljivi, ipak su pretvarali utešnu tamu svemira u sveobuhvatnu ružičastu izmaglicu.

Džekob se upitao šta bi neki pisac napravio od ovakvog prizora. Bez obzira na sve svoje ozbiljne, možda i zločinačke prestupe, Larok je imao veliki ugled lakog baratanja rečima. Džekob je čitao nekoliko njegovih članaka i uživao je u tečnom pripovedanju, premda se možda i smejao iznetim zaključcima. Ovaj prizor zahtevao je pesnika, ma kakva politička ubeđenja imao. Pomislio je da je šteta što Larok nije tu... i to iz više razloga.

"Naši instrumenti su uhvatili izvor nepravilno polarizovanog svetla. Odatle počinjemo potragu."

Kula je prišao ivici palube i napeto se zagledao u pravcu koji mu je pokazala posada.

Džekob je upitao komandanta šta to Pring radi.

"Kula može da razabere boje daleko oštrije od nas", odgovorila je deSilva. "On vidi razlike u talasnim dužinama čak i od jednog angstrema. Osim toga, u

stanju je da upamti svetlosnu fazu koju vidi. Nekakva sposobnost interferencije, prepostavljam. Ali vrlo nam je koristan u otkrivanju koherentnog svetla koje ispuštaju te laserske zverčice. On ih gotovo uvek prvi ugleda."

Kula je škljocnuo ogromnim zubima. Pružio je mršavu ruku.

"Eno ih", objavio je. "Mnogo švetlošnih tačkaka. To je veliko štado i verujem da u blizini ima i pašтира."

DeSilva se nasmešila dok je brod ubrzavao približavanje.

15. O ŽIVOTU I SMRTI...

U središtu trake Sunčev brod se kretao kao riba uhvaćena brzim strujanjem. Strujanje je bilo električno, a plima koja je zapljuskivala ogledalo kugle predstavljala je namagnetisanu plazmu neverovatne složenosti.

Izbočine i delovi strujanja jonizovanog gasa kuljali su napred i natrag, izvijeni silama koje je njihovo kretanje stvaralo. Struje blistave materije iznenada su se pojavljivale i nestajale, jer Doplerov efekat pomerao je linije zračenja gasova iz usklađenosti sa spektralnom linijom koja je korišćena za posmatranje.

Brod se probijao kroz uskovitlane vetrove hromosfere, držeći se na talasima plazme blagim pomeranjima sopstvenih magnetnih štitova... brodeći jedrima načinjenim od gotovo otelovljene matematike. Munjevita brzina zgušnjavanja i razređivanja polja sile - što je dozvoljavalo da se sukobljena strujanja oseće samo u jednom smeru - pomagala je da se saseče snažno ljuljanje oluje.

Ista ta polja zadržavala su većinu urličuće vreline, pretvarajući ostatak u podnošljivi oblik. Ono što bi se probilo, bilo je usisano u komore koje pokreću laser za hlađenje, bubreg koji je stvarao filtrat rendgenskih zraka što se probijao čak i kroz plazmu.

Ipak, sve to su bila obična snalaženja Zemljana. Nauka Galaktinaca učinila je Sunčev brod elegantan i bezbedan. Gravitaciona polja zadržavala su ogromno, drobeće privlačenje Sunca, pa je brod mogao da ponire ili lebdi po želji. Ogromne sile iz središta niti bile su apsorbovane ili neutralisane, a i samo njihovo trajanje bilo je izmenjeno zbog vremenske kompresije.

U odnosu na nepromenljivi položaj Sunca (ako tako nešto uopšte postoji), brod je jurio kroz magnetni luk brzinom koja je dostizala hiljade kilometara na sat. Ali u poređenju sa okolnim oblacima, brod kao da se polako probijao, tragajući za tek naslućenom lovinom.

Džekob je jednim okom pratio poteru, a ostatak vremena posmatro je Kulu. Vitki vanzemaljac bio je brodski osmatrač. Stajao je kraj krmanoša, blistavih očiju, ruke uperene u izmaglicu.

Kulina uputstva bila su tek nešto bolja od onih koja su pružali brodski instrumenti, ali Džekobu je bilo teško da očitava instrumente. Bilo mu je drago što ima nekoga ko će pokazati putnicima, a i posadi, kuda da gledaju.

Tokom jednog sata progonili su iskre koje su blistale u dalekoj izmaglici. Iskre su bile izuzetno slabe, u plavim i zelenim linijama koje je deSilva naredila da se otvore, ali povremeno bi blesak zelenkastog svetla suknuo od jedne ka drugoj, kao svetionik koji je iznenada uhvatio brod, a potom prešao preko njega.

Sada su se blesci javljali češće. Pred njima je bilo bar stotinu objekata, otprilike iste veličine. Džekob je pogledao daljinomer. Sedam stotina kilometara.

Na dve stotine kilometara oblik je postao jasno vidljiv. Svaki 'magnetopas' ličio je na krofnu. Sa te daljine grupa je izgledala kao jato sitnih, plavih burmi. Svaki prsten bio je okrenut na istu stranu, duž luka niti.

"Poređaju se duž magnetnog polja tamo gde je najjače", rekla je deSilva.

"Pritom se rotiraju tako da stvaraju električnu struju. Bog zna kako se premeštaju iz jednog aktivnog područja u drugo kada se polja pomeraju. I dalje pokušavamo da shvatimo šta ih drži na okupu."

Blizu ivice grupe, nekoliko prstenova se polako njihalo u okretanju. Prethodnica.

Iznenada je brod za trenutak bio zapljusnut oštrim zelenim bleskom. Potom se vratila purpurna boja. Pilot je pogledao Džekoba.

"Upravo smo prošli kroz laserski rep jednog prstena. Povremeni udar kao ovaj ne nanosi nikakvu štetu", rekao je. "Ali da smo prišli otpozadi i ispod glavne grupacije, našli bismo se u nevolji!"

Hrpica tamne plazme, hladnija ili mnogo brža od okolnih gasova, prošla je ispred broda i zaklonila im pogled.

"Čemu im služi laser?" upitao je Džekob.

DeSilva je slegnula ramenima. "Dinamička stabilnost? Ubrzanje? Verovatno ga koriste za hlađenje, kao i mi. Pretpostavljam da bi se u tom slučaju sastojali od čvrste materije.

Čemu god da služi, svakako je dovoljno jak da progura zeleno svetlo kroz ekrane podešene na crveno. To je jedini razlog što smo ih otkrili. I ovako ogromni, izgledaju kao polen nošen vetrom. Mogli bismo tragati milion godina, a da ne naiđemo na prsten, kad ne bismo imali laser koji možemo da pratimo. Potpuno su nevidljivi na vodonikovoj alfi, pa smo, da bismo ih bolje videli, otvorili nekoliko traka zelene i plave boje. Naravno, nećemo otvarati talasne dužine na koje su podešeni laseri! Odabrali smo linije koje su mirne i optički guste, pa sve zeleno i plavo što se vidi potiče od životinjica. Trebalo bi da predstavlja prijatnu promenu."

"Sve će biti uživanje posle ove proklete crvene."

Brod je prošao kroz tamniju materiju i iznenada su se našli gotovo usred grupe stvorenja.

Džekob je progutao knedlu i za trenutak zažmurio. Kada je ponovo otvorio oči, utanovio je da više ne može da guta. Posle tri dana neverovatnih prizora, ono što je video ostavilo ga je potpuno bespomoćnim pred moćnim drhtajem osećanja.

Ako se grupa riba zove 'jato' zbog uređenosti, a nekoliko lavova stvara 'porodicu' punu ponosa, pomislio je, onda bi grupa Sunčevih bića morala da se zove 'blesak'. Zračili su tolikom snagom da je izgledalo da se iza njih nalazi tamni svemir.

Najbliži oblici sijali su bojama zemaljskog proleća. Boje su bledele sa udaljenošću. Bledozelena im je blistala ispod ose, gde su se laserska svetla razbijala u plazmi.

A svuda oko njih iskrio se nejasni oreol bele svetlosti.

"Sinhrotrono zračenje", rekao je neko iz posade. "Ove bebe mora da se zaista vrte! Hvatam ogroman fluks na 100 KeV!"

Na dva kilometra od njih divlje se vrte prsten prečnika četiri stotine metara. Oko ivice su mu se nazirali geometrijski oblici nalik na dragulje u ogrlici i menjali su se - pa su tamnoplavi dijamanti prelazili u purpurni rubin, okružen blistavim smaragdnom prstenom, i sve to u nekoliko sekundi.

Kapetan Sunčevog broda stajala je kraj pilotske table, prelećući pogledom indikatore da proceni i upozori na svaku pojedinost. Pogled na nju otkrivao je ublaženu verziju onoga što se dešavalo napolju, jer su blistave, neugasive boje najbližeg prstena zapljuskivale njeno lice i belu uniformu, ostajući ukroćene i rasute tokom ostatka puta ka Džekobovom oku. Prvo slabo, a potom sve blistavije kako su se plava i zelena mešale i izbijale iz ružičaste, boje su se pojačavale svaki put kada bi podigla glavu i nasmešila se.

Iznenada se plavetnilo pojačalo kada se mlaz svetla iz prstena poklopio sa preciznim ritmom oblika nalik na talasave ganglije oko ivice prstenaste zveri.

Prizor je bio neverovatan. Arterije su eksplodirale zelenim svetlom i spojile se sa venama ocrtanim pulsirajućim, dubokim plavetnilom. Pulsirale su u kontrapunktu, a potom su izrasle kao plodne liane i sljuštile se, otkrivajući oblake sićušnih trouglova - masu dvodimenzionog polena koji se rasuo, uz brojne trostrane sudare, oko ne-euklidskog tela prstena. Trouglovi su smesta postali ravnokraki, a ivica krofne pretvorila se u zbrku uglova i stranica.

Slika je dostigla vrhunac snage, a potom se povukla. Oblici na ivici postali su manje blistavi i prsten se povukao, tražeći mesto za okretanje među ostalima, a počela je da se vraća crvena boja, potiskujući zeleno i plavo sa palube broda i sa lica posmatrača.

"To je bio pozdrav", konačno je progovorila Helen deSilva. "Na Zemlji ima skeptika koji još misle da su magnetivori samo neki oblik magnetnog polja. Neka dođu i vide svojim očima. Mi gledamo život. Tvorac očito ne priznaje mnogo granica svojoj veštini."

Lako je potapšala pilota po ramenu. On je prešao rukama preko kontrola i brod je počeo da se udaljava.

Džekob se složio sa Helen, iako je njena logika bila prilično nenaučna. Nije nimalo sumnjao da su prstenovi živi. Prizor koji im je priredilo stvorenje, bez obzira na to je li to pozdrav ili reakcija na približavanje broda, bilo je znak života, ako ne i razuma.

Starinsko pominjanje vrhovnog božanstva zvučalo je neobično prikladno lepoti trenutka.

Komandant je ponovo progovorila u mikrofonski kada je blesak magnetivora minuo i paluba se okrenula.

"Sada idemo u lov na duhove."

Zapamtite, nismo došli da proučavamo magnetivore, nego njihove predatore. Posada će neprekidno osmatrati, tražeći nagoveštaje prisustva tih varljivih bića. Pošto često bivaju primećena i čistim slučajem, cenićemo svaku pomoć gostiju. Molim da mi prijavite sve neobično što vidite."

DeSilva i Kula su se savetovali. Vanzemaljci je polako klimao glavom, a povremeni blesak zuba iza usana pokazivao je koliko je uzbuđen. Konačno se udaljio duž krivine centralne kupole.

DeSilva je objasnila da je poslala Kulu na drugu stranu palube, donju, gde obično stoje samo aparati, kako bi bio osmatrač u slučaju da se laserska bića pojave odozdo, iz nadira, gde ih detektori poređani po ivici ne bi uhvatili.

"Imali smo veći broj susreta iz zenita", ponovila je. "A to su često bili najzanimljiviji slučajevi, kao što je registrovanje antropomorfnih oblika."

"A oblici su uvek nestajali pre no što bi brod stigao da se okrene?" upitao je Džekob.

"Ili bi se zveri okrenule zajedno sa nama i ostale odozgo. Da pobesniš! Ali to nam je dalo prvi nagoveštaj da treba upotrebiti i psi-zračenja. Na kraju krajeva, ma koje svrhe da imaju, kako bi znali gde mi postavljamo instrumente i kako bi tako precizno pratili naše pokrete, ne znajući šta nameravamo?"

Džekob se zamišljeno namrštitio. "Ali zašto niste postavili nekoliko kamera i ovde gore? To sigurno nije suviše složeno."

"Ne, nije složeno", složila se deSilva. "Ali nismo želeli da narušavamo izvornu simetriju broda. Morali bismo da provedemo novi vod kroz palubu, do glavnog kompjutera za snimanje, a Kula nam je rekao da bismo time izgubili i ono malo mogućnosti manevrisanja u slučaju poremećaja polja... iako je ta mogućnost ionako zanemarljiva. Dokaz je ono što se desilo sirotom Džefu."

Džefrijev brod, onaj manji koji si obišao na Merkur, bio je od početka predviđen da nosi kamere usmerene ka zenitu i nadiru. Samo je taj jedan imao izmenu. Moraćemo da se zadovoljimo instrumentima na ivici, svojim očima i nekolicinom ručnih kamera."

"I psi-eksperimentima", dodao je Džekob.

DeSilva je značajno klimnula glavom.

"Da, svi se nadamo da ćemo uspostaviti prijateljski kontakt, naravno."

"Izvinite, kapetane." Pilot je podigao pogled sa instrumenata, držeći na uhu minijaturnu slušalicu. "Kula kaže da vidi razliku u boji na gornjem severnom kraju krda. Možda je to teljenje."

DeSilva je klimnula glavom.

"U redu. Produži severnom tangentom na tok polja. Diži se sa krdom dok kružiš oko njih i nemoj se približavati da ih ne uplašiš."

Brod se nagnuo pod novim uglom. Sunce se podiglo zdesna i pretvorilo se u zid koji se protezao u beskonačnost iznad i ispred njih. Slabo presijavanje izvilo se dalje od njih, ka fotosferi koja je ostala ispod. Iskričavi trag pratio je liniju krda prstenova.

"To je trag superjonizacije koji je ostavio naš laser za hlađenje kada smo bili okrenuti na tu stranu", objasnila je deSilva. "Mora da je dugačak nekoliko stotina kilometara."

"Zar je laser tako snažan?"

"Pa, moramo se osloboditi ogromne toplote. A osnovna zamisao i jeste da se zagreje delić Sunca. Inače, frižider ne bi radio. Da, to je i još jedan razlog što pazimo da se krdo ne nađe ispred ili iza nas."

Džekoba je za trenutak obuzelo divljenje.

"Kada ćemo moći da vidimo... kako je rekao? Teljenje?"

"Da, teljenje. Imamo veliku sreću. To smo videli svega dvaput. Pastiri su oba puta bili prisutni. Izgleda da pomažu kada se prsten porađa. To je logično mesto za početak potrage za njima.

Što se tiče pristizanja, to zavisi od situacije između ovog i tog mesta, i količine vremenske kompresije koja će nam biti potrebna za udobnost. Možda će nam trebati dan. Ako budemo imali sreće...", pogledala je pilotsku ploču, "...stići ćemo za deset minuta."

Član posade stajao je kraj njih sa mapom u rukama, očito čekajući da se obrati deSilvi.

"Bolje da odem i upozorim Bubakuba i dr Martini da se pripreme", rekao je Džekob.

"Da, to je dobra zamisao. Objaviću čim budem znala kada ćemo stići."

Dok se udaljavao, Džekob je imao neobično osećanje da ga još prati pogledom. To je trajalo sve dok nije zašao za centralnu kupolu.

Bubakub i dr Martini mirno su primili vesti. Džekob im je pomogao da prevuku kutije sa opremom do mesta blizu pilotske ploče.

Bubakubovi aparati bili su nerazumljivi i zapanjujući. Složen, blistav i sastavljen od mnogih pregrada, jedan od njih zauzeo je pola kutije. Njegove izuvijane žice i staklaste pregrade naprosto su ukazivale na tajanstvenost.

Bubakub je izvadio još dve sprave. Jedna je ličila na ispupčenu kacigu, očito predviđenu za Pilovu glavu. Druga je izgledala kao odlomak meteorita od gvožđa i nikla, sa staklastim krajem.

"Postoje tri shvata-nja psi zračenja", rekao je Bubakub kroz Vodor. Četvoroprstom rukom dao je znak Džekobu da sedne. "Jedno je da je psi samo vrlo precizna opa-žaj-na moć za raza-biranje i razu-meva-nje moždanih talasa sa velike udalje-nosti. To ću proveriti ovim." Pokazao je kacigu.

"A ova velika mašina?" Džekob je prišao da pogleda izbliza.

"Ona proverava da li se vreme i prostor izob-ličuju silom volje razumnjaka. To se ponekad dešava. Retko uspeva. Zove se pi-ngrli. Vi nemate reč za to. Većina, uklju-čujući i ljude, ni ne mora da zna za nju jer je retka.

Biblio-teka daje ovakav ka-ngrl", pogladio je bok mašine, "svakom Ogran-ku, u slučaju da odmet-nici pokušaju da koris-te pi-ngrli."

"To može da se bori protiv takve sile?"

"Da."

Džekob je odmahnuo glavom. Uznemiravalo ga je saznanje da postoji čitav oblik moći o kojima čovečanstvo nema pojma. Tehnološki zaostatak je obična stvar. Vremenom se može nadoknaditi. Ali od kvalitativnog nedostatka osećao se veoma ranjivo.

"Konfederacija zna za taj... ka-ka...?"

"Ka-ngrl. Da. Dobio sam od njih dozvolu da ga ponesem sa Zemlje. Ako se ošteti, biće zame-njen."

Džekob se sad osećao bolje. Mašina je iznenada izgledala prijateljski. "A ova poslednja sprava...? Pošao je ka gvozdenoj gromadi.

"To je P-is." Bubakub ga je brzo uzeo i vratio u sanduk. Okrenuo je leđa Džekobu i počeo da barata oko kacige za moždane talase.

"Vrlo je osetljiv zbog toga", rekla je dr Martini kada joj je Džekob prišao. "Jedino sam uspela da saznam da je to ostavština Letanija, petih pre-pokrovitelja njegove rase. Potiče iz vremena neposredno pre no što su se 'prestavili' u drugu ravan stvarnosti."

Pojavio se Večiti Osmeh. "Ko želi da vidi drevna oruđa alhemičara?"

Džekob se nasmejao. "Pa, naš prijatelj Pil ima filozofski kamen. Kakvim čudesnim sredstvom raspolažete da pomešate efluvijum i izmamite visoko kalorične duhove?"

"Osim običnih, prosečnih psi-detektora, kakvi već jesu, ništa naočito. Aparat za moždane talase, senzor za inercione pokrete koji je verovatno beskoristan u polju vremenske kompresije, tahistoskopska 3-D kamera i projektor..."

"Mogu li to da vidim?"

"Naravno, tamo su na drugom kraju sanduka."

Džekob je izvukao tešku mašinu. Položio ju je na palubu i razgledao glave za snimanje i reprodukciju.

"Znate, sve mi se čini..." zamišljeno je rekao.

"Šta to?"

Džekob je pogledao dr Martini. "Ovo, uz čitač oblika mrežnjače koji smo koristili na Merkur, dalo bi savršenu aparatru za testiranje mentalnih sklonosti."

"Mislite na sprave kojima se određuje status Uslovnjaka?"

"Da. Da sam znao da ovo imate u bazi, mogli smo testirati Laroka na licu mesta. Nismo morali da šaljemo maser na Zemlju i probijamo se kroz slojeve nepouzdan birokratije zbog odgovora sa kojim se može manipulirati. Mogli smo odmah ustanoviti njegov indeks nasilnosti!"

Dr Martini je za trenutak nepomično sedela. Potom je oborila pogled.

"Pretpostavljam da to, zapravo, ne bi značilo ništa."

"Ali bili ste sigurni da je sa porukom sa Zemlje nešto pošlo naopako!" rekao je Džekob. "Ovo bi pošteđelo Laroka dva meseca pritvora, ako ste u pravu. Prokletstvo, pa mogao je da bude ovde, sa nama. A bili bismo i manje nesigurni zbog mogućih opasnosti od Duhova!"

"Ali njegov pokušaj bekstva na Merkur! Rekli ste da je bio nasilan!"

"Panično nasilje ne čini Uslovnjaka. Šta je sa vama? Mislilo sam da ste sigurni da je Larok lažno optužen!"

Dr Martini je uzdahnula. Izbegavala je njegov pogled.

"Bojim se da sam tamo u bazi postala pomalo histerična. Zamislite, izmislila sam zaveru protiv sirotog Pitera!"

Još mi je teško da poverujem da je on Uslovnjak, a možda je stvarno i bilo neke greške. Ali ne smatram da je to namerno učinjeno. Na kraju krajeva, ko bi želeo da mu natovari krivicu zbog smrti onog sirotog, malog šimpanze?"

Džekob je za trenutak zurio u nju, ne znajući kako da se postavi prema tako nagloj promeni mišljenja. "Pa... pravi ubica, na primer", tiho je rekao. Istog časa je zažalio.

"O čemu to govorite?" šapnula je dr Martini. Brzo se osvrnula kao da proverava da ih niko ne sluša. Oboje su znali da je Bubakub, udaljen nekoliko metara, nesposoban da čuje šapat.

"Govorim o činjenici da Helen deSilva, ma koliko možda ne voli Laroka, smatra kako je neverovatno da je ošamućivač poremetio mehanizme polja na Džefovom brodu. Ona smatra da je to greška posade, ali..."

"Pa, u tom slučaju će Pitera osloboditi zbog nedostatka dokaza i moći će da napiše novu knjigu! Ustanovićemo istinu o Solarijancima i svi će biti srećni. Kada se jednom uspostave dobri odnosi, sigurna sam da neće biti važno što su u naletu neraspoloženja ubili sirotog Džefa. On će postati mučenik nauke i svi razgovori o ubistvu će se završiti, jednom za svagda. Ionako je sve to prilično neukusno."

Džekobu se učinilo da i razgovor sa dr Martini postaje neukusan. Zašto se toliko trza? Prosto je nemoguće logički razgovarati sa njom.

"Možda ste u pravu", slegnuo je ramenima.

"Naravno da jesam." Potapšala ga je po mišici i ponovo se okrenula aparatru za moždane talase. "Zašto ne pođete da potražite Fejgina? Ja ću ovde biti neko vreme zauzeta, a on možda ni ne zna za teljenje."

Džekob je klimnuo glavom i ustao. Dok je prelazio blago vibrirajućom palubom, pitao se kakvim čudnim mislima se bavi njegova druga polovina. Ono o 'pravom ubici' ga je brinulo.

Našao je Fejgina tamo odakle se činilo da fotosfera prekriva čitavo nebo, kao ogromni zid. Pred drvolikim Kantenom nit na kojoj su lebdele izvijala se naniže i pretvarala u crvenu izmaglicu. Sa obe strane, daleko u dubini, šume šiljaka njihale su se kao svetleća polja džinovske trave.

Neko vreme su ćutke posmatrali prizor.

Kada je zanjihana nit jonizovanog gasa prošla kraj broda, podsetila je Džekoba, po ko zna koji put, na lebdenje na plimi.

Iznenda ga je obuzelo sećanje. Morao je da se nasmeši. Zamislio je Makakai, zatvorenu u mehanokita od ogledala i sile, kako pliva i skače između ogromnih vodoskoka uzvitlanog plamena i kako zaranja da se igra sa decom ovog, najvećeg okeana.

Da li Sunčevi Duhovi savladavaju rastojanja i vreme kao naši delfini, upitao se. Da li pevaju?

Ni jedni ni drugi nemaju mašine (kao ni neurotičnu žurbu koju donose mašine - uključuje li to i bolesnu ambiciju?), pošto ni jedni ni drugi nemaju načina za to. Delfini nemaju ruke i ne mogu da koriste vatru. Sunčevi Duhovi nemaju čvrstu materiju, a vatre im je i previše.

Je li to za njih blagoslov ili prokletstvo?

(Pitajte to kita-grbavca dok ječi u nepokretnim dubokim vodama. Verovatno se neće udostojiti da odgovori, ali jednog dana će dodati pitanje svojoj pesmi.)

"U pravi čas. Spremala sam se da te pozovem." Kapetan je pokazala napred, ka ljubičastoj magli.

Pred njima se okretalo desetak i više prstenovapunih boja.

Ova grupa bila je drugačija. Umesto da pasivno plutaju, okupljali su se, boreći se za položaj oko nečega što se nalazilo duboko u sredini grupe. Jedan obližnji prsten, jedva milju udaljen, pokrenuo se u stranu i Džekob je ugledao predmet njihove pažnje.

Ovaj magnetivor bio je veći od ostalih. Umesto promenljivih, složenih geometrijskih oblika, na ivici je imao svetle i tamne pruge i lenjo se njihao dok mu se površina mreškala. Okolni prstenovi su se kretali na sve strane, ali na razdaljini, kao da ih nešto zadržava.

DeSilva je izdala naređenje. Pilot je dodirnuo kontrole i brod se okrenuo, ispravljajući se, pa se fotosfera uskoro ponovo našla ispod njih. Džekob je osetio olakšanje. Ma koliko dobro osećao brodska polja, prizor Sunca sa leve strane davao mu je osećaj vrtoglavice.

Magnetivor koga je Džekob nazvao 'Veliki' sada se okretao, očito ne obraćajući pažnju na pratnju. Kretao se nekako nesigurno, kao da je discentričan.

Beli oreol koji je prekrivao sve druge prstenove, kod ovog jednog bio je nekako oslabljen na ivicama, kao zgasnuti plamen. Tamne i svetle pruge pulsirale su u nejednakom ritmu,

Svako pulsiranje izazivalo je odgovor okupljene grupe prstenova. Oblici na ivicama naglo su postajali jasniji, puni blistvo plavih dijamanata i spirala, jer svaki magnetivor odgovarao je na sve snažniji ritam Velikog.

Iznenada je najbliži od okupljenih prstenova jurnuo ka Velikom, ostavljajući za sobom blistavo zelene munje.

Oko gravidnog prstena ka uljezu je poletelo jato blistavo plavih tačaka. Za trenutak su bile ispred njega, poigravajući, kao svetlucave kapi vode na veloj ringli, tik pred ogromnim telom. Blistave tačke počele su da ga potiskuju, zalećući se i izazivajući, naizgled, sve dok ga nisu oterale gotovo iza broda.

Brod se na pokret pilotove ruke okrenuo, kako bi izložio ivicu najbližoj blistavoj iskri, udaljenoj jedva kilometar. Tada je, prvi put, Džekob jasno video životne oblike nazvane Sunčevi Duhovi.

Lebdeo je kao utvara, pažljivo, kao da vetrovi hromosfere predstavljaju povetarac na koji se može odgovoriti jednim pokretom: razlikovao se od čvrstih, rotirajućih, derviških prstenova kao leptir od letećeg tanjira.

Izgledao je kao meduza, ili kao blistavo plavi peškir koji vetar poteže sa konopca za rublje. Možda je više ličio na oktopoda, sa slučajnim dodacima koji su se pojavljivali i nestajali duž ivica. Džekobu je povremeno izgledao kao

komadić morskog površine, nekako otrgnut i donesen ovamo, nekim čudom zadržan u tečnom, talasavom pokretu.

Duh se mreškao. Kretao se ka Sunčevom brodu, polako. Čitav minut. Potom se zaustavio.

I on nas gleda, pomislio je Džekob.

Za trenutak su se gledali, posada sastavljena od vodenih bića, zatvorena u brodu, i Duh.

Potom se stvorenje okrenulo tako da je ravna površina bila upravljena ka brodu. Iznenada je palubu zapljusnuo blesak blistavog, raznobojnog svetla. Ekрани su učinili blesak podnošljivim, ali bledocrvena boja hromosfere je nestala.

Džekob je podigao dlan pred oči i začuđeno zažmirkao. Znači, tako izgleda, pomislio je, kada se nađeš u duži!

Naglo kao što je došlo, svetlo je i nestalo. Vratilo se crveno Sunce, a sa njim i nit, Sunčeva pega duboko dole i rotirajući prstenovi.

Ali duhovi su nestali. Vratili su se do ogromnog magnetivora i ponovo poigravali oko njegove ivice kao gotovo nevidljive tačke.

"On... prostrelio nas je laserom!" progovorio je pilot. "To nikad ranije nisu radili!"

"Niti su prilazili tako blizu u normalnom obliku", dodala je Helen deSilva. "Ali nemam pojma šta bi i jedno od toga trebalo da znači."

"Mislite li da je hteo da nam naudi?" zbunjeno je upitala dr Martini. "Možda su tako počeli sa Džefrijem!"

"Ne znam. Možda je to upozorenje..."

"Ili je samo želeo da se vrati na posao", rekao je Džekob. "Bili smo tačno nasuprot velikom magnetivoru. Setite se da su mu se i ostali sadruzi istog časa vratili."

DeSilva je odmahнула glavom.

"Ne znam. Možda će biti najbolje da ostanemo ovde i gledamo. Ko zna šta će učiniti kada završe sa teljenjem."

Veliki prsten počeo je sve više da se njiše u okretanju. Tamne i svetle pruge preko ivice postajale su sve izraženije; tamne su se pretvarale u uske trake, a svetle su se nadimale sa svakim pokretom.

Džekob je dvaput ugledao grupe blistavih pastira kako žure da oteraju magnetivore koji bi prišli preblizu, kao ovčarski psi za petama zalutalog grla, a ostali su ostajali sa ženkom.

Njihanje se pojačavalo, a tamne pruge se zgušnjavale. Zeleno lasersko svetlo, raštrkano po velikom prstenu, polako je bledelo. Konačno je sasvim nestalo.

Duhovi su prišli. Kada je njihanje Velikog postalo gotovo okomito, okupili su se oko ivice, nekako je uhvatili i naglim trzajem dovršili prevrtanje.

Div se sada lenjo njihao, okrenut upravno na magnetno polje. Za trenutak je ostao u tom položaju, a onda je iznenada počeo da se raspada.

Kao raznizana ogrlica, prsten se rascepio na mestu gde se tamna pruga zgusnula gotovo do nevidljivosti. Jedan po jedan, dok se roditeljsko telo polako okretalo, svetle trake, sada mali pojedinačni uštipkasti oblici, oslobađali su se kada bi dospeli do mesta na kome se pojavila pukotina. Jedan po jedan poletali su uvis, duž nevidljivih linija magnetnog polja, i preletali nebom. Od roditelja, Velikog, nije ostalo ništa.

Pedesetak malih krofni vrtoglavo je rotiralo u zaštitnom okruženju blistavo plavih pastira. Neko vreme su delovali nesigurno, a potom se svakom u središtu pojavilo sićušno zeleno svetlo i počelo da nesigurno sija.

Uprkos pažljivom osmatranju, duhovi su izgubili nekoliko nemirnih mladih. Nekolicina mališana, aktivnijih od ostalih, izletela je iz reda. Brzi blesak zelenog sjaja odneo je jednu bebu magnetivora iz zaštićenog područja, pravo ka jednom odraslom koji je vrebao u blizini. Džekob se ponadao da će mališa stići do broda. Kad bi se odrasli samo malo sklonio!

Kao da mu je pogodio misli, odrasli je počeo da se sklanja sa mladunčevog puta. Ivica mu je pulsirala plavo-zelenim dijamantima, a novorođeni je prošao iznad njega.

Iznenada je veliki prsten poskočio na stubu zelene plazme. Mališa je pokušao da pobeogne, ali prekasno. Okrenuo je svoj slabi laser ka progonitelju i pokušao da odmakne.

Odrasli nije oklevao. Začas je sustigao bebu, privukao je u pulsirajući središnji otvor i progutao je u oblaku pare.

Džekob je shvatio da zadržava dah. Kada je prodisao, zvučalo je kao uzdah.

Bebe su sada bile uredno grupisane, pod staranjem zaštitnika. Počeli su da se polako udaljavaju od krda, a nekoliko pastira ostalo je da nadgleda odrasle. Džekob je posmatao male, zelene prstene svetla sve dok ih nije zaklonio pramen tamnije niti.

"A sada da zaradimo platu", šapnula je Helen deSilva. Obratila se pilotu. "Neka preostali pastiri budu uvek u ravni palube. Zamoli Kulu da stavi čačkalice pod kapke. Želim da znam ako išta pokuša da nam priđe iz nadira."

Čačkalice pod kapke! Džekob je savladao nehотиčni drhtaj i čvrsto rekao ne kada je slika pokušala da mu se pojavi u umu. Iz kakvog divljačkog vremena potiče ova žena?

"Dobro", rekla je Komandant. "Počinjemo lagano približavanje."

"Misliš li da će primetiti kako smo čekali dok završe teljenje?" upitao je Džekob.

Slegnula je ramenima. "Ko zna? Možda misle da smo mi samo mirniji oblik odraslog prstena. Možda se čak ne sećaju ni naših ranijih poseta."

"Ni Džefove?"

"Čak ni Džefove. Ne vredi suviše pretpostavljati. Oh, verujem kada dr Martini kaže da su njene mašine registrovale osnovnu inteligenciju. Ali šta to znači? U ovakvoj okolini... jednostavnijoj čak i od okeana na Zemlji, kakvog razloga ima neka rasa da razvije funkcionalne semantičke sposobnosti? Ili sećanje? Ti preteći gestovi koje smo videli na ranijim poniranjima ne moraju ukazivati na razvijen mozak.

Možda Duhovi liče na delfine pre nego što smo počeli genetske eksperimente pre nekoliko stotina godina - mnogo inteligencije, ali bez ikakvih mentalnih ambicija. Prokletstvo, trebalo je odavno da dovedemo ljude iz Centra za Uzdizanje!"

"Govoriš kao da je evolucija inteligencije jedini put", nasmešio se. "Da zanemarimo za trenutak mišljenje Galaktinaca, ali zar ne bi mogla makar da razmotriš i drugačije mogućnosti?"

"Misliš da su Duhovi nekada bili Uzdignuti?!" DeSilva je za trenutak delovala šokirano. Potom se navikla na pomisao i prešla na zaključke, oštrog pogleda. "Ali ako je to istina, morali bi biti..."

Pilot ju je prekinuo.

"Ser, počinju da se kreću."

Duhovi su se njihali u vrelom, maglovitom gasu. Plava i zelena svetla poigravala su po njima dok su lenjo lebdeli, sto hiljada kilometara iznad fotosfere. Polako su se udaljavali od broda, puštajući da ih udaljenost umanja, sve dok se oko svakog nije video slabi oreol beline.

Džekob je osetio da mu sleva prilazi Fejgin.

"Bilo bi tužno", tiho je zapevušio Kanten, "da ovakva lepota bude ukaljana zločinom. Bilo bi mi veoma teško da osetim zlo dok sam obuzet divljenjem."

Džekob je polako klimnuo glavom.

"Anđeli su svetli..." počeo je. Naravno, Fejgin je znao nastavak.

Anđeli su svetli, premda svetlost vara.

Iako sve lažno ponekad na lepotu liči,

Lepota mora takav izgled imati.

"Kula kaže da se spremaju na nešto!" Pilot je čkiljio napred, sa dlanom na uhu.

Pramen tamnijeg gasa iz niti brzo je zašao pred njih, za trenutak zaklanjajući pogled na Duhove. Kada se izbistrilo, svi sem jednog otišli su daleko napred.

Taj jedan čekao je da se brod oprezno približi. Izgledao je drugačije, poluprozirani, veći i plavlji. I jednostavniji. Izgledao je kruto i nije se talasao kao ostali. Kao da se odlučnije kretao.

Ambasador, pomislio je Džekob.

"Držite ivicu broda uperenu u njega", naredila je deSilva. "Nemojte gubiti kontakt sa instrumentima!"

Pilot ju je za trenutak mračno pogledao, a potom se stegnutih usana zagledao u instrumente. Brod je počeo da rotira.

Tuđinac se brzo podigao i približio se. Naduveno, lepezasto telo kao da je udaralo po plazmi, kao ptica koja pokušava da poveća visinu.

"Igra se sa nama", promrmljala je deSilva.

"Otkud znaš?"

"Zato što ne mora toliko da se trudi da bi ostao nad nama." Zatražila je od pilota da ubrza rotaciju.

Sunce se izdiglo zdesna i požurilo ka zenitu. Duh je nastavio da se probija ka položaju tačno u zenitu, makar to značilo da mora da se vrti naglavačke duž broda. Sunce je prešlo preko njih i počelo da zalazi. Potom se ponovo pojavilo i zašlo za manje od minute.

Tuđinac je ostao u zenitu.

Obrtanje se ubrzalo. Džekob je stegao zube i odupro se potrebi da uhvati Fejginovo stablo radi ravnoteže, a brod je za nekoliko sekundi smenjivao dan za noć. Osećao je vrućinu, prvi put od kako je putovanje na Sunce počelo. Duh je uporno ostajao odozgo, a fotosfera se palila i gasila kao baterijska svetiljka.

"Dobro, dosta", rekla je deSilva.

Obrtanje se usporilo. Džekob se zateturio kada su se potpuno zaustavili. Osećao je kao da ga je zahvatio svež povetarac. Prvo vrućina, potom jeza: hoću li se razboleti? - upitao se.

"Pobedio je", rekla je deSilva. "Uvek pobeđuje, ali vredelo je pokušati. Volela bih da makar jednom to uradim sa uključenim laserom za hlađenje!" Pogledala je tuđinca u zenitu. "Pitam se šta bi se desilo kad bismo stigli blizu delića brzine svetlosti."

"Hoćeš da kažeš da je hlađenje malopre bilo isključeno?" Džekob sada nije mogao da se uzdrži. Dotakao je Fejginovo stablo.

"Naravno", odgovorila je Komandant. "Ne misliš valjda da bismo pokušali da spržimo nedužne prstene i pastire? Zato smo bili ograničeni u pogledu vremena. Inače bismo pokušavali da ga izravnamo sa instrumentima sve dok se pakao ne ohladi!" Prostrelila je Duha pogledom.

Opet neobičan i prigodan idiom. Džekob nije bio siguran da li ga deSilva privlači zbog uobičajenih kvaliteta ili zbog tih čudnih izraza. U svakom slučaju, pregrevavanje, a potom nalet hladnoće sada su bili objašnjeni. Vrelina Sunca neko je vreme slobodno prodirala.

Drago mi je što je stigla samo dotle, pomislio je.

16. ...I PRIKAZAMA

"Imamo samo mutnu sliku", rekao je član posade. "Mora da ekrani polja sile nekako izobličuju sliku Duha, pošto izgleda iskrivljeno... kao da je slika prelomljena kroz sočivo pod nekim uglom.

Uostalom", slegnuo je ramenima dok je delio fotografije, "to je najbolje što se može postići ručnom kamerom."

DeSilva je pogledala fotografiju. Prikazivala je plavu, nejasnu karikaturu čoveka, krutu figuru sa motkastim nogama, dugačkim rukama i krupnim, razlivenim šakama. Snimak je načinjen trenutak pre no što su se šake stegle u pesnice, grube ali prepoznatljive.

Kad je došao red na njega, Džekob se usmerio na lice. Oči su bile prazne rupe, kao i neravna usta. Na fotografiji su izgledale crne, ali Džekob se prisetio da pravu boju daje purpurna hromosfera. Oči su crveno plamtele, a vilice su se pokretale kao da izgovaraju strašne pretnje, sve u crvenom.

"Ipak, ima tu nešto", nastavio je član posade. "Momak je proziran. H-alfa prolazi pravo kroz njega. Primetili smo to samo na očima i ustima, pošto se plava boja kojom zrači tamo ne pojavljuje. Ali koliko vidimo, njegovo telo na zadržava ništa."

"Pa, to bi odgovaralo definiciji jednog duha", rekao je Džekob i dao sliku dalje.

Podigao je pogled po stoti put. "Jeste li sigurni da će se Solarijanci vratiti?"

"Uvek se vraćaju", odgovorila je deSilva. "Ranije se nikada nisu zadovoljavali samo jednom turom uvreda."

Kraj njih su se odmarali dr Martini i Bubakub, spremni da stave kacige ako se tuđinac ponovo pojavi. Kula, oslobođen dužnosti na donjoj strani broda, ležao je na kauču i polako otpijao iz likviboce neku plavičastu tečnost. Njegove ogromne oči bile su zamagljene i izgledao je umorno.

"Čini mi se da je najbolje da poležemo", rekla je deSilva. "Ničemu ne služi da istegnemo vratove gledajući uvis. Kada se pojavi, Duh će biti gore."

Džekob je rešio da sedne blizu Kule, kako bi gledao Bubakuba i dr Martini kako rade.

Njih dvoje imali su premalo vremena da učine nešto ozbiljnije prilikom prve pojave. Čim se Duh pojavio u zenitu, odmah je poprimio oblik čovekolikog, pretećeg obličja. Dr Martini je jedva stigla da podesi svoju opremu, a stvorenje se nagnulo, zatreslo stegnutom imitacijom pesnice i nestalo.

Ali Bubakub je imao vremena da proveri svoj ka-ngrl. Objavio je da Solarijanac nije koristio onaj naročito moćni tip psi-zračenja koji njegova mašina prepoznaje i suzbija. Bar ne tom prilikom. Mali Pil ipak je ostavio mašinu uključenu, za svaki slučaj.

Džekob se zavalio u sedištu i dodirnuo dugme koje je polako spustilo naslon sve dok se nije našao zagledan u ružičasto, paperjasto nebo.

Bilo je veliko olakšanje znati na ovde nije u pitanju pi-ngrli moć. Ali ako nije, zašto se Duhovi tako neobično ponašaju? Dokono je ponovo mozgao nije li Larok možda bio u pravu... da Solarijanci mogu da prenesu makar neko značenje ljudima zato što su ih poznavali u davnim vremenima. Čovek svakako ranije nije bio na Suncu, ali možda su stvorenja plazme nekada išla na Zemlju i možda su odgajila civilizaciju na njoj? Zvučalo je naopako, ali takav je bio i 'Ponirač u Sunce'.

Nova pomisao: ako Larok nije kriv za uništenje Džefovog broda, možda su Duhovi u stanju da ih svakog trenutka pobiju.

Ako je tako, Džekob se nadao da je novinar-astronaut u pravu i za ostalo: da Solarijanci osećaju veće obaveze u kontaktu sa ljudima, Pilom i Kantenom nego prema jednom šimpanzi.

Džekob je razmislio da li da isproba sopstvene telepatske moći kada se stvorenje ponovo pojavi. Jednom se testirao i ustanovio da nema dara za psi, uprkos izuzetnim sposobnostima hipnoze i memorije, ali možda bi ipak trebalo da pokuša.

Poled mu je privukao nekakav pokret sa leve strane. Kula je zurio u tačku pravo pred sobom, na pola puta do zenita, i podigao je mali mikrofonski do usana.

"Kapetane", rekao je. "Čini mi se da se vraća." Pringov glas odjeknuo je celim brodom. "Pokušajte sa uglovima od 120 i 30 stepeni."

Kula je spustio mikrofonski. Elastični kabel povukao ga je natrag u prorez, tik kraj njegove vitke desnice i sada prazne likviboce.

Crvena izmaglica za trenutak je potamnela, jer je kraj broda prošao pramen tamnijeg gasa. A potom se Duh vratio, još mali zbog udaljenosti, ali rastao je kako se približavao.

Ovaj put bio je blistaviji i oštriji po ivicama. Uskoro je bio tako blistavo plav da je bilo teško gledati ga.

Ponovo se pojavio kao kruta ljudska prilika, očiju i usta crvenih kao ugljevlje dok se podizao na pola puta do zenita.

Ostao je tamo nekoliko dugih minuta, ne radeći ništa. Ipak, izgledao je krajnje zlokobno. Prosto se osećalo! Džekoba je trglo gundanje dr Martini i tek tada je shvatio da je zadržavao dah.

"Prokletstvo!" Doktorica je strgla kacigu. "Toliko buke! U jednom trenutku pomislim da sam nešto našla... nagoveštaj tu ili tamo... a onda nestane!"

"Nemoj-te se nervi-ra-ti", rekao je Bubakub. Isprekidani glas dopirao je iz Vodora, koji je sada ležao na podu kraj malog Pila. Bubakub je i dalje imao kacigu na glavi i napeto je zurio crnim očicama u Duha. "Ljudi nema-ju psi kakvog ovi koris-te. Vaš poku-šaj im, zapra-vo, zadaje bol i izaziva deo njihovog gneva."

Džekob je brzo progutao knedlu. "Bili ste u dodiru sa njima?" upitao je gotovo u glas sa dr Martini.

"Da", odgovorio je mehanički glas. "Ne smetaj-te mi." Bubakub je zatvorio oči. "Reci-te mi ako se pomeri. Samo ako se pomeri!" Posle toga više nije govorio.

Šta li mu govori? pitao se Džekob. Pogledao je prikazu. Šta neko može da kaže takvom stvorenju?

Solarijanac je počeo da maše 'rukama' i pokreće 'usta'. Ovaj put su obrisi bili jasniji. Nije bilo izobličivosti slike koju je primetio pri prvoj pojavi. Stvorenje mora da je naučilo kako da se ponaša prema poljima sile. Još jedan primer sposobnosti prilagođavanja. Džekob nije želeo da razmišlja šta to znači za bezbednost broda.

Sa leve strane pojavio se blesak svetla i privukao Džekobovu pažnju. Posegnuo je ka ploči kraj sebe, napipao mikrofona i prebacio ga na ličnu komunikaciju.

"Helen, pogledaj na otprilike osamnaest puta šezdeset pet. Čini mi se da smo dobili novo društvo."

"Da." De Silvin glas tiho je ispunio prostor oko njegove glave. "Vidim. Ovaj, izgleda, ima običan oblik. Hajde da vidimo šta radi."

Sleva se, oklevajući, približio drugi Duh. Njegovo talasavo, bezoblično telo ličilo je na masnu mrlju na površini okeana. Po obliku nije nimalo ličio na čoveka.

Dr Martini je naglo dahnula kada je ugledala pridošlicu i počela je da navlači kacigu.

"Mislite li da treba da opomenemo Bubakuba?" brzo je upitao Džekob.

Za trenutak se zamislila, a onda ponovo pogledala prvog Solarijanca. I dalje je mahao 'rukama', ali nije promenio položaj. Kao ni Bubakub. "Rekao je da mu kažemo ako se pomeri", kazala je.

Željno se zagledala u pridošlicu. "Možda bih mogla da se potrudim oko ovog novog i pustim ga da dalje radi sa onim prvim."

Džekob nije bio siguran. Do sada je jedino Bubakub postigao nešto pozitivno. Sumnjao je u razloge iz kojih dr Martini nije želela da ga obavesti o drugom Solarijancu. Da li je posredi ljubomorna na Pilov uspeh?

No, dobro, slegnuo je ramenima, Iti ionako mrzi kad ga prekidaju.

Pridošlica se oprezno približavao, u kratkim trzajima, mestu na kome je njegov krupniji i svetliji rođak izvodio oponašanje ljutitog čoveka.

Džekob je pogledao Kulu.

Da li bar njemu da kažem? Izgleda tako zanet posmatranjem prvog duha. Zašto Helen nije objavila otkriće? I gde je Fejgin? Nadam se da neće propustiti sve ovo.

Odnekud odozgo dopro je blesak. Kula se promeškalo.

Džekob je podigao pogled. Pridošlica je nestao. Prvi Duh se polako skupljao i bledeo.

"Šta se desilo?" upitao je Džekob. "Skrenuo sam pogled samo za trenutak..."

"Ne žnam, prijatelju Džekobe! Pošmatrao sam, kako bih video da li vižuelno ponašanje ovog bića odaje neki nagoveštaj o njegovoj prirodi, a iznenada se pojavilo drugo. Prvo je napalo drugog mlažom švetlosti i oteralo ga. Potom je i šamo otišlo!"

"Trebalo je da mi kaže-te za dolazak novog", rekao je Bubakub. Sada je stajao, sa Vodorom oko vrata. "Nije važno. Znam sve što mi je potre-bno. Sada ću izvestiti Koman-danta."

Okrenuo se i otišao. Džekob je sa mukom ustao da pođe za njim.

Fejgin ih je očekivao, stojeći blizu deSilve i pilotske ploče. "Jesi li video?" šapnuo je Džekob.

"Da, imao sam dobar pogled. Željno čekam da čujem šta je ustanovio naš dragi, cenjeni prijatelj."

Bubakub je teatralno mahnuo rukom, zahtevajući pažnju.

"Rekao je da je star. Veru-jem mu. To je vrlo stara rasa."

Da, pomislio je Džekob. To je prvo što je Bubakub želeo da sazna.

"Solari-ja-nac kaže da su oni ubi-li šimpan-zu. I Larok ga je ubi-o.

Počeće da ubi-ja-ju i ljude, ako ne odu odav-de zau-vek."

"Šta?" kriknula je deSilva. "O čemu to govorite? Otkuda mogu biti krivi i Larok i Duhovi?"

"Samo mirno, molim." Pilov glas, pojačan Vodorom, imao je prizvuk pretnje.

"Sola-ri-janci su rekli da su nave-li čoveka na to. Dali su mu gnev. Dali su mu potre-bu da ubi-je. A dali su mu i isti-nu."

Džekob je završavao izveštavanje dr Martini o Bubakubovim izjavama.

"...A onda je rekao da su Duhovi mogli uticati na Laroka sa tolike daljine na samo jedan način. A ako su koristili taj metod, jasno je zašto Biblioteka nema podataka o njima. Ko god i kad god upotrebi tu moć postaje tabu, zatvoren. Bubakub želi da se zadržimo ovde samo koliko da proverimo, a potom da se gubimo."

"Kakva moć?" upitala je dr Martini. Sedela je, držeći u krilu grubu zemljansku kacigu. Kraj nje je slušao i Kula, držeći među usnama novu likvibocu.

"Nije pi-ngrli. To se ponekad koristi i legalno. Osim toga, nema toliki domet, a ne bi se mogli otkriti ni tragovi korišćenja. Ne, mislim da Bubakub hoće da upotrebi onu kamenitu stvar."

"Ostavštinu Letanija?"

"Da."

Dr Martini je odmahнула glavom. Oborila je pogled, poigravajući se nekim prekidačem na kacigi.

"Sve je to vrlo složeno. Ništa ne razumem. Ništa ne ide kako treba otkako smo se vratili na Merkur. Niko nije onakav kako izgleda."

"Kako to mislite?"

Doktorica parapsihologije je zastala, pa slegnula ramenima.

"Ne treba biti siguran ni u koga... bila sam tako uverena da je Piterova glupa svađa sa Džefrijem iskrena i bezopasna. Sada vidim da je bila veštački izazvana i smrtonosna. A bio je u pravu, izgleda, i što se tiče Solarijanaca. Samo što to nije bila njegova zamisa, nego njihova."

"Stvarno mislite da su oni naši davno izgubljeno pokrovitelji?"

"Ko zna?" odgovorila je. "Ako je to tačno, tragedija je što smo se uopšte namerili ovamo da razgovaramo sa njima."

"Znači, prihvatate Bubakubovu priču bez ograde?"

"Da, naravno! On je jedini koji je uopšte uspeo da ostvari kontakt, a osim toga poznajem ga. Bubakub nam nikada ne bi dao pogrešne podatke. Istina je njegov posao i njegov život!"

Ali Džekob je sada znao na koga je mislila kada je rekla: "Ne treba biti siguran ni u koga". Dr Martini je bila prepadnuta.

"Jeste li sigurni da je Bubakub jedini koji je ostvario neku vrstu kontakta?"

Raširila je oči, a potom je odvratila pogled. "Izgleda da je on jedini sposoban za to."

"Pa zašto ste onda ostali sa svojom kacigom kada nas je Bubakub pozvao da saslušamo njegov izveštaj?"

"Ne moram da trpim takvo unakrsno ispitivanje!" planula je. "Ako vas se to uopšte tiče, htela sam da pokušam još jednom. Bila sam ljubomorna što je uspeo i htela sam još jednu priliku! Nisam uspela, naravno."

Džekob nije bio ubeđen. Ovolika iskrenost nije bila ničim izazvana i bilo je jasno da zna više nego što je spremna da kaže.

"Dr Martini", rekao je, "šta znate o leku po imenu varfarin?"

"I vi!" pocrvenela je. "Rekla sam glavnom lekaru da nikad nisam čula za to i da svakako ne znam otkuda to među lekovima Dvejna Keplera. Naravno, ako je uopšte bilo tamo!"

Brzo se okrenula. "Mislim da ću se sada odmoriti, ako nemate ništa protiv. Hoću da budem spremna kada se Solarijanci vrate."

Džekob nije obraćao pažnju na njeno neprijateljstvo; deo grubosti njegove druge ličnosti mora da je propustio deo sumnjičavosti. Ali bilo je očito da dr Martini neće više ništa reći. Ustao je. Namerno ga je zanemarila dok je spuštala svoje sedište.

Kula ga je čekao kod aparata za osveženje. "Ti si užnemiren, prijatelju Džekobe?"

"Ne, mislim da nisam. Zašto pitaš?"

Visoki Iti gledao ga je odozgo. Izgledao je umorno. Vitka ramena su mu visila, iako su krupne oči i dalje blistale.

"Nadam se da ne primaš šve ovo suviše ožbiljno, tu vešt koju je objavio Bubakub."

Džekob se okrenuo od mašine i pogledao Kulu u oči. "Šta da primam ozbiljno, Kula? Njegove izjave su podaci. To je sve. Bio bih razočaran kad bi se pokazalo da se projekat 'Ponirač u Sunce' mora završiti. Jedino što želim jeste neki način da potvrdim ono što je rekao pre no što se složim da je neophodno... nešto kao podatak iz Biblioteke. Ali, osim toga, moje najjače osećanje je radoznalost." Džekob je slegnuo ramenima, iznerviran pitanjem. Oči su ga pekle, verovatno zbog crvenog svetla.

Kula je polako odmahnuo krupnom, okruglom glavom. "Mišlim da je drugačije. Oprošti zbog pretpostavki, ali mišlim da si veoma užnemiren."

Džekob je za trenutak osetio vreli bes. Gotovo ga je uobličio u reči, ali uspeo je da se savlada. "Opet te pitam, Kula, o čemu ti to govoriš?" polako je pitao.

"Džekobe, ti si vrlo uspešno oštao neutralan u izražitom unutrašnjem sukobu u tvojoj raši. Ali svi razumnjaci imaju svoje mišljenje. Veoma si povređen što se pokazalo da je Bubakub ušpoštavio kontakt tamo gde ljudi nišu uspeali. Iako nikada niži izražio svoje mišljenje o pitanju porekla, žnam da niži srećan što se pokazalo da je čovečanstvo ipak imalo Pokrovitelje."

Džekob je ponovo slegnuo ramenima.

"Istina je, još nisam ubeđen u priču da su Solarijanci Uzdigli ljudsku rasu u davnoj prošlosti, a potom nas napustili pre kraja posla. Ništa od toga nema nekog smisla."

Protrljao je desnu slepoočnicu. Osećao je da nailazi glavobolja. "A u čitavom ovom projektu bilo je veoma mnogo neobičnog ponašanja. Kepler je dobio napad neobjašnjive histerije i prekomerno je zavistan od dr Martini. Larok je bio drugačiji nego što je inače, čak opasan po samog sebe. I nemoj zaboraviti sabotažu za koju je optužen. I sama dr Martini odustala je od branjenja Laroka i obuzeo ju je neki veoma čudan strah da će reći nešto čime će podriti Bubakuba. Sve zajedno, počinjem da se pitam..." zastao je.

"Možda su Solarijanci krivi za šve. Ako su ša tolike daljine mogli nagnati gošpodina Laroka da izvrši ubištvo, mogli su ižazvati i druge devijacije."

Džekob je stegao pesnice. Pogledao je Kulu, jedva obuzdavajući bes. Itijeve blistave oči bile su ugnjetavačke. Nije želeo da ostane pred njima.

"Ne prekidaš me", rekao je stegnutih usana, što je mirnije mogao.

Bilo mu je očigledno da je nešto pogrešno. Kao da se nalazio u oblaku. Ništa nije bilo potpuno jasno, ali i dalje je osećao potrebu da kaže nešto važno. Bilo šta.

Brzo se osvrnuo po palubi.

Bubakub i dr Martini ponovo su bili na svojim mestima. Imali su kacige na glavama i gledali su prema njemu. Dr Martini je nešto govorila.

Kučka! Verovatno prenosi onom uobraženom, malom kretenu sve što sam rekao. Kvarno!

Helen deSilva se zaustavila kraj njih dvoje na jednom obilasku, odvlačeći im pažnju od Kule i Džekoba. Za trenutak se osećao bolje. Poželeo je da se Kula udalji. Šteta što je morao da bude osoran sa njim, ali šticeñnici moraju znati gde im je mesto!

DeSilva je završila razgovor sa Bubakubom i doktorkom i pošla je ka mašinama za osveženje. Bubakubove crne očiće opet su se uperile u njega.

Džekob je jeknuo. Otrgao se od upornog zurenja i suočio se sa mašinom za piće.

Ko ih šljivi. Došao sam da uzmem piće i to ću i uraditi. Oni ionako ne postoje!

Mašina se njihala pred njim. Neki unutrašnji glas vikao je o nekakvoj opasnosti, ali zaključio je da ni taj glas, zapravo, ne postoji.

Ovo je zaista čudna mašina, pomislio je. Nadam se da nije kao ona podla na 'Bredberiju'. Ta nije bila nimalo ljubazna.

Ne, ova je imala niz prozirnih trodimenzionih dugmadi koja su se odvajala od ostalih. Zapravo, imala je redove i redove malih dugmadi, koja su sva lebdela u prostoru.

Pružio je ruku da nasumce pritisne jedno, a onda se savladao. A, ne. Ovaj put ćemo pročitati oznake!

A šta želim? Kafu?

Mali, unutrašnji glas cičao je zahtevajući Žiroadu. Da, to je pametno. Divno piće, ta Žiroada. Ne samo da je ukusna, nego te i protrese. Savršeno piće za svet pun halucinacija.

Morao je priznati da u tome ima nečega. Sve zajedno, situacija je bila prilično ljigava. Zašto se sve tako polako kreće?

Ruka mu se kretala kao puž prema dugmetu koje je želeo. Nekoliko puta se premestilo, ali konačno je uspeo da ga nacilja. Taman se spremio da ga pritisne kada se ponovo javio unutrašnji glas, preklinjući ga da stane.

Kakva hrabrost! Daš mi dobar savet, a onda se prepadneš. Prokletstvo, kome si ti uopšte potreban?

Pritisnuo je. Vreme se malo ubrzalo i začuo je zvuk slivanja tečnosti.

Ko bi mi uošte bio potreban! Prokleti nikogović Kula. Naduveni Bubakub i njegova ledena pratilja. Čak i blesavi Fejgin... dovukao me je sa Zemlje na ovo idiotsko mesto.

Nagnuo se i izvukao iz proreza likvibocu. Izgledala je divno.

Vreme se sada ubrzalo i gotovo se vratilo na normalu. Već se osećao bolje, kao da se oslobodio velikog pritiska. Sukobi i halucinacije kao da su izbledeli. Nasmešio se Heleni deSilva dok mu je prilazila. Potom se okrenuo da se nasmeši Kuli.

Kasnije ću mu se izviniti zbog grubosti, pomislio je. Podigao je bocu kao da nazdravlja.

"...stalno lebdi tu negde, na ivici detekcije", rekla je deSilva. "Bićemo spremni kad god stigne, pa bi možda bilo bolje..."

"Džekobe, štani!" povikao je Kula.

DeSilva je kriknula i priskočila da ga zgrabi za ruku. Kula joj se pridružio, dodajući svoju bednu snagu pokušaju da mu sklone bocu sa usana.

Kvariigre, pomislio je Džekob prijateljski. Sad ću pokazati trapavom vanzemaljcu i devedesetogodišnjoj starici šta sve muškarcu mogu.

Odgurnuo je jedno po jedno, ali oni su nastavili da napadaju. Komandant je čak izvela nekoliko gadnih udaraca za onesposobljavanje, ali on ih je sve parirao i polako, likujući, podigao piće do usana.

Zid se razbio i vratilo mu se osećanje njuha koje nije ni znao da je izgubio. Vratilo se kao parni valjak. Zakašljao se i zagledao u strašni napitak u ruci.

Pušio se, smeđ i otrovan, pun ispupčenja i mehurića. Odbacio ga je. Svi su ga gledali. Kula je cvokotao na podu, gde ga je Džekob bacio. DeSilva je oprezno ustajala. Ostali ljudi su se okupljali oko njih.

Odnokud je začuo Fejginov zabrinuti zvižduk. Gde li je Fejgin, pomislio je dok se teturao napred. Načinio je tri koraka, a potom se sručio na palubu tačno pred Bubakubom.

Polako je dolazio svesti. Bilo mu je teško, jer ga je čelo strašno bolelo. Koža mu se zategla kao na dobošu. Ali nije bila suva kao koža doboša. Stalno se vlažila, prvo od znoja, a potom od nečeg drugog, nečeg hladnog.

Jeknuo je i podigao ruku. Napipao je kožu, pa tuđu ruku, toplu i meku. Žensku, to je osetio po mirisu.

Otvorio je oči. Kraj njega je stajala dr Martini sa sunderom u ruci. Nasmešila se i pružila mu likvibocu.

Isprva se trgao, a onda se nagnuo da otpije malo. Bila je to limunada, i to divna.

Brzo ju je iskapio, osvrćući se oko sebe. Ležaji na palubi bili su zauzeti spavačima.

Podigao je pogled. Nebo je bilo gotovo crno!

"Vraćamo se nazad", rekla je dr Martini.

"Ko..." Osećao je da mu grlo škripi od dugog ćutanja. "Koliko dugo sam bio bez svesti?"

"Oko dvanaest časova."

"Jesam li bio pod sedativima?"

Klimnula je glavom. Ponovo je imala Večiti Profesionalni Osmeh. Ali sada nije delovao veštački. Položio je dlan na čelo. Još ga je bolelo.

"Znači, nisam sanjao. Šta sam to pokušao da popijem?"

"Amonijačno jedinjenje koje smo poneli zbog Bubakuba. Verovatno vas ne bi ubilo. Ali bolelo bi, veoma.

Možete li da mi kažete zašto ste to učinili?"

Džekob je ponovo spustio glavu na jastuk. "Pa... u tom trenutku mi se činilo kao dobra zamisa."

Odmahnuo je glavom. "Ozbiljno, kao da je nešto u meni pošlo naopako. Ali proklet bio ako znam šta je to moglo biti."

"Trebalo je da znam da nešto ne valja kada ste počeli da čudno govorite o ubistvima i zaverama", klimnula je glavom doktorka. "Delom je i moja krivica što nisam prepoznala predznake. Ne treba da se stidite. Poniranje u Sunce može biti prilično gadno iskustvo, i to na mnogo načina!"

Džekob je protrljao sanjive oči.

"Pa, za to poslednje ste potpuno u pravu, ali meni se upravo čini da poneko verovatno misli da sam zaražen."

Dr Martini se trglala, kao da se čudi što se tako brzo pribrao.

"Da", rekla je. "Zaista, komandant deSilva misli da je to delo Duhova.

Rekla je da su verovatno pokazivali svoje psi moći, kako bi dokazali da su u pravu. Čak je počela da govori o uzvraćanju udarca. U njenoj teoriji ima nečega, ali meni se moja više dopada."

"Da sam poludeo?"

"O, ne, uopšte ne! Samo ste bili dezorijentisani i zbunjeni! Kula kaže da ste se ponašali... abnormalno, nekoliko minuta pre... nezgode. To, plus moja zapažanja..."

"Da." Džekob je klimnuo glavom. "Dugujem Kuli ozbiljno izvinjenje... Auh! On nije povređen? Ni Helen?" Počeo je da ustaje.

Dr Martini ga je gurnula natrag. "Ne, ne, svi su dobro. Ne brinite.

Sigurna sam da ih jedino muči briga za vaše zdravlje."

Džekob se pokorio. Zagledao se u praznu likvibocu. "Mogu li da dobijem još jednu?"

"Naravno. Odmah se vraćam."

Ostavila ga je samog. Čuo je njene tihe korake prema mašinama za osveženje... mestu gde se desila 'nezgoda'. Trgao se kad je pomislio na to. Osećao je mešavinu stida i gađenja. Ali uglavnom ga je peklo jedno pitanje. ZAŠTO?

Negde iza njega čuo se tihi razgovor. Mora da je dr Martini srela nekoga.

Džekob je znao da će pre ili kasnije morati na izvede poniranje prema kojem je 'Ponirač u Sunce' čista igrarija. Taj trans će biti strašan, ali moraće da ga izvede ako želi da otkrije istinu. Pitanje je samo kada. Sada, kada će mu to možda rascjepiti um napola? Ili po povratku na Zemlju, u prisustvu terapeuta u Centru, kada odgovori neće doneti njemu, poniraču u Sunce, i njegovom poslu ništa korisno?

Dr Martini se vratila. Sela je kraj njega i pružila mu punu likvibocu. Sa njom je bila Helen deSilva. Komandant je sela kraj doktorke.

Nekoliko minuta je proveo ubeđujući je da mu je sasvim dobro. Jednim pokretom odbacila je sva njegova izvinjenja.

"Nisam imala pojma da si toliko vešt u BGR, Džekobe", rekla je.

"BGR?"

"Borba golim rukama. Ja sam u tome dobra, iako priznajem da sam malo zardala. Ali ti si bolji. Ustanovili smo to na najsigurniji način, u borbi dveju strana koji žele da onesposobe protivnika bez bola i povrede. To je vrlo teško, ali ti si istinski stručnjak."

Nikada ne bi pomislio da je moguće pocrveneti na takav kompliment, ali Džekob je osetio da mu lice gori.

"Hvala. Teško mi je da se prisetim, ali čini mi se da si i ti bila prilično vešta."

Zagledali su se u uzajamnom razumevanju, smešeći se.

Dr Martini ih je naizmenično gledala, a potom se nakašljala. "Mislim da gospodin Demva ne bi smeo dugo da priča. Takav šok zahteva mnogo odmora."

"Samo nekoliko pitanja, doktore, a onda ću biti poslušan. Prvo i pre svega, gde je Fejgin? Nigde ga ne vidim."

"Kenten Fejgin je na donjoj strani", odgovorila je deSilva. "Osvežava se."

"Voma se zabrinuo za vas. Sigurna sam da će se obradovati kada čuje da ste dobro", dodala je dr Martini.

Džekob se opustio. Iz ko zna kakvog razloga, bio se zabrinuo za Fejgina.

"A sada mi recite šta se desilo pošto sam se onesvestio."

Komandant i dr Martini su se zagledale. Potom je deSilva slegnula ramenima.

"Imali smo novu posetu", rekla je. "Prilično je potrajala. Solarijanac je nekoliko sati lebdeo na ivici vidljivosti. Ostavili smo stado prstenova daleko za sobom, zajedno sa svim ostalim pastirima.

Ipak, dobro je što je toliko čekao. Mi smo bili u priličnoj gužvi zbog, ovaj..."

"Zbog moje predstave koja je plenila pažnju." Džekob je uzdahnuo. "Ali je li iko pokušao da ostvari kontakt dok je lebdeo tako daleko?"

DeSilva i dr Martini ponovo su izmenile pogled. Doktorica je jedva primetno odmahнула glavom.

"Za to vreme nije učinjeno gotovo ništa", žurno je nastavila Komandant.

"Još smo bili uznemireni. Ali potom, oko četrnaest časova, iznenada je nestao. Vratio se nešto kasnije u... 'pretećem obliku'."

Džekob je rešio da ne komentariše nemi razgovor dveju žena. Ali iznenada mu je nešto sinulo.

"Kaži, jeste li svi sigurni da su to uopšte bili isti Duhovi? Možda su 'normalni' i 'preteći' oblik dve potpuno različite vrste!"

Martini ga je za trenutak belo gledala. "Time bi moglo da se objasni..." brzo je začutala.

"E, da, više ih ne zovemo duhovi", rekla je deSilva. "Bubakub kaže da im se to ne sviđa."

Džekob se za trenutak iznervirao, ali uspeo je da se savlada pre no što su žene to primetile. Ovakav razgovor nikuda ne vodi!

"I, šta se desilo kada se vratio u pretećem obliku?"

DeSilva se namrštila.

"Bubakub je neko vreme razgovarao sa njim. Potom se naljutio i oterao ga."

"Šta je uradio?"

"Prvo je pokušao da se raspravlja sa njim. Citirao je iz knjige o pravima Pokrovitelja i Štićenika. Čak je obećao i trgovinu. Ali ovaj je samo i dalje pretio. Tvrdio je da će poslati na Zemlju psi poruke kojima će izazvati nekakvu neopisivu katastrofu.

Konačno je Bubakubu dosadilo. Zatražio je da svi legnu. Potom je izvukao onu gromadu od gvožđa i kristala oko koje je tako tajanstven. Naredio je da pokrijemo oči, onda je nešto čarao i potom je pokrenuo prokletu napravu!"

"Šta je radila?"

Ponovo je slegnula ramenima.

"Samo Praoci znaju, Džekobe. Bilo je grdno svetlo, osećaj pritiska u ušima... a kada smo pogledali, Solarijanac je nestao!

I ne samo to! Vratili smo se tamo gde smo mislili da smo ostavili stado prstenova. I oni su nestali. Ništa živo na vidiku!"

"Baš ništa?" Pomislio je na prelepe prstenove i njihove blistave, raznobojne gospodare.

"Ništa", ponovila je dr Martini. "Svi su se razbežali. Bubakub tvrdi da im nije naudio."

Džekoba je obuzela utrnulost. "Pa, sada barem imamo zaštitu. Možemo pregovarati sa Solarijancima u nadmoćnom položaju."

DeSilva je tužno odmahнула glavom.

"Bubakub kaže da neće biti pregovora. Oni su zli, Džekobe. Pobiće nas, ako uspeju."

"Ali..."

"A više ne možemo ni da računamo na Bubakuba. Rekao je Solarijancima da će doživeti odmazdu ako ikada naude Zemlji. Ali više od toga neće da pomogne. Ona gromada se vraća na Pil."

Zagledala se u palubu, glas joj je postao promukao.

"'Ponirač u Sunce' je gotov."

ŠESTI DEO

Mera (mentalnog) zdravlja je prilagodljivost (a ne poređenje sa nekom 'normom'), sloboda da se uči iz iskustva... da se odgovori na razumne argumente... i na poziv osećanja... a naročito sloboda da se zaustavi pri zasićenju. Suština bolesti je zamrzavanje ponašanja u neizmenjive i nezasite module.

Lorens Kjubi

17. SENKA

Radionički sto bio je prazan, jer su sve alatke koje su inače stajale rasute po njemu sada visile, neupotrebljene, na odgovarajućim kukama na zidu. Alatke su bile čiste. Izrovana radna ploča sijala je pod novim slojem voska.

Hrpa delimično rastavljenih instrumenata koju je Džekob gurnuo u stranu ležala je na podu, optužujući, kao i glavni mehaničar koji ga je dokono i sumnjičavo posmatrao kako priprema radnu površinu. Džekobu to nije smetalo. Uprkos fijasku na Sunčevom brodu, ili možda baš zbog njega, niko se nije bunio kada je odlučio da pokuša sa istraživanjem u sopstvenoj režiji. Radionički sto bio mu je dovoljno veliki, a sada nikome drugom nije trebao. Osim toga, ovde je bila mala verovatnoća da će ga Mili Martini pronaći.

Iz dubine džinovske pećine Sunčevog broda Džekob je video ogromni srebrnasti brod, samo delimično zaklonjen kamenim zidom. Daleko gore, zid se izvijao i nestajao u kondenzovanoj pari.

Sedeo je na visokoj stolici kraj radioničkog stola. Iscrtao je 'Cvikijeve kutije za izbor' na dva lista papira i položio ih na sto. Na svakom ružičastom papiru bilo je ispisano po jedno da/ne pitanje, što je predstavljalo moguće morfološke stvarnosti.

Na levom papiru je pisalo: B IMA PRAVO ZA S.DUHOVE, DA (I) / NE (II).

Drugi papir bilo je još teže pogledati: JA SAM LUDNUO, DA (III) / NE (IV).

Džekob nije hteo da ga bilo čije mišljenje omete u odgovaranju na pitanja. Zato je izbegavao dr Martini i ostale još otkako su se vratili na Merkur. Osim što je iz čiste učtivosti posetio dr Keplera koji se još oporavljao, pretvorio se u pustinjaka.

Pitanje na levom papiru odnosilo se na Džekobov posao, iako nije mogao da isključi povezanost sa pitanjem desno.

Pitanje desno biće teško. Moraće da odbaci sva osećanja da bi stigao do pravog odgovora na njega.

Tik ispod levog pitanja postavio je papir označen rimskim I, za dokaze da je Bubakubova priča ispravna.

KUTIJA I: B-OVA PRIČA JE TAČNA.

Lista je bila poduga. Pre svega, trebalo je ubrojati mirno samopouzdanje Pilovog objašnjenja ponašanja Sunčevih Duhova. Sve vreme se znalo da ta stvorenja koriste neki oblik psi-zračenja. Preteće, čovekolike prikaze pokazivale su da poznaju čoveka i da imaju neprijateljske sklonosti. Ubijen je

'samo' šimpanza, a jedino je Bubakub uspeo da dokaže uspešnu komunikaciju sa Solarijancima. Sve se to uklapalo u Larokovu priču - koju su mu ta stvorenja, navodno, usadila u um.

Najupečatljivije postignuće, koje se odigralo dok je Džekob bio onesvešćen na Sunčevom brodu, bilo je Bubakubovo pokretanje ostavštine Letanija. To je bio dokaz da je Bubakub zaista bio u kontaktu sa Sunčevim Duhovima.

Možda je moguće oterati jednog Duha bleskom svetla (iako Džekobu nije bilo jasno kako biće koje lebdi u blistavoj hromosferi može da razabere išta u mračnoj unutrašnjosti Sunčevog broda), ali rasterivanje čitavog stada magnetivora i njihovih pastira značilo je da je Pil sigurno imao na raspolaganju neku moćnu silu (psi?).

Tokom morfološke analize svi ovi elementi biće preispitani. Ali ovako zagledan u njih, Džekob je morao da prizna da kutija broj I deluje istinito.

Broj II će značiti glavobolju, jer je tu pretpostavljao upravo suprotno od kutije I.

KUTIJA II: B-OVA PRIČA POGREŠNA - (II A) ON GREŠI / (II B) ON LAŽE.

II A nije navodilo Džekoba ni na kakvu zamisao. Bubakub je bio tako siguran, tako samouveren. Naravno, možda su ga prevarili sami Duhovi... Džekob je brzo zapisao tu mogućnost i stavio cedulju na položaj II A. To je, zapravo, bila veoma važna mogućnost, ali Džekob nije mogao da smisli drugi način da je dokaže ili opovrgne do da se pođe na novo poniranje. A nova poniranja postala su nemoguća zbog političke situacije.

Bubakub je, uz podršku dr Martini, tvrdio da su dalje ekspedicije besmislene, a verovatno i pogubne, bez učešća Pila i njegove ostavštine Letanija. Neobično je što se dr Kepler nije protivio tome. Zapravo, lično je izdao naređenje da se Sunčevi brodovi konzerviraju, održavanje svede na minimum, a pregled podataka zaustavi dok on razgovara sa Zemljom.

Džekob nije razumeo njegove razloge. Nekoliko minuta je zurio u papir na kome je pisalo: SPOREDNO PITANJE - KEPLER? Konačno ga je bacio na hrpu rastavljene opreme, opsovavši. Kepler je očitio iz političkih razloga želeo da se prekid projekta 'Ponirač u Sunce' stavi Bubakubu na dušu. Džekob se razočarao u njega. Sada se okrenuo papiru II B.

Bilo je primamljivo misliti da Bubakub laže. Džekob više nije mogao da glumi nekakva osećanja prema malenom predstavniku Biblioteke. Prepoznao je svoju nedoumicu: želeo je da II B bude tačno.

Bubakub svakako ima razloga da laže. Neuspeh Biblioteke da pronađe podatke o životnim oblicima solarnog tipa svakako mu je predstavljao neprijatnost. Pil se takođe gnušao potpuno nezavisnih istraživanja 'samonikle' rase. Oba problema bila bi lako odstranjena obustavljanjem 'Ponirača u Sunce', pa još na način koji bi dokazao prednosti drevne nauke.

Ali pretpostavka da Bubakub laže donosila je hrpu problema. Prvo, koliki deo priče je lažan? Čaranje sa ostavštinom Letanija očitio je pravo. Ali gde da se povuče granica?

A ako je Bubakub lagao, morao je biti strašno siguran da ga neće uhvatiti. Galaktinski Instituti, pogotovo Biblioteka, počivaju na temeljima potpunog poštenja. Bubakuba bi živog ispržili ako ga otkriju.

Kutija II B bila je srž svega. Izgledala je beznadežno, ali Džekob će morati nekako da dokaže da je II B tačno, ili je projekat 'Ponirač u Sunce' gotov.

To će biti složeno. Teorija da Bubakub laže moraće da objasni Džefrijevu smrt, Larokovo abnormalno ponašanje, preteće gestove Sunčevih duhova...

Džekob je naškrabao novu cedulju i dodao je kutiji II B.

SPOREDNO PITANJE: DVA TIPA SUNČEVIH DUHOVA? Setio se primedbe da niko nije zaista video kako se 'normalni' Sunčev Duh pretvara u poluprozirni oblik koji izvodi preteće pantomime.

Sinula mu je još jedna misao.

SPOREDNO PITANJE: KULINA TEORIJA DA SOLARIJANSKI PSI OBJAŠNJAVA NE SAMO LAROKA NEGO I OSTALA NEOBIČNA PONAŠANJA.

Dok je to zapisivao, mislio je na dr Martini i Keplera. Ali pošto je pažljivo razmislio, ponovo je napisao istu belešku i stavio je na papir gde je pisalo JA SAM LUDNUO - NE (IV).

Trebalo je imati hrabrosti za pitanje sopstvenog mentalnog zdravlja. Sistematski je popisao dokaze da nešto nije kako treba i poređao ih na papir III.

1. ZASLEPLJUJUĆE 'SVETLO' U BAJI. Trans u koji je ušao tik pre sastanka u Informacionom Centru bio mu je poslednji duboki od tada. Iz njega ga je probudio očiti psihološki artefakt - 'plavilo' koje mu se useklo kroz hipnotičko stanje kao reflektor. Ali kakvo god to upozorenje iz podsvesti bilo, Kulin dolazak prekinuo ga je pre no što je ono prenelo svoju poruku.

2. NEKONTROLISANA UPOTREBA GOSPODINA HAJDA. Džekob je znao da je razdvajanje uma na normalni i abnormalni deo samo privremeno rešenje mnogo dugotrajnijeg problema. Pre nekoliko stotina godina odmah bi ga proglasili šizofrenikom. Ali hipnotički prelazi morali bi omogućiti njegovim razdvojenim polovinama da se miroljubivo spoje uz pomoć dominantnije ličnosti. Slučajevi u kojima je divlja druga ličnost pokušavala ili uspevala da preuzme kontrolu verovatno su se dešavali onda kada je to bilo potrebno... kada je Džekob morao da se vrati na hladnu, grubu, nadmoćno samouverenu ličnost kakva je nekada bio.

Ranije ga nisu brinuli ispadi njegove druge strane, osim što mu je bivalo neprijatno. Na primer, bilo je logično pokupiti uzorke Keplerovih lekova na 'Bredberiju', s obzirom na sve što se dosad desilo, mada bi drugi postupci sa istim ciljem možda bili pogodniji.

Ali nešto od onoga što je rekao dr Martini na Sunčevom brodu ukazivalo je na veliku i opravdanu sumnju koja se vrtela u njegovoj podsvesti, ili na vrlo ozbiljne probleme duboko u njemu.

3. PONAŠANJE NA SUNČEVOM BRODU: POKUŠAJ SAMOUBISTVA? Ovo ga je bolelo manje nego što je očekivao, kada ga je napisao. Činilo mu se da ga se to uopšte ne tiče. No, čudno, bio je pre ljut nego postiđen, kao da ga je neko drugi naterao da se ponaša kao budala.

Naravno, to je moglo da znači bilo šta, uključujući i panično samoopravdavanje, ali nije mu se tako činilo. Džekob nije osećao unutrašnji otpor kada je pokušao da poče tom linijom rasprave. Samo negaciju.

Broj tri možda je zaista deo ukupnog sistema mentalnog poremećaja. Ili je samo izdvojeni slučaj gubitka orijentacije, što je dijagnoza dr Martini (koja ga od sletanja proganja po čitavoj bazi, samo da ga odvede na terapiju). Ili je sve izazvano nečim spolja, što je već razmatrao.

Džekob je ustao od radioničkog stola. Ovo će potrajati. Jedini način da išta postigne jeste da često pravi pauze i pušta da mu pomisli izbiju iz podsvesti, iste podsvesti koju upravo istražuje.

Pa, to nije jedini način, ali dok ne reši pitanje sopstvene razumnosti neće moći da pokuša drugim metodama.

Džekob je zakoračio unazad i počeo da polako pokreće telo kroz niz opuštajućih položaja poznatih kao 'tai či čuan'. Vratni pršljenovi pucketali su mu od neudobnog sedenja na visokoj stolici. Protezao se i puštao da se energija vrati u delove tela koji su se uspavali.

Laka jakna koju je nosio sputavala mu je ramena. Prekinuo je vežbu da bi je skinuo.

Video je vešalicu kraj kancelarije glavnog mehaničara, iza skladišta za održavanje i česme. Pošao je ka vešalici, lakim korakom, na prstima, osećajući se pun napetosti i energije od 'tai či' vežbi.

Glavni mehaničar namćorasto je klimnuo glavom kada je Džekob prošao kraj njega; očito je bio nesrećan. Sedeo je za stolom u kancelariji obloženoj penastim materijalom, sa izrazom lica kakvih se Džekob nagledao od povratka, naročito među nižim slojevima posade. To mu je samo podstaklo uznemirenost.

Dok se saginjao kod česme, začuo je zveckavi zvuk. Podigao je glavu kada ga je ponovo čuo. Dopirao je iz pravca broda. Sada je video polovinu broda. Dok je prilazio uglu kamenog zida, ukazao mu se i ostatak.

Klinasta vrata Sunčevog broda polako su se spuštala. U podnožju su čekali Kula i Bubakub, držeći između sebe cilindričnu mašinu. Džekob se brzo sklonio iza zida. Šta to njih dvojica rade?

Čuo je tihe korake ivicom brodske palube, a potom zvuk vučenja mašine u brod.

Naslonio se na kameni zid i odmahnuo glavom. Ovo je previše. Još jedna tajna za rešavanje i verovatno će stvarno ludnuti... ako već nije.

Zvučalo je kao da je u brodu uključen kompresor, ili usisivač. Zveckanje, struganje i povremeni kreštavi zvuci pilanskog jezika pokazivali su da se mašina kreće po čitavoj unutrašnjosti broda.

Džekob je popustio pred iskušenjem. Bubakub i Kula su u brodu, a nikog drugog nema na vidiku.

U svakom slučaju, ako ga uhvate u uhođenju, verovatno ne može da izgubi ništa osim ostatka ugleda.

Tiho je načinio nekoliko krupnih koraka. Blizu vrha rampe legao je i zavirio unutra.

Mašina je stvarno bila usisivač. Bubakub ga je vukao, leđima okrenut Džekobu, a Kula je pokretao metalnu cev na kraju dugačkog, savitljivog creva. Pring je polako odmahivao glavom, a zubi su mu tiho cvokotali. Bubakub se obrecnuo na svog šticećenika nizom oštarih kevtaja i cvokotanje se pojačalo, ali Kula je počeo da radi brže.

Sve zajedno bilo je vrlo čudno i uznemirujuće. Kula je očitio usisivao potez između palube i zakrivljenog broskog zida! Tamo nije bilo ničeg osim polja sile koja su držala palubu na mestu!

Kula i Bubakub su nestali iz središnje kupole, obilazeći ivicu. Svakog časa će se pojaviti sa druge strane i ugledati ga. Džekob je skliznuo nekoliko metara niz kosinu rampe, a ostatak puta prešao je na nogama. Vratio se u svoje udubljenje i ponovo seo na stolicu pred listovima papira.

Kad bi samo imao vremena! Da je središnja kupola manja, ili da Bubakub radi sporije, možda bi našao načina da se spusti u pukotinu polja sile i izvuče uzorak onoga što su skupljali. Zadrhtao je od te pomisli, ali vredelo bi pokušati.

Ili makar da je slikao Kulu i Bubakuba kako rade! Ali gde bi našao kameru u nekoliko preostalih minuta?

Nije bilo načina na dokaže da Bubakub sprema nešto, ali zaključio je da je teorija II B naglo dobila na važnosti. Uzeo je novi papir: B-OVA PRAŠINA ILI ŠTA JE VEĆ... HALUCINOGEN POSUT PO BRODSKOJ PALUBI? Bacio ga je na odgovarajuću gomilu, a potom požurio ka kancelariji glavnog mehaničara.

Čovek je počeo da gunđa kada je Džekob zatražio da pođe sa njim. Tvrдио je da mora da sedi kraj telefona i da nema pojma gde se može naći obična kamera. Džekob je pomislio da čovek laže, ali nije imao vremena za raspravu. Morao je da se domogne telefona.

Jedan aparat nalazio se na zidu blizu ugla odakle je gledao Kulu i Bubakuba kako se penju po rampi. Ali kada je podigao slušalicu, upitao se koga da pozove i šta da kaže.

Halo, dr Kepler? Ja sam Džekob Demva, sećate se? Onaj što je pokušao da se ubije na jednom od vaših Sunčevih brodova. Jeste... E, voleo bih da dođete ovamo i pogledate kako Pil Bubakub pravi veliko spremanje...

Ne, to neće valjati. Do trenutka kad iko dođe ovamo, Kula i Bubakub će otići, a telefonski razgovor biće samo nova stavka na spisku Džekobovih javnih lupetanja.

To ga je pogodilo.

Da nisam možda sve to izmislio? Sada se ne čuje zvuk usisivača. Samo tišina. Sve zajedno je ionako bilo prokletu simbolično...

Iza ugla se začulo pištanje, pilanske psovke i zveka padanja aparata. Džekob je za trenutak zatvorio oči. Zvuk je bio divan. Rešio je da rizikuje i proviri iza ugla.

Bubakub je stajao u podnožju rampe držeći jedan kraj usisivača; čuperci oko očiju besno su mu se iskrili na krajevima, a krzno oko vrata mu se nakostrešilo. Ljutito je gledao Kulu, koji je petljao oko prašine iz usisivača. Iz otvora je isticao tanak mlaz crvenog praha.

Bubakub je prezrivo frknuo kada je Kula šakama prikupio prah na gomilu, a potom okrenuo ponovo sastavljenu mašinu ka hrpici. Džekob je bio siguran da je deo, umesto u usisivaču, završio u džepu Kuline srebrnaste tunike.

Bubakub je počeo da nogama gura preostali prah sve dok nije nestao po podu. Potom, posle opreznog pogleda unaokolo, zbog čega je Džekob naglo povukao glavu iza zida, izdao je kratko naređenje i poveo Kulu prema liftovima.

Kada se vratio za radionički sto, Džekob je našao glavnog mehaničara kako razgleda rasute listove hartije njegove morfološke analize. Čovek je podigao pogled.

"Šta je to sve bilo?" pokazao je bradom prema Sunčevom brodu.

"Oh, ništa", odgovorio je Džekob. Za trenutak je žvakao obraz iznutra.

"Samo su se neki Itiji motali po brodu."

"Po brodu?" glavni mehaničar se ispravio. "O tome ste malopre mrmljali? Zašto, do đavola, niste lepo rekli!?"

"Čekaj, stani malo!" Džekob je uhvatio čoveka za ruku kada je pokušao da požuri ka brodu. "Prekasno je, otišli su. Uostalom, da bismo shvatili šta su hteli, potrebno je mnogo više nego uhvatiti ih da rade nešto čudno. Itiji ionako uvek rade nešto čudno."

Inženjer je pogledao Džekoba kao da ga prvi put vidi. "Da", polako je rekao. "U pravu ste. Ali možda bi sada ipak trebalo da mi kažete šta ste videli."

Džekob je slegnuo ramenima i sve ispričao, od prvog zvuka otvaranja vrata do komedije sa prosutim prahom.

"Ne razumem." Glavni mehaničar se počeošao po glavi.

"Pa, nemojte brinuti zbog toga. Kao što sam rekao, potrebno je više od jedne činjenice da se ovaj sklop izmontira kako valja."

Džekob je ponovo seo i počeo da piše na nekoliko papira.

K. IMA UZORAK PRAHA... ZAŠTO? JE LI OPASNO ZATRAŽITI MALO?

JE LI C. VOLJAN DA SARADUJE? DOKLE?

NABAVI UZORAK!!!

"Hej, a šta vi to uopšte radite?" upitao je glavni mehaničar.

"Tragam za činjenicama."

Posle trenutka ćutanja, čovek je tapnuo po papirima na daljem kraju stola. "Čoveče, ja ne bih bio tako 'ladan kad bih znao da polako ludim! Kako to izgleda? Mislim, kad se otkačiš i pokušaš da popiješ otrov?"

Džekob je podigao pogled sa papira. Video je sliku. Geštalt. Miris amonijaka ispunio mu je nozdrve, a moćno pulsiranje slepoočnice. Osećao se kao da je proveo sate pod inkvizitorskim reflektorima.

Jasno se setio sike. Poslednje što je video pre no što je pao bilo je Bubakubovo lice. Sitne crne oči zurile su u njega ispod ivice psi kacige. Jedini od svih na palubi, Pil je mirno gledao kako se Džekob tetura i pada onesvešćen, par metara od njega.

Od te misli osetio je jezu. Posegnuo je da je zapiše, ali se predomislio. To je suviše veliko. Umesto toga, napravio je kratku belešku na tarzan-Trinarnom i bacio je na hrpu IV.

"Izvinite", podigao je pogled ka glavnom inženjeru. "Rekli ste nešto?"

Ovaj je odmahnuo glavom.

"Oh, to me se ionako ne tiče. Nije trebalo ni da zabadam nos. Samo sam bio radoznao šta radite ovde."

Za trenutak je ćutao.

"Pokušavate da spasete projektat, zar ne?" konačno je upitao.

"Da."

"E, onda ste sigurno jedini glavonja koji to radi", gorko je rekao inženjer. "Žao mi je što sam malopre režao na vas. Skloniću se da možete da radite." Pošao je ka kancelariji.

Džekob se za trenutak zamislio. "Hoćete li da mi pomognete?" upitao je. Čovek se okrenuo. "Šta vam je potrebno?"

Džekob se nasmešio. "Pa, za početak bi mi dobro došli metla i lopatica."

"Odmah stižu!" Glavni mehaničar se žurno udaljio.

Džekob je zabubnjao prstima po stolu. Potom je prikupio rasute listove papira i strpao ih nazad u džep.

"Znate, direktor je rekao da tamo niko ne sme da ulazi."

Džekob je podigao pogled sa posla. "Nije valjda", iscerio se. "Nisam imao pojma! Ovaj katanac pokušavam da obijem samo iz fazona!"

Drugi čovek se nervozno promeškoltio, mumlajući kako nije očekivao da će postati provalnik.

Džekob se protekao. Soba se zanjihala, pa je dohvatio plastičnu nogu stola da bi povratio ravnotežu. Pod slabim svetlom foto-laboratorije bilo je teško tačno videti, naročito posle dvadeset minuta baratanja sitnim alatima.

"Već sam vam rekao, Donaldsone", polako je objašnjavao. "Nemamo nikakvog izbora. Šta imamo da nekome pokažemo? Hrpicu prašine i uvrnutu teoriju? Mućnite glavom. Ovako kako je, to je naša reč protiv njihove. Neće nas pustiti da pridemo dokazima zato što nemamo dokaza da su nam potrebni!"

Džekob je protrljao mišiče na vratu. "Ne, ovo ćemo obaviti sami... Naravno, ako želite da ostanete."

Glavni mehaničar je zagundao. "Znate da ću ostati." Glas mu je delovao povređeno.

"Dobro, dobro." Džekob je klinuo glavom. "Izvinjavam se. Hoćete li mi, molim vas, dodati onaj mali alat odande? Ne, onaj sa kukom na kraju. Tako je. Možda bi bilo dobro da pođete do spoljašnjih vrata i pričuvate stražu. Dajte mi vremena da pospremim ako neko naiđe. I pazite na zamku!"

Donaldson se malo udaljio, ali zastao je da gleda kad se Džekob vratio poslu. Oslonio se o hladnu kvaku i obrisao znoj sa čela i obraza.

Demva deluje racionalno i razumno, ali putevi kojima je njegova oslobođena mašta pošla poslednjih nekoliko sati ostavili su Donaldsonu osećanje vrtoglavice.

Najgore je što se sve tako dobo uklapa. Uzbudljiva stvar, potraga za dokazima. A ono što je sam otkrio pre razgovora sa Demvom dokazivalo je njegovu priču. Ali sve je to zastrašujuće. I dalje postoje izgledi da je tip ipak lud, uprkos razumnosti svih argumenata.

Donaldson je uzdahnuo. Okrenuo je leđa tihim zvucima struganja metala i klimanju Džekobove čupave glave i polako je pošao ka spoljašnjim vratima foto-laboratorije.

Zapravo, nije važno. Ima nečeg trulog pod površinom Merkura. Ako neko ne učini nešto, i to brzo, više neće biti Sunčevih brodova.

Obična, svakodnevna brava za ključ sa usecima i ispupčenjima. Nema ničeg lakšeg. U stvari, Džekob je odranije primetio da na Merkur ima malo savremenih brava. Elektronika je zahtevala zaštitna polja na planeti čiji magnetni talasi brišu po goljoj, otvorenoj površini. Štitovi nisu preterano skupi, ali neko je, izgleda, mislio da je glupo trošiti te pare i na brave. Uostalom, ko bi mogao poželeti da provali u unutrašnju foto-laboratoriju? I ko bi znao kako?

Džekob je znao kako. Ali to, izgleda, nije pomagalo. Nekako se nije uklapalo. Nije uspevao da ostvari dodir sa alatima. Nije osećao da mu se prsti spajaju sa metalom.

Ovim tempom, trebaće mu čitava noć.

Pusti mene da to sredim.

Džekob je stegao zube i polako izvukao žicu iz katanca. Spustio ju je na sto.

Prestani da personifikuješ, pomislio je. Ti si samo sklop asocijalnih navika koje sam zatvorio hipnotičkom bravom na neko vreme. Ako nastaviš da se ponašaš kao posebna ličnost, uvaličeš nas... me u potpuno šizofrenično stanje!

Vidi ko sad personifikuje.

Džekob se nasmešio.

Nije ni trebalo da dolazim ovamo. Trebalo je da ostanem kod kuće pune tri godine i da završim mentalno veliko spremanje u miru i tišini. Načini ponašanja koje sam želeo... koje sam morao da držim zaključane sada su mi potrebni u budnom stanju, zbog posla.

Pa što ih onda ne koristiš?

Kada sam postavio ovakvo mentalno stanje, nisam želeo da bude kruto. Ta vrsta suzbijanja stvarno bi vodila u nevolju! Nemoralni, hladnokrvni, učeni

kvaliteti neprestano procuruju, iako su inače pod potpunom kontrolom. Trebalo je da mi budu na raspolaganju u slučaju opasnosti.

Suzbijanje i personifikacija kojima je reagovao na to isticanje kasnije su možda izazvali deo problema. Njegova grešna polovina trebalo je da spava dok se borio sa traumom Tanje... a ne da mu vreba tik iza leđa.

Pa onda pusti da ja to sredim.

Džekob je odabrao novu žicu i zakotrljao je između prstiju. Svetlo na čeliku delovalo je glatko i sveže.

Zaveži. Ti nisi ličnost, nego nadarenost nesrećom vezan za neurozu... kao sjajan pevački glas koji dejstvuje samo kad pevač stoji nag na pozornici.

Odlučno. Upotrebi tu nadarenost. Vrata su dosad mogla biti otvorena!

Džekob je pažljivo spustio alat i napipao put dok nije uspeo da nasloni čelo na vrata. Smem li? Šta ako sam tamo na Sunčevom brodu zaista ludnuo? Možda je moja teorija pogrešna. A tu je i ono plavo svetlo koje sam video u Baji. Smem li da rizikujem otvaranje ako je nešto unutra podivljalo?

Slab od neodlučnosti, osetio je da pada u trans. Uložio je napor da se zaustavi, a potom je u sebi slegnuo ramenima i pustio da nastavi. Kad je izbrojao do sedam, preprečio mu se strah. To je bila poznata prepreka. Osećao se kao na ivici ponora. Svesno ju je odgurnuo i nastavio.

Na dvanaest je naredio: OVO MORA BITI PRIVREMENO. Osetio je pristanak.

Brojanje unatrag bilo je brzo gotovo. Otvorio je oči. Lak drhtaj silazio mu je niz ruke i ulazio u prste, sumnjičavo, kao pas koji se vraća, njuškajući, u nekadašnji dom.

Do sada je dobro, pomislio je. Ne osećam se manje etično. Nisam manje 'ja'. Ne osećam da mi ruke kontroliše tuđinska sila... samo sam življi.

Obijačke alatke nisu bile hladne kada ih je podigao. Bile su tople, kao produžeci njegovih sopstvenih prstiju. Žica je polako skliznula u katanac i pomilovala pregrade u njemu dok ju je okretao. Metalom se pronosilo sitno škljocanje, jedno za drugim. A onda su se vrata otvorila.

"Uspeli ste!" Donaldsonovo iznenađenje ga je malo zabolelo.

"Naravno", škrtio je odgovorio. Bilo je vrlo umirujuće što je uspeo da suzbije uvredljiv odgovor koji mu se pojavio u umu. Do sada je dobro. Duh iz boce delovao je dobroćudno. Džekob je širom otvorio vrata i ušao.

Levi zid uske sobe bio je pokriven ormarićima. Na drugoj strani sobe nalazio se nizak sto sa nizom mašina za foto-analizu. Na drugom kraju, otvorena vrata vodila su u neosvetljenu i retko korištenu hemijsku mračnu komoru.

Džekob je počeo sa jednog kraja niza ormarića, saginjući se da pročita oznake. Donaldson je pretraživao sto. "Našao sam!" ubrzo je rekao glavni mehaničar. Pokazao je otvorenu kutiju pored mašine za pregled, negde na sredini stola.

Svaki kalem stajao je u tapaciranom udubljenju, stranica pokrivenih beleškama o vremenu koje pokriva i šiframa instrumenata koji su načinili zapis. Bar deset udubljenja bilo je prazno.

Džekob je podigao nekoliko kasete prema svetlu. Potom se okrenuo Donaldsonu.

"Neko je stigao ovamo pre nas i pokupio sve kasete koje su nam potrebne."

"Ukrao?... Ali kako?"

Džekob je slegnuo ramenima. "Možda isto kao i mi, provalivši vrata. Ili su možda imali ključ. Sve što znamo, to je da nedostaje poslednji kalem za svaki aparat koji je snimao."

Za trenutak su stajali, mračno čuteći.

"Znači, nemamo nikakvog dokaza", rekao je Donaldson.

"Tako je, sve dok ne otkrijemo nestale kalemove."

"Mislite da treba da upadnemo i u Bubakubove odaje?... Ne znam. Ako mene pitate, ti podaci su dosad spaljeni. Zašto bi ih nosao okolo?"

Ne, ja predlažem da se išunjamo odavde i pustimo dr Keplera ili deSilvu da sami otkriju nestanak. Nije Bog zna šta, ali možda ćemo time steći makar površni dokaz da je naša priča tačna."

Džekob je oklevao, ali klimnuo je glavom.

"Pokažite mi ruke."

Donaldson je okrenuo dlanove naviše. Tanki premaz od fleksi-plastike bio je čitav. Znači, verovatno su bezbedni od hemijskog pretraživanja i otisaka prstiju.

"U redu", rekao je. "Hajde da sve vratimo na mesto, baš kao što je bilo. Ne pomerajte ništa što niste već dirali. Potom ćemo otići."

Donaldson se poslušno okrenuo, ali tog časa začuo se tresak nekakvog pada u spoljašnjoj foto-laboratoriji. Zvuk se prigušeno proneo kroz vrata.

Aktivirala se klopka koju je Džekob postavio na prvom ulazu. Neko se nalazi u spoljašnjoj laboratoriji. Nemaju kuda da pobegnu!

Obojica su požurila prema ulazu u mračnu komoru. Uspeli su da skrenu za ugao baš u trenutku kada se kroz usku sobu proneo metalni zvuk ključa u bravi.

Džekob je čuo kako se vrata polako otvaraju, iako mu je sopstveno disanje odzvanjalo u ušima. Potapšao se po džepovima. Pola njegovog provalničkog alata ostalo je tamo napolju, na jednom od ormarića.

Na sreću, zubarsko ogledalo mu je ostalo. I dalje je bilo u džepu na grudima.

Koraci uljeza tiho su prodrli nekoliko metara u sobu. Džekob je pažljivo odmerio opasnosti i moguće koristi, a potom je polako izvukao ogledalo. Kleknuo je i zavirio preko okruglog, uglačanog praga, nekoliko centimetara iznad poda.

Dr Martini je zastala pred ormarićem, prebirauci po hrpi metalnih ključeva. Jednom je bacila plašljiv pogled ka spoljašnjim vratima. Izgledala je uznemireno, iako je to bilo teško prosuditi po slici u malenom ogledalu koje je podrhtavalo na podu pola metra od njenih cipela.

Džekob je osetio da se Donaldson naginje preko, iznad i iza njega, pokušavajući da proviri kroz vrata. Nervozno je pokušao da ga pokretom udalji, ali Donaldson je izgubio ravnotežu. Levom rukom je potražio oslonac i našao ga na Džekobovim leđima.

"Uff!" Vazduh je izleteo iz Džekobovih pluća kada se glavni inženjer sručio na njega punom težinom. Zubi su mu zaškriljali dok je unosio svu snagu u ukočenu levu ruku. Nekako je uspeo da zadrži obojicu da ne udare o dovratnik, ali ogledalo mu je ispalo iz ruke na pod, uz tihi zveku.

Donaldson je skliznuo natrag u tamu, teško dišući - uzaludni pokušaj da ostane tih. Džekob se gorko nasmešio. Ko to nije čuo, mora da je gluv.

"Ko... ko je to?"

Džekob je ustao i odlučno pošao napred. Bacio je brz, besan pogled na Donaldsona, koji je pokajnički sedeo, izbegavajući Džekobov pogled.

U drugoj sobi začuli su se brzi koraci. Džekob se pojavio na vratima.

"Samo trenutak, Mili."

Dr Martini se ukočila na pola koraka ka vratima. Pogrbila je ramena dok se polako okretala. Lice joj se pretvorilo u masku straha dok nije prepoznala Džekoba. Potom su se njene tamne, otmene crte lica duboko zacrvenele.

"Šta to, do đavola, radiš ovde?"

"Gledam tebe, Mili. To je obično prijatna razbibriga, ali sada mi je posebno zanimljivo."

"Uhodiš me!" dahnula je.

Džekob je pošao napred, nadajući se da će Donaldson imati dovoljno razuma da ostane u zaklonu. "Ne samo tebe, draga. Uhodim svakog. Nešto na Merkur smrdi, to je tačno. Svi njuškaju unaokolo i pretvaraju se da lepo mirišu! Imam osećanje da znaš više no što želiš da kažeš."

"Nemam pojma o čemu govoriš", hladno je rekla dr Martini. "Ali to nije iznenađenje. Nisi racionalan i potrebna ti je pomoć..." počela je da se udaljava.

"Možda", ozbiljno je klimnuo glavom. "Ali možda će i tebi biti potrebna pomoć da objasniš šta si ovde tražila."

Dr Martini se ukočila. "Dobila sam ključ od Dvejna Keplera. A ti?"

"Da li on zna da si dobila ključ?"

Pocrvenela je i nije odgovorila.

"Iz zapisa o poslednjem poniranju nedostaje nekoliko kalemova sa podacima... svi se odnose na razdoblje kada je Bubakub izveo svoj trik sa ostavštinom Letanija. Da ne znaš možda gde bi se mogli nalaziti?"

Zurila je u Džekoba.

"Šališ se! Ali ko...? Ne..." polako je odmahнула glavom, zbunjena.

"Jesi li ih ti uzela?"

"Ne!"

"Pa ko je onda?"

"Ne znam. Otkuda da znam? Otkad je tvoj posao da ispituješ..."

"Mogu odmah da pozovem Helen deSilvu", zlokobno je zapretio Džekob. "Možda sam upravo došao i našao otvorena vrata, tebe unutra i ključ sa tvojim otiscima u tvom džepu. Počeće pretres, naći će kalemove i eto ti. Štitiš nekoga, a ja imam dobre dokaze ko je to. Ako mi smesta ne kažeš sve što znaš, kunem se da ćeš stradati, sa svojim prijateljem ili bez njega. Znaš isto tako dobro kao i ja da posada u bazi jedva čeka da nekoga spali."

To ju je pokolebalo. Prinela je ruku čelu.

"Ja ne... ne znam..."

Džekob ju je saterao na stolicu. Potom je zatvorio i zaključao vrata.

Hej, polako, reklo je nešto u njemu. Zatvorio je oči i odbrojao do deset.

Grubi svrab u dlanovima polako je minuo.

Mili je zagnjurila lice u dlanove. Džekob je krajičkom oka video Donaldsona kako viri kroz vrata mračne komore. Mahnuo je rukom i glava glavnog inženjera se povukla.

Džekob je otvorio ormarić koji je doktorica otključala.

Aha. Eto je.

Izvukao je steno-kameru i preneo je na sto, priključio utikač za iščitavanje u jedan ekran i pokrenuo oba aparata.

Većina materijala bila je potpuno nezanimljiva - Larokove beleške o događajima između spuštanja na Merkur i jutra kada je poneo kameru u pećinu Sunčevih brodova, tik pred sudbonosni obilazak Džefrijevog broda. Džekob nije obraćao pažnju na zvučni zapis. Larok kao da je bio još rečitiji u ličnim komentarima nego u štampanim člancima. No, karakter vizuelnog zapisa iznenada se izmenio, odmah posle panoramskog prikaza spoljašnjosti Sunčevog broda.

Slike koje su promicale ekranom za trenutak su ga zbunile. A onda se glasno nasmejao.

Mili Martini se toliko iznenadila da je podigla crvene oči. Džekob joj je velikodušno klimnuo glavom.

"Jesi li znala šta tražiš ovde?"

"Da." Glas joj je bio promukao. Polako je klimnula glavom. "Želela sam da vratim Piteru njegovu kameru, kako bi mogao da piše. Mislila sam, pošto su Solarijanci bili tako okrutni prema njemu... iskoristili ga..."

"On je još u pritvoru, zar ne?"

"Jeste. Misle da je tako najbolje. Vidiš, Solarijanci su ga jednom već upotreбили. Možda će pokušati ponovo."

"A čija je zamisao da mu se kamera vrati?"

"Njegova, naravno. Želeo je snimke, a ja sam mislila da to ne može nauditi..."

"Da mu vratiš oružje?"

"Ne! Ošamućivač bi bio izvađen. Bub..." Raširila je oči i začutala.

"Samo napred, slobodno reci. Već znam."

"Bubakub je rekao da ćemo se naći u Piterovoj kabini, pa će on izvaditi ošamućivač, kao uslugu kojom bi dokazao da nije uvređen."

Džekob je uzdahnuo. "Tako, dakle. To je to."

"Molim?"

"Pokaži mi dlanove." Pošto je oklevala, načinio je preteći pokret.

Dugački, vitki prsti podrhtavali su joj dok ih je pregledao.

"Šta je bilo?"

Džekob nije obraćao pažnju na nju. Počeo je da polako šparta tesnom prostorijom.

Simetrija klopke mu se dopadala. Ako nastavi tako, uskoro na Merkur neće biti nijednog ljudskog bića bez senke. Ni sam ne bi mogao bolje. Jedino se pitao kada će se klopka zatvoriti.

Okrenuo se i pogledao ka ulazu u mračnu komoru. Donaldson je opet naglo povukao glavu.

"U redu je, šefe. Iziđi. Dr Martini će biti potrebna pomoć da očisti sve ovo od svojih otisaka prstiju."

Dr Martini je dahnula kada se pojavio pozamašni glavni inženjer, lukavo se smešeći.

"Šta ćete sada?" upitao je.

Umesto da odgovori, Džekob je podigao telefonsku slušalicu i okrenuo privatni broj.

"Halo, Fejgije? Da. Sada sam spreman za 'prizor u salonu'. O, je li? Pa, ne budi još tako siguran. Zavisiće od toga koliko sreće budem imao u narednih nekoliko minuta.

Hoćeš li, molim te, pozvati glavnu grupu u Larokove zatvorske odaje na sastanak za pet minuta? Da, sad odmah i, molim te, budi uporan. Nemoj se mučiti oko dr Martini, ona je tu sa mnom."

Mili je podigla pogled sa kvake na ormariću koju je upravo brisala, zbunjena tonom glasa Džekoba Demve.

"Tako je", nastavio je Džekob. "I, molim te, pozovi prvo Bubakuba, i nemoj zaboraviti dr Keplera. Pokreni ih, obojica znamo kako si dobar u tome. Ja sada moram da požurim. Da, hvala."

"I šta sad?" ponovio je Donaldson dok su izlazili.

"Sada ćete vas dvoje novajlija da diplomirate prvoklasno provalništvo. I to hitro. Dr Kepler će ubrzo izići iz svojih odaja, a vi ne smete mnogo da zakasnite na sastanak."

Dr Martini se ukopala u mestu. "Mora da se šališ. Ne očekuješ valjda ozbiljno da ću pomagati u provali u Dvejnov stan!"

"A zašto ne?" zarežao je Donaldson. "Davali ste mu otrov za pacove! Ukrali ste mu ključ da provalite u foto-laboratoriju."

Dr Martini je raširila nozdrve. "Nisam mu davala nikakav otrov za pacove! Ko vam je to rekao?"

Džekob je uzdahnuo. "Varfarin. U stara vremena korišćen je kao otrov za pacove. Pre nego što su pacovi postali imuni na njega, kao i na gotovo sve ostalo."

"Jednom sam već rekla da nikad nisam čula za varfarin! Prvo lekar, pa ti na Sunčevom brodu. Zašto svi misle da sam trovačica?"

"Ja ne mislim. Ali mislim da je bolje po tebe da sarađuješ, ako želiš da razjasnimo sve ovo. Imaš ključeve od Keplerovih odaja, je li?"

Ugrizla se za usnu, ali je klimnula glavom.

Džekob je objasnio Donaldsonu šta da traži i šta da radi kada to nađe. Potom se udaljio, trčeći, prema odajama za vanzemaljce.

19. U SALONU

"Hoćete da kažete da je Džekob sazvaov ovaj sastanak, a nije sam došao?" upitala je Helen deSilva sa ulaza.

"Je se ne bih brinuo, komandante deSilva. Doći će on. Još nisam video da je gospodin Demva sazvaov sastanak na koji nije vredelo doći."

"Zaista!" Larok se nasmejao sa jednog kraja prostranog kauča, nogu podignutih na sedišta. Govorio je sarkastično, preko lule i kroz dim. "A zašto ne? Šta bismo drugo ovde radili? 'Istraživanje' je završeno, a proučavanja su gotova. Kula od slonovače se srušila od ponosa i nastupa noć dugih noževa. Neka Demva ne žuri. Šta god imao da kaže, biće zanimljivije od posmatranja svih ovih ozbiljnih lica!"

Dvejn Kepler je iskrivio lice sa drugog kraja kauča. Sedeo je što je dalje moguće od Laroka. Nervozno je gužvao čebe koje mu je bolničar upravo pažljivo namestio preko nogu. Bolničar je pogledao lekara, a ovaj je slegnuo ramenima.

"Umuknite, Larok", rekao je Kepler.

Larok se iskezio i izvukao pribor za lulu. "I dalje mislim da mi je potrebno nešto za snimanje. Znajući Demvu, ovo je možda istorijski trenutak."

Bubakub je frknuo i okrenuo se od njega. Pil je špartao po sobi. Neobično, ali nije prišao nijednom od jastuka raspoređenih po prostoriji. Zastao je pred Kulom, koji je stajao oslonjen o zid, i izveo složeno pucketanje prstima sve četiri šake. Kula je klimnuo glavom.

"Naloženo mi je da kažem da se dešilo već dovoljno tragedija zbog šnimanja gošpodina Laroka. Ošim toga, Pil Bubakub kaže da neće oštati duže od narednih pet minuta."

Kepler nije obratio pažnju na to. Pažljivo je trljao vrat, kao da traži bolno mesto. Tokom poslednjih nedelja mnogo je izgubio na težini.

Larok je podigao ramena u nagoveštaju sleganja. Fejgin je ćutao. Nije pomerio čak ni srebrnasta zvonca na kraju plavozelenih grana.

"Hodi i sedi, Helen", rekao je lekar. "Siguran sam da će ostali brzo stići." Saosećajno ju je pogledao. Ulazak u ovu sobu bio je kao skok u jezero hladne i nečiste vode.

Našla je najudaljenije moguće sedište. Mračno se pitala šta smeru Džekob Demva.

Nadam se da nije opet isto, pomislila je. Ako ova grupa ima išta zajedničko, to je činjenica da niko od njih ne želi ni da čuje za 'Ponirača u Sunce'. Svi su na ivici da se pobiju, ali ipak saučesnički ćute.

Odmahnula je glavom. Drago mi je što se putovanje uskoro završava. Možda će se za narednih pedeset godina stvari promeniti.

Nije se mnogo nadala u to. I sada se 'Bitlsi' mogu ćuti samo na simfonijskim koncertima, što je prosto strašno. A dobar džez postoji samo u biblioteci.

Zašto sam uopšte odlazila od kuće?

Ušli su Mildred Martini i inženjer Donaldson. Za Helen su njihovi pokušaji da deluju bezbrižno bili jadni, ali kao da to niko drugi nije primetio.

Zanimljivo. Pitam se šta njih dvoje mogu izmasti zajedničko.

Osvrnuli su se po sobi, a potom se povukli u ugao iza jedinog kauča, gde su sav prostor zauzimali Kepler, Larok i njihova međusobna napetost. Larok je pogledao dr Martini i nasmešio se. Je li to saučesničko namigivanje? Mildred je izbegla njegov pogled i Larok je izgledao razočarano. Posvetio se paljenju lule.

"Sad mi je do-sta!" konačno je objavio Bubakub i pošao ka vratima. Ali pre no što je stigao do njih, vrata su se otvorila, kao po svojoj volji. Tek potom se na ulazu pojavio Džekob Demva sa belom platnenom vrećom preko ramena. Ušao je u prostoriju, tiho zviždeći. Helen je zatreptala u neverici. Melodija je užasno ličila na 'Pršti bela staza, evo Deda Mraza'. Ali to svakako...

Džekob je bacio vreću uvis. Spustila se na stočić uz tresak od koga je dr Martini zamalo pala sa stolice. Kepler se još dublje namrštio i šćepao oslonac na kauču.

Helen nije uspela da se uzdrži. Starinska, draga, stara melodija, glasna buka i Džekobovo držanje srušili su zid napetosti, kao kad se pita sa šlagom razbije o lice nekoga ko vam nije osobito mio. Nasmejala se.

Džekob joj je namignuo. "Ho ho ho."

"Jeste li došli da se igra-te?" pobunio se Bubakub. "Krade-te mi vreme! Nadokna-dite to!"

Džekob se nasmešio. "Pa naravno, Pil Bubakube. Nadam se da će vam moja demonstracija biti korisna. Ali, pre svega, hoćete li da sednete, molim vas?"

Bubakub je šćljocnuo vilicama. Crne očice kao da su za trenutak planule, ali potom je frknuo i bacio se na najbliži jastuk.

Džekob je razgledao lica u sobi. Svi su imali zbunjen ili neprijateljski izraz, osim Laroka, koji je ostao naduveno miran, i Helen, koja se nesigurno smešila. I Fejgina, naravno. Po hiljaditi put poželeo je da Kanten ima oči.

"Kada me je dr Kepler pozvao na Merkur", počeo je, "pomalo sam sumnjao u projekat 'Ponirač u Sunce', ali zamisao mi se kao takva svidela. Posle tog prvog sastanka, očekivao sam da ću biti ukljućen u jedan od najzuzbudljivijih događaja od Kontakta naovamo... u složeni problem odnosa dveju vrsta, sa našim najbližim i najćudnijim susedima, Sunćevim Duhovima.

Umesto toga, problem Solarijanaca kao da je povukao konac složene mreže međuzvezdanih spletki i ubistva."

Kepler je tužno podigao pogled. "Džekobe, molim vas. Svi mi znamo da ste opterećeni. Mili misli da treba da budemo ljubazni sa vama i da klimamo glavom. Ali sve ima svoje granice."

Džekob je raširio ruke. "Ako je ljubaznost saslušati me, molim vas, učinite to. Dosta mi je nipodaštavanja. Ako me vi ne saslušate, vlasti na Zemlji sigurno hoće."

Keplerov osmeh se zaledio. Zavalio se u sedištu. "Onda, napred. Slušaću."

Džekob je stupio na veliki tepih u središtu sobe.

"Prvo: Pjer Larok uporno je poricao da je ubio šimpanzu Džefrija, kao i da je koristio ošamućivač za sabotažu na manjem Sunčevom brodu. Poriče čak i da je Uslovnjak i tvrdi da je sa spiskovima na Zemlji nešto lažirano.

Ipak, otkako smo se vratili sa Sunca, on je uporno odbijao U-test kojim je odavno mogao da dokaže da je nedužan. Verovatno očekuje da će nalazi tog testa takođe biti falsifikovani."

"Tako je." Larok je klimnuo glavom. "Samo još jedna laž."

"Čak i ako ga nadgledamo doktor Lerd, dr Martini i ja?"

Larok je počeo da gunđa. "To bi ugrozilo suđenje, naročito ako odlučim da vas tužim."

"A što da idete na suđenje? Niste imali pobuda da ubijete Džefrija kada ste otvorili zaštitnu ploču vremenske kompresije..."

"Što odlučno poričem!"

"...a samo Uslovnjak bi ubio nekoga iz čiste zlobe. Pa zašto onda da čučite u pritvoru?"

"Možda mu je tu udobnije", izjavio je bolničar. Helen se namrštila. Disciplina je u poslednje vreme otišla do đavola, zajedno sa moralom.

"Odbija test zato što zna da će pasti na njemu!" povikao je Kepler.

"Zato su ga Sola-rijan-ci odabra-li za ubis-tvo", dodao je Bubakub. "Tako su mi rekli."

"A jesam li ja Uslovnjak? Neki, izgleda, misle da su me Duhovi naveli na pokušaj samoubistva."

"Bili ste pod stre-som. Tako kaže doktor Marti-ni. Da?" Bubakub je pogledao dr Martini. Ona je stezala pobebele šake, ali nije rekla ništa.

"Dotle ćemo stići za nekoliko minuta", rekao je Džekob. "Ali pre no što počnemo, želeo bih da nasamo porazgovaram sa dr Keplerom i gospodinom Larokom."

Doktor Lerd i njegov pomoćnik su se učtivo sklonili. Bubakub je bio besan što mora da se pomeri, ali učinio je to.

Džekob je zašao iza kauča. Kada se nagnuo preko naslona, pružio je ruku preko leđa. Donaldson se brzo nagnuo i položio mu u šaku mali predmet, koji je Džekob čvrsto stegao.

Džekob je naizmenično gledao Keplera i Laroka.

"Mislim da bi vas dvojica trebalo da prekinete. Naročito vi, dr Keplere."

Kepler je počeo da sikće. "O čemu, pobogu, govorite?"

"Mislim da vi posedujete nešto što je vlasništvo gospodina Laroka. Bez obzira na to što ga je nezakonito uneo. Njemu je to strašno važno. Dovoljno važno da započne glumu za koju zna da ne može potrajati. Možda čak i toliko važno da izmeni ton u člancima koje će sigurno pisati o vama.

E, taj dogovor više neće važiti. Znate, ja sad imam taj predmet."

"Moja kamera!" promuklo je šapnuo Larok. Oči su mu sinule.

"Lepa mala kamera, nema šta. Potpun mali sonični spektrograf. Da, imam je. Takođe imam i kopije snimaka koji su ostali skriveni u Keplerovim odajama."

"V-vi izdajice", zamucuo je Kepler. "Mislilo sam da ste prijatelj..."

"Umukni, kožasto kopile!" gotovo je povikao Larok. "Ako je iko izdajnik, ti si." Mali pisac se pušio od besa koji se predugo kuvao u njemu.

Džekob je obojici spustio ruku na leđa. "Obojica ćete se naći u orbiti bez povratka ako ne budete utišali glas! Larok može biti optužen za špijunažu, a Kepler za ucenu i prikrivanje činjenica o špijunaži!

Zapravo, pošto su dokazi o Larokovoj špijunaži ujedno i ključni dokaz da nije imao vremena za sabotažu na Džefrijevom brodu, sumnja će logično pasti na onoga ko je poslednji gledao brodske generatore. Oh, ne mislim da ste to vi, dr Keplere. Ali na vašem mestu bio bih veoma oprezan!"

Larok je začutao. Kepler je žvakao kraj brka.

"Šta hoćete?" konačno je upitao.

Džekob je pokušao da se odupre, ali njegova suzbijena strana bila je prebudna. Nije mogao da se uzdrži od malog bockanja.

"Pa, nisam još siguran. Možda ću nešto smisliti. Samo nemojte da se prepustite mašti. Moji prijatelji na Zemlji sada već sve znaju."

To nije bilo istina, ali gospodin Hajd je verovao u opreznost.

Helen deSilva se naprezala da čuje o čemu njih trojica govore. Da je bila tip osobe koji veruje u opsednutost, bila bi sigurna da se poznata lica kreću po naredbama nekakvih duhova. Ljubazni dr Kepler postao je ćutljiv i tajanstven otkako su se vratili sa Sunca, miran kao da mu je neka strašna avet uništila volju. Larok - promišljen i oprezan - ponašao se kao da čitav njegov svet zavisi od pažljivog uspostavljanja odnosa.

A Džekob Demva... raniji nagoveštaji ukazivali su na harizmu ispod njegove tihe, ponekad vodnjikave pažljivosti. To ju je privlačilo čak i kad se pretvaralo u zastrašujuće predstave. Ali sada, sada je prosto zračio. Privlačio ju je kao plamen.

Džekob se ispravio i glasno progovorio. "Doktor Kepler se za sada ljubazno složio da odbaci sve optužbe protiv Pjera Laroka."

Bubakub je ustao sa jastuka. "Polude-li ste. Ako ljudi dozvo-le ubist-va štice-nika, to je njiho-va stvar. Ali Solari-jan-ci će ga naves-ti da opet čini zlo!"

"Solarijanci ga nisu opšte ni na šta naveli", polako je odgovorio Džekob.

"Kao što sam reka-o, vi ste ljudi", obrecnuo se Bubakub. "Govo-rio sam sa Sola-ri-janci-ma. Oni ne lažu."

"Kako želite", naklonio je Džekob. "Ali ja bih ipak voleo da nastavim svoju priču."

Bubakub je glasno frknuo i ponovo se bacio na jastuk. "Lud!" obrecnuo se.

"Prvo", rekao je Džekob, "želeo bih da se zahvalim dr Kepleru što je ljubazno dozvolio inženjeru Donaldsonu, dr Martini i meni da posetimo foto-laboratorije i pregledamo filmove sa poslednjeg poniranja."

Na pomen dr Martini, Bubakubov izraz se izmenio. Znači, tako na Pilu izgleda ojađenost, pomislio je Džekob. Saosećao je sa malim vanzemaljcem. Klopka je bila divna, ali potpuno je otkazala.

Džekob je ukratko ispričao šta su otkrili u foto-laboratoriji - da su kalemi sa poslednje trećine puta nestali. Jedini zvuk u sobi, osim njegovog glasa, bilo je zveckanje Fejginovih grančica.

"Neko vreme sam se pitao gde bi ti kalemi mogli biti. Imao sam predstavu ko ih je uzeo, ali nisam bio siguran je li ih uništio ili rizikovao da ih krije. Konačno sam rešio da se kockam, jer 'knjiški moljci' nikad ništa ne bacaju. Pretražio sam odaje izvesnih razumnjaka i našao nestale kaleme."

"Usudi-li ste se!" zasiktao je Bubakub. "Da ste imali valja-ne gospoda-re tražio bih da vam izbi-ču-ju nerve! Usudi-li ste se!"

Helen je savladala iznenađenje. "Znači, priznajete da ste sakrili trake 'Ponirača u Sunce', Pil Bubakube? Zašto?"

Džekob se iskezio. "Oh, to će postati jasno. Zapravo, prema načinu na koji se slučaj razvijao, bio sam siguran da će postati mnogo složeniji. Ali sve je vrlo jednostavno. Vidite, te trake vrlo jasno pokazuju da je Pil Bubakub lagao."

U Bubakubovom grlu poodigla se duboka tutnjava. Mali vanzemaljac je bio potpuno nepokretan, kao da nije siguran šta bi učinio da se pomeri.

"Pa, gde su trake?" upitala je deSilva.

Džekob je podigao vreću sa stola.

"Moram da se zahvalim samom đavolu, verovatno. Samo čistom srećom pomislio sam da bi kalemi mogli biti u praznom kanisteru za gas." Izvukao je predmet i podigao da svi vide.

"Ostavština Letanija!" dahnula je de Silva. Fejginu se omakla tiha, iznenađena zvonjava. Mildred Martini je ustala i prinela ruku grlu.

"Da, ostavština Letanija. Siguran sam da je Bubakub računao na takvu reakciju u neverovatnom slučaju da mu pretresamo odaje. Prirodno, niko ne bi ni pomislio da dira polureligijski predmet obožavanja koji potiče od stare i moćne rase; naročito ako ovaj izgleda kao komad meteorske stene i stakla!"

Okrenuo ga je u rukama.

"A sad, gledajte!"

Ostavština se otvorila jednim okretom. U jednoj polovini se nalazila neka vrsta konzerve. Džekob je spustio drugu polovinu i povukao kraj konzerve. Nešto unutra tiho je zveckalo. Konzerva se iznenada otvorila i iz nje se na pod okotrljalo desetak malih, crnih predmeta. Kula je zvecnuo zubima.

"Kalemi!" Larok je zadovoljno klimao glavom, petljajući oko lule.

"Da", rekao je Džekob. "A na spoljašnjoj površini ove 'ostavštine' može se naći dugme kojim je oslobođen raniji sadržaj sada prazne konzerve. Unutra je, izgleda, ostalo još tragova. Kladam se u šta hoćete da su isti kao materija koju smo inženjer Donaldson i ja dali dr Kepleru juče, kada nismo uspeli da ga ubedimo..." Džekob se za trenutak zaustavio, a potom je slegnuo ramenima.

"...Tragovi nestabilnog monomolekula koji, pod veštom kontrolom određenih razumnjaka, može da se raširi u 'blesak svetlosti i zvuka' i pokrije unutrašnju površinu gornje polulopte Sunčevog broda..."

DeSilva je ustala. Džekob je morao da povisi glas kako bi nadjačao Kulino cvokotanje.

"...i da delotvorno zapreči sve plavo i zeleno svetlo - jedine talasne dužine na kojima smo mogli da razlučimo Sunčeve Duhove od okoline!"

"Kalemi!" krikнула je deSilva. "Onda sigurno pokazuju..."

"Jeste, pokazuju prstenove i Duhove... na stotine njih! Zanimljivo je što nema čovekolikih oblika, ali možda ih nisu zabeležili zato što naši psi-talasi pokazuju da ih nismo ni videli."

Ali kakva je zbrka nastala u stadi kada smo naleteli pravo na njih bez ikakve najave... prstenovi i 'normalni' Duhovi su nam bežali sa puta... a sve zato što nismo videli da se nalazimo usred njih!"

"Odvratni Iti!" povikao je Larok. Zapretio je Bubakubu pesnicom. Pil je odgovorio siktanjem, ali ostao je nepokretan, grčevito stežući prste na svim šakama, zagledan u Džekoba.

"Monomolekul je načinjen tako da se raspadne taman dok smo napuštali hromosferu. Pretvorio se u tanak sloj prašine u polju sile oko ivice palube, gde ga niko neće primetiti dok se Bubakub ne vrati sa Kulom i lepo ga usisa. To je tačno, zar ne, Kula?"

Kula je očajno klimnuo glavom.

Džekob je osetio daleko zadovoljstvo što mu sada saosećanje dolazi jednako lako kao amoralni gnev ranije. Deo njega počeo je da se brine. Umirujuće se nasmešio.

"U redu je, Kula. Nema dokaza da te povežem sa bilo čim drugim. Gledao sam vas dvojicu kada ste usisivali i bilo je jasno da si pod prinudom."

Pring je podigao pogled. Oči su mu veoma blistale. Ponovo je klimnuo glavom, a cvokotanje njegovih ogromnih zuba malo se utišalo. Fejgin je prišao bliže mršavom vanzemaljcu.

Donaldson je ustao, pošto je prikupio kalemove.

"Mislím da bi trebalo podneti zahtev za hapšenje."

Helen je već bila kraj telefona. "Ja ću se postarati za to", tiho je rekla.

Dr Martini je prišla Džekobu i počela da šapuće. "Džekobe, ovo je sada stvar Spoljašnjih Poslova. Neka oni dalje brinu o svemu."

Džekob je odmahnuo glavom. "Ne. Još ne. Treba još nešto razjasniti."

DeSilva je spustila telefon. "Brzo će stići ovamo. U međuvremenu, Džekobe, slobodno nastavi. Ima li još nešto?"

"Da. Dve stvari. Jedno je ovo."

Iz vreće na stolu izvukao je Bubakubovu psi-kacigu. "Predlažem da se ovo drži na bezbednom mestu. Ne znam seća li se još neko, ali Bubakub je imao ovo na glavi i zurio je u mene kada sam skrenuo na Sučevom brodu. Veoma me ljuti kad me neko tera da radim koješta, Bubakube. Nisi smeo to da učiniš."

Bubakub je rukom načinio pokret koji Džekob nije ni pokušao da razume.

"Na kraju, ostaje pitanje smrti šimpanze Džefrija. To je, zapravo, najjednostavnije."

Bubakub je znao gotovo sve o Galaktinskoj tehnologiji 'Ponirača u Sunce'; vodove, kompjuterski sistem, komunikacije... vidovi koje naučnici Zemlje nisu ni dodirnuli.

Jedan od ključnih dokaza jeste to što je Bubakub radio za stubom za laserske komunikacije, premotavajući izlaganje dr Keplera, kada je Džefov brod, uglavom daljinski kontrolisan, eksplodirao. To nije dovoljan dokaz sa sud, ali nije važno pošto Pil ima diplomatski imunitet i ionako možemo samo da ga deportujemo.

Druga stvar koju je teško dokazati jeste pretpostavka da je Bubakub postavio lažnu sklopku u identifikacioni sistem... koji je neposredno povezan sa Bibliotekom u La Pazu... i time stvorio lažni izveštaj da je Larok Uslovnjak. Ipak, jasno je da je on to učinio. Savršena nameštaljka. Pošto su svi bili sigurni da je sabotazu izvršio Larok, niko se nije potrudio oko provere telemetrijskih podataka sa Džefovog poniranja. Sada mi se čini da se sećam kako je Džefov brod upao u nevolju skoro istog časa kada je uključio kamere, što je savršeno paljenje sa zadržkom, ako je Bubakub to pripremio. U svakom slučaju, verovatno nikada nećemo saznati. Telemetrijski podaci su dosad po svoj prilici ukradeni i uništeni."

Utom se oglasio Fejgin. "Džekobe, Kula moli da prestaneš. Molim te, nemoj više dovoditi u nepriliku Pil Bubakuba. To više ničemu ne služi."

Na vratima su se pojavila trojica naoružanih stražara. Pogledali su komandanta deSilvu, očekujući. Dala im je znak da sačekaju.

"Samo trenutak", rekao je Džekob. "Nismo obradili najvažniju pojedinost, Bubakubov motiv. Zašto bi ugledan razumnjak, predstavnik ugledne galaktinske institucije, počinio krađu, falsifikat, psihički napad i ubistvo?"

Bubakub je bio lično kivan na Džefrija i Laroka, pre svega. Džefri je predstavljao uvredu, kao predstavnik rase uzdignute pre jedva sto godina, koji se usuđivao da odgovori. Džefov 'bezobrazluk' i prijateljstvo sa Kulom samo su pojačali Bubakubov bes.

Ali mislim da je najviše mrzeo ono što šimpanze predstavljaju. Zajedno sa delfinima, oni su obezbedili trenutni ugled gruboj, prostačkoj ljudskoj rasi. Pile su se pola miliona godina borili da postanu to što jesu. Pretpostavljam da se Bubakub gnuša onih koji su to isto dobili 'olako'.

A što se tiče Laroka, pa, rekao bih da se naprosto nije svideo Bubakubu. Preglasan i prenapadan, čini mi se..."

Larok je glasno šmrkno.

"A možda se našao uvređen kada je Larok pretpostavio da su Soroi nekada bili naši Pokroviteji. 'Gornji slojevi' galaktinskog društva ne vole one koji napuštaju svoje štice." "

"Ali to su samo lični razlozi", prigovorila je Helen. "Zar nemaš ništa bolje?"

"Džekobe", počeo je Fejgin, "molim te..."

"Naravno da je Bubakub imao još razloga", rekao je Džekob. "Želeo je da se 'Ponirač u Sunce' završi tako da obezvredi zamisli o nezavisnim istraživanjima i doprinese ugledu Biblioteke. Udesio je da izgleda kao da je on, Pil, sposoban da uspostavi kontakt tamo gde ljudi nisu, smislivši priču po kojoj je 'Ponirač u Sunce' ispao traljav poduhvat. Potom je lažirao izveštaj Biblioteke tako da podrži njegove izjave o Solarijancima i obezbedi da više ne bude poniranja!

Biblioteka nije uspela da pronađe išta o njima, što je verovatno najviše tištilo Bubakuba. I upravo to lažiranje poruke uvaliče ga u najveću nevolju kod kuće. Za to će ga kazniti gore no što bi mi uspeli za Džefovo ubistvo."

Bubakub je polako ustao. Pažljivo je zagladio krzno, a potom sklopio četvoroprste šake.

"Vrlo si domišljat", rekao je Džekobu. "Ali seman-ti-ka je loša... cilj je previ-sok. Mnogo gra-diš na malo teme-lja. Ljudi će uvek biti mali. Više neću govori-ti vaš kaka zemljan-ski jezik."

Skinuo je Vodor sa vrata i bacio ga na sto.

"Žao mi je, Pil Bubakube", rekla je deSilva, "ali izgleda da ćemo morati da vam ograničimo kretanje dok ne dobijemo uputstva sa Zemlje."

Džekob je napola očekivao da će Pil klimnuti glavom ili slegnuti ramenima, ali Vanzemaljca je uradio nešto drugo čime je pokazao otprilike istu ravnodušnost. Okrenuo se i kruto pošao ka vratima - mala, dežmekasta, ponosna prilika pred ogromnim ljudima iz straže.

Helen deSilva podigla je dno 'ostavštine Letanija'. Pažljivo ju je odmerila u ruci, zamišljena. Potom su joj se usne stegle i svom snagom je zavitala predmet o vrata.

"Ubica", zarežala je.

"Ja sam stekla svoj nauk", polako je rekla dr Martini. "Nikada ne veruj nekome starijem od trideset miliona godina."

Džekob je ošamućeno stajao. Veličanstveno osećanje prebrzo je čilelo. Kao droga, ostavljalo je za sobom prazninu - povratak racionalnosti, ali i gubitak celovitosti. Uskoro će početi da se pita je li dobro učinio što je sve otkrio odjednom, u orgazmičkom napadu deduktivne logike.

Glas dr Martini naveo ga je da podigne pogled.

"Zar nikome?" upitao je.

Fejgin je gurkao Kulu prema stolici. Džekob im je prišao.

"Izвинi, Fejgine", rekao je. "Trebalo je da te upozorim, da prvo razgovaram sa tobom. Iz ovoga mogu uslediti... zamršenosti, posledice o kojima nisam razmišljao." Prineo je ruku čelu.

Fejgin je tiho zazviždao.

"Oslobodio si ono što si suzbijao, Džekobe. Ne razumem zašto si se toliko ustezao da koristiš svoje veštine u poslednje vreme, ali u ovom slučaju pravda je zahtevala sve tvoje vrline. Sreća je što si se predomislio.

Ne brini mnogo o onom što se desilo. Istina je mnogo važnija od štete pričinjene malim preterivanjem ili upotrebom metoda koji su odavno uspavani."

Džekob je poželeo da kaže Fejginu koliko nije u pravu. 'Veštine' koje je oslobodio bile su više od toga. Predstavljale su smrtonosnu silu u njemu. Plašio se da je počinio više zla nego dobra.

"Šta misliš, šta će se desiti?" umorno je upitao.

"Pa, verujem da će se pokazati da čovečanstvo ima moćnog neprijatelja. Vaša vlada će se protestovati. Biće veoma važno kako će to učiniti, ali to neće promeniti osnovne činjenice. Pile će zvanično osuditi Bubakubovo nesrećno delovanje. Ali oni su preponosni i zlopamtila, ako ćeš me izviniti zbog bolnog, ali neophodno neljubaznog opisa jedne razumnjačke rase.

To je samo jedna posledica ovog lanca događaja. Ali ne brini previše. Ti ovo nisi učinio. Jedino što si uradio, to je da si upozorio čovečanstvo na opasnost. Ovo se moralo desiti. Uvek se dešava samoniklim rasama."

"Ali, zašto?"

"To je, cenjeni moj prijatelju, jedna od stvari koje upravo ovde pokušavam da otkrijem. Iako je od male utehe, molim te primeti da ima mnogo onih koji bi voleli da čovečanstvo preživi. Nekima od nas je... veoma stalo."

20. MODERNA MEDICINA

Džekob se naslonio o gumom obloženi okular skenera mrežnjače i ponovo je ugledao plavu tačku kako poigrava i svetluca na crnoj pozadini. Sada je pokušao da se ne usmeri na nju, da ne odgovori na izazovni poziv na razgovor, jer čekao je treću tahistoskopsku sliku.

Blesnula je iznenada, ispunjavajući mu čitavo vidno polje trodimenzionim prizorom nalik na uljanu sliku. Utisak koji mu je ostao u prvom, neusmerenom trenutku predstavljao je pastoralan prizor. U prvom planu bila je žena, jedra i dobro uhranjena, a starinska suknja lepršala joj je dok je trčala.

Na obzorje su se skupljali tamni, preteći oblaci, tačno iznad zgrada farme na brdu. Na levoj strani su neki ljudi... igrali? Ne, borili su se. To su bili vojnici. Lica su im bila uzbuđena i - uplašena? Ne, žena je bila uplašena. Trčala je sa rukama iznad glave, a dva muškarca u oklopima iz sedamnaestog veka su je progonila, čvrsto držeći puške sa ostrim bajonetima. Njihove...

Prizor je potamneo i vratila se plava tačka. Džekob je zatvorio oči i odmakao se od okulara.

"Gotovo", rekla je dr Martini. Bila je nagnuta nad kompjuterskom konzolom, rame uz rame sa doktorom Lerdom. "Tvoj U-zbir biće gotov za minut, Džekobe."

"Sigurni ste da vam nije potrebno još? Bile su samo tri slike." Zapravo mu je laknulo.

"Ne, uzeli smo pet od Pitera radi dvostruke provere. Ti si samo kontrola. Hajde, lepo sedi i opusti se dok mi ovo završimo."

Džekob je pošao ka jednoj od fotelja u pozadini, brišući rukavom sa čela tanak sloj znoja. Test je trajao trideset sekundi.

Prva slika bila je portret muškog lica, čvornovatog i izboranog od brige, životna priča koju je gledao dve ili tri sekunde pre no što je nestala, nejasna kao i sve druge slučajne slike u sećanju.

Druga je predstavljala zbunjujuću zbrku apstraktnih oblika koji su se dodirivali i prekrivali u nepokretnom neredu... pomalo nalik na lavirint oblika oko ivice Sunčevih 'krofni', ali bez blistanja i ukupne središtenosti.

Treća je bila slika u ulju, verovatno nadahnuta drevnim tridesetogodišnjim ratom. Bila je izrazito nasilna, smatrao je, upravo ono što bi čovek očekivao od U-testa.

Posle vrlo daramatičnog 'prizora u salonu', Džekob je oklevao čak i pred kratkim transom kojim bi umirio nerve. A znao je da se neće opustiti bez toga. Ustao je i prišao konzoli. Sa druge strane kupole, blizu samog polja sile, Larok je dokono lunjao, čekajući i gledajući dugačke senke i sprženo stenje Merkurovog Severnog pola.

"Mogu li da vidim neobrađene podatke?" upitao je Džekob.

"Naravno", odgovorila je dr Martini. "Koju sliku?"

"Poslednju."

Dr Martini je dodirnula tastaturu. Iz proreza ispod ekrana pojavio se papir. Otcepila ga je i dodala Džekobu.

To je bio 'pastoralni prizor'. Naravno, sada je video njegovo pravo značenje, ali svrha ranijeg gledanja bila je upravo da prati njegovu reakciju tokom prvih sekundi posmatranja slike, pre no što u igru uđe svesno razmatranje.

Preko slike je prelazila izlomljena linija, krivudajući levo i desno, gore i dole. Na svakom šiljku ili udubljenju nalazio se mali broj. Linija je pokazivala kuda je usmeravao pažnju tokom prvog pogleda, jer to je pratio čitač mrežnjače preko pokreta njegovog oka.

Broj jedan, na početku linije, bio je blizu središta. Sve do broja šest linija je lutala. Potom se zaustavila tačno na bogatim obrisima grudi žene u trku. Tu je bio zaokruženi broj sedam.

Tu se nalazila hrpa brojeva, ne samo od sedam do šesnaest, nego i od trideset do trideset pet i od osamdeset dva do osamdeset šest.

Brojevi od dvadeset su se naglo pomerili od ženinih stopala prema oblacima iznad farme. Potom su brzo prešli preko ljudi i predmeta na slici, ponekad označeni kružićem ili kvadratićem koji su pokazivali stepen širenja zenice, dubinu žiže i promene u krvnom pritisku, merenog preko sitnih krvnih sudova u mrežnjači. Modifikovani Stanford-Purkinjeov očni skener, koji je za test on preporučio da sastave od Martininog tahistoskopa i raznih drugih sitnica, očito je radio kako treba.

Džekob je znao da ne treba da se postidi ni zabrine što je u refleksnoj reakciji toliko vremena posvetio grudima naslikane žene. Da je u pitanju ženski ispitanik, reakcija bi bila drugačija - mnogo više pažnje bilo bi usmereno takođe na ženu, ali na njenu kosu, odeću i lice.

Ono što ga je brinulo bila je reakcija na ukupan prizor. Na levoj strani, kod ljudi u borbi, nalazio se broj unutar zvezdice. To je pokazivalo trenutak u kome je shvatio da je slika nasilna, a ne pastoralna. Zadovoljno je klimnuo glavom. Broj je bio srazmerno nizak, a linije se istog časa povukla i tek posle pet perioda vratila se na isto mesto. To je značilo zdravu dozu gnušanja, praćenu neposrednom, a ne prikriivenom radoznalošću.

Na prvi pogled, izgledalo je da će verovatno proći. Zapravo, nije ni sumnjao u to.

"Pitam se hoće li ikad iko naučiti kako da isfolira U-test", rekao je, vraćajući kopiju dr Martini.

"Možda i hoće, jednog dana", odgovorila je dok je prikupljala materijal. "Ali uslovljavanje potrebno da se izmeni ljudska reakcija na trenutne podsticaje... na sliku koja blesne tako brzo da samo podsvest reaguje na nju... ostavilo bi premnogo sporednih dejstava, novih obrazaca ponašanja koji bi morali da se pokažu na testu.

Konačna analiza vrlo je jednostavna; da li pacijentov um ima pozitivni ili nulti zbir, što mu daje pravo građanstva, ili je sklon bolesno-slatkim

zadovoljstvima negativnog zbira. To je srž ovog testa, više od ikakvog indeksa nasilnosti."

Dr Martini je pogledala Lerda. "To je tačno, zar ne, doktore?"

Lerd je slegnuo ramenima. "Vi ste stručnjak". Dozvolio je dr Martini da mu se polako ponovo umili, ali i dalje joj nije sasvim oprostio što je davala dr Kepleru lekove bez njegovog znanja.

Posle razotkrivanja u salonu, postalo je jasno da ona uopšte nije prepisala Kepleru varfarin. Džekob se setio Bubakubove navike na 'Bredberiju' da spava na delovima odeće, nemarno ostavljenim po jastucima i foteljama. Pil mora da je to uradio namerno, kako bi mogao da u Keplerovu priručnu apoteku ubaci lek koji bi izazvao promenu u ponašanju.

Imalo je smisla. Kepler je bio isključen iz poslednjeg poniranja. Njegova oštra pažnja možda bi otkrila Bubakubov trik sa 'ostavštinom Letanija'. Osim toga, njegovo abnormalno ponašanje pomoglo bi da se 'Ponirač u Sunce' obezvredi na duge staze.

Sve se uklapalo, ali Džekobu su svi ti zaključci bili kao ručak od proteinskih pahuljica. Bili su ubedljivi, ali bezukusni. Činija puna pretpostavki.

Neka Bubakubova nedela su bila dokazana. Ostatak će ostati u pretpostavkama zbog toga što predstavnik Biblioteke ima diplomatski imunitet.

Pridružio im se Pjer Larok. Francuz je delovao nesigurno. "Kakva je presuda, doktore Lerd?"

"Sasvim je jasno da gospodin Larok nije asocijalno nasilna linost i da nije ni blizu Uslovnjaštva", polako je rekao Lerd. "Zapravo, poseduje prilično visok indeks socijalne svesti. To je možda deo njegovog problema. Očito nešto suzbija i bilo bi mudro da potraži stručnu pomoć na nekoj klinici kada stigne kući." Lerd je ozbiljno pogledao Laroka. Ovaj je samo pokorno klimnuo glavom.

"A kontrole?" upitao je Džekob. On je bio poslednji testiran. Dr Kepler, Helen deSilva i troje slučajno odabranih članova posade takođe su odstajali kraj mašine. Helen nije ni razmišljala dalje o testu i povelala je posadu sa sobom da nadgledaju užurbane pripreme za poletanje Sunčevog broda. Kepler se namrštió kada mu je doktor Lerd nasamo iščitao nalaze i žurno se udaljio.

Lerd je podigao ruku i počeošao koren nosa, tik ispod obrva.

"Oh, nemamo Uslovnjaka u zasedi, kao što smo i očekivali posle vaše predstave u salonu. Ali ima problema i stvari koje ne razumem, nekog previranja u umu nekih ljudi. Znaite, jednom provincijskom lekaru nije lako da se vrati u dane stažiranja i ponovo gleda u ljudske duše. Da mi dr Martini nije pomogla, propustio bih pet-šest nagoveštaja. Kako stvari stoje, teško mi je da rastumačim te skrivene tame, naročito u ljudima koje poznajem i cenim."

"Nema ništa ozbiljno, nadam se."

"Da ima, ne biste bili uključeni u ovo žurno poniranje po Heleninom naređenju! Ne bih pritvorio Dvejna Keplera zbog kijavice!"

Lerd je odmahnuo glavom i počeo da se izvinjava. "Oprostite. Naprosto nisam navikao na sve ovo. Nemate o čemu da brinete, Džekobe. U vašem testu ima nekih užasno čudnih stvari, ali osnovno iščitavanje je u granicama razuma koliko i sva druga koja sam video. Neopozivo pozitivan i realističan zbir.

Ipak, ima stvari koje me zbunjuju. Ne bih pre poniranja zalazio u pojedinosti koje bi vas zabrinule više nego što treba, ali bilo bi mi milo kad biste i vi i Helen došli na razgovor sa mnom odmah po povratku."

Džekob mu se zahvalio i pošao sa ostalima prema liftu.

Visoko nad njima, komunikacioni stub prosecao je kupolu polja sila. Svuda oko njih, iza ljudi i mašina u odaji, sprženo stenje Merkura svetlucalo je ili tupo svetlelo. Sunce je predstavljalo neugasivu žutu kuglu iznad dugačkog planinskog venca.

Kada je lift stigao, dr Martini i Lerd su ušli u njega, ali Larok je rukom zadržao Džekoba sve dok se vrata nisu zatvorila, ostavljajući ih same.

Pjer Larok je počeo da šapuće.

"Hoću moju kameru!"

"Naravno, Larok, komandant deSilva je uklonila ošamućivač i možete je preuzeti u svako doba, sad kad ste čisti."

"A snimak?"

"Kod mene je. I zadržaću ga."

"Šta se vas tiče..."

"Prekinite, Larok", zastenjao je Džekob. "Što bar jednom ne prekinete glumatanje i bar nekome priznate malo inteligencije! Hoću da znam zašto ste snimali sonične slike oscilatora polja sile u Džefrijevom brodu! A takođe hoću da znam odakle vam zamisao da to zanima mog ujaka!"

"Mnogo vam dugujem, Demva", polako je rekao Larok. Strašni naglasak je gotovo nestao. "Ali pre no što odgovorim, moram da znam jesu li vaši politički pogledi slični pogledima vašeg ujaka."

"Imam mnogo ujaka, Larok. Ujka Džeremi je u Skupštini Konfederacije, ali znam da sa njim ne biste radili! Ujka Huan je prilično jak u teoriji i prilično slab u nezakonitim stvarima... Pretpostavljam da mislite na ujka Džemsa, porodičnog ludaka. Oh, slažem se sa njim u mnogo čemu, čak i u stvarima gde ostatak porodice misli sasvim drugačije. Ali ako je on umešan u neku špijunsku zaveru, neću mu pomagati da se još dublje ukopa... naročito ako je zavera tako traljava kao što vaša izgleda."

Možda niste ubica ni Uslovnjak, Larok, ali jeste uhoda! Jedini problem je saznati za koga uhodite. Ostaviću tu tajnu da me čeka do povratka na Zemlju.

Tada možete da me posetite; vi i Džems možete pokušati da me nagovorite da vas ne prijavim. Pošteno?"

Larok je kruto klimnuo glavom.

"Umem da čekam, Demva. Samo nemojte izgubiti snimke, važi? Mnogo muka me je stajalo da ih napravim. Želim tu priliku da vas ubedim da mi ih vratite."

Džekob je pogledao Sunce.

"Larok, poštedite me tog stenjanja. Niste bili u paklu... zasad."

Okrenuo se i pošao ka liftu. Imao je dovoljno vremena za nekoliko sati u mašini za spavanje. Nije želeo nikoga da vidi do vremena za polazak.

SEDMI DEO

U čitavoj evoluciji ne postoji transformacija, 'kvantni skok', koji bi se poredio sa ovim. Nikada ranije se način života jedne vrste, njen način prilagođavanja, nije promenio tako potpuno i tako brzo. Tokom petnaest miliona godina, ljudska porodica opstojavala je kao životinje među životinjama. Potonji sled događaja bio je eksplozivan... prva zemljoradnička sela... gradovi... supermetropolisi... sve to je zbijeno u trenutak na skali evolucionog vremena, u svega 10.000 godina.

Džon E. Pfajfer

21. DEJA PENSE

"Jeste li se ikada upitali zašto većina naših zvezdanih brodova polazi na skokove sa posadom čijih sedamdeset posto čine žene?"

Helen je dodala Džekobu prvu likvibocu vrele kafe i ponovo se okrenula mašini da izvuče i jednu za sebe.

Džekob je sljuštio spoljašnji poklopac sa polupropusne membrane, kako bi da para izišla, a tamna tečnost ostala unutra. Uprkos izolaciji, likviboca je bila gotovo suviše vreća da bi je držao.

Helen uvek smisli novu izazovnu temu! Kad god bi ostali nasamo, koliko se to može biti na otvorenoj palubi Sunčevog broda, Helen deSilva nije propuštala priliku da ga zaposli mentalnom gimnastikom. Čudno je jedino što to njemu nije nimalo smetalo. Nadmetanje mu je značajno podiglo duh otkako su pre deset časova napustili Merkur.

"Kada sam bio sasvim mlad, ni ja ni moji prijatelji nismo mnogo marili za razlog. Prosto smo smatrali da je to samo još jedna prednost za muškarce na takvom brodu. 'Iz takvih misli se rađaju maštarije mladih...' Ko je to napisao, Džon Dva Oblaka? Jesi li ikada čitala njegova dela? Mislim da se rodio u Visokom Londonu, pa si možda poznavala njegove roditelje."

Helen ga je prostrelila optužujućim pogledom. Džekob je morao da suzbije, po ko zna koji put, iskušenje da joj kaže koliko ljupko izgleda u takvom trenutku. Jeste bila ljupka, ali koja potpuno odrasla, sposobna i stručna žena

želi da je podsete kako ima jamice na obrazima? Uostalom, ionako ne bi vredelo da mu zbog toga slomi ruke.

"Dobro, dobro", nasmejao se. "Ostajem na toj temi. Pretpostavljam da je odnos polova u vezi sa tim što žene bolje reaguju na veliko ubrzanje, toplotu i hladnoću... imaju bolju koordinaciju oka i ruke i daleko veću pasivnu snagu. Pretpostavljam da su zbog toga i bolji kosmonauti."

Helen je otpila gutljaj iz svoje likviboce. "Da, sve je deo toga. Osim toga, izgleda da je većina žena otporna na mučninu Skoka. Ali i ti znaš da te razlike nisu toliko velike. Nisu dovoljne da nadoknade činjenicu da ima više muških nego ženskih dobrovoljaca za svemirske letove.

Osim toga, više od polovine posade za međuplanetne letove jesu muškarci, a čak ih je sedamdeset posto na vojnim brodovima."

"Pa, ne znam za komercijalne i istraživačke letove, ali mislim da vojska traži sklonost borbi. Znam da to još nije dokazano, ali pretpostavljam da..."

Helen se nasmejala. "Oh, ne moraš da budeš tako oprezan, Džekobe. Naravno da su muškarci bolji borci od žena... bar statistički. Amazonke kao ja su izuzetak. Zapravo, i to je jedan od činilaca odabiranja. Nije nam potrebno suviše borbenih tipova na zvezdanom brodu."

"Ali to nema smisla! Posada na takvim brodovima zalazi u ogromnu Galaksiju koju čak ni Biblioteka nije potpuno ispitala. Morate da se suočite sa neverovatnom raznovrsnošću tuđinskih rasa, a većina ih je pakleno temperamentna. A Instituti ne zabranjuju ratove između rasa. Ne bi mogli čak i da to žele, sudeći po onome što kaže Fejgin. Oni samo pokušavaju da ih nekako uredi."

"Znači, brod sa ljudskom posadom treba da bude spreman za frku?" Helena se nasmešila, oslanjajući ramena o zid kupole. Pod mutnocrvenim svetlom gornje hromosfere na vodonikovoj alfi, njena plava kosa izgledala je kao tesna kapica. "Pa, u pravu si, naravno. Moramo biti spremni za borbu. Ali razmisli malo o situaciji u kojoj se tada nalazimo.

Moramo da uspostavimo vezu sa bukvalno stotinama vrsta koje imaju samo jednu zajedničku crtu - ono što nama nedostaje, lanac tradicije i Uzdižanja koji se proteže dve milijarde godina unazad. Svi su oni koristili Biblioteku eonima, dopunjavajući je, ma koliko lagano, čitavo vreme.

Većina njih su mrzovoljni, neverovatno svesni svojih prednosti i sumnjičavi prema smešnoj 'samonikloj' rasi sa Sunca.

I šta da uradimo kada nas izazove neka sitna rasa čiji su ih izumrli pokrovitelji Uzdigli da budu poslušni jahači konji sa sposobnošću govora, a sada imaju dve male teraformirane planete tačno na našoj jedinoj putanji ka koloniji na Omnivarijumu? Šta da uradimo kada ta stvorenja, bez ikakve preduzimljivosti i smisla za humor, zaustave naš brod i traže neverovatnih četrdeset kitovskih pesama za putarinu?"

Helen je odmahнула glavom i namrgodila se.

"Zar ne bi bilo lepo boriti se u takvom trenutku! Veličanstvena lepotica kao što je 'Kalipso', do vrha nakrcana stvarima strašno potrebnim odvažnoj maloju zajednici i sa još dragocenijim teretom u... a zaustave je u svemiru dve sićušne, prastare olupine koje su očito kupile, a ne sagradile 'inteligentne' kamile koje njome upravljaju!" Glas joj je postao promukao od sećanja.

"Zamisli to. Nov i divan, iako primitivan brod, koji koristi samo delić galaktinske nauke koju smo uspeali da usvojimo dok je prepravljjan, većinom u pogonu... a zaustave ga olupine starije od Cezara, ali načinio ih je neko ko je čitavog života koristio Biblioteku."

Helen je za trenutak začutala i okrenula glavu.

Džekob je bio dirnut, ali još više počastvovan. Sada je dovoljno dobro poznao Helen da bi znao koliko mu poverenje ukazuje što mu se ovako poverava.

Ona, zapravo, obavlja većinu posla, shvatio je. Ona postavlja većinu pitanja - o mojoj prošlosti, o mojoj porodici, o mojim osećanjima - koja ja, ko zna zašto, oklevam da postavim njoj, ličnosti koja se u njoj nalazi. Pitam se šta me to sprečava? Mora da ima mnogo šta da mi ispriča!

"Pa, pretpostavljam da se ne treba boriti, pošto biste verovatno izgubili", tiho je rekao.

Uzvratila mu je pogled i klimnula glavom. Nakašljala se, zaklanjajući usta pesnicom.

"Oh, imamo mi par trikova kojima mislimo da ćemo jednom iznenaditi ponekog, upravo zato što nismo imali Biblioteku, a oni znaju samo za stvari iz nje. Ali ti trikovi moraju da se čuvaju za crne dane.

I zato laskamo, ulagujemo se, podmićujemo, pevamo crkvene himne... stepujemo... a kada sve to zakaže, bežimo."

Džekob je zamislio susret sa brodom punim Pila.

"Bežanje mora da je ponekad užasno teško."

"Da, ali imamo tajni način za očuvanje smirenosti", malo se razvedrila Helen. Na obrazima su joj se za trenutak pojavila ona privlačna udubljenja. "To je jedan od najvažnijih razloga što se posada uglavnom sastoji od žena."

"Ma hajde! Žena će, jednako kao i muškarac, pobesneti na onoga ko je vređa. Ne vidim da je to nekakvo jemstvo."

"Neeee, obično nije." Ponovo ga je pogledala uz onaj 'procenjivački' izraz. Za trenutak je izgledalo da će nastaviti, ali na kraju je samo slegnula ramenima.

"Hajde da sednemo", rekla je. "Hoću nešto da ti pokažem."

Povela ga je oko kupole, pa preko palube prema delu broda gde nije bilo ni posade ni putnika, gde je kružna paluba lebdela na dva metra od broskog oklopa.

Iskričavi sjaj hromosfere avetinjski se prelamao tamo gde se ekran polja sile povijao ispod njihovih nogu. Usko polje napetosti propuštalo je svetlost, ali ga je lako izobličavalo. Sa mesta gde su stajali video se deo Velike Tačke; oblik joj se znatno promenio od poslednjeg poniranja. Tamo gde je polje uticalo na nju, Sunčeva pega svetlucala je i talasala se novim ritmom, dodatom svom sopstvenom.

Helen se polako spustila na palubu, a potom se približila ivici. Za trenutak je sedela, stopala udaljenih nekoliko centimetara od svetlucanja, sa kolenima pod bradom. Potom je položila dlanove na palubu iza sebe i pustila da joj se noge spuste u polje.

Džekob je progutao knedlu.

"Nisam znao da to možeš", rekao je.

Gledao ju je kako dokono maše nogama. Kretale su se kao kroz gust sirup, a široke nogavice svemirskog odela talasale su se kao da su oživele.

Ispravila je kolena i sa očitom lakoćom podigla noge na nivo palube.

"Hmmm, izgledaju u redu. Ipak, ne mogu da ih gurnem veoma duboko.

Pretpostavljam da masa mojih nogu stvara udubljenje u polju sile. U svakom slučaju, ne osećam ih naopačke dok su dole." Ponovo je spustila noge.

Džekob je osetio da mu kolena klecaju. "Hoćeš da kažeš da to ranije nisi radila?"

Pogledala ga je i iskezila se.

"Da li se produciram? Da, čini mi se da pokušavam da te zadivim. Ipak, nisam poludela. Pošto si nam ispričao o Bubakubu i njegovom usisivaču, pažljivo sam proučila jednačine. Ovo je potpuno bezbedno, pa što mi se ne bi pridružio?"

Džekob je tupo klimnuo glavom. Posle toliko drugih čuda i neobjašnjivih stvari otkako je napustio Zemlju, ovo je, zapravo, prilično malo. Tajna je u tome da uopšte ne razmišljaš, zaključio je.

Stvarno mu se činilo da je u gustom sirupu koji je povećavao viskoznost dok se gurao kroz njega. Bio je gumenast i gurao ga je napolje.

A nogavice broskog odela delovale su male i uznemirujuće oživljene.

Helen je neko vreme ćutala. Džekob je poštovao tu tišinu. Nešto joj je očito bilo na umu.

"Je li priča o Vanila Igli zaista istina?" konačno je upitala, ne podižući pogled.

"Da."

"Mora da je bila sjajna žena."

"Jeste."

"Mislim, osim što je bila hrabra. Morala je biti hrabra da preskoči sa jednog balona na drugi, dvadeset milja iznad Zemlje, ali..."

"Pokušavala je da im skrene pažnju dok ja onespodobim Baklju. Nisam smeo da je pustim." Džekob je čuo sopstveni glas, udaljen i slab. "Ali mislio sam da mogu da je za to vreme i štitim... znaš, imao sam aparat..."

"...ali mora da je bila sjajna osoba i u drugim stvarima. Volela bih da sam je poznavala."

Džekob je shvatio da nije glasno izgovorio ni reč.

"Ovaj, da, Helen. I ti bi se dopala Tanji." Pokušao je da se pribere. Ovo nikuda ne vodi.

"Ali mislim da smo govorili o nečem drugom, ovaj, o odnosu muškaraca i žena na zvezdanim brodovima, zar ne?"

Helen je gledala svoja stopala. "Još smo na toj temi, Džekobe", tiho je rekla.

"Jesmo li?"

"Naravno. Sećaš se da sam kazala da ima načina da ženska posada postane opreznija u kontaktima sa tuđincima... način koji jemči da će pre bežati nego da se bore?"

"Da, ali..."

"A ti znaš da je čovečanstvo dosad uspelo da osnuje tri kolonije, ali troškovi prevoza su preveliki za mnogo putnika, pa povećanje genetskog pula u izolovanoj koloniji predstavlja ozbiljan problem?" Gogorila je brzo, kao da joj je neprijatno.

"Kada smo se prvi put vratili i ustanovili da Ustav ponovo važi, Konfederacija je ostavila ženama da dobrovoljno odluče hoće li ići na sledeći skok, bez prisile. Ipak, većina nas se prijavila."

"Ja... ne razumem."

Pogledala ga je i nasmešila se.

"Pa, možda još nije došlo vreme. Ali trebalo bi da znaš da za nekoliko meseci polećem na 'Kalipsu' i da ima izvesnih priprema koje bi valjalo blagovremeno obaviti.

A mogu da biram koga god hoću."

Pogledala ga je pravo u oči.

Džekob je zinuo.

"Eto!" Helen je protrljala ruke u krilu i spremila se da ustane. "Mislim da bi trebalo da se vratimo. Sad smo već prilično blizu aktivnog područja i treba da budem na položaju i nadgledam."

Džekob je žurno ustao i pružio ruku da joj pomogne. Nijedno od njih nije videlo ništa smešno u tom anahronizmu.

Dok su išli prema komandnom položaju, Džekob i Helen su se zaustavili da pregledaju parametarski laser. Inženjer Donaldson podigao je pogled sa mašine.

"Tu ste! Mislim da je podešen i spreman za pokret. Hoćete da ga razgledate?"

"Naravno." Džekob je čučnuo kraj lasera. Postolje je bilo pričvršćeno za palubu. Dugačko, vitko, telo, sastavljeno od brojnih cevi, okretalo se u ležištu.

Džekob je osetio kako ga tanka tkanina Helenine desne nogavice lako dodiruje po ramenu dok je prilazila aparatu. To mu nije pomoglo da razbistri misli.

"Ovo ovde je parametarski laser", počeo je Donaldson, "moj doprinos pokušaju da se uspostavi veza sa sa Sunčevim Duhovima. Mislio sam, pošto nam psi nije nimalo pomogao, što ne bismo probali da razgovaramo sa njima kao i oni sa nama - vizuelno?"

Pa, kao što sigurno već znate, većina lasera radi na samo jednom ili dva vrlo uska spektralna pojasa, uglavnom konkretnim atomskim ili molekulskim prelazima. Ali ovaj mališa može da proizvede svaku talasnu dužinu koju poželite, samo treba da je odaberete ovim kontrolama." Pokazao je srednju od tri kontrole na podnožju.

"Da", rekao je Džekob. "Znam za parametarske lasere, iako ih nikadan isam video. Pretpostavljam da mora biti prilično moćan kako bi prodro kroz naše štitove, a da Duhovima i dalje izgleda svetao."

"U mom drugom životu..." ironično je naglasila deSilva (često je sa odbrambenim sarkazmom pričala o svojoj prošlosti, pre skokova na 'Kalipsu'), "mogli smo da pravimo raznobojne, podešljive lasere sa optičkim bojama. Imali su priličnu snagu, bili su delotvorni i neverovatno jeftini."

Nasmešila se. "Naravno, dok ne prospete boju. A tada je nastupao haos! Galaktinsku nauku najviše cenim baš kada pomislim kako više nikada neću morati da čistim sa poda baru Rodamina 6-G!"

"Stvarno ste mogli da podešavate ceo optički spektar jednim jedinim molekulom?" Donaldson nije mogao da poveruje. "A kako ste uopšte pokretali... bojeni laser?"

"Oh, ponekad i baterijskim svetiljkama. Obično se upotrebljavala unutrašnja hemijska reakcija uz korišćenje organskih energetskih molekula, kao što su šećeri.

Morali smo da koristimo nekoliko materija za pokrivanje čitavog vidljivog spektra. Poli-metil-kumarin dosta se koristio za plavi i zeleni deo spektra. Rodamin i još nekoliko drugih služili su za crvene boje.

No, to je drevna istorija. Želim da znam kakav ste pakleni plan vas dvojica ovaj put skovali!" Kleknula je na palubu kraj Džekoba. Umesto da pogleda Donaldsona, odmerila je Džekoba onim istim ispitivačkim pogledom.

"E, pa..." progutao je knedlu, "sve je vrlo jednostavno. Kad sam se ukrcavao na 'Bredberija', poneo sam sa sobom zbirku kitovskih pesama i delfinske poezije, u slučaju da se ispostavi kako su Duhovi još i pesnici. Kada je Donaldson pomenuo zamisao o komunikaciji preko uperenog zraka, ponudio sam mu trake."

"Dodali smo i modifikovanu verziju starih matematičkih šifri za kontakt. On je smislio i to." Donaldson se iscerio. "Ja ne bih prepoznao neki Fibonačijev niz ni da dođe da me ugrize! Ali Džekob kaže da je to jedan od starih standarda."

"Bio je", rekla je deSilva. "Ipak, posle 'Vesarijusa' više nismo koristili matematičke šifre. Biblioteka obezbeđuje da se svi u svemiru razumeju, pa nismo imali potrebe za šiframa od pre Kontakta."

Lako je pritisnula vitku cev. Ova se glatko pokrenula u ležištu. "Nadam se da se ovo neće tako lako njihati kada laser bude uključen."

"Neće, naravno, dobro ćemo je pričvrstiti, pa će laserski zrak ići duž poluprečnika broda. To će sprečiti unutrašnje odraze koji vas verovatno brinu.

Ipak, kada ga uključimo svima će biti potrebni ovakvi cvikeri." Donaldson je iz vreće kraj lasera izvukao par debelih, tamnih naočara sa štitnicima sa strane. "Iako nema opasnosti po mrežnjaču, dr Martini će zahtevati da ih nosimo. Ona je neopozivo manijak što se tiče uticaja jakog svetla na osetljivost i ličnost. Kada je došla u bazu, sve je prevrnula naglavačke, nalazeći prejaka svetla tamo gde niko nije ni znao da ih ima. Krivila ih je za 'masovne halucinacije'. Čoveče, baš je promenila pesmu kada je videla zverčice!"

"Pa, meni je vreme da se vratim na posao", objavila je Helen. "Nije trebalo da ovako dugo ostanem. Mora da smo već blizu. Ostavljam vas na položaju." Obojica su ustala kada se nasmešila i udaljila se.

Donaldson ju je pratio pogledom.

"Znate, Demva, isprva sam mislio da ste ludi, a potom sam znao da ste u pravu. Sada ću se, izgleda, opet predomisлити."

Džekob je seo. "Otkud to?"

"Svako muško koga znam počelo bi da maše repom čim ta žena samo zazviždi. Prosto ne mogu da verujem u vašu samokontrolu. Naravno, to se mene uopšte ne tiče."

"Tu ste u pravu. Ne tiče vas se." Džekob se uznemirio što je situacija tako očita. Počeo je da želi da se misija što pre završi, kako bi mogao da posveti punu pažnju tom problemu.

Ipak, slegnuo je ramenima. Prečesto je imao tu želju od kako je napustio Zemlju. "Da promenimo temu. Pitao sam se o tim unutrašnjim odrazima. Je li vam palo na pamet da nam možda neko uveliko podvaljuje?"

"Podvaljuje?"

"Sa Sunčevim Duhovima. Bilo je dovoljno da neko prokrijumčari na brod nekakav holografski projektor..."

"Ni slučajno." Donaldson je odmahnuo glavom. "To smo prvo proverili. Osim toga, ko bi mogao da lažira nešto tako detaljno i lepo kao što je stado prstenova? Uostalom, takvu projekciju, koja ispunjava čitavo vidno polje, odmah bi otkrile kamere na ivici donje strane!"

"Pa, možda ne stado, ali šta je sa 'čovekolikim' Duhovima? Oni su prilično mali i jednostavni, a način na koji izbegavaju kamere na ivici, obrćući se brže od nas da ostanu odozgo, prilično je neobičan."

"Šta da vam kažem, Džekobe? Svaki delić opreme unesen na brod pažljivo se proverava, kao i svi lični predmeti, upravo zato. Nikada nismo našli nikakav projektor, a gde bi ga neko sakrio na ovako otvorenom brodu? Priznajem da sam i ja pomalo mozgao o tome. Ali ne vidim načina na koji bi neko mogao da podvaljuje."

Džekob je polako klimao glavom. Donaldsonova objašnjenja zvučala su razumno. Osim toga, kako bi se takva projekcija uskladila sa Bubakubovim trikom 'ostavštine Letanija'? Zamisao je bila privlačna, ali podvala nije izgledala verovatna.

Daleke šume šiljaka pulsirale su kao razigrani vodokoci. Pojedini mlazevi prepletali su se duž ivice granulacione ćelije koja je pokrivala polovinu neba, polako pulsirajući. U njenom središtu nalazila se Velika Tačka, ogromna mrlja tame, oivičena područjima vrelog sjaja.

Oko devedeset stepeni sa strane, kraj pilotske ploče, nalazila se grupa tamnih obrisa koji su stajali ili klečali. Na pozadini blistavog purpurnog sjaja fotosfere mogli su da se razaberu samo obrisi.

Od onih oko komandnog položaja odvajale su se dve senke. Kulina visoka, vitka prilika stajala je malo sa strane, pokazujući napred, ka visokom, magličastom luku koji je visio preko Tačke. Luk je polako rastao, vidljivo se približavajući.

Druga prepoznatljiva senka odvojila se od grupe i počela da se u trzajima približava Džekobu i inženjeru. Bila je zaokrugjena pri vrhu i šira nego u podnožju.

"Eno gde se može sakriti projektor!" Donaldson je bradom pokazao ka masivnoj, čvornovatoj prilici koja im se primicala zanjihanim, izuvijanim pokretima.

"Šta, Fejgin?"

Džekob je šaputao. Ne zato što to nešto znači, jer Kantenov sluh je bio odličan. "Mora da se šalite! Pa on je bio na samo dva poniranja!"

"Jeste", razmišljao je naglas Donaldson. "Ipak, sve te grane i ostalo... radije bih pretresao Bubakubov prljav veš nego da tamo tražim krijumčarenu robu."

Džekobu se za trenutak učinilo da u glasu glavnog inženjera razabire grozu. Pogledao ga je, ali ovaj je imao neprozirno lice. Već to je samo po sebi bilo čudo za Donaldsona. Nemoguće da je još bio i duhovit.

Obojica su ustala da pozdrave Fejgina. Kanten je odgovorio vedrim zviždanjem, ničim ne pokazujući da je čuo malopredšašnji razgovor.

"Komandant Helen deSilva izrazila je mišljenje da su vremenski uslovi iznenađujuće pogodni. Rekla je da će nam to biti od velike pomoći u rešavanju izvesnih helioloških problema koji nisu u vezi sa Sunčevim Duhovima. Dotična merenja vrlo će kratko trajati. Mnogo manje od vremena koje ćemo prištedeti pod ovako izvršnim uslovima.

Drugim rečima, prijatelji, imate oko dvadeset minuta da se pripremite."

Donaldson je zazviždao. Pozvao je Džekoba i obojica su se dala na posao oko lasera, pričvršćujući ga i proveravajući projekcione trake.

Nekoliko metara od njih, dr Martini je prekopavala po svemirskom sanduku u potrazi za nekim delićem aparature. Već je imala na glavi psi kacigu i Džekobu se učinilo da čuje njen tihi glas. "Prokletstvo, ovog puta ćete razgovarati sa mnom!"

22. DELEGACIJA

"Reporter bi pitao 'Kakva im je svrha, tim stvorenjima svetlosti?' Ali bolje bi bilo da pita 'Kakva je svrha čoveka?' Je li nam posao da pužemo na metaforičkim kolenima, da ne obraćamo pažnju na bol, brade podignute u detinjastom ponosu, i da govorimo čitavom svemiru: 'Pogledajte me! Ja sam čovek! Pužem tamo gde drugi hodaju! Ali zar nije divno što mogu svuda da pužem?'

Prilagodljivost, glavni argument Neoličana, jeste 'specijalizacija' čoveka. Ne može da trči brzo kao jaguar, ali ume da trči. Ne može da pliva kao

vidra, ali ume da pliva. Nema oštire oči kao soko, niti može da čuva hranu pod obrazima. Zato mora da vežba vid i da stvara aparate od delića izmučene zemlje; ne samo da bi video, nego i da bi prestigao mačku u trčanju i vidru u plivanju. Može da hoda preko arktičke pustare, da pliva tropskim rekama, da se penje na drveće, a potom, na kraju putovanja, da sagradi udoban hotel. Tu će se urediti, pa će se za večerom hvalisati pred prijateljima šta je sve postigao.

Pa ipak, tokom čitavog zabeleženog vremena, naš junak je bio nezadovoljan. Čeznuo je da sazna gde mu je mesto u svetu. Glasno je vikao. Zahtevao je da zna zašto je tu! Zvezdani svemir samo se nasmešio na njegova pitanja u dubokom i dvosmislenom ćutanju.

Čeznuo je za svrhom. Pošto je nije dobio, okrenuo je gnev protiv okolnih bića. Specijalisti oko njega znali su svoju ulogu i mrzeo ih je zbog toga. Postali su njegovi robovi, njegove fabrike belančevina. Postali su žrtve njegovog genocidnog besa.

'Prilagodljivost' je uskoro značila da nam nije potreban niko drugi. Vrste čiji su potomci mogli jednog dana da postanu veliki pretvorile su se u prašinu u holokaustu čovekove sebičnosti.

Samo je ogromna sreća pomogla da postanemo ekološki orijentisani neporedno pre Kontakta... čime smo izbegli da nam se na glave sruči pravedni gnev starijih. Ipak, da li je to bila sreća? Je li slučajnost to što su se Džon Muir i njegovi sledbenici pojavili ubrzo posle prvih potvrđenih 'viđenja'?

Dok vaš reporter leži ovde u mehuru, okružen varljivom ružičastom izmaglicom, pita se da li je možda svrha čoveka da bude primer. Koji god početni greh odveo naše Pokrovitelje, u davna vremena, sada se pretvorio u komediju.

Treba se nadati da su naši susedi poučeni koliko i zabavljeni dok nas gledaju kako pužemo unaokolo, zijajući u čudu, a često i gađenju, na one koji su otelovljeno ispunjenje bez htenja."

Pjer Larok skinuo je prst sa dugmeta za smimanje i namrštio se. Ne, taj poslednji deo neće valjati. Zvuči gotovo ogorčeno. Više cviljenja nego žuči. Zapravo, sve će morati da preradi. Ima premalo spontanosti. Rečenice su zvučale preteško.

Otpio je gutljaj iz likviboce u levoj ruci, a potom počeo da odsutno gladi brkove. Pred njim se blistavo stado zanjihanih prstenova polako izdizalo kako se brod ispravljao. Manevar je bio brži nego što je očekivao. Sada više nema vremena za razglabanja o sudbini čovečanstva. To, uostalom, može da radi svakog dana.

Ali ovo, ovo je bilo izuzetno.

Ponovo je pritisnuo dugme i podigao mikrofon.

"Beleška za prepravku", rekao je. "Više ironije i više o prednostima izvesnih oblika specijalizacije. Takođe pomenuti Timbrime... koji su mnogo prilagodljiviji no što ćemo mi ikada postati. Neka bude kratko, sa naglaskom na ishodu, ako učestvuje čitavo čovečanstvo."

Stado se do maločas sastojalo od malih prstenova na pedeset i više kilometara udaljenosti. Sada se pojavila glavna grupacija, zajedno sa srebrnastim svetlom fotosfere. Najbliži prsten pretvorio se u blistavo, rotirajuće, plavo-zeleno čudovište. Duž ivice brzo su mu se mešale i menjale tanke plave linije, nalik na mrežu šara u mermeru. Svuda oko njega blistao je beli oreol.

Larok je uzdahnuo. Ovo će biti njegov najveći zadatak. Kada holoslike ovih stvorenja budu emitovane, svi će, čak i njegov šimpanza-batler, želeti da procene jesu li mu reči tačne. Ipak, osećao je upravo suprotno od onoga što je želeo da oni osećaju. Što je brod dublje zalazio u Sunce, postajao je sve odvojeniji. Kao da se ništa od svega ovoga nije dešavalo. Stvorenja uopšte nisu izgledala stvarna.

Osim toga, priznao je u sebi, bio je prepadnut.

"Oni su biseri svetlosti, nanizani na ogrlice plamsavog smaragda. Ako je ovuda nekada prošla neka galaktinska galija i ostavila svoje blago na ovim paperjastim, plamenim grebenima, njeni dragulji su sada bezbedni. Neiskvareni vremenom, još blistaju. Nikakav lovac ih neće odneti u vreći.

Oni poriču logiku, jer ne bi trebalo da su tu. Poriču i istoriju, jer niko ih se ne seća. Poriču moć naših instrumenata, pa čak i instrumentata Galaktinaca, koji su stariji od nas.

Smireni kao Tom Bombadil, ne obraćaju pažnju na protok kiseonika i vodonika i njihovo neprekidno kavženje i uzimaju energiju iz najstalnijeg izvora.

Da li se sećaju... da li su bili među Praocima, u vreme kada je Galaksija bila nova? Nadamo se da ćemo ih pitati, ali za sada oni zadržavaju svoja znanja za sebe."

Džekob je podigao pogled sa posla kada se stado ponovo pojavilo na vidiku. Prizor je manje delovao na njega nego na prvom putovanju. Da bi opet iskusio osećanja koja je doživeo tokom prvog poniranja, morao bi da vidi nešto drugo prvi put. A da bi video nešto bar približno tako veličanstveno, morao bi da pođe na Skok.

To je jedna od loših strana kad su ti preci majmuni.

Ipak, Džekob bi mogao da provede sate posmatrajući ljupke šare koje su stvarali prstenovi. A povremeno je po nekoliko minuta, kada bi se setio značenja onoga što gleda, bivao ponovo obuzet divljenjem.

Kompjuterska ploča koju je držao u krilu bila je prekrivena pomičnom šarom izuvijanih i ukrštenih linija, izofota Duha koga su videli pre jednog sata.

Nisu imali pravi kontakt. Jedan usamljeni Solarijanac uhvaćen je na prepad kada se brod pojavio iza gustog pramena niti kraj ivice stada.

Udaljio se od njih, a potom sumnjičavo zastao nekoliko kilometara dalje. Komandant deSilva naredila je da se brod okrene tako da Donaldsonov parametarski laser bude uperen ka lepršavom biću.

Duh je isprva ustuknuo. Donaldson je gundao i psovao dok je podešavao laser, kako bi preneo različite modulacije Džekobovih traka za kontakt.

Potom je biće reagovalo. Nekakvi (pipci? krila?) pojavili su se iz središta kada se ukočilo. Počelo je da se talasa u raznim bojama.

Potom je nestalo u blesku smaragdno zelene boje.

Džekob je proučavao kompjuterske zapise te reakcije. Solarijanac je stajao tako da su kamere na ivici imale dobar pogled. Najraniji snimci su pokazivali da je deo njegovog talasanja usklađen sa bas-sekcijom kitovske pesme. Džekob je sada pokušavao da utvrdi da li složena slika koju je emitovao pre odlaska možda može da se rastumači kao odgovor.

Završio je pisanje analitičkog programa koji je želeo da kompjuter izvede. Trebalo je tražiti varijacije na temu kitovske pesme i ritma na tri nivoa - boja, vreme i svetlost na površini Duha. Ako nađe išta određeno, moći će da uspostavi kompjutersku vezu u stvarnom vremenu tokom sledećeg susreta.

Naravno, ako sledećeg susreta bude. Kitovska pesma bila je samo uvod u niz skala i matematičkih nizova koje je Džekob nameravao da pošalje. Ali Duh se nije zadržao dovoljno dugo da 'odsluša' ostatak.

Odložio je kompjutersku ploču i spustio naslon stolice, kako bi mogao da bez pokretanja glave posmatra najbliže prstenove. Jedan par se polako rotirao pod uglom od četrdeset pet stepeni u odnosu na palubu.

'Njihanje' krofnastih stvorenja očito je bilo složenije nego što je isprva smatrao. Precizne, brzo promenljive šare koje su hitro proletale ivicom predstavljale su nešto nalik na njihovu šminku.

Kada su se dva prstena dodirnula, tražeći bolji položaj u magnetnom polju, nije bilo nikakve promene. Dodirivali su se kao da se uopšte ne okreću.

Trzaji i udari postali su snažniji dok je brod prilazio stadu. Helen deSilva smatrala je da je to zbog laganog gašenja aktivnog područja. Magnetska polja postaju sve difuznija.

Na sedište kraj Džekoba se spustio Kula, pri tom glasno škljocnuvši zubima. Džekob je polako počinjao da raspoznaje ritmove Kulinih zuba u raznim situacijama. Trebalo mu je dosta vremena da shvati kako je to deo normalnog ponašanja Pringa, kao izrazi lica kod ljudskih bića.

"Mogu li tu da šednem, Džekobe?" upitao je Kula. "Ovo mi je prva prilika da ti še zahvalim za šaradnju, dole na Merkur." "

"Ne moraš da se zahvaljuješ, Kula. Pristanak na dvogodišnje ćutanje sasvim je umeren za ovakav incident. Uostalom, kada je komandant deSilva dobila

naređenja sa Zemlje, bilo je prilično jasno da niko neće krenuti kući dok ne potpiše."

"Ipak, imao ši puno pravo da kažeš švima, čitavoj Galakšiji. Bibliotečki Institut pošramljen je Bubakubovim delovanjem. Vrlo je lepo od tebe, koji ši otkrio njegovu... grešku, što ši prištao na uždržavanje i puštio ih da še oporave."

"Šta će Institut učiniti... sem što će kazniti Bubakuba?"

Kula je otpio gutljaj iz svoje večite likviboce. Oči su mu sijale.

"Verovatno će otkazati dugove Žemlje i na neko vreme vam bešplatno dati usluge Ogranka. Vreme će biti duže ako Konfederacija prištane na duže razdoblje ćutanja. Ne mogu da dovoljno izražim koliko oni žele da izbegnu škandal.

Ošim toga, verovatno ćeš i ti dobiti nagradu."

"Ja?" Džekoba su podišli trnci. Za 'primitivnog' Zemljanina, gotovo svaka nagrada koji bi Galaktinci rešili da daju predstavljala bi ćarobnu lampu. Jedva je mogao da poveruje sopstvenim ušima.

"Da, iako će verovatno biti i malo gorćine što niši žadržao švoja otkrića u užem krugu. Velićina njihove darežljivošti verovatno će biti obrnuto srazmerna širini objavljivanja Bubakubovog slućaja."

"Oh, razumem." Mehur od sapunice je pukao. Jedno je kada dobiješ znak zahvalnosti od 'sila nemerljivih', a sasvim je drugo kada ti ponude mito. Iako će nagrada verovatno biti jednako vredna. Zapravo, biće i vrednija.

Hoće li? Nijedan vanzemaljca ne razmišlja na isti naćin kao ljudi. Direktori Bibliotećkog Instituta predstavljali su zagonetku. Jedino što je sigurno zano jeste da ne žele lošu reklamu. Pitao se da li Kula govori zvanićno ili naprosto pretpostavlja šta će se dalje događati.

Pring se iznenada okrenuo i pogledao ka stadu. Oči su mu sinule, a iza debelih usna doprlo je nešto nalik na zujanje. Izvukao je mikrofona iz proreza pored sedišta.

"Ižvini, Džekobe. Mišlim da šam nešto video. Moram da izveštım komandanta."

Kula je nešto rekao u mikrofona, ne pomerajući pogled sa taćke oko trideset stepeni desno od njih i dvadeset pet stepeni gore. Džekob je pogledao tamo, ai nije video ništa. Ćuo je tiho mrmljanje Heleninog glasa u prostoru oko uzglavlja Kuline stolice. Potom je brod poćeo da se okreće.

Džekob je proverio kompjutersku ploću. Rezultati su bili spremni. Prethodni susret nije dao nikakav prepoznatljiv odgovor. Moraće da ponove raniji postupak.

"Razumnjaci", odjeknuo je Helenin glas iz interkoma. "Pring Kula je ponovo primetio nešto. Molim da zauzmete mesta."

Kula je škljocao zubima. Džekob je podigao pogled.

Na oko ćetrdeset pet stenedi, tik iza oblićja najblićeg prstena, poćela je da raste sitna, svetlucava taćka. Plavo svetlo je raslo, priblićavajući se, sve dok nisu mogli da razaberu pet nejednakih, bilateralno simetrićnih nastavaka na njoj. Brzo se pomerila, a potom se zaustavila.

Nad njima se nadnosio Sunćev Duh, tip dva, oponašajući ljudski oblik. Hromosfera je crveno prosijavala kroz neravne otvore oćiju i usta.

Niko nije ni pokušao da dovede ivicu broda u liniju sa kamerama na boku. Verovatno bi bilo uzaludno, a osim toga, sada su imali parametarski laser.

Rekao je Donaldsonu da nastavi sa emitovanjem prve trake za kontakt, od mesta gde se poslednji kontakt prekinuo.

Inženjer je podigao mikrofona.

"Molim da svi stave naoćare. Sada ćemo ukljućiti laser." I sam je stavio naoćare, a potom se osvrnuo da proverı jesu li ga svi poslušali (Kula je bio izuzet; verovali su mu na reć da nije u opasnosti). Potom je okrenuo prekidać.

Ćak i kroz naoćare Džekob je video slabi sjaj na unutrašnjoj površini zida kada je zrak krenuo ka Duhu. Pitao se da li će ćovekolika prilika biti spremnija za saradnju od ranijeg, 'prirodnog' oblika. Po svemu što je znao, to je moglo biti isto biće. Možda je prethodno bilo otišlo 'da se našminka' za ovo pojavljivanje.

Duh je smireno lebdeo dok je zrak komunikacionog lasera sijao pravo kroz njega. Džekob je ćuo kako, malo dalje od njega, dr Martini tiho proklinje.

"Loše, loše, loše!" siktala je. Zbog psi-kacige i naočara videli su joj se samo nos i brada. "Ima nečega, ali nije tamo. Prokletstvo! Šta je, do đavola, sa ovom napravom?"

Priviđenje se iznenada razlilo, kao leptir zdrobljen o površinu broda. Crte 'lica' razmazale su se u dugačke, uske pruge žućkaste tame. Ruke i telo širili su se sve dok se biće nije pretvorilo u iskrzanu pravougaonu traku plavila preko deset stepeni neba. Preko površine počele su da se pojavljuju zelene iskre. Okupljale su se, mešale i sijale, a potom su počele da zadobijaju stalni oblik.

"Blagi zlatni Bože na nebesima", promrmljao je Donaldson.

Odněkud blizu začuo se Fejginov zvižduk, tih i drhtav. Kula je počeo da cvokoće.

Solarijanac je čitavom dužinom bio pokriven blistavo zelenim latiničnim slovima. Pisalo je:

ODMAH ODLAZITE. NEMOJTE SE VRAĆATI.

Džekob je stegao doručja stolice. Uprkos zvučnim efektima Itija i promuklog ljudskog disanja, tišina je bila nepodnošljiva.

"Mili!" Iz sve snage se trudio da ne viče. "Da li hvataš nešto?"

Dr Martini je zastenjala.

"Da... NE! Hvatam nešto, ali to nema smisla! Nije u korelaciji!"

"Pa, pokušaj da pošalješ pitanja! Pitaj da li prima tvoje psi zračenje!"

Klimnula je glavom i pritisla lice dlanovima, usredsređujući se.

Slova nad njima su se smesta izmenila.

USREDSREDI SE. GOVORI GLASNO DA SE USMERIŠ.

Džekob je bio ošamućen. Duboko u sebi osećao je da njegova druga polovina užasno dršće. Gospodina Hajda užasava ono što ne razume.

"Pitaj zašto hoće da govori sa nama tek sada."

Dr Martini je polako, glasno ponovila pitanje.

PESNIK. ON ĆE GOVORITI ZA NAS. ON JE OVDE.

"Ne, ne mogu!" kriknuo je Larok. Džekob se brzo okrenuo i video malog novinara, sklupčanog i užasnog pored mašina za hranu.

ON ĆE GOVORITI ZA NAS.

Zelena slova su blistala.

"Doktore Martini", pozvala je Helen deSilva. "Pitajte Solarijanca zašto ne smemo da se vratimo."

Posle kratke pauze, slova su ponovo zasijala.

ŽELIMO POVUČENOST. MOLIMO, ODLAZITE.

"A ako se vratimo? Šta onda?" upitao je Donaldson. Dr Martini je mračno ponovila pitanje.

NIŠTA. NEĆETE NAS VIDETI. MOŽDA NAŠE MLADE, NAŠE STADO.

NAS NE.

To objašnjava dva tipa Solarijanaca, pomislio je Džekob. 'Normalni' oblik mora da je mlad, pa dobija jednostavne poslove kao što je čuvanje prstenova. A gde onda žive odrasli? Kakvu kulturu imaju? Kako stvorenja načinjena od jonizovane plazme mogu da komuniciraju sa vodenim ljudskim bićima? Pretnja je zbolela Džekoba. Ako žele, odrasli mogu da izbegavaju Sunčev brod, čak i čitavu flotu Sunčevih brodova, jednako lako kao što bi orao izbegavao balon. Ako sada prekinu kontakt, ljudi ih više nikada neće navesti da ga obnove.

"Molim vaš", oglasio se Kula. "Pitajte da li ih je Bubakub uvredio."

Pringove oči su grozničavo blistale, a cvokotanje se nastavljalo, prigušeno, između izgovorenih reči.

BUBAKUB NE ZNAČI NIŠTA. BEZNAČAJAN. SAMO IDITE.

Solarijanac je počeo da bleđi. Iskrzani pravougaonik se smanjivao dok se polako udaljavao.

"Čekaj!" Džekob je ustao. Pružio je ruku, grabeći u prazno.

"Nemojte nas isključiti! Mi smo vam najbliži susedi! Samo želimo da delimo sa vama! Barem nam recite ko ste!"

Slika je postala nejasna zbog daljine. Pramen tamnijeg gasa je naišao i zaklonio Solarijanca, ali tek pošto su pročitali poslednju poruku. Okružen gomilom 'mladih', odrasli je ponovio jednu od ranijih rečenica.

PESNIK GOVORI ZA NAS.

OSMI DEO

U drevna vremena, dvojica letača stvorili su sebi krila. Dedal je bezbedno leteo na srednjoj visini i bio je dostojno pozdravljen po sletanju. Ikar je poleteo uvis, ka Suncu, sve dok se nije otopio vosak koji mu je držao krila i let se završio propašću... Klasični pisci nam kažu, naravno, da je to bilo samo 'produciranje'; ali ja više volim da o njemu mislim kao o čoveku koji je izneo na svetlost dana ozbiljnu konstrukcionu grešku u vazduhoplovima svog vremena.

Ser Artur Eddington, Zvezde i atomi, Oxford University Press, 1927, str. 41

23. POBUĐENO STANJE

Pjer Larok je sedeo leđima oslonjen o kupolu. Obgrlio je kolena i tupo zurio u palubu. Pitao se, obuzet jadom, hoće li mu Mili dati dovoljno jaku injekciju da potraje dok Sunčev brod iziđe iz hromosfere.

Na nesreću, to se ne bi slagalo sa njegovom novom ulogom proroka. Stresao se. Tokom čitave karijere nije shvatio koliko je dobro kad samo komentarišeš, a ne moraš da uobličavaš događaje. Solarijanci mu nisu podarili blagoslov, nego prokletstvo.

Tupo se pitao da li ga je stvorenje izabralo iz ironije... kao šalu. Ili je nekako usadilo reči duboko u njega, pa će se pojaviti kada stignu na Zemlju, da ga šokiraju i dovedu u nepriliku?

Ili bi samo trebalo da objavljujem svoje mišljenje, kao i do sada? Tužno se zanjihao. Jedno je kada namećeš svoje zamise drugima zbog snage ličnosti. Sasvim je drugo obraćati se svetlu umotan u proročki plašt.

Ostali su se okupili oko komandnog mesta, raspravljajući o narednom koraku. Čuo ih je kako govore i pozeleo da odu. Ne podižući pogled, osetio je kada su se okrenuli i zagledali se u njega.

Larok je pozeleo da umre.

"Ja mislim da treba da ga ucmekamo", predložio je Donaldson. Sada mu se jasno osećao neobičan naglasak. Džekob, koji je slušao malo dalje, pozeleo je da moda predačkih jezika nikada nije nastupila. "Neće biti kraja nevoljama koje će on izazivati kada stigne na Zemlju", objasnio je inženjer.

Dr Martini se ugrizla za usnu. "Ne, to ne bi valjalo. Bolje da tražimo uputstva sa Zemlje, čim stignemo na Hermes. Federalci će možda rešiti da ga prisilno izdoje, ali ne verujem da bi iko smeo da ga stvarno odstrani."

"Čudi me da tako reagujete na njegov predlog", rekao je Džekob. "Čovek bi pomislio da ćete se zgroziti."

Slegnula je ramenima. "Do sada vam je verovatno već svima jasno da pripadam manjini u Skupštini Konfederacije. Piter mi je prijatelj, ali ako smatram da moja dužnost prema Zemlji zahteva da ga uklonim, učiniću to." Izgledala je mračno.

Džekob nije bio previše iznenađen. Iako je glavni inženjer osetio potrebu da folira nekakav strani naglasak kako bi prebrodio šokove poslednjeg sata, mnogi ostali su odbacili sva pretvaranja. Dr Martini je bila voljna da razmišlja o nezamislivom. Malo dalje od njih, Larok se uopšte nije pretvarao - bio je prepadnut i polako se njihao, očito nesvestan njihovog prisustva.

Donaldson je polako podigao kažiprst.

"Jeste li primetili da Solarijanac nije rekao baš ništa o zraku sa porukom? Prošao je pravo kroz njega, a to kao da mu nije smetalo. A ranije je onaj drugi Duh..."

"Mladi."

"Mladi Duh je itekako reagovao."

Džekob je počeošao uvo. "Tajnama nema kraja. Zašto odraslo stvorenje neprekidno izbegava da se izravna sa našim ivičnim instrumentima? Da li nešto krije? Čemu svi oni preteći pokreti na prethodnim poniranjima, kada se vidi da je bio sposoban za razgovor još od kako je dr Martini donela svoju psi-kacigu, pre nekoliko meseci?"

"Možda mu je vaš P-laser dodao neophodne elemente", slegnuo je ramenima jedan od članova posade, istočnjački džentlmen po imenu Čen, koga je Džekob sreo samo na početku poniranja. "Alternativna hipoteza glasi da je čekao da govori sa nekim ko ima pristojan status."

Dr Martini je šmrknula.

"Po toj teoriji smo radili na poslednjem poniranju i nije vredelo. Bubakub je lažirao kontakt, a Fejgin, uprkos svih svojih nadarenosti, nije uspeo... oh, mislite na Pitera..."

Tišina je postala gusta kao testo.

"Džekobe, baš bih voleo da smo našli projektor", mračno se iscerio Donaldson. "To bi nam rešilo sve probleme."

Džekob je uzvratio kiselim osmehom. "Deux ex machina, šefe? Ma hajde, sigurno znaš da svemir ne čini posebne usluge."

"Mogli bismo i da prestanemo", rekla je dr Martini. "Verovatno više nikada nećemo videti odraslog Duha. Oni na Zemlji su od samog početka bili skeptični prema pričama o 'čovekolikim oblicima'. To su samo tvrdnje desetak razumnjaka, uz nekoliko mutnih fotografija. Vremenom će sve biti pripisamo histeriji, uprkos mojim testovima." Mračno je oborila pogled.

Džekob je bio svestan da Helen deSilva stoji tik do njega. Bila je neobično čutljiva otkako ih je sazvala pre nekoliko minuta.

"Pa, barem ovog puta nije u opasnosti sam 'Ponirač u Sunce'", rekao je Džekob. "Heliološka istraživanja mogu da se nastave, kao i proučavanja magnetivorskih stada. Solarijanac je rekao da nam neće smetati."

"To da", dodao je Donaldson. "A šta će raditi on?" pokazao je prstom na Laroka.

"Moramo odlučiti šta da radimo. Sada lebdimo pri dnu krda. Da idemo gore i još njuškamo? Možda se Solarijaci međusobno razlikuju koliko i ljudi. Možda smo sreli nekog džangrizavog", predložio je Džekob.

"Na to nisam mislila", rekla je dr Martini.

"Hajde da prebacimo parametarski laser na automatiku i da dodamo komunikacionoj traci deo sa šiframa engleskog. Tako će zračiti po stadu dok budemo lenjo kružili naviše, u slučaju da naiđemo na nekog odraslog Solarijanca."

"Ako se to i desi, nadam se da me neće isprepadati kao ovaj poslednji", promrmljao je Donaldson.

Helen deSilva trljala je ramena kao da je trese groznica. "Ima li još neko da doda nešto 'u četiri oka'? U tom slučaju, zaključujem međuljudsko savetovanje naređenjem da se ne preduzimaju nikakve akcije protiv gospodina Laroka. Samo ga držite na oku.

Sastanak je završen. Razmišljajte šta da radimo dalje. Neka neko zamoli Fejgina i Kulu da nam se pridruže u centru za osveženje za dvadeset minuta. To je sve."

Džekob je osetio ruku na mišici. Kraj njega je stajala Helen.

"Jesi li dobro?" upitao je.

"Da... sasvim." Neubedljivo se nasmešila. "Samo sam... Džekobe, hoćeš li da dođeš u moju kancelariju, molim te?"

"Naravno... posle tebe."

Helen je odmahнула glavom. Zarila je prste u njegovu mišicu i povukla ga za sobom, brzim koracima, prema kupoli i udubljenju veličine plakara koje je služilo kao kapetanska kabina. Kada su se našli unutra, raščistila je deo maleckog pisaćeg stola i dala mu znak da sedne. Potom je zatvorila vrata i skljkala se na njih.

"Oh, bože", uzdahnula je.

"Helen..." Džekob je pošao ka njoj, ali se zaustavio. Zagledala se u njega onim plavim očima.

"Džekobe." Očito je ulagala ogroman napor da se smiri. "Možeš li mi učiniti uslugu u nekoliko narednih minuta, a da posle čutiš o tome? Ne mogu ti reći šta je u pitanju dok ne pristaneš." Nemo ga je preklinjala pogledom.

Džekob nije morao da razmišlja. "Naravno, Helen. Traži šta god hoćeš. Samo mi reci šta..."

"Onda me, molim te, samo zagrlji." Glas joj se pretvorio u jecaj. Pošla je ka njemu, ruku zgrčenih pred sobom. Nem od iznenađenja, Džekob ju je obgrlio i čvrsto stegao.

Polako ju je njihao tamo-amo dok joj je telo snažno drhtalo. "Šššš... sve će biti dobro..." izgovarao je besmislene utešne reči. Osećao je njenu kosu na obrazu, a njen miris kao da je je ispunio sobicu. Vrtelo mu se u glavi.

Neko vreme su čutke stajali. Polako mu je spustila glavu na rame.

Potom su drhtaji prestali. Telo joj se postepeno opustilo. Jednom rukom gladio joj je napete mišiće na leđima i ovi su se opuštali jedan po jedan.

Džekob se pitao ko kome čini uslugu. Samo Beskrajon zna kada se poslednji put osećao tako smireno i sabrano. Dirnulo ga je što mu toliko veruje.

Štaviše, bio je srećan. Negde u njemu neko je škripao zubima zbog toga, ali nije ga slušao. To što je upravo radio činilo mu se prirodnijim od disanja.

Posle nekoliko trenutaka Helen je podigla glavu. Kada je progovorila, glas joj je bio promukao.

"Nikada u životu nisam bila ovako uplašena", rekla je. "Želim da shvatiš da nisam morala ovako. Mogla sam da izigram Gvozdenu Ledi do kraja poniranja... ali bio si tu, na raspolaganju... morala sam. Izvini."

Primetio je da nije ni pokušala da se udalji. I dalje ju je držao u zagrljaju.

"Nema problema", tiho je odgovorio. "Jednom ću ti ispričati koliko mi je to prijalo. Ne brini zbog straha. Gotovo sam iskočio iz kože kada sam video ona slova. Razoznalost i neosetljivost jesu moji odbrambeni mehanizmi. Videla si kako ostali reaguju. Ti samo imaš veću odgovornost, to je sve."

Nije mu odgovorila. Podigla mu je ruke na ramena, ne odmičući se od njega.

"U svakom slučaju", nastavio je, gladeći joj razletele pramenove kose, "mora da si tokom svojih Skokova bivala i uplašeniya."

Helen se ukočila i odgurnula se od njega.

"Gospodine Demva, vi ste nepodnošljivi! Vi i vaše neprestano pominjanje mojih Skokova! Zašto mislite da sam ikada bila ovako uplašena?! Šta mislite, koliko mi je godina?"

Džekob se nasmešio. Nije se dovoljno odgurnula da se izvuče iz njegovih ruku. Očito još nije želela da se razdvoje.

"Pa, po teoriji relativnosti..." počeo je.

"Ko šiša relativnost! Imam dvadeset pet godina! Možda sam videla više neba nego ti, ali iskusila sam mnogo manje stvarnog života... a moj stepen pouzdanosti ne govori ništa o tome kako se osećam iznutra! Strašno je kad moraš da budeš savršen, čvrst i odgovoran za ljudske živote... barem meni, jer ti si neosetljiv, nedodirljiv, starinski kretenoidni junak, stojiš tu miran kad god poželiš, baš kao kapetan Belok na 'Kalipsu' kada smo naleteli na onu idiotsku lažnu blokadu kod J8'leka i... i sad ću biti veoma neodgovorna i narediću ti da me poljubiš, pošto to izgleda ne bi sam učinio!"

Izazivački ga je pogledala. Kada se Džekob nasmejao i privukao je, za trenutak se oduprla. Potom mu je obavila ruke oko vrata i pritisla usne na njegove.

Džekob je osetio da je ponovo zadrhtala, ali ovo je bilo drugačije. Bilo je teško reći po čemu, jer bio je prezauzet. Očaravajuće prezauzet.

Iznenada, u naletu bola, shvatio je koliko je vremena prošlo od... dve preduge godine. Oterao je tu misao. Tanja je mrtva, a Helen je predivno, čudesno živa. Čvršće ju je zagrljio i odgovorio na njenu strast jedinim mogućim načinom.

"Izvršna terapija, doktore", začikavala ga je dok je pokušavao da sredi raščupanu kosu. "Osećam se prosto sjajno, iako priznajem da ti izgledaš kao da si uravo izašao iz centrifuge."

"Šta je... uf, šta je 'centrifuga'? Nije važno, nisu mi potrebna objašnjenja tvojih anahronizama. Pogledaj se samo! Ponosna si što se osećam kao istopljena pa izuvijana čelična šipka!"

"Aha."

Džekob nije uspeo da prikrije osmeh. "Umukni i poštuji starije od sebe. Koliko još vremena imamo?"

Helen je pogledala prsten. "Oko dva minuta. Prokleta nezgodno vreme za sastanak. Taman si počeo da bivaš zanimljiv. Ko ga je, do đavola, sazvaio u tako neprikladno vreme?"

"Ti."

"A, da. Jesam. Sledeći put ću ti dati barem pola sata, pa ćemo podrobnije istražiti stvari."

Džekob je nesigurno klimnuo glavom. Bilo je teško reći, ponekad, kada se ova žena šali.

Pre no što je otključala vrata, Helen se ozbiljno nagla da ga poljubi.

"Hvala ti, Džekobe."

Pogladio ju je po obrazu. Za trenutak se naslonila na njega. Kada je povukao ruku, nije imalo šta da se kaže.

Helen je otvorila vrata i provirila. Na vidiku nije bilo nikoga osim pilota. Mora da su se ostali okupili oko centra za osveženje, očekujući sastanak.

"Hajdemo", rekla je. "Mogla bih da pojedem konja!"

Džekob se stresao. Ako će se zbližiti sa Helen, moraće biti spreman za njene neverovatne izraze. Ni manje ni više nego konja!

Ipak je zaostao korak iza nje, kako bi je gledao dok hoda. Bilo je to tako uznemirujuće da nije ni primetio kako je kraj broda projurio prsten u punoj brzini, bokova usplamsalih kao zvezde i okružen oreolom belim i blistavim kao paperje na grudima gugutke.

24. SPONTANO ZRAČENJE

Kada su se pridružili ostalima, Kula je upravo izvlačio likvibocu iz Fejginovog lišća. Jedna ruka mu je još bila u Kantenovim granama. Drugom je držao svoju likvibocu.

"Dobro došli", zapevušio je Fejgin. "Pring Kula mi upravo pomaže da konzumiram hranljive materije. Bojim se da je pri tom zanemario svoju ishranu."

"Ništa strašno, šer", odgovorio je Kula. Polako je povukao bocu napolje.

Džekob je stao iza Pringa, kako bi mogao da gleda. Ovo je bila prilika da nauči nešto o Fejginovoj građi. Kanten mu je jednom rekao da njegova rasa nema tabue ni stid, pa mu sigurno neće smetati ako Džekob zaviri kraj Kuline ruke i vidi kakvu vrstu usta ima polubiljni vanzemaljca.

Bio je pognut i zagledan kada je Kula naglo zakoračio unazad, izvukavši likvibocu. Njegov lakat bolno se sudario sa Džekobovom obrvom, poslavši ga na pod.

Kula je glasno zacvokotao. Likviboce su mu ispale iz naglo opuštenih ruku. Helen je jedva prigušila nalet smeha. Džekob je žurno ustao. Kad je prostrelio Helen pogledom tipa 'osvetiću se ja tebi', samo se još jače zagrcnula.

"Nije važno, Kula", rekao je. "Nema nikakve štete. Krivica je moja. Ionako imam rezervno oko." Odupro se želji da protrlja bolno mesto.

Kula ga je gledao blistavim očima. Cvokotanje se utišalo.

"Veoma ši ljubazan, prijatelju Džekobe", konačno je rekao. "U uobičajenom odnosu pokrovitelja i šticeenika, ja sam kriv zbog nemarnosti. Žahvaljujem što ši mi oproštio."

"Koješta, prijatelju." Džekob je pokretom ruke završio razgovor. Zapravo, osećao je da mu raste ozbiljna čvoruga. Ipak, vajalo bi promeniti temu da bi poštedeo Kulu daljih neprijatnosti.

"Kad smo već kod rezervnih očiju, pročitao sam da je tvoja vrsta, kao i većina na Pringu, imala samo jedno oko pre no što su Pile došli i počeli genetski program."

"Ješte, Džekobe. Pile šu nam dale dva oka iž eštetških razloga. Većina dvonožaca u Galakšiji ima i dva oka. Nišu želeli da naš... žavitlavaju druge mlade raše."

Džekob se namrštio. Bilo je tu nečeg... znao je da je gospodin Hajd to već shvatio ali ćuti, još naduren.

Prokletstvo, pa to je moja podsvest!

Ne вреди. No, dobro.

"Ali, Kula, takođe sam pročitao da je tvoja rasa živela na drveću... da je bila brahijalna, ako se dobro sećam..."

"Šta to znači?" šapnuo je Donaldson deSilvi. "Znači da su se prebacivali sa grane na granu", odgovorila je. "A sad tiho!"

"...ali ako su imali samo jedno oko, kako su tvoji preci mogli da procene daljinu kako ne bi promašili pri skoku na narednu granu?"

Pre no što je završio rečenicu, Džekob je osetio zadovoljstvo. To pitanje je krio gospodin Hajd! Znači, mali đavo nema potpunu vlast nad podsvešću! Helen mu je već činila dobro. Jedva je i mario za Kulin odgovor.

"Mišlio sam da znaš, prijatelju Džekobe. Čini mi se da je komandant deSilva tokom prvog poniranja objašnila kako ja imam drugačije receptore nego vi. Moje oči mogu da razaberu i fažu, a ne šamo intenzitet svetlosti."

"Da." Džekob je počeo da uživa. Jedino treba da pripazi na Fejgina. Stari Kanten će ga upozoriti ako se približi nečem na šta je Kula osetljiv.

"Da, ali Sunčeva svetlost, naročito u šumi, trebalo bi da je potpuno rasuta... i po fazama. Sada ima delfina koji koriste sličan sistem svojim sonarom, pazeći na fazu i sve drugo. Ali oni stvaraju sopstvenu koherentnu fazu, ispuštajući ritmične zvuke u okolinu."

Džekob je zakoračio unazad, uživajući u dramatičnoj pauzi. Pri tom je nagazio likvibocu koju je Kula ispustio. Nesvesno ju je podigao.

"Pa, ako je oko tvojih predaka moglo jedino da razabira fazu, to im ništa ne bi vredelo bez izvora koherentnog svetla u okolini." Džekob je osetio uzbuđenje. "Prirodni laseri? Da li u vašim šumama postoje prirodni izvori laserskog svetla?"

"Auh, ala bi to bilo zanimljivo!" primetio je Donaldson.

Kula je klimnuo glavom. "Ješte, Džekobe. Mi ih zovemo...", začuo se složeni ritam škljocanja zuba, "... biljke. Neverovatno je kako ši došao do žaključka o njihovom poštojanju na osnovu tako malo činjenica. Žašlužuješ češtike. Pokazaću ti njihove slike kad se vratimo."

Džekob je primetio Helen kako mu se smeši, nekako posednički. (Duboko u glavi osećao je daleku tutnjavu. Nije obratio pažnju.) "Da, voleo bih da ih vidim, Kula."

Likviboca mu se lepila za ruku. U vazduhu se osećao miris nalik na tek pokošenu travu.

"Evo, Kula", pružio je bocu. "Mislim da si ispustio ovo." Utom mu se ruka ukočila. Zurio je za treutak u likvibocu, a onda je prasnuo u smeh.

"Mili, hodi ovamo!" povikao je. "Pogledaj ovo!" Pružio joj je bocu, pokazujući etiketu.

"3-(alfa-acetonilbenzil)-4-hidroksikumarin alkalna smeša?" Za trenutak je delovala nesigurno, a onda je zinula. "Pa to je varfarin! Znači, to je jedan od sastojaka Kuline ishrane! Pa kako se onda stvorilo među Dvejnovim lekovima?"

Džekob se nasmešio kao krivac. "Bojim se da je čitav nesporazum nastao mojom krivicom. Bio sam prilično odsutan kad sam još na 'Bredberiju' pokupio jednu Kulinu tabletu za hranljivi rastvor. Tada sam bio toliko sanjiv da sam je potpuno zaboravio. Mora da se našla u istom džepu u koji sam kasnije strpao pilule dr Keplera. Sve zajedno je stiglo u Lerdovu laboratoriju.

Bila je samo neverovatna slučajnost što je jedna od Kulinih hranljivih materija ista kao drevni zemljanski otrov, ali kako me je to samo vodilo u krug! Mislio sam da je to Bubakub podmetnuo Kepleru da ga učini nestabilnim, ali ta teorija mi se uopšte nije dopadala." Slegnuo je ramenima.

"A meni je, na primer, laknulo što je sve razjašnjeno!" nasmejala se dr Martini. "Nije mi se sviđalo šta ljudi misle o meni!"

Otkriće je bilo sitno, ali je na neki način razrešenje jedne sitne tajne korenito promenilo raspoloženje prisutnih. Počeli su da živo razgovaraju.

Jedino je nastupilo zatišje kada je kraj njih prošao Larok, tiho se smejući. Dr Martini ga je pozvala da im se pridruži, ali on je samo odmahnuo glavom i nastavio da polako korača obodom broda.

Helen je stajala tik kraj Džekoba. Dodirnula ga je po ruci kojom je još držao Kulinu likvibocu.

"Kad već govorimo o slučajnostima, jesi li pogledao malo bolje formulu Kuline hrane?" Zastala je i podigla pogled, jer im je Kula prišao i naklonio se.

"Ako ši šada završio, Džekobe, odneo bih tu lepljivu bocu."

"Šta? O, naravno, Kula. Šta si ono rekla, Helen?"

Čak i kada joj je lice bilo ozbiljno, bilo je teško ne ostati pogođen njenom lepotom. To je početak 'zaljublivanja' - u početku je teško slušati voljenu osobu.

"...samo sam rekla da sam primetila zanimljivu slučajnost kada je dr Martini naglas pročitala onu hemijsku formulu. Sećaš li se da smo ranije razgovarali o organskim bojama za lasere? E..."

Helenin glas je nestao. Džekob je video da joj se usne pokreću, ali mogao je da razabere samo jednu reč: "...kumarin..."

U dubini je ključala nevolja. Njegova kanalisana neuroza se pobunila. Gospodin Hajd je pokušavao da ga spreči da sluša Helen. Zapravo, iznenada je shvatio da mu Hajd ne pomaže još od onog razgovora na ivici palube kada je Helen nagovestila kako bi volela da njegove gene ponese ka zvezdama pri sledećem 'Kalipsovom' skoku.

Hajd mrzi Helen! - shvatio je, šokiran. Prva devojka koju sam upoznao, a koja može da zameni ono što sam izgubio (drhtaj, nalik na migrenu, zapretio je da mu rascepi lobanju) a Hajd je mrzi! (Glavobolja je u trenutku naišla i nestala).

Još gore, taj deo njegove podsvesti odvajao se od njega. Video je sve delove, a nije ih puštao na površinu. To je narušavanje sporazuma. Nedopustivo, a on nije imao pojma zašto!

"Džekobe, jesi li dobro?" Helenin glas se vratio. Zbunjeno ga je gledala. Preko njenog ramena video je Kulu, pored mašina za hranu, kako ih posmatra.

"Helen", naglo je rekao. "Slušaj, na pilotskoj ploči sam ostavio kutijicu sa pilulama. To je za glavobolju koju ponekad imam... molim te, možeš li da ih potražiš?" prineo je ruku čelu i iskrivio lice.

"Šta... naravno." Helen mu je pomilovala ruku. "Što ne podeš sa mnom? Mogao bi da priligneš. Da razgovaramo..."

"Ne." Uhvatio ju je za ramena i nežno je okrenuo na pravu stranu. "Idi, molim te. Čekaću te ovde." Divlje se borio sa panikom zbog vremena koje je bilo potrebno da se udalji.

"Dobro, odmah se vraćam", rekla je Helen. Dok se udaljavala, Džekob je uzdahnuo od olakšanja. Većina prisutnih imala je naočare za pojasom, u slučaju potrebe. Sposobna i delotvorna, komandant deSilva svoje je ostavila na sedištu.

Kada se udaljila desetak metara, Helen je počela da se pita.

Džekob nije ostavio nikakve pilule na pilotskoj ploči. Ja bih znala da jeste. Hteo je da me se otrese. Ali zašto?

Osvrnula se. Džekob se upravo okrenuo od aparata za hranu, držeći u ruci proteinsku kiflu. Nasmehio se Mili Martini i klimnuo glavom Čenu, a potom je pošao kraj Fejgina da izađe na otvorenu palubu. Kula je posmatrao grupu blistavim očima, stojeći iza njega, blizu ulaza u gravitacionu petlju.

Džekob uopšte nije izgledao kao da ima glavobolju! Helen je osetila bol i zbunjenost.

Pa, ako me ne želi u blizini, u redu. Pretvaraću se da tražim te njegove proklete pilule!

Taman je počela da se okreće kada se, iznenada, Džekob sapleo o jedan od Fejginovih korenova i prostro se po palubi. Proteinska kifla mu je ispala i otkotrljala se sve do podnožja parametarskog lasera. Pre no što je stigla išta da učini, Džekob je ustao i snebivljivo se nasmešio. Pošao je da podigne hranu. Dok se saginjao, ramenom je zakačio laser.

Istog časa prostoriju je preplavilo plavo svetlo. Oglasilo se zavijanje alarma. Helen je nagonski laktom pokrila oči i posegnula ka pojasu da uzme naočare.

Nije ih bilo!

Njeno sedište bilo je tri metra daleko. Tačno je znala gde se nalazi i gde je glupo ostavila naočare. Okrenula se i skočila ka njima, u istom pokretu ih natakla i uspravila se.

Sve je bilo pokriveno plavim tačkama. P-laser je rotirao, šaljući zrak koji se odbijao od zakrivljene unutrašnje površine oklopa Sunčevog broda. Izmenjena 'šifra za kontakt' je bleskala preko palube i kupole.

Na podu, bizu aparata za hranu, grčilo se nekoliko tela. Niko nije prišao laseru da ga isključi. Gde su Džekob i Donaldson? Jesu li oslepeli već u prvom trenutku?

Nekoliko obrisa kretalo se kraj ulaza u gravitacionu petlju. Pod isprekidanim, avetinjskim svetlom prepoznala je Džekoba Demvu, glavnog inženjera... i Kulu. Oni... Džekob je pokušavao da vanzemaljcu prebaci vreću preko glave!

Nije bilo vremena za razmišljanje. Između prekidanja tajanstvene borbe i eliminisanja moguće opasnosti po brod, Helen nije morala da bira. Potrčala je ka P-laseru, pognuta pod tanke, ukrštene niti, i iščupala utikač.

Bleštave tačke svetla smesta su nestale, osim jedne kraj ulaza u petlju, uz koju je ostao i krik bola i zvuk udara. Alarmi su se isključili i ostalo je jedino ječanje ljudi.

"Kapetane, šta je to? Šta se dešava?" Pilotov glas odjekivao je iz interkoma. Helen je podigla mikrofona sa najbližeg sedišta.

"Hju", brzo je rekla. "Kakvo je stanje broda?"

"Stanje normalno, ser. Sreća da sam imao naočare! Šta se, do đavola, desilo?"

"P-laser je podivljao. Nastavljamo kao i do sada. Drži brod na putanji, jedan klik od stada. Brzo ću se vratiti." Spustila je mikrofona i podigla glavu. "Čene! Dubrovski!" povikala je. "Javite se!" Čkiljila je kroz polutamu.

"Tu sam, kapetane!" Bio je to Čenov glas. Helen je opsovala i strgla naočare. Čen je bio na ulazu u petlju. Klečao je nad telom na palubi.

"To je Dubrovski", rekao je. "Mrtav je. Spržen pravo kroz oči."

Dr Martini se krila iza Fejginovog debelog stabla. Kanten je tiho zazviždao kad im je Helen žurno prišla.

"Jeste li vas dvoje dobro?"

Fejgin se oglasio dugim tonom koji je pomalo ličio na razliveno 'da'. Dr Martini je klimnula glavom, nesigurno, ali i dalje je stezala Fejgina za stablo. Naočare su joj napola spale. Helen joj ih je skinula.

"Hajde, doktore. Imate pacijente." Povukla ju je za ruku. "Čene! Idi u moju kancelariju i donesi pribor za prvu pomoć! Smesta!"

Dr Martini je počela da ustaje, a potom se skljkala nazad, tresući glavom.

Helen je zaškripala zubima i povukla ruku koju je držala, naglo, i uspela da podigne drugu ženu na noge. Dr Martini se teturala, ali je stajala.

Helen ju je lako ošamarila. "Probudi se, doktore! Pomoći ćeš mi oko ovih ljudi, inače ću ti saterati zube u grlo!" Uхватила je dr Martini pod ruku i pomogla joj da pređe nekoliko metara do mesta gde su ležali inženjer Donaldson i Džekob Demva.

Džekob je jeknuo i promeškoltio se. Helen je osetila da joj srce poigrava kada je sklonio ruku sa lica. Opekotine su bile površinske, i nisu ni dotakle oči. Džekob je imao naočare.

Povela je dr Martini ka Donaldsonu i naterala je da sedne. Glavni inženjer bio je gadno opečen po levoj strani lica. Levo staklo naočara bilo je zdrobljeno.

Čen je stigao trkom, noseći prvu pomoć.

Dr Martini je okrenula glavu od Donaldsona i zadrhtala. Potom je podigla pogled i ugledala čoveka sa lekarskom tašnom. Pružila je ruke da je uzme.

"Trebali vam pomoć, doktore?" upitala je Helen.

Dr Martini je raširila instrumente po palubi. Odmahnula je glavom, ne podižući pogled.

"Ne. Tiho sad."

Helen je pozvala Čena. "Idi, potraži Laroka i Kulu. Izvesti me kad ih nađeš." Ovaj je otrčao.

Džekob je ponovo jeknuo i pokušao da se osloni o laktove. Helen je našla papirni ubrus i ovlažila ga. Klekla je kraj Džekoba i povukla ga za ramena, kako bi joj spustio glavu u krilo.

Trgao se kada mu je nežno pokvasila rane.

"Oh..." zaječao je i podigao ruku ka temenu. "Trebalo je da znam. Njegovi preci su se njihali po drveću. Morao je imati snagu šimpanze. A izgleda tako slab!"

"Možeš li mi reći šta se desilo?" tiho je upitala.

Džekob je zastenjao, zavlačeći levu ruku ispod leđa. Nekoliko puta je cimnuo. Konačno je izvukao veliku vreću u kojoj su stajale zaštine naočare. Pogledao ju je i odgurnuo.

"Osećam se kao da su mi ošmirglali glavu", rekao je. Pokušao je da sedne, malo se zanjihao sa rukama na glavi, a potom ih je spustio.

"Kula, naravno, ne leži tu negde u nesvesti, zar ne? Nadao sam se da sam se pretovrio u borbenu budalu pošto me je ošamutio, ali izgleda da sam se prosto onesvestio."

"Ne znam gde je Kula", odgovorila je Helen. "A sad, šta..."

Iz interkoma je odjeknuo Čenov glas.

"Kapetane? Našao sam Laroka. Nalazi se na dva i četrdeset stepeni. Dobro je. Zapravo, nije ni znao da se nešto dešava!"

Džekob je prišao dr Martini i upustio se u žuran razgovor. Helen je ustala i pošla ka interkomu kraj aparata za hranu.

"Jesi li video Kulu?"

"Ne, ser, nema mu ni traga. Mora da je na donjoj strani." Čen je spustio glas. "Imao sam utisak da je bilo tuče. Znete li šta se desilo?"

"Javiću ti čim saznam. U međuvremenu, idi i odmeni Hjua."

Džekob joj se pridružio kraj interkoma.

"Donaldson će biti dobro, ali trebaće mu novo oko. Slušaj, Helen, moram da pođem za Kulom. Daj mi jednog od tvojih ljudi, hoćeš li? A onda nas vodi odavde što brže možeš."

Naglo se okrenula. "Upravo si ubio jednog od mojih ljudi! Dubrovski je mrtav! Donaldson je slep, a sad mi tražiš da pošaljem još nekog da ti pomogne da još malo mlatiš sirotog Kulu? Kakvo je to ludilo?"

"Nisam nikoga ubio, Helen."

"Videla sam te, vole trapavi! Udario si P-laser i on je podivljao! I ti si! Zašto si napao Kulu?"

"Helen..." Džekob se trgao. Prineo je ruku temenu. "Nemam vremena za objašnjenja. Moraš nas izvući odavde. Ko zna šta će uraditi tamo dole, sad kad znamo."

"Prvo objasni!"

"Ovaj... namerno sam udario laser. Hteo..."

Helen je nosila tako tesno krojenu uniformu da Džekob ne bi ni pomislio da ima ljubak mali revolver koji joj se stvorio u ruci. "Nastavi, Džekobe", rekla je mirnim glasom.

"...Gledao me je. Znao sam, ako ičim pokažem da sam shvatio, sve će nas u trenutku oslepeti. Zato sam te poslao po pilule, a onda sam uzeo vreću za naočare. Oslobodio sam laser da ga zbunim... lasersko svetlo svuda unaokolo..."

"Koje je ubijalo i ugrožavalo moje ljude!"

Džekob se pribrao. "Saslušaj me, gnjido mala." Nadneo se nad nju. "Smanjio sam intenzitet zraka! Mogao je da oslepi, ali ne i da sprži!"

Pa, ako mi ne veruješ, onesvesti me! Veži me! Samo nas brzo vodi odavde, pre no što nas Kula sve pobije!"

"Kula..."

"Njegove oči, do đavola! Njegov 'hranljivi rastvor' je boja koja se koristi za lasere! On je ubio Dubrovskog koji je pokušao da pomogne meni i Donaldsonu!"

Lagao je za onu lasersku biljku na svojoj planeti! Pringi imaju sopstveni izvor koherentnog svetla! On je od početka projektovao 'odrasle' Sunčeve Duhove! I... Oh, Bože!" Džekob je zamahnuo kroz vazduh.

"...ako je njegov projektor dovoljno precizan da stvori lažne 'Duhove' na unutrašnjoj strani broskog zida, sigurno je dobar i da se uplete u optičke ulaze u kompjutere koje je projektovala Biblioteka! On je programirao kompjuter da označi Laroka kao Uslovnjaka. A ja... ja sam bio tik kraj njega kada je programirao Džefov brod za samouništenje! Ubacivao je naredjenja sve vreme dok sam se ja divio lepim svetlima!"

Helen je ustuknula, odmahujući glavom. Džekob je pošao za njom, nadnoseći se, stegnutih pesnica, ali lice mu je predstavljalo masku samooptuživanja.

"Zašto je Kula uvek prvi primećivao humanoidne Duhove? Zašto nijedan nije viđen dok je on bio na Zemlji sa dr Keplerom? Zašto nisam još ranije razmislio o razlogu što se Kula dobrovoljno prijavio za skaniranje 'mrežnjače' tokom testiranja identiteta?"

Reči su prebrzo nailazile. Helen se namrštila od napetosti dok je pokušavala da razmišlja.

Džekob ju je preklinjuće gledao. "Helen, moraš mi verovati."

Malo je oklevala, a potom je glasno kriknula. "Sranje!" i bacila se ka interkomu.

"Čene! Vodi nas odavde! Mani upozorenja o vezivanju pojasa, samo daj maksimalni potisak i pokreni vremensku kompresiju! Hoću da vidim crno nebo pre no što dvaput trepnem!"

"Da, ser!" stigao je odgovor.

Brod se propeo pod njima kad su kompenzaciona polja na trenutak prevladala, pa su se i Helen i Džekob zateturali. Komandant se držala za interkom.

"Čitavoj posadi, od sad pa nadalje stalno nosite naočare. Svi neka se vežu što brže mogu. Hju, smesta se javi na ulaz u petlju!"

Prstenovi na nebu počeli su da brže promiču kraj njih. Kako je koja zver padala ispod nivoa palube, ivice bi joj jače zasijale kao da se oprašta.

"Trebalo je da i ja shvatim", tužno je rekla Helen. "Umesto toga, isključila sam P-laser i verovatno mu time omogućila da pobjegne."

Džekob ju je brzo poljubio, dovoljno da joj usne uzdrhte.

"Nisi znala. I ja bih na tvom mestu učinio isto."

Dotakla je svoje usne i zagledala se kraj njega ka telu Dubovskog. "Poslao si me po pilule da ne..."

"Kapetane", prekinuo ih je Čenov glas. "Imam problema sa ukidanjem automatskog upravljanja vremenskom kompresijom. Može li Hju ostati da mi pomogne? Osim toga, izgubili smo masersku vezu sa Hermesom."

Džekob je slegnuo ramenima. "Prvo maserska veza da se vesti ne prenesu, potom vremenska kompresija, zatim gravitacioni pogon, na kraju polje sile. Pretpostavljam da će poslednji korak biti da raznese oklop, ako ostali potezi ne budu dovoljni. Trebalo bi da budu."

Helen je bila kraj interkoma. "Ne može, Čene. Hju mi je potreban odmah! Učini sam šta možeš." Prekinula je vezu.

"Idem sa tobom."

"A, ne", odgovorio je. Stavio je naočare i podigao vreću sa poda. "Ako Kula stigne do trećeg poteza, pečeni smo, i to bukvalno. Ali ako mogu da ga zaustavim u međuvremenu, ti si jedina koja će umeti da nas izvuče odavde. A sada, molim te, pozajmi mi taj pištolj, mogao bi da mi koristi."

Helen mu je predala oružje. U ovoj situaciji svađa bi bila besmislena. Džekob je bio glavni. Ona nije imala svoje zamisli.

Tiho bruhanje broda promenilo je ritam i pretvorilo se u tihu, nejednaku tutnjavu.

Helen je odgovorila na Džekobov upitni pogled. "To je vremenska kompresija. Već je počeo da nas usporava. Nemamo mnogo vremena i to u više pogleda."

25. ZATVORENO STANJE

Džekob je provirio kroz prolaz, spreman da odskoči čim ugleda visokog, rasklimanog vanzemaljca. Zasad je dobro. Kula nije bio u gravitacionoj petlji.

Kružna putanja donjom stranom, jedina putanja, može biti dobro mesto za zasedu. Ali Džekob se nije naročito iznenadio što Kula nije tu, i to iz dva razloga.

Prvi je bio taktički. Kulino oružje dejstvuje samo u liniji pogleda. Petlja je vrlo strmo zakrivljena, pa ljudi mogu da se približe na nekoliko metara, a da ne budu primećeni. Predmet bačen kroz petlju preći će najveći deo puta ne smanjujući brzinu. Džekob je sada bio siguran u to. On i Hju bacili su

nekoliko noževa iz brodske kuhinje pre no što su ušli u petlju. Našli su ih blizu izlaza sa donje strane, u barici amonijaka iz likviboca koje su praznili pred sobom dok su prolazili izokrenutim prolazom.

Kula je mogao da ih čeka tik iza vrata, ali imao je još jedan razlog da ostavi leđa nebranjena. Preostalo im je sasvim ograničeno vreme pre no što Sunčev brod dosegne visoku orbitu. Kada stignu u slobodni svemir, ljudi će biti bezbedni od cimanja oluja hromosfere, a čvrst brodski oklop odbijaće dovoljno Sunčeve svetlosti da ih održi u životu do dolaska pomoći.

Tako je Kula morao da dokrajči i njih i sebe što pre. Džekob je bio siguran da se Pring nalazi kraj kompjuterskog ulaza, na devedeset stepeni zdesna, koristeći lasreske oči da polako reprogramira mašinu i pored zaštite.

Pitanje zašto to radi moraće da sačeka.

Hju je podigao noževe. Oni su im, uz vreću, nekoliko likviboca i Helenin mali ošamućivač, upotpunili naoružanje.

Vrlo klasično: pošto im je svima bila smrt u izgledu, jedino rešenje je da se jedan čovek žrtvuje, kako bi drugi dokrajčio Kulu.

Džekob i Hju mogu da pažljivo podese vreme prilaska iz različitih pravaca, kako bi u istom trenutku iznenadili Kulu. Ili bi jedan išao spređa, a drugi bi uperio ošamućivač preko njegovog ramena.

Ali nijedan plan ne bi uspeo. Njihov protivnik može i bukvalno da ubije čoveka čim da pogleda. Za razliku od projekcija lažnih 'odraslih' Duhova, koje su predstavljale stalni napor, Kulini smrtonosni zraci su odvojeni. Džekob je poželeo da se seti koliko puta je 'opalio' tokom borbe na gornjoj strani... ili makar kojom brzinom. Možda i nije bilo važno. Kula je imao dva oka i dva neprijatelja. Verovatno će biti dovoljan po jedan udar iz svakog.

Najgore od svega je to što nisu mogli znati hoće li Kulin holografski vid moći da ih otkrije čim zakoraće na pod, na osnovu odraza sa unutrašnjeg zida. Verovatno ne može da im naudi preko odraza, ali to je bila slaba uteha.

Da nije bilo tako prokleta mnogo slabljenja tokom unutrašnjeg prelamanja zraka, mogli su pokušati da onesposobe vanzemaljca pomoću P-lasera, puštajući da preplavi čitav brod, dok ljudi i Fejgin čuče u gravitacionoj petlji.

Džekob je opsovao, pitajući se šta ih toliko vezuje za P-laser. Hju je kraj njega tiho mrmljao u zidni interkom. Potom se obratio Džekobu. "Spremni su!" rekao je.

Zahvaljujući naočarama, bili su pošteđeni većine bola kada je kupola planula od svetlosti. Ipak, trebalo im je nekoliko trenutaka da obrišu suze i priviknu se na sjaj.

Komandant deSilva je uspela, verovatno uz pomoć dr Martini, da dovuče P-laser na navi položaj, blizu ivice gornje palube. Ako su njeni proračuni tačni, zrak će udariti o ivicu kupole na donjoj strani, tačno tamo gde se nalazi ulaz u kompjuter. Na nesreću, složenost čitave figure potrebne da se stigne od tačke A do B, kroz uski otvor na ivici palube, značio je da zrak verovatno neće nauditi Kuli.

Ipak ga je prepao. U trenutku kada se zrak pojavio, dok je Džekob stezao kapke, čuli su iznenadno škljocanje zuba i zvuk pokreta daleko zdesna.

Kada mu se vid razbistrio, Džekob je ugledao liniju blistavih tačaka u vazduhu. Prolaz zraka P-lasera delovao je na tragove prašine u vazduhu. Srećom. Tako će moći da ga izbegavaju.

"Interkom na maksimumu?" brzo je upitao.

Hju je podigao palac.

"Dobro, idemo!"

P-laser je povremeno ispuštao bleske plavo-zelenog svetla. Nadali su se da će to pobrkati odraze sa unutrašnjeg oklopa.

Povio je kolena i odbrojao. "Jedan, dva. Sad!"

Džekob je preleteo preko otvorenog prostora i pao iza masivnog aparata za snimanje na ivici palube. Čuo je Hju kako se bučno prizemljuje na dva aparata dalje od njega.

Mahnulo mu je kada se osvrnuo. "Ovde nema ničeg!" oštro je šapnuo. Džekob je pogledao iza ugla svog aparata, koristeći ogledalo iz pribora za prvu pomoć, koje su zamazali mašinskim uljem. Hju je imao drugo ogledalo, iz tašne dr Martini.

Kule nije bilo na vidiku.

Njih dvojica mogla su da vide oko tri petine palube. Kompjuterski ulaz bio je na drugoj strani kupole, tik van domašaja Hjuovog pogleda. Džekob će morati da pođe dužim putem okolo, pretrčavajući od jednog aparata do drugog.

Oklop Sunčevog broda blistao je u tačkama gde se zrak P-lasera odbijao. Boje su se stalno menjale. Inače ih je okruživala crvena i ružičasta masa hromosfere. Pre nekoliko minuta napustili su veliku nit i stado prstenova u njoj bilo je nekoliko stotina kilometara ispod broda.

To 'ispod' zapravo je bilo tačno iznad Džekobove glave. Fotosfera je, sa Velikom Tačkom u sredini, činila ogromnu, ravnu, plamenu tavanicu nad njim, a šiljci su visili kao stalaktiti.

Ponovo je povio kolena i skočio, pognut i okrećući lice od moguće zasede.

Preskočio je laserski zrak tamo gde se videla njegova putanja preko čestica prašine i doskočio iza narednog aparata. Brzo je pružio ogledalo da pregleda prostor koji se sada otvarao.

Ni traga od Kule.

Ni od Hjuua. Zazviždao je dve kratke note, dogovorenu šifru. Sve je u redu. Čuo je jednu notu, Hjuov odgovor.

Sledeći put je morao da se provuče ispod zraka. Čitavim putem preko malog prostora koža mu se ježila, očekujući razdirući blesak svetla preko boka.

Pao je iza narednog aparata i ščepao ga da se smiri, teško dišući. Nije dobro! Ne bi smeo tako brzo da se umori. Nešto ne valja.

Progutao je knedlu, a potom počeo da gura ogledalo duž ivice aparata.

Bol mu je planuo u vrhovima prstiju; kriknuo je i ispustio ogledalo. Jedva se uzdržao da ne strpa prste u usta, nego ih je zadržao na nekoliko centimetara od lica, usta otvorenih u agoniji.

Nagonski je počeo da uspostavlja laki trans za umanjenje bola. Crvene mrlje stale su da blede, a prsti su mu izgledali dalji. Potom se struja olakšanja prekinula. Kao u ratu. Mogao je da postigne samo toliko; suprotni pritisak opirao se hipnozi istom snagom, bez obzira na usredsređenost.

Još jedan Hajdov štos. Pa, nije bilo vremena za nadmudrivanje... ma šta da želi. Pogledao je ruku, sad kad je bol postao jedva podnošljiv. Kažiprst i domali prst bili su gadno opečeni. Ostali su bili manje povređeni.

Uspeo je da odzviždi kratku poruku Hjuu. Vreme je da se pokrene plan, jedini plan sa istinskim izgledima za uspeh.

Jedina prilika im je bila da stignu do svemira. Vremenska kompresija je zaglavljena na automatskom - prvo što je Kula obavio posle maserske veze - pa se njihovo subjektivno vreme prilično tačno poklapa da stvarnim vremenom potrebnim za izlazak iz hromosfere.

Pošto je napad na Kulu gotovo sigurno uzaludan, najbolji način za odlaganje njegovog ubistva-samoubistva biće da razgovaraju sa njim.

Džekob je nekoliko puta udahnuo i naslonio se na holo-rekorder, pazeći da mu sluh ostane budan. Kula je uvek glasno hodao. To mu je bila najveća nada za zaštitu od Pringovog napada. Ako Kula načini previše zvukova na otvorenom, možda će Džekob imati priliku da upotrebi ošamućivač koji je stezao u zdravoj ruci. Imao je širok zrak i nije trebalo naročito ciljati.

"Kula!" povikao je. "Zar ne misliš da je ovo otišlo predaleko? Hajde, iziđi, pa da razgovaramo!"

Osluškiavao je. Čulo se prigušeno kvrcanje, kao da Kulini zubi tiho cvokoću iza debelih usana. Tokom borbe na gornjoj palubi, Donaldson i on imali su grdni problema da izbegnu blistavo bele sekutiće.

"Kula!" ponovio je. "Znam da je glupo suditi o vanzemaljcu po vrednostima sopstvene rase, ali zaista sam mislio da si mi prijatelj. Duguješ nam objašnjenje! Hajde da razgovaramo! Ako deluješ po Bubakubovim naređenjima, možeš se predati i kunem se da ćemo sa zadovoljstvom pričati o ovoj borbi!"

Kvrcanje je postalo glasnije. Začulo se kratko šuškanje koraka. Jedan, dva, tri... ali to je bilo sve. Nedovoljno da se odredi pravac.

"Džekobe, strašno mi je žao." Kulin glas se tiho proneo palubom.

Treba da šažnaš, pre no što umremo, ali prvo te molim da isključite lašer. To me boli!"

"I mene boli ruka, Kula."

Pring je zvučao ojađeno. "Oh, strašno, strašno mi je žao, Džekobe. Molim te, shvati da mi ti ješ prijatelj. Ovo radim delom i zbog tvoje raše.

Ovo su neophodni zločini, Džekobe. Jedino mi je milo što je smrt bližu, pa će me poštediti sećanja."

Džekoba je iznenadila njegova varljivost. Nikada ne bi očekivao da će Kukla tako izveštačeno cvileti. Taman je zaustio da odgovori kada se iz interkoma prolomio glas Helen deSilva.

"Džekobe? Da li me čuješ? Gravitacioni potisak brzo opada. Gubimo ubrzanje."

Nije izgovorila pretnju. Ako se nešto brzo ne preduzme, preći će u dug pad prema fotosferi, pad sa koga nema povratka.

Kada se nađe zahvaćen gravitacionim silama, brod će biti povučen ka zvezdanom jezgru. Ako do tada od broda nešto ostane.

"Vidiš, Džekobe", rekao je Kula. "Ne vredi da me ušporavaš. Šve je već učinjeno. Oštaću da bih bio siguran kako nećete ništa popraviti.

Ali molim te, hajde da razgovaramo do kraja. Ne želim da umremo kao neprijatelji."

Džekob je zurio u maglenu, vodonik-crvenu Sunčevu atmosferu. Niti plamenih gasova još su lebdjele 'naniže' (za njega uvis) kraj broda, ali to je možda bila posledica pokreta gasa u ovom području i u ovom trenutku. Sigurno su prolazile mnogo brže. Možda brod već pada.

"To što si otkrio moje špošobnosti i prevaru bilo je šjajno, Džekobe. Uklopio si mnogo čudnih tragova i našao odgovor! Traganje po poreklu moje raše je bilo šjajan potež!

Reci mi, iako su moji fantomi izbegavali kamere po ivici, nije li ti šmetalo što se oni pojavljuju na gornjoj strani dok sam ja na donjoj?"

Džekob je pokušavao da razmisli. Naslonio je na obraz hladnu stranu pištolja. Prijalo mu je, ali nije pomagalo u mozganju. A morao je da posveti deo pažnje razgovoru sa Kulom.

"Nisam ni pomislio na to, Kula. Pretpostavljam da si se samo nagingao i puštao zrak kroz prozirno polje na ivici palube. To bi objašnjavalo zašto je slika delovala razliveno. Zapravo se prelamala pod izvesnim uglom unutar broda."

To je, u stvari, bio važan podatak. Džekob se pitao kako ga je propustio.

A blistavo plavo svetlo, tokom onog dubokog transa u Baji! Pojavilo se baš pre no što se probudio i video Kulu kako stoji pred njim! Mora da je vanzemaljac uzeo njegov hologram! Kakav način da nekoga upoznaš i da mu nikad ne zaboraviš lice!

"Kula", polako je počeo. "Nije da sam zlopamtilo, ali da li si ti odgovoran za moje ludačko ponašanje pri kraju poslednjeg poniranja?"

Nastupilo je ćutanje. Potom je Kula odgovorio. Sve jače je šuškao. "Ješam, Žekobe. Žao mi je, ali poštajao si šuviše proničljiv. Nadao sam se da ću te učiniti nepouzdanim. Nišam ušpeo."

"Ali, kako..."

"Šlušao sam dr Martini kako priča o utičaju bleska na ljude, Žekobe!"

Pring je gotovo vikao. Prvi put koliko se Džekob mogao setiti, Kula je prekinuo nekoga. "Mešecima sam ekšperimentišao na dr Kepleru! Onda na Laroku i Žefu... pa na tebi. Korištio sam uški, prelomljeni žrak. Niko ga ne vidi, ali ti razliva mišli!

Nišam žnao šta ćeš ti uraditi, ali žnao sam da će biti neprijatno. Opet se izvinjavam. To je bilo neophodno!"

Neosporno su prestali da uzleću. Velika nit koju su napustili pre nekoliko minuta nadvijala se nad Džekobovom glavom. Visoki mlazevi izvijali su se i kovitlali ka brodu, kao grabljivi prsti.

Džekob je pokušavao da nađe izlaz, ali maštu mu je zatvorila moćna prepreka.

U redu! Predajem se!

Pozvao je svoju neurozu da iznese uslove. Šta, do đavola, prokleta stvar hoće od njega?

Odmahnuo je glavom. Moraće da prizove pravila za slučaj opasnosti. Hajd će morati da iziđe i postane deo njega, kao u loša stara vremena. Kao kada je jurio Laroka po Merкуру i kada je provalio u foto-laboratoriju. Spremio se da pređe u trans.

"Zašto, Kula? Reci mi zašto si sve to uradio!"

Nije mu bilo naročito važno. Možda Hju sluša. Možda Helen snima. Džekob je bio prezauzet da bi mario za to.

Otpor! U nelinearnim, neortogonalnim koordinatama misli razmestio je osećanja i sklopove misli kao opsadu. Kako god stari automatski sistemi radili, sve ih je poslao na posao.

Zavese i kamuflaža su polako spali i našao se licem u lice sa svojom drugom polovinom.

Utvrđenja, nesavladiva i u ranijim opsadama, sada su bila još strašnija. Zemljani grudobrani pretvorili su se u kamene. Ograda na njima bila je načinjena od oštarih igala visokih dvadeset milja. Na vrhu najvišeg tornja lepršala je zastava. Na njoj je pisalo 'Vernost'. Lepršala je nad dve motke sa nabijenim glavama.

Jednu glavu smesta je prepoznao. Svoju sopstvenu. Krv koja je kapala uz presečenog vrata još je blistala. Izraz lica bio je pun žaljenja.

Od druge glave je zadrhtao. Helen! Lice joj je bilo puno mrlja i pruga, a kapci su joj slabo treperili. Ta glava bila je još živa.

Ali zašto? Zašto toliki gnev protiv Helen? I zašto nagoveštaji samoubistva... otkuda protivljenje da mu se pridruži i stopi se sa njim u biće nalik natčoveku kakvo je nekada bio?

Da je Kula rešio da napadne, bio bi bespomoćan. Uši su mu bile pune zviždanja vetra. Čuo se urlik motora, a potom zvuk nečijeg pada... zvuk nečijeg glasa kako dovikuje nešto dok pada pored njega.

I prvi put je uspeo da razabere reči.

"Džejk! Pazi na prvu stepenicu...!"

I to je sve? Pa što se toliko živcirao? Zašto je proveo mesece pokušavajući da otkrije ono što se pokazalo kao Tanjina poslednja ironična šala?

Pa naravno. Njegova neuroza mu dopušta da vidi, sada kad je smrt tako blizu, da su skrivene reči bile samo još jedna varka. Hajd je krio još nešto. Nešto...

Krivica.

Znao je da nosi taj teret posle događaja kod Vanila Igle, ali nikada nije shvatao koliki je. Sada je uvideo koliko je naopako bilo to uređenje sa doktorom Džekilom i gospodinom Hajdom sa kojim je sve dosad živeo. Umesto da polako zaleći traumu bolnog gubitka, izdvojio je veštačku ličnost u sebi, da raste i hrani se njime i njegovim stidom što je pustio Tanju da padne... iz ogromne uobraženosti čoveka koji je, na dvadeset milja visine, mislio da može raditi dve stvari odjednom.

A bio je tu još jedan oblik uobraženosti... verovanje da će prevazići normalan, ljudski način oporavka od tuđe, ciklus bola i savlađivanja koji trpe milijarde drugih ljudskih bića kada pate zbog gubitka. To i utehu bliskosti sa drugim ljudima.

A sada je bio u zamci. Značenje zastave na grudobranu sada je bilo jasno. Onako bolestan, smislio je da pravda deo svoje krivice vernošću osobi koju je izneverio. Ne spoljašnje vernosti, nego duboko u sebi... bolesnom vernošću zasnovanoj na uzdržavanju od svih... a čitavo vreme je verovao da je u redu što ima ljubavnice!

Nikakvo čudo što Hajd mrzi Helen! Nikakvo čudo što želi da i Džekob Demva umre!

Tanja se nikada ne bi složila sa tobom, rekao mu je. Ali Hajd nije slušao. Imao je svoju logiku i druga mu nije bila potrebna.

Prokletstvo, ona bi volela Helen!

Nije vredelo. Prepreka je bila čvrsta. Otvorio je oči.

Crvenilo hromosfere postalo je dublje. Sada su bili u niti. Blesak boje, čak i kroz naočare, naveo ga je da pogleda ulevo.

Prsten. Ponovo su se vratili u stado.

Dok je gledao, prošlo ih je još nekoliko, ivica pokrivenih blistavim šarama. Vrteli su se kao poludele krofne, ne obraćajući pažnju na opasnost od Sunčevog broda.

"Žekobe, niši ništa rekao." Kulin ravnomeran, šuškavi glas pretvorio se u pozadinu. Na pominjanje svog imena, Džekob je ponovo obratio pažnju.

"Šigurno imaš neko mišljenje o mojim pobudama. Žar ne vidiš da će ovako biti bolje... ne šamo ža moju vrštu, nego i ža tvoju i ža vaše štichenike?"

Džekob je divlje zatresao glavom da je razbistri. Hajdova ošamućenost predstavlja nešto protiv čega se treba boriti! Barem je ruka prestala da ga boli.

"Kula, moram da malo promislim o tome. Možemo li da se povučemo i posavetujemo? Doneo bih ti hranu, pa ćemo možda nešto smisliti."

Nastupila je pauza. Potom je Kula polako progovorio.

"Vrlo ši vešt, Žekobe. Ješam u iskušenju, ali mišlim da je bolje da ti i tvoj drug oštanete gde ješte. Žaišta. Biću jašan. Ako še neko pomeri, 'videću' ga."

Džekob se tupo upitao šta bi bilo 'vešto' u tome što je vanzemaljcu ponudio jelo. Otkuda mu uopšte ta zamisao?

Sada su padali brže. Stado prstenova se protezalo nad njim se do zlokobnog zida fotosfere. Najbliži je sijao plavim i zelenim bojama dok su jurili kraj njega. Boje su bledele sa daljinom. Najdalje životinje izgledale su kao sitne, mutne burme, nataknute na mlazeve zelenog svetla.

Među najbližim magnetivorima proneo se pokret. Dok je brod padao, jedan po jedan su se upućivali u stranu i 'naniže' iz Džekobove naopake perspektive. Zeleni blesak ispunio je Sunčev brod kad je jedan 'repni laser' prešao preko njih. Činjenica da nisu uništeni značila je da automatski ekrani još deluju.

Lepršavi oblik suknuo je kraj Džekoba, odnekud odozgo pa prema podu. Potom se pojavila još jedna talasava prikaza, oklevajući za trenutak kraj oklopa, tik do njega, tela glatkog od usplamtelih boja. Potom je ubrzala naviše i nestala.

Sunčevi Duhovi su se okupjali. Možda je naglo padanje Sunčevog broda konačno zagolicalo njihovu radoznalost.

Sada su već prošli kraj najvećeg dela stada. Tik iznad glave video je grupu krupnih magnetivora, tačno na putu njihovog pada. Sitni, blistavi pastiri poigrali su oko grupe. Džekob se nadao da će im se skloniti sa puta. Nema smisla da povuku sa sobom još nekoga. Usplamteli trag brodskog lasera za hlađenje bio im je opasno blizu.

Džekob se pribrao. Više nije bilo šta da se učini. On i Hju će morati da pokušaju frontalni napad na Kulu. Zazviždao je šifru, dvaput kratko i dvaput dugo. Nastupila je tišina, a onda se začuo odgovor. I Hju je bio spreman.

Čekaće prvi zvuk. Složili su se da, kada budu dovoljno blizu, bilo kakav napad sa bilo kakvim izgledima na uspeh mora da se izvede istog časa kada se začuje bilo kakva buka, pre no što Kula reaguje. Pošto Hju ima duži put, verovatno će prvi krenuti.

Napeo se u polučučanj i primorao sebe da misli samo na napad. Pištolj mu je počivao u znojavom dlanu leve ruke. Potisnuo je neprijatne drhtaje koji su poticali iz izdvojenog dela uma.

Zvuk nalik na padanje dopro je odnekud zdesna. Džekob je zakoračio iza aparata, pritisnuvši okidač ošamućivača u istom trenutku.

Nije ga dočekao zeleni blesak. Kula nije bio tu. Jedno dragoceno punjenje ošamućivača je izgubljeno.

Potrčao je što je brže mogao. Ako zatekne Itija okrenutog leđima dok se obračunava sa Hjuom...

Svetlo se promenilo. Pretrčao je svega nekoliko koraka, kad se crveni sjaj fotosfere odozgo iznenada pretvorio u plavo-zelenu svetlost. Džekob je rešio da rizikuje kratak pogled naviše dok je jurio dalje. Svetlo je dopiralo od prstenova. Ogromne Sunčeve životinje brzo su se približavale dnu Sunčevog broda, pravcem koji će dovesti do sudara.

Zazvonili su alarmi i javio se glas Helen deSilva, visok, pun upozorenja. Dok je plavilo jačalo, Džekob je preskočio trag P-lasera u prašnjavom vazduhu i dočekao se na dva metra od Kule.

Tik iza Pringa klečao je Hju, podignutih krvavih ruku, noževa rasutih po podu. Tupo je zurio u Kulu, očekujući završni udarac.

Džekob je podigao ošamućivač dok se Kula okretao, upozoren zvukom njegovog dolaska. U najkraćem mogućem trenutku Džekob je pomislio da je uspeo dok je pritiskao okidač.

A potom mu je čitava levica eksplodirala od bola. Zahvatio ga je grč i pištolj je odleteo u stranu. Paluba se za trenutak zanjihala, a potom mu se vid razbistrio i pred njim je stajao Kula, ugašenih očiju. Pringovi sekutići bili su potpuno otkriveni, talasajući se na krajevima savitljivih 'usana'.

"Žo mi je, žkobe." Vanzemaljac je toliko šuškao da je Džekob jedva mogao da razabere reči. "Ovko mra da bue."

Iti je hteo da ga dokrajči tim zubima! Džekob se zateturao unazad od straha i gađenja. Kula je pošao za njim, polako škljocajući sekutićima, snažno, u ritmu koraka.

Džekoba je zapljusnulo ogromno spokojstvo, osećanje poraza i predstojeće smrti. Raslo je kako je koračao unazad. Pulsirajući bol u ruci nije značio ništa u poređenju sa blizinom smrti.

"Ne!" promuklo je viknuo. Skočio je, glavom napred, pravo Kuli u stomak.

U tom času ponovo se začuo Helenin glas i plava boja je prekrila sve. Čulo se daleko brujanje, a potom ih je moćna sila podigla sa poda, u vazduh nad iznenada nagnutom palubom.

DEVETI DEO

Beše jednom momak tako pun vrlina da bogovi rešiše da mu ispune jednu želju. Poželeo je da bude, jedan dan, kočijaš Sunca. Apolon bi nadglasao kada je predskazao strašne posledice, ali kasniji događaji pokazase da je bio u pravu. Kažu da je Sahara trag uništenja nastalog kada je neiskusni vozač pustio da kočije prođu preblizu Zemlje. Od tada su bogovi rešili da vode zatvoren klub.

M. N. Plano

26. TUNEL

Džekob se dočekao na suprotnoj srtrani kompjuterske konzole, tresnuvši teško na leđa kako bi poštediti ispečene, krvave šake. Na sreću, sunderasti materijal tkanine ublažio je deo udara.

Osetio je ukus krvi, a u glavi mu je zvonilo dok se okretao na laktove. Paluba se još propinjala dok su se magnetivori nad njim okupljali oko trbuha Sunčevog broda, ispunjavajući unutrašnjost donje strane blistavo plavim svetlom. Tri životinje dodirivale su brod, na otprilike četrdeset pet stepeni 'iznad' palube, ostavljajući veliki otvor u središtu. To je pružalo mesta da laser za hlađenje izliva svoj smrtonosni zrak sakupljene Sunčeve vreline između njih, naniže ka fotosferi.

Džekob nije imao vremena da se pita šta to rade... da li napadaju ili se igraju. (Kakve li pomisli!) Morao je da brzo iskoristi prednost ove situacije.

Hju je pao kraj njega. Već je bio na nogama, teturajući se u šoku. Džekob mu je žurno prišao i uhvatio ga za ruku... izbegavajući dodir povređenih šaka.

"Hajde, Hju. Ako je Kula ošamućen, možda ćemo moći da ga obojica zaskočimo!"

Hju je klimnuo glavom. Bio je zbunjen, ali voljan. Ipak, pokreti su mu bili nekako preterani. Džekob je morao da ga vodi na pravu stranu, požurujući.

Izišli su iza krivine središnje kupole baš kad je Kula ustajao.

Vanzemaljac se klatio, ali kad se okrenuo ka njima Džekob je znao da nema nade. Jedno oko mu je blistavo sinulo; Džekob je prvi put imao priliku da ga vidi kako radi. To je značilo...

Osetio je miris izgorele gume i levi držač naočara mu se raspao. Kada su mu spale, bio je ošamućen blistavo plavim svetlom u prostoriji.

Džekob je gurnuo Hjuu nazad iza krivine kupole i skočio za njim. Svakog trenutka očekivao je iznenadni bol u potiljku, ali zajedno su se stumbali do ulaza u gravitacionu petlju i pali u nju, neozleđeni.

Fejgin se sklonio u stranu da ih propusti. Glasno je zviždao i mahao granama.

"Džekobe! Živ si! I tvoj saradnik! To je bolje nego što sam se plašio!"

"Ko..." Džekob se borio za dah. "Koliko je prošlo otkako padamo?"

"Jedno pet, ili možda šest minuta. Kada sam se oporavio, pošao sam za vama dole. Možda ne mogu da se borim, ali mogu da se isprečim na putu. Kula nikada ne bi imao dovoljno snage da se probije kroz mene i popne se gore!" Kanten je zapiskutao od prodornog smeha.

Džekob se namrštio; ovo je bilo zanimljivo. Koliko snage zaista ima Kula? Nije li jednom pročitao kako ljudsko telo dejstvuje prosečnom snagom od sto pedeset vati? Kula je imao znatno više od toga, ali u kratkim udarima od jedva pola sekunde.

Da je imao vremena, Džekob bi to razjasnio. Dok je projektovao svoje lažne Solarijance, Kula je uspevao da mu prikaze potraju po dvadesetak minuta. Potom su čovekoliki Duhovi 'gubili zanimanje', a Kula je iznenada bivao neutoljivo gladan. Svi su pripisivali njegov apetit nervoznoj energiji, ali Pring je, zapravo, morao da obnovi zalihe kumarina... a verovatno i visoko energetskih hemikalija kojima je pokretao reakcije bojenog lasera.

"Povređen si!" zapevušio je Fejgin. Užurbano je zanjihao granama.

"Najbolje da povedeš svog sadruga gore, pa će vam obojici previti rane."

"Izgleda." Džekob je klimao glavom, neodlučan da ostavi Fejgina samog.

"Ima nekih važnih pitanja o kojima moram da razgovaram sa dr Martini dok nas previja."

Kanten je dugo, zviždavo uzdahnuo. "Džekobe, ni pod kakvim okolnostima nemoj da uznemiravaš dr Martini! Upravo razgovara sa Solarijancima. To nam je jedina prilika!"

"Šta radi?"

"Privuklo ih je bleskanje parametarskog lasera. Kada su došli, navukla je svoju psi kacigu i počela razgovor! Postavili su nekoliko svojih magnetivora ispod nas i time nam bitno usporili pad!"

Džekobu je srce poskočilo. Zvučalo je kao izbavljenje. Potom se namrštio.

"Bitno? Znači, ne podižemo se?"

"Na žalost, ne. Polako padamo. A ne zna se koliko dugo prstenovi mogu da nas drže."

Džekob je bio neodređeno zapanjen uspehom dr Martini. Uspostavila je kontakt sa Solarijancima! To je bilo jedno od najfantastičnijih postignuća svih vremena, a i dalje su osuđeni na propast.

"Fejgine", oprezno je rekao, "vратиću se što pre mogu. A dotle, možeš li oponašati moj glas dovoljno dobro da prevariš Kulu?"

"Verujem. Mogu da pokušam."

"Onda pričaj sa njim. Ubaci glas unutra. Upotrebi sve trikove koje znaš da ostane zaposlen i nesiguran. Ne sme provesti više vremena kraj kompjuterskog ulaza!"

Fejgin je zviznuo u znak pristanka. Džekob se okrenuo, držeći Hjuu pod ruku, i pošao uz gravitacionu petlju.

Petlja je delovala neobično, kao da su gravitaciona polja počela da se pomalo menjaju. Unutrašnje uvo gnjavilo ga je kao nikada ranije dok je pomagao Hjuu da pređe kratak luk i morao je da se usredsredi na svaki korak.

Gornja strana i dalje je bila crvena - crvena kao hromosfera. Ali lepršavi plavo-zeleni Solarijanci lebdeli su odmah napolju, bliže no što ih je Džekob ikada video. Njihova 'leptirova krila' bila su velika gotovo koliko sam brod.

Plavi tragovi P-lasera i ovde su prosijavali kroz prašinu. Sam laser je kraj ivice palube brujao u masivnom kućištu.

Preskočili su nekoliko tankih zraka.

Kad bih bar imao alat da skinem tu stvar sa držača, pomislio je Džekob. Pa, sad ne vredi želeći. Umirio je sadruga da bi mogao da ga povede ka ležaju. Tu ga je privezao i pošao u potragu za priborom za prvu pomoć.

Našao ga je kraj pilotske ploče. Pošto nije video dr Martini, bilo je jasno da je izabrala neki drugi kvadrant palube za razgovore sa Solarijancima, daleko od ostalih. Blizu pilotske ploče ležali su čvrsto privezani Larok, Donaldson i mrtvo telo Dubrovskog. Donaldsonovo lice bilo je napola prekriveno medicinskom tkivnom penom.

Helen deSilva i njen preostali član posade bili su nagnuti nad instrumente. Komandant je podigla pogled kada joj je prišao.

"Džekobe! Šta se desilo?"

Držao je ruke iza leđa kako je ne bi uznemirio. Ipak, bilo mu je teško da se održi na nogama. Uskoro će nešto morati da učini.

"Nije uspelo. Ipak, počeo je da govori."

"Da, sve smo čuli, a onda je nastupila strašna buka. Pokušala sam da te upozorim pre sudara sa prstenovima. Nadala sam se da će ti koristiti."

"Oh, udar je pomogao, svakako. Protresao nas je, ali nam je spasao živote."

"A Kula?"

Džekob je slegnuo ramenima. "Još je dole. Mislím da mu ponestaje goriva. Tokom borbe ovde gore jednim pogledom spržio je Donaldsonu pola lica. A dole se ponaša kao tvrdica, baca sitne tačkaste híce na strateška mesta."

Ispríčao joj je o napadu zubíma. "Mislím da neće malaksati dovoljno brzo. Da imamo dovoljno ljudi, mogli bismo ga zamaratí dok ne presuši. Ali ne ide. Hju je spreman, ali više ne može da se bori. Pretpostavljam da vas dvoje ne možete napustiti položaj."

Helen se okrenula da odgovori na isprekidani alarm sa kontrolne ploče. Okrenula je prekidač i isključila ga. Potom je pogledala Džekoba, izvinjavajući se.

"Žao mi je, Džekobe, ali jedva postižemo i ovde. Pokušavamo da se probijemo kroz kompjuter podstrekavajući brodske senzore šifrovaním ritmovíma. To je spor posao i stalno odlažemo sitne uzbune. Bojím se da propadamo. Kontrole se raspadaju." Okrenula se da odgovori na nov signal.

Džekob se povukao. Poslednje što bi želeo jeste da joj smeta.

"Mogu li ja da pomognem?"

Pjer Larok je podigao pogled sa ležaja udaljenog nekoliko metara. Čovečuljak je bio vezan tako da ne može da dohvati pojaseve. Džekob je gotovo sasvim zaboravio na njega.

Oklevao je. Larokovo ponašanje tik pre borbe na gornjoj strani nije pobuđivalo poverenje. Helen i dr Martini su ga vezale kako ne bi morale da misle na njega.

Ipak, Džekobu su bile potrebne nečije šake da rukuju lekárskim priborom. Setio se kako je Larok umalo pobegao na Merkurú. Čovek je neosporno nepouzdan, ali imao je dara kada bi hteo da ga koristi.

Larok je u ovom trenutku delovao pribrano i pošteno. Džekob je zatražio od Helen dozvolu da ga oslobodi. Podigla je pogled i slegnula ramenima.

"Dobro. Ali ako priđe instrumentíma, ubíću ga na mestu. Reci mu to."

Nije bilo potrebe da mu kaže. Larok je klimnuo glavom u znak da razume. Džekob se nagnuo i počeo da petlja oko pojasa zdravíjim prstíma desne ruke.

Helen je jeknula iza njega. "Džekobe, tvoje ruke!"

Briga na njenom licu zagrejala mu je srce. Ali kada je počela da ustaje, nije joj dozvolio. U ovom trenutku njen posao je važniji od njegovog. Znala je to. Sama činjenica da je rastrzana predstavjala je velik izraz osećanja. Kratko, ohrabrujuće mu se nasmešila, a potom se pognula da odgovori na pet-šest alarma koji su zazvonili svi zajedno

Larok je ustao, trljajući ramena, a potom podigao pribor za prvu pomoć i pogledao Džekoba. Ironično se smešio.

"Koga ćemo prvo da sredimo?" upitao je. "Vas, nekog drugog čoveka ili Kulu?"

27. POBUĐENOST

Helen je morala naći vremena da razisli. Mora biti nečega što može da učini! Sistemi zasnovani na galaktínskoj nauci postepeno su otkazivali. Do sada su izgubili vremensku kompresíju i gravitacioni potisak, plus nekoliko

perifernih mehanizama. Ako otkaže kontrola unutrašnje gravitacije, biće bespomoćni pred udarima oluja hromosfera, izgnječeni o sopstveni oklop.

Zapravo, i nije bilo važno. Prstenovi koji su ih pridržavali pred stalnim privlačenjem Sunca očito su se umorii. Visinometar je klizio. Ostatak stada već je bio daleko nad njima, gotovo izgubljen u ružičastoj izmaglici gornje hromosfere. Neće još dugo trajati.

Blesnulo je alarmno svetlo.

Postojala je povratna sprega u unutrašnjem gravitacionom polju. Brzo je napamet proračunala, a potom unela niz parametara da je ublaži.

Siroti Džekob, pokušao je. Na licu mu se videlo koliko je iscrpljen. Osećala se posramljeno što nije učestvovala u borbi na donjoj strani, iako, naravno, nije bilo verovatno da bi odvojili Kulu od kompjutera.

A sada je sve zavisilo od nje. Ali kako, kad se sve proklete komponente raspadaju!

Ne sve komponente. Osim maserske veze sa Merkurom, oprema izvedena iz zemljanske tehnologije i dalje je savršeno radila. Kula se nije trudio oko nje. Hlađenje je još bilo dobro. Elektromagnetna polja oko čvrstog oklopa još su strujala, iako su izgubila sposobnost da selektivno propuštaju više svetlosti na donju stranu. Prirodno.

Brod je zadržao. Stresao se kad je nešto udarilo o njega jednom, pa još jednom. Potom se kraj ivice palube pojavio sjaj. Naglo se promolila ivica prstena, tarući se o bok broda. Nekoliko Solarijanaca je lepršalo nad njim.

Udarci su se pretvorili u struganje, glasno i jezivo. Prsten je bio prekriven blistavo crvenim pegama po ivici. Pulsirao je i grčio se pod udarima mučitelja. Potom je, uz nagli blesak svetla, nestao. Sunčev brod se nagnuo prednjim krajem, bez oslonca, i počeo da propada. DeSilva je se čenom pokušavala da ga ispravi.

Kada je podigla pogled, videla je solarijanske saveznike kako se udaljavaju sa dva preostala prstena.

Više ništa nisu mogli da učine. Odbegli prsten pretvorio se u tačku svetla visoko gore, brzo se udaljavajući na stubu zelenog plamena.

Visinomer je počeo brže da se kreće. Helen je na monitorima videla pulsirajuće granulirane ćelije fotosfere i Veliku Tačku, veće nego ikada.

Već su im bili bliži nego iko ranije. Uskoro će biti u njima - prvi ljudi na Suncu.

Zakratko.

Podigla je pogled ka sada dalekim Solarijancima, pitajući se treba li da sazove ostale kako bi... kako bi mahnuli u znak oprostaja ili nešto slično. Poželela je da je Džekob tu.

Ali on je ponovo otišao dole. Brod će pasti pre no što bi stigao da se vrati.

Ponovo je pogledala sitna, zelena svetla, pitajući se kako prstenovi mogu da budu tako brzi.

Trgla se i opsovala. Čen ju je pogledao. "Šta je, kapetane? Polja nestaju?"

Uz uzvik likovanja, Helen je počela da okreće prekidače.

Poželela je da mogu da pošalju telemetrijske podatke na Merkur, jer ako izginu ovde na Suncu, sada će to biti na zaista jedinstven način!

Džekoba su ruke još bolele. Još gore, svrbele su ga. Naravno, nije mogao da se počese. Leva šaka mu je bila zarobljena blokom tkivne pene, kao i dva prsta na desnoj.

Ponovo je čučnuo na ulazu u gravitacionu petlju, vireći na donju stranu palube. Fejgin se sklonio u stranu kako bi mogao da gurne kraj njega novo ogleдалo, prilepljeno tkivnom penom za olovku.

Kule nije bilo na vidiku. Masivne kamere su se ocrtavale na pulsirajućim plavim tavanici, obojenoj naporima magnetivora. Trag P-lasera ukrštao se unaokolo, ocrtan blešcima prašine u vazduhu.

Mahnulo je Laroku da spusti teret na samom ulazu, kraj Fejgina.

Naizmenično su pokrivali jedan drugom lica i ruke tkivnom penom. I naočare su pričvrstili hrpicama lepljive, gumaste materije.

"Svakako znate koliko je to opasno", rekao je Larok. "Može nas zaštititi od povreda kratkog zračenja, ali veoma je zapaljivo. Kad smo već kod toga, ovo je jedina zapaljiva materija koja je dopuštena na svemirskim brodovima, baš zbog jedinstvenih medicinskih osobina."

Džekob je klimao glavom. Ako sada imalo liči na Laroka, imaju dobre izgleda da vanzemaljca isprepadaju na smrt!

Podigao je smeđi kanister i prosuo malo sadržaja po palubi. Nije imao veliki domet, ali može koristiti kao oružje. I dalje im je ostalo mnogo materije.

Paluba se trzala pod njima, a potom se dvaput propela. Džekob je pogledao napolje i video da se naginju. Magnetivor koji je držao tu stranu broda klizio je sve niže i niže ka ivici palube, sve dalje od fotosfere koja je prekrivala nebo.

Mora biti da je u tom času i životinja sa druge strane popustila. Znači da su izgubljeni.

Brod je zadržao, a potom počeo da se ispravlja. Džekob je uzdahnuo. Možda i dalje ima vremena da spase brod, ako smesta onesposobi Kulu. Ali to je očito bilo nemoguće. Poželeo je da pođe gore i pridruži se Helen.

"Fejgine", rekao je. "Ja nisam čovek koga si poznavao. Taj čovek bi do sada već sreo Kulu. Bili bismo daleko odavde, na sigurnom. Obojica znamo šta je on sve mogao.

Molim te da me razumeš. Pokušao sam. Ali naprosto više nisam onaj isti."

Fejgin je zašuškao liščem. "Znam, Džekobe. Pozvao sam te da se pridružiš 'Poniraču u Sunce' upravo da bi postigao tu promenu."

Džekob je zurio u vanzemaljca.

"Ti si vrlo vešt podvaladžija", tiho je zviždao Kanten. "Nisam imao pojma da je situacija tako kritična kako se pokazalo. Pozvao sam te ovamo samo da ti pomognem da razbiješ čauru u kojoj se nalaziš još od Ekvadora, a potom da te upoznam sa Helen deSilvom. Plan je uspeo. Zadovoljan sam."

Džekob se potpuno izgubio.

"Ali, Fejgine, moj um..." začutao je.

"Tvoj um je sasvim dobro. Naprosto imaš preteranu maštu. To je sve. Zaista, Džekobe, izmišljaš neverovatne fantazije. I tako razrađene! Nikada nisam sreo takvog hipohondra!"

Džekob je brzo razmišljao. Kanten je ili učitiv, ili greši, ili... ili je u pravu. Fejgin ga nikada ranije nije slagao, naročito što se tiče ličnih stvari.

Je li moguće da gospodin Hajd uopšte nije neuroza, nego igra? Kao dete, u igri je stvarao svetove tako podrobne da ih je bilo teško razlikovati od stvarnosti. Njegovi svetovi su postojali. Ne-rajhovski psiholog samo se nasmešio i rekao mu da ima moćnu, nepatološku maštu, jer testovi su pokazivali kako je uvek znao da je to samo igra, kada je bilo važno da to zna!

Je li moguće da je gospodin Hajd samo ličnost za igru?

Činjenica je da sve do sada nije naneo nikakvo zlo. Stalno mu je smetao, ali uvek bi se pokazalo da je bilo dobrih razloga za stvari koje ga je 'terao' da uradi. Opet, do sada.

"Bio si prilično nerazuman kada smo se upoznali, Džekobe. Igla te je izlečila. Lek ti je bio strašan, pa si se upustio u igru. Ne znam pojedinosti te igre; bio si vrlo tajanstven. Ali znam da si sada budan. Budan si otprilike poslednjih dvadeset minuta."

Džekob je smalaksao. Bio Fejgin u pravu ili ne, nije imao vremena da stoji i razglaba o tome. Imao je svega nekoliko minuta da spase brod. Ako je to uopšte moguće.

Hromosfera nad njima je svetlucala. Fotosfera im se nadvijala nad glavom. Prašinasti tragovi P-lasera ukrštali su se po unutrašnjosti.

Pokušao je da pucne prstima i trgao se od bola.

"Larok! Potrči gore i donesi svoj upaljač. Brzo!"

Larok je ustuknuo. "Zašto, pa imam ga ovde", rekao je. "Ali od kakve koristi..."

Džekob je posegao ka interkomu. Ako Helen ima neku rezervu snage koju je čuvala, sada je vreme da je upotrebi. Potrebno mu je malo vremena! Pre no što je stigao da ga uključi, iz interkoma se prolomio alarm.

"Razumnjaci", odjeknuo je Helenin glas, "Molim da se pripremite za ubrzanje. Ubrzo napuštamo Sunce."

Glas joj je zvučao veselo, gotovo ćudljivo.

"S obzirom na način predstojećeg odlaska, preporučujem svim putnicima da se obuku što je toplije moguće! Sunce može da bude vrlo hladno u ovo doba godine!"

28. STIMULISANA EMISIJA

Struja hladnog vazduha neprestano je duvala kroz ventilacione vodove oko kućišta lasera za hlađenje. Džekob i Larok su se zbili oko vatre, pokušavajući da je zaklone od hladnog vazduha.

"Hajde, mala. Gori!" Na palubi se dimila hrpa otpadaka tkivne pene. Plamen je polako rastao, jer su dodavali nove komade.

"Ha, ha!" nasmejao se Džekob. "Jednom pećinski čovek, uvek pećinski čovek, a, Larok? Čovek stigne sve do Sunca, a onda pali vatru da bi mu bilo toplo!"

Larok se slabaško nasmešio, nastavljajući da gomila sve veću parčad. Inače rečiti novinar vrlo je malo pričao otkako ga je Džekob odvezao sa ležaja. Ipak, povremeno bi nešto ljutito promrmljao i otpljunuo.

Džekob je zavukao baklju u plamen. Bila je načinjena od komada tkivne pene zalepljenog za vrh likviboce. Kraj je počeo da se žari, ispuštajući gust, crn dim. Bilo je divno.

Uskoro su imali nekoliko baklji. Dim je ispunio vazduh strašnim zadahom. Morali su da se udalje prema vazdušnom vodu, kako bi mogli da dišu. Fejgin je zašao dublje u gravitacionu petlju.

"U redu", rekao je Džekob. "Idemo!" Iskočio je iz ulaza ulevo i bacio zadimljenu baklju do kraja palube, što je dalje mogao. Larok je iza njega učinio isto, samo na drugu stranu.

Fejgin je krenuo za njima uz teško šuškanje. Pošao je pravo iz prolaza na suprotni kraj palube da bude izviđač i da privuče Kulinu pažnju ako uzmogne. Kanten je odbio da ga prekriju tkivnom penom.

"Sve je čisto", tiho je zazviždao. "Nigde ne vidim Kulu."

To je bila i dobra i loša vest. Znali su gde je Kula. Ali to je značilo i da vanzemaljac verovatno radi na onesposobljavanju lasera za hlađenje.

Postajalo je HLADNO!

Od kako je počelo, Džekob je savršeno razumeo Helenin plan. Pošto je još imala kontrolu nad ekranima koji okružuju brod, (posada je bila živa, što je predstavljalo dokaz), mogla je da propusti unutra koliko god želi Sunčeve toplote. Ta toplota se mogla poslati direktno u laser za hlađenje i ponovo ispumpati u hromosferu, zajedno sa viškom toplote iz pogonskog mehanizma broda. Jedino što je ovaj put zrak pretvoren u mlaz i okrenut naniže. Potisak im je prekinuo pad i počeli su da se podižu.

Naravno, takvo uplitanje u automatsku kontrolu temperature na brodu moralo je biti neprecizno. Helen je sigurno odlučila da programira mehanizam da radije greši u pravcu hladnoće. Tu vrstu greške lakše je ispraviti.

Zamisao je bila sjajna. Džekob se nadao da će uspeti to da joj kaže. U ovom trenutku posao mu je bio da obezbedi izgleda za uspeh.

Prikradao se oko kupole, sve dok nije stigao do mesta odakle je Fejginu pogled bio zaprečen. Ne osvrćući se, bacio je još dve baklje na dve strane palube pred sobom. Sa svake je kuljao dim.

Odaja je postajala mračna od dosad oslobođenog dima. Trag zraka P-lasera sada je jasno blistao u vazduhu. Neke slabije pruge su nestale, prigušene ponavljanjem prolascima kroz dim.

Džekob se vratio u Fejginovo vidno polje. Ostale su mu još tri zadimljene zublje. Počeo je da se povlači, bacajući ih na razne strane preko vrha centralne kupole. Larok mu se pridružio, bacajući svoje baklje.

Jedna je prešla tačno preko središta kupole. Ušla je u snop rendgenskih zraka lasera za hlađenje i nestala u oblaku pare.

Džekob se nadao da nije mnogo pomerila snop. Koherentni rendgenski zraci trebalo bi da prolaze kroz oklop uz gotovo nulto zagađenje broda, ali zrak nije bio predviđen za kontakt sa čvrstim predmetima.

"U redu je!" šapnuo je.

On i Larok požurili su ka zidu kupole, gde je bilo skladište rezervnih delova za kamere. Larok je otvorio plakar i popeo se po policama što je više mogao, a potom mu pružio ruku.

Džekob se uzverao do njega.

Sada su bili potpuno ranjivi. Kula će sigurno reagovati na pretnju koju baklje predstavljaju! Vidljivost je već pala daleko ispod normale. Odaja je bila puna smrada i Džekobu je bilo vrlo neprijatno da diše.

Larok se oslonio ramenom o gornju kvaku plakara, a potom napravio Džekobu 'lopovske merdevine'. Džekob mu se popeo na ramena.

Tu je počinjala krivina kupole, ali površina je bila glatka, a Džekob je imao tri prsta umesto deset. Tkivna pena mu je pomogla. Još je bila pomalo lepljiva. Posle dva neuspešna pokušaja, Džekob se usredsredio i skočio sa Larokovih ramena, toliko snažno da ga je gotovo srušio.

Površina kupole bila je kao od stakla. Morao je da se pruži po njoj i mahnito grebe rukama i nogama za svaki pređeni centimetar.

Blizu vrha morao je da pazi i na laser za hlađenje. Video je otvor dok se odmarao kraj vrha. Tiho je brujao na dva metra od njega; zadimljeni vazduh se presijavao i Džekob se upitao koja je bezbedna udaljenost od smrtonosnog otvora.

Okrenuo se da ne bi dalje mislio na to.

Nije mogao da zazviždi u znak da je uspeo. Moraće da se oslanjaju na Fejginov sjajan sluh da bi razabrali njegove pokrete i uskladili delovanje.

Ostalo je barem nekoliko sekundi čekanja. Džekob je rešio da rizikuje. Prevrnuo se na leđa i pogledao Veliku Tačku.

Sunce je bilo svuda.

Sa njegove tačke gledanja nije bilo broda. Nije bilo bitke. Nije bilo planeta, zvezda ni galaksija. Ivica naočara sprečavala mu je pogled čak i na sopstveno telo. Postojala je samo fotosfera.

Pulsirala je. Šume šiljaka, nalik na ustalasang tarabe, zasipale su ga bukom, a talasi su mu se razbijali tačno nad glavom. Zvuk se podelio i skliznuo oko njega ka beskrajnu svemira.

Grmeo je.

Velika Tačka zurila je u njega. Ogromno prostranstvo za trenutak se pretvorilo u lice, čekinjasto, sedo lice začetnika. Pulsiranje je bilo njegov dah. Buka je bila odjekivanje njegovog divovskog glasa koji je pevao pesmu staru milijardama godina što su mogle da je čuju i razumeju samo druge zvezde.

Sunce jeste živo. Štaviše, primetilo ga je. Posvetilo mu je punu pažnju.

Zovi me davaocem života, jer ja ti pružam sve. Ja plantim i na mom plamenu živiš. Ja stojim, i stojeći dajem ti oslonac. Svemir se povija oko mene, moj pokrivač, i prodire do tajanstva mojih dubina. Vreme pulsira na mom čelu.

Živo biće, da li je Entropija, moja uvrnuta tetka, primetila naše saučesništvo? Verovatno nije, mislim, jer si još premali. Tvoje smešno opiranje njenom toku je kao lepršanje na jakom vetru. A ona još misli da sam joj saveznik.

Zovi me davaocem života, živo biće, i plači. Ja plantim beskonačno i, plamteći, upijam ono što se ne može zameniti. Dok ti nesigurno bauljaš mojim strujama, snaga polako ističe. Kada nestane, druge zvezde će preuzeti moje mesto, ali ne zauvek, ne!

Zovi me davaocem života i smej se!

Ti, živo biće, čuješ istinski glas Davaoca života s vremena na vreme, kažu. On govori vama, ali ne meni, njegovom prvorodnom!

Sažaljevaj zvezde, živo biće! Mi pevamo eonima pretvarajući se da cenimo Njegovu okrutnu sestru, očekujući dan tvoje zrelosti, mali embrionu, kada će te On osloboditi da ponovo promeniš poredak stvari.

Džekob se bezvučno nasmejao. Kakva mašta! Fejgin je ipak bio u pravu. Sklopio je oči, još čekajući da čuje signal. Prošlo je tačno sedam sekundi otkako je stigao na vrh kupole.

"Džejk..." Bio je to ženski glas. Podigao je pogled ne otvarajući oči. "Tanja."

Stajala je kraj pion-skopa u svojoj laboratoriji, upravo onako kako ju je video bezbroj puta kada je dolazio po nju. Podšišana smeđa kosa, pomalo neravni beli zubi u širokom osmehu i krupne oči okružene sitnim borama. Pošla je ka njemu sigurnim, gracioznim korakom i stala da ga pogleda, podbočena.

"Bilo je i vreme!" rekla je.

"Tanja, ja... ne razumem."

"Bilo je krajnje vreme da me se setiš kako radim nešto drugo sem što padam! Misliš da je zabavno raditi to ponovo i ponovo? Zašto me se nisi sećao kakva sam bila u dobra vremena?"

Iznenada je shvatio da je to tačno! Pune dve godine sećao se Tanje samo u tom poslednjem trenutku, uopšte ne misleći na zajedničke godine!

"Pa, priznajem da ti je koristilo", klimnula je glavom. "Konačno si se oslobodio one proklete uobraženosti. Samo ponekad pomisli na mene, pobogu! Mrzim da me zaboravljaju!"

"Dobro, Tanja. Sećaću te se. Obećavam."

"I obrati pažnju na zvezdu! Prestani da misliš kako ti se sve pričinjava!"

Omekšala je. Slika je počela da bleđi. "U pravu si, Džejk, dragi, ona mi se dopada. Lepo se..."

Otvorio je oči. Fotosfera se kretala nad njim. Tačka mu je uzvaračala pogled. Granulacione ćelije polako su pulsirale kao dokona srca.

To si ti učinilo? - nemo je upitao.

Odgovor je prodro u njega, probio mu se kroz telo i izišao sa druge strane. Neutrini protiv neuroze. Vrlo originalan pristup.

Odozdo je dopro tihi zvižduk. Pre no što je bio svestan da se pomerio, već se klizao ka zvuku zdesna, bešumno, bez suvišnih pokreta.

Provirio je preko ivice i ugledao teme Kule a-Pring ab-Pil-ab-Kisa-ab-Soro-ab-Hul-ab-Puber.

Vanzemaljac je gledao nekuda levo od Džekoba, i dalje držeći ruku na otvorenom kompjuterskom ulazu. Iako je dim zaklonio gotovo sve, još se video blesak na mestu gde se odbijao zrak P-lasera.

Sleva je doprlo šuškanje. Zdesna su se čuli zvuci trčećih koraka; Larok je žurno obilazio kupolu.

Iza krivine kupole pojavilo se nekoliko srebrnastih grančica. Kula je čučnuo, a jedan Fejginov svetlucavi svetlosni receptor zgrčio se u oblačiću dima. Kanten je ispustio piskavi krik i povukao se sa vidika. Kula se brzo okrenuo.

Džekob je izvukao iz džepa sprej tkivne pene. Nanišanio je i pritisnuo dugme. Tanki mlaz tečnosti pošao je u luku ka Kulinim očima. Trenutak pre no što je pogodio, pojavio se Pjer Larok, trčeći, povijene glave, jurišajući kroz dim ka Kuli.

Kula je odskočio. Sprej je prošao ispred njegovih očiju. Tog časa ga je pogodila blistava iskra.

Čitav mlaz buknuo je uz bučan zvuk. Kula se zateturao unazad, držeći ruke pred licem. Larok se probio kroz ugljevlje i udario Pringa u stomak.

Kula se gotovo srušio u gusti dim. Začulo se šištanje daha kada je ščepao Laroka za grlo, prvo da se zadrži, a potom snažno stežući da mu zatvori dušnik. Larok se divlje borio, ali izgubio je ubrzanje. Bilo je kao da pokušava da pobegne od dve boe konstriktor. Lice mu se zacrvenelo i počeo je da šišti.

Džekob se spremio za skok. Dim je bio toliko gust da je jedva zadržavao kašalj. Ako ga Kula vidi pre no što skoči, neće se gnjaviti ubijajući Laroka težim načinom. Prosto će ih obojicu dokrajčiti pogledom.

Mišići su mu se zgrčili kao čvrste opruge i bacio se sa kupole.

Let kroz vazduh se otegao. Njegov lični oblik vremenske kompresije učinio je da putovanje izgleda sporo i dokono. Bio je to štos iz starih, loših vremena, a sada ga je upotrebio po navici.

Kada je prešao trećinu rastojanja, video je kako Kula počinje da okreće glavu. Bilo je teško reći šta Iti radi Laroku tog časa. Gusta zavesa dima zaklanjala je sve sem Kulinih blistavo crvenih očiju i dva bela bleska ispod njih.

Iščekivanje ga je ubijalo. Bilo je gotovo satirično. Džekob je rešio da ubrza stvari i da vidi šta će se desiti.

Nešto je sevnulo, a zatim je nastupio protresajuć, otupljujući udar kada je ramenom zakačio Kulinu slepoočnicu. Sklupčao se i čvrsto stegao prednju stranu vanzemaljske odežde dok su obojica po inerciji padala na palubu.

Čovek i vanzemaljci su se borili za dah, kašljući, dok su se kotrljali u kovitlacu udaranja i stezanja nogama i rukama. Džekob je nekako uspeo da mu zađe za leđa i čvrsto ga stegne za mršavi vrat, a Kula se otimao i izvijao, pokušavajući da okrene glavu i ujede ga sekutićima ili sprži laserskim očima.

Mlatarao je moćnim, savitljivim rukama, pokušavajući da ga uhvati. Džekob je povio glavu u stranu, trudeći se da okrene Kulu kako bi mu zarobio i noge. Pošto su se prekotrljali preko gotovo pola palube, konačno je uspeo i bio je nagrađen vrelinom bolom u desnoj butini.

"Još", zakašljao se. "Hajde Kula! Upotrebi ga!"

Još dva udara pogodila su mu noge, šaljući kovitlance bola ka mozgu. Potisnuo je bol u stranu i držao se dalje, moleći se u sebi da Kula pokuša još.

Ali Kula je prestao da traći energiju i počeo je da se brže prevrće, gnječeći Džekoba kad god bi ovaj pao na palubu. Obojica su kašljala, a Kula je, kad god bi udahnuo gusti, smrdljivi dim, zvučao kao kad se u boci trese desetak kugličnih ležaja.

Nije mogao da pridavi prokletnika! Kada se nije borio za goli život, Džekob je pokušavao da pomeri stisak preko Kulinog grla i počne da ga davi. Ali kao da nije bilo ranjivih tačaka! Nije pošteno. Džekob je želeo da opsuje naopaku sreću, ali nije imao dovoljno daha. Pluća su ga služila još samo toliko da se zakašlje kad god bi se Pring našao na njemu.

Potoci suza zaklanjali su mu pogled, a oči su ga bolele. Iznenada je shvatio da su mu naočare spale! Ili je Kula ponovo spržio držače čim je skočio sa kupole, ili su mu spale tokom borbe.

Gde je, do đavola, Larok?

Ruke su mu drhtale od napora, a osećao je vreli bol u truhu i preponama od stalnog udaranja o palubu. Kulino kašljanje zvučalo je sve jadrnije i napornije, a njegovo je počelo da liči na zlokobno krkljanje. Osećao je prve znake iscrpljenosti i užasan strah da će ovo beskonačno trajati, a tada su u borbi njegova leđa pala preko jedne od zadimljenih baklji tkivne pene.

Osetio je razarajuću vrelinu i kriknuo. Bol je bio tako iznenađan i na tako neočekivanom mestu da nije uspeo da ga otkloni. U trenutku agonije popustio je stisak oko Kulinog grla i vanzemaljci je uspeo da mu sklone ruke. Šake su mu skliznule i Kula se otkotrljao dok je Džekob posezao za njim.

Promašio je. Kula je otpuzao malo dalje, a potom se brzo okrenuo prema njemu. Džekob je sklopio oči i pokrio lice oklopljenom levom rukom, očekujući udar lasera.

Pokušao je da ustane, ali nešto mu sa plućima nije bilo kako valja. Nisu htela da rade. Dah mu je bio plitak i osećao je da se klata dok se polako podizao na kolena. Mora da mu leđa liče na pregoreli hamburger.

Malo dalje, na jedva dva metra, začulo se glasno škljocanje! Potom još jedno. Pa još jedno, bliže.

Spustio je ruku. Nije više imao snage da je drži podignutu. Ionako nije imalo smisla zatvarati oči. Otvorio ih je i ugledao Kulu kako kleči metar dalje. Kroz smrdljivi dim videli su mu se samo crvene oči i blistavo beli zubi.

"Ku... Kula..." dahnuo je. Zviždave reči zvučale su kao mali zupčanici u padu. "Predaj se, ovo ti je poslednja prilika. Upo... zoravam te..."

Ovo bi se dopalo Tanji, pomislio je. Poslednje reči gotovo jednako dobre kao njene. Nadao se da ga je Helen čula.

Poslednje reči? A što ih Kula ne bi izgovorio? Čak i ako mi pregrize grlo ili mi probuši mozak kroz kapke, i dalje mogu da mu dam poklon!

Izvukao je iz pojasa bočicu spreja tkivne pene i počeo da je podiže. Sad će poprskati Kulu! Čak i ako to znači da će umreti istog časa od lasera, a ne od zuba.

Razdirući bol planuo mu je u levom oku kao zabodena igla. Kao da mu se munja zarila u glavu i izašla s druge strane. Istog časa pritisnuo je dugme i pružio bocu u pravcu gde se nalazila Kulina glava.

29. APSORPCIJA

Helen je nakratko podigla pogled kada je brod prolazio kraj stada prstenova sleva.

Zeleno i plavo izbledelo je zbog udaljenosti. Životinje su ipak sijale kao sitne, plamene krofne, iskre živora poređane u minijaturnu povorku, umanjene ogromnošću hromosfere.

Pastiri su već otišli predaleko da bi se videli.

Stado je zašlo za tamnu masu niti i nestalo sa pogleda.

Helen se nasmešila. Kad bismo barem imali masersku vezu, pomislila je. Videli bi koliko smo se trudili. Znali bi da nas nisu ubili Solarijanci, kao što će neki pomisliti. Pokušali su da nam pomognu. Razgovarali smo s njima!

Sagnula se da odgovori na dva istovremena alarma.

Dr Martini je bez svrhe lutala iza nje i kopilota. Iako je kao parapsiholog ostala racionalna, nije delovala naročito pribrano. Upravo se vratila sa suprotne strane gornje palube. Nesigurno je koračala i poluglasno mrljala.

Ipak je imala dovoljno razuma da se drži podalje, hvala Beskrajonu! Ali odbila je da sedne i veže se. Helen se ustezala da je zamoli da pođe na donju stranu. S obzirom na to u kakvom je stanju, dobri doktor neće biti od velike koristi.

U vazduhu se osećao smrad. Monitori donje strane pokazivali su samo gust oblak dima. Pre nekoliko minuta čuli su se uzvici i zvuci strašne borbe. Interkomi su dvaput preneli nečiji krik. Trenutak ranije čuo se vrisak koji bi probudio i mrtve. Potom je nastupila tišina.

Jedino osećanje koje je sebi dozvolila bio je odsutni ponos. Činjenica da je bitka toliko potrajala bila je pohvala svima, a posebno Džekobu. Kulino oružje brzo bi ih dokrajčilo.

Naravno, nije verovatno da su uspeli. Do sada bi joj već javili. Spustila je poklopac preko svojih osećanja i rekla sebi da drhti od hladnoće.

Temperatura je pala na pet stepeni celzijusa. Što su joj refleksi postajali sporiji, od umora, sve je više pomerala ka hladnom stalno njihanje lasera za hlađenje. Greška ka toplom značila bi propast.

Odgovorila je na promenu elektromagnetskog polja koje je zapretilo da ostavi otvor u XUV pojasu. Brzo se pokorilo njenoj preciznoj kontroli i nastavilo da drži.

Laser za hlađenje ječao je dok je usisavao toplotu iz hromosfere, a potom je ponovo izbacivao, naniže, u obliku rendgenskih zraka. Uspinjali su se ubistveno sporo.

Utom se alarm izmenio. Bilo je to ne upozorenje na promenu nego krik umirućeg broda.

Smrad je bio užasan! Još gore, smrzavao se. Neko je kraj njega drhrtao i kašljao istovremeno. Džekob je postepeno postao svestan da je to on sam.

Uspravio se u napadu kašlja koji mu je protresao telo. Dugo pošto se vratio svesti samo je sedeo, tupo se pitajući kako to da je živ.

Dim je počeo da postepeno nestaje sa palube. Pramenje i oblačići plovili su kraj njega prema zujavim vazдушnim kompresorima.

Bilo je zapanjujuće već i to što uopšte može da vidi. Podigao je desnu ruku da dodirne levo oko.

Bilo je otvoreno i slepo. Ali bilo je čitavo! Spustio je kapak i počeo da ga prepipava trima prstima. Oko je još bilo tu, a mozak iza njega... spašen gustim dimom i presušivanjem Kuline energije.

Kula! Džekob je naglo okrenuo glavu da potraži vanzemaljca. Osetio je talas mučnine kako nailazi i savladao ga dok je čkiljio oko sebe.

Na podu je ležala jedna mršava, bela šaka, dva metra od njega, otkrivena razređivanjem oblaka dima. Vazduh se još malo iščistio, pa se pojavio i ostatak Kulinog tela.

Itijevo lice bilo je strašno ispečeno. Crna pokorica spržene pene visila je u krpama se ogromnih očiju. Šištava plava tečnost kapala je iz njih.

Kula je očito bio mrtav.

Džekob je počeo da puže. Prvo da proverii šta je sa Larokom. Potom sa Fejginom. Da, to je pravi redosled.

Potom da požuri i dovede nekoga ko ume sa kompjuterom... ako i dalje ima izgleda da poprave štetu koju je Kula naneo.

Našao je Laroka, prateći njegovo ječanje. Bio je nekoliko metara iza Kule; sedeo je i držao se za glavu. Podigao je glavu i mutno ga pogledao.

"Oooh... Demva, to si ti? Ne odgovaraj. Tvoj glas bi mi možda razneo ovu sirotu, bolnu glavu!"

"Jeste... jesi li dobro, Larok?"

Larok je klimnuo glavom. "Obojica smo živi, znači Kula svakako više nije, tačno? Tako je traljavo obavio posao na nama da možemo samo želeti da smo mrtvi. Mon Dieu! Ličiš na špagete! Zar i ja tako izgledam?"

Kakve god bile posledice borbe, ona mu je vratila ljubav prema rečima.

"Hajde, Larok. Pomozi mi da ustanem. I dalje imamo posla."

Larok je počeo da ustaje, pa se zateturao. Ščepao je Džekoba za rame kako ne bi pao. Džekob je savladao suze bola. Teturavo su pomagali jedan drugom da ustanu.

Baklje mora da su izgorele, jer se odaja brzo iščišćavala. Pramenje dima ipak se podizalo u vazduh, viseći im pred licem dok su se teturali duž kupole.

Jednom su naišli na zrak P-lasera, tanku i pravu nit koja im je presećala put. Nesposobni da ga preskoče ili da se provuku, prošli su kroz njega. Džekob se trgao kada mu je zrak zarezao krvavu liniju na spoljašnjoj strani desne butine i unutrašnjoj strani leve. Nastavili su.

Kada su našli Fejgina, Kanten je bio u komi. Iz otvora za disanje dopirao je tihi zvuk, srebrnasta zvonca su zveckala, ali nije odgovarao na pitanja. Kada su pokušali da ga pomere, ustanovili su da je to nemoguće. Iz Fejginovih korenskih izdanaka pojavile su se oštre kandže i zarile se u sunderastu oblogu palube. Bilo ih je na desetine, a nije bilo načina da ih oslobode.

Džekob je imao i druga posla. Oklevajući, poveo je Laroka oko Kantena. Doteturali su se do udubljenja na boku kupole.

Džekob je stao kraj interkoma, boreći se za dah.

"He... Helen..."

Čekao je, ali niko nije odgovarao. Nejasno je čuo kako njegov sopsteni glas odjekuje na gornjoj strani. Znači, aparat je u redu. Šta onda ne valja?!

"Helen, da li me čuješ? Kula je mrtav! Mi smo prilično udešeni... ipak. Ti... ti ili Čen dođite dole... dole i popra..."

Dobio je napad drhtavice od ledenog vazduha koji je duvao iz lasera za hlađenje. Nije više mogao da govori. Uz Larokovu pomoć, probatrgao se kraj vodova i srušio se na strmi pod gravitacione petlje.

Dobio je napad kašlja, ležeći na boku da poštedi opečena leđa. Grčevi su polako slabili, ostavljajući mu bol u grudima.

Borio se protiv sna. Odmori se. Samo se za trenutak odmori, a onda se okreni i idi na gornju stranu. Vidi šta je pošlo naopako.

Iz ruku i nogu do mozga su stizali drhtaji oštrog bola. Bilo ih je previše, a um mu je bio suviše zbrkan da bi presećao sve poruke. Kao da mu je jedno rebro bilo slomljeno, verovatno u borbi sa Kulom.

A sve to je bleđelo u poređenju sa pulsirajućim pritiskom na levoj strani glave. Osećao se kao da mu tamo stoji vreli ugarak.

Paluba u gravitacionoj petlji delovala je čudno. Čvrsto, savijeno gravitaciono polje trebalo bi da privlači jednako duž čitavog tela. Umesto toga, činilo mu se da se pomera kao površina okeana, talasajući mu se pod leđima u sitnim promenama lakoće i težine.

Očito nešto nije valjalo. Ali zapravo je delovalo dobro, kao uspavanka. Bilo bi tako lepo zaspati.

"Džekobe! Hvala Bogu!" Helenin glas prolomio se oko njega, ali i dalje je zvučao udaljeno - prijateljski, otvoreno, toplo - ali i nevažno.

"Nema vremena za razgovor! Hodi brzo ovamo, mili! Gravitaciona polja otkazuju! Poslaću dr Martini, ali..." začulo se škljocanje i glas se prekinuo.

Bilo bi lepo ponovo videti Helen, nejasno je pomislio. San je ovog puta silovito nadirao. Neko vreme nije mislio ni na šta.

Sanjao je Sizifa, osuđenog da zauvek kotrlja stenu uz beskonačno brdo. Džekob je pomislio da zna kako se to može srediti. Postoji način da se brdo ubedi kako je ravno, mada i dalje izgleda kao brdo. Radio je to i ranije.

Ali brdo je sada bilo besno. Bilo je prekriveno mravima koji su mu mileli po telu i ujedali ga svuda, vrlo bolno. Obadi su mu polagali jaja u oku.

Još gore, brdo je varalo. Ponegde je bilo lepljivo i nije htelo da ga pusti. Na drugim mestima bilo je klizavo, a njegovo telo postalo je prelagano da se uhvati za površinu. Pomeralo se u mučno nejednakim trzajima.

Nije se sećao da u pravilima ima nečega o puzanju. Ali to je, izgleda, bilo deo svega. Barem je pomagalo kod guranja.

I stena mu je pomagala. Trebalo je samo malo da pritisne. Uglavnom se sama kretala. To je bilo lepo od nje, ali poželeo je da ne stenje toliko. Stene ne bi trebalo da stenju. Naročito ne na francuskom. Nije pošteno što mora i to da sluša.

Probudio se, nesiguran, pred samim prolazom. Nije bio siguran koji je to prolaz, ali nije bio veoma zadimljen.

Sa druge strane, iza palube, video je početke crnila, prozirnost, kako se vraća u crvenu izmaglicu hromosfere.

Je li to obzorje, tamo napolju? Ivica Sunca? Ravna fotosfera se protezala dalje napred, nalik na paperjasti tepih purpurnog i crnog plamena. U njenoj dubini nazirali su se talasavi pokreti. Pulsirala je, a niti su ocrtavale dugačke šare nad blistavim, zanjihanim mlazevima.

Talasanje. Napred i nazad, ponovo i ponovo; Sunce je mahalo pred njegovim okom.

Mili Martini stajala je na vratima, sa pesnicom pred ustima i izrazom užasa na licu.

Poželeo je da je umiri. Sve je u redu. Od sada će biti. Gospodin Hajd je mrtav, zar ne? Džekob se sećao da ga je video negde, u ruševinama zamka. Lice mu je bilo sprženo, bez očiju, i strašno je smrdeo.

Potom je nešto posegnulo ka njemu i ščepalo ga. Sada je išao dole, ka prolazu. Između je bila strma padina. Zateturao se napred i više se nije sećao kako se uz tresak zaustavio tik iza vrata.

DESETI DEO

Svetlost kroz rupe hartije u prozoru: zvezdano nebo.

Kobajaši Isa (1763-1828)

30. NEPROZIRNOST

Komesar Abasoglu: "Znači, bilo bi najbolje reći da su svi sistemi projektovani po Biblioteci otkazali pre kraja?"

Profesor Kepler: "Da, komesare. Svi su postali beskorisni. Jedini mehanizmi koji su i dalje radili do kraja bile su komponente projektovane na Zemlji, od strane zemljanskog osoblja. Mehanizmi koje je, dodao bih, Pil Bubakub proglasio za površne i nepotrebne, kao i mnogi drugi tokom izgradnje."

K. A. : "Time ne nagoveštavate da je Pil Bubakub unapred znao..."

P. K. : "Ne, naravno. On je, na svoj način, bio jednako lakoveran kao i svi mi. Njegovo protivljenje bilo je zasnovano prvenstveno na estetici. Nije želeo da se galaktinska vremenska kompresija i gravitaciona kontrola strpaju u keramički oklop i povežu sa starinskim sistemom za hlađenje.

Polja za odbijanje i laser za hlađenje zasnovani su na fizičkim zakonima koje su ljudi poznavali još u dvadesetom veku. Prirodno, protivio se našoj 'sujevernoj' upornosti da sagradimo brod oko njih, ne samo zato što su ga galaktijski sistemi učinili suvišnim, nego i stoga što je smatrao da je zemljanska nauka pre Kontakta samo jadna hrpa poluistina i koještarija."

K. A. : "Te 'koještarije' su ipak radile i kada je nova oprema zakazala."

P. K.: "Da budem iskren, komesare, moram reći da je to bila prilična sreća. Saboter je verovao da oni nemaju nikakve važnosti, pa nije ni pokušavao da ih pokvari, isprva. Kasnije nije imao prilike da popravi tu grešku."

Komesar Montes: "Ima nešto što ne razumem, doktore Kepler. Siguran sam da i neke moje kolege dele tu zbunjenost. Razumem da je kapetan Sunčevog broda upotrebila laser za hlađenje kako bi se izvukla iz hromosfere. Ali za to je morala razviti ubrzanje veće od površinske gravitacije Sunca! To su mogli da postignu dok su funkcionisala unutrašnja gravitaciona polja. Ali šta se desilo kada su i ona otkazala? Zar nisu tog časa bili izloženi sili koja bi ih spljeskala?"

P. K.: "Ne odmah. Otkazivanje je bilo postepeno; najpre precizno podešena polja kojima se održavala gravitaciona petlja u prolazu ka polulopti sa instrumentima, 'donjoj strani', potom automatsko prilagođavanje strujanjima, a na kraju postepen gubitak glavnog polja koje se iznutra suprotstavlja privlačenju Sunca. Do trenutka kada je ovo poslednje otkazalo, već su stigli do donje korone. Kapetan deSilva bila je spremna kada se to desilo.

Znala je da bi bilo samoubistvo penjati se pravo naviše bez unutrašnjeg prilagođavanja, iako je razmišljala da to učini kako bi makar zapisi dospeli do vas. Druga mogućnost bila je da prepusti brod padu, kočeći samo toliko da u unutrašnjosti broda održi gravitaciju na oko tri g.

Na sreću, ima načina da se pada prema gravitacionom središtu, a da se ipak izbavi. Helen je zapravo pokušala da nađe hiperboličnu orbitu za beg. Gotovo celokupan laserski potisak utrošen je na to da se brodu da tangenciono ubrzanje dok je ponovo padao nazad.

Zato je duplirala program predviđen za ljudska poniranja još decenijama pre Kontakta: plitka orbita, uz korišćenje lasera za potisak i hlađenje, a elektromagnetskih polja za zaštitu. Jedino što je ovo poniranje bilo nenamerno i nije bilo osobito plitko."

K. A. : "Koliko su se približili?"

P. K.: "Pa, verovatno se sećate da smo u opštoj zbruci pali već dva puta: jednom kada je otkazalo gravitaciono polje, a drugi put kada su Solarijanci prestali da pridržavaju brod. E, tokom trećeg pada stigli su bliže fotosferi nego ikada ranije. Bukvalno su joj zagrebali po površini."

K. A. : "Ali turbulence, doktore! Bez unutrašnje gravitacije i vremenske kompresije, kako to da brod nije zdrobljen?"

P. K.: "Tokom ovog nenamernog poniranja mnogo smo naučili o solarnoj fizici, ser. Hromosfera je, barem ovom prilikom, bila daleko mirnija no što bi to iko očekivao... sa izuzetkom nekoliko mojih kolega kojima dugujem dosta izvinjenja... Ali verujem da je najznačajniji činilac bilo upravljanje brodom. Helen je prilično jednostavno postigla nemoguće. Ljudi iz TAASF-a upravo proučavaju automatske zapise. Od njihovog oduševljenja trakama veće je samo žaljenje što ne mogu da joj daju orden."

General Vejd: "Da, stanje u kome smo našli posadu izazvalo je veliki šok kod spasilačke ekipe TAASF-a. Brod je izgledao kao Napoleonovo povlačenje iz Moskve! Pošto nije bilo nikog živog da nam kaže šta se desilo, razumećete što smo bili tako tajanstveni dok nismo pregledali trake."

Komesar Ngujen: "Mogu da zamislim. Retko ko bi očekivao da pravo iz pakla dobije pošiljku snežnih grudvi. Možemo li pretpostaviti, doktore, da je komandant broda iz nekih konkretnih razloga preopteretila brodski protok toplote prema hladnom?"

"Iskreno govoreći, komesare, ne verujem da možemo. Mislim da je želela da snizi temperaturu unutrašnjosti kako bi zapisi ostali očuvani. Da je laser za hlađenje toliko otišao na drugu stranu, bili bi sprženi. Verujem da joj je

jedini naum bio da sačuva trake. Verovatno je očekivala da će se pojaviti iz Sunca u stanju nalik na džem od jagoda.

Mislim da nije imala na umu biološka dejstva zamrzavanja.

Znate, Helen je po mnogo čemu bila, recimo, neupućena. Pratila je nova dostignuća na svom polju, ali mislim da nije imala pojma koliko je kriohirurgija napredovala od njenog vremena. Mislim da će se vrlo iznenaditi kroz godinu dana, kada se probudi.

Ostali će to verovatno prihvatiti kao rutinsko čudo. Osim gospodina Demve, naravno. Mislim da gospodina Demvu ništa ne može da iznenadi... niti bi smatrao svoje preživljavanje čudom. Taj čovek je neuništiv. Mislim da već sada, iako mu svest lebdi u zamrznutom snu, zna to."

31. RASPROSTIRANJE

U proleće kitovi ponovo idu na sever.

Nekoliko sivih grba koje su se probijale i penile u daljini nisu bile ni rođene kada je poslednji put stajao na obali i posmatrao prolazak kalifornijske migracije. Pitao se da li neki sivi kit i dalje peva 'Baladu o Džekobu i Sfingi'.

Verovatno ne. Tu pesmu Sivi ionako nisu osobito voleli. Bila je suviše bezosećajna, suviše... Bela za njihovu ozbiljnu prirodu. Sivi su samozadovoljni snobovi, ali ipak ih je voleo.

Okolo njega se prolamala buka talasa koji su se razbijali o obalske stene, tik pred njegovim nogama. Vazduh je bio vlažan od morske vode i ispunjavao mu je pluća neobično sito-gladnim osećanjem koje drugi dobijaju kada duboko dišu u pekari. Osećao je spokoj od pulsiranja okeana i iščekivanja da li će plima doneti promene.

Nudili su mu stolicu, u bolnici u Santa Barbari, ali Džekob je odabrao štap. Tako je bio manje pokretan, ali kretanje će ubrzati oporavak. Tri meseca, posle buđenja, u onoj antiseptičkoj fabrici organa, ispunili su ga očajničkom željom da se vrati na noge, da iskusi nešto prijatno, prirodno prljavo.

Kao što je Helenin govor. Bilo je protivno svakoj logici da osoba rođena na vrhuncu Birokratije ima tako slobodan način izražavanja od koga građanin Konfederacije crveni. Ali kada je Helen znala da je među prijateljima, jezik joj je postajao izražajan, a rečnik zapanjujući. Rekla je da je to posledica odsrastanja na satelitu moći. Potom se nasmešila i odbila da objašnjava dalje sve dok joj nije uzvratilo ponašanjem za koje je znala da još nije spreman. Kao da ona jeste!

Još jedan mesec, pa će ih lekari poštediti lekova za suzbijanje hormona, pošto se obnavljanje ćelija završi. Još jedan mesec dok im ne dozvole ozbiljne stvari kao što su svemirski letovi. A ipak je uporno navaljivala na iščitavanje raskupusane NASA sutre, izazivački se pitajući hoće li on imati snage!

Pa, lekari kažu da osujećenje doprinosi oporavku. Izoštava volju da se vratiš u normalu, ili već neka slična glupost.

Ako Helen nastavi da ga izaziva, svi će se veoma iznenaditi! Džekob ionako nije mnogo verovao u vremenske rasporede.

Beskrajona mu! Kako voda dobro izgleda! Lepa i hladna. Mora postojati način da nervi rastu brže! Nešto što pomaže više i od autosugestije.

Okrenuo je leđa stenju i polako pošao nazad u predvorje ujakove dugačke, prostrane kuće. Pažljivo je koristio štap, možda više nego što je potrebno, uživajući u dramatici situacije. Tako je manje neprijatno biti bolestan.

Kao i obično, ujka Džeremi se udvarao Heleni. Ona ga je bestidno ohrabrivala.

Pravo budi matorom kopiletu, pomislio je, posle svih nevolja koje je izazvao.

"Dečko moj", ujka Džems je podigao ruke. "Upravo smo hteli da te potražimo, zaista jesmo."

Džekob se dokono nasmešio. "Bez žurbe, Džemse. Siguran sam da naš međuzvezdani istraživač ima mnogo zanimljivih pripovesti. Jesi li mu pričala ono o crnoj rupi, mila?"

Helen se bezobrazno iscerila i načinila isti takav pokret. "Pa, Džejk, sam si mi rekao da ga poštedim. Ali ako misliš da bi tvoj ujak voleo da je čuje..."

Džekob je odmahnuo glavom. Sam će se postarati za ujaka. Helen ume da bude prilično gruba.

Gospođica deSilva je sjajan pilot, a poslednjih nedelja bila je i maštovit saučesnik. Ali od njihovog ličnog odnosa Džekobu se vrtelo u glavi. Njena ličnost je... moćna.

Kada je shvatila, po buđenju, da je 'Kalipso' skočio, Helen se prijavila u grupu koja je projektovala 'Vesarijus II'. Razlog je bio, bezobrazno je objasnila, da ima tri godine da podvrgne Džekoba Demvu punoj obuci uslovljavanja po Pavlovu. Na kraju predviđenog roka zazvoniće malim zvoncetom, a on bi, izgleda, trebalo smesta da odluči da postane Skakač.

Džekob je imao svoje sumnje, ali već je bilo jasno da Helen deSilva ima punu kontrolu nad njegovim pljuvačnim žlezdama.

Ujka Džems je bio nervozniji nego ikada. Obično smireni političar izgledao je gotovo bolestan. Večiti irski šarm Alvarezovih konačno je potkopan. Nervozno je klimao sedom glavom. Pogled zelenih očiju delovao je neprirodno tužno.

"Ovaj, Džekobe, dečko moj. Gosti su stigli. Čekaju u radnoj sobi, a Kristijan se stara o njima.

Znaš, nadam se da ćeš biti razuman u svemu ovome. Stvarno nije bilo razloga da pozoveš tog tipa iz vlade. Mogli smo to srediti i sami.

Kako se meni čini..."

Džekob je podigao slobodnu ruku. "Ujače, molim te. To smo već raščistili.

O ovom problemu mora se presuditi. Ako odbijaš da sarađuješ sa ljudima iz službe Registracije tajni, moraću da sazovem porodično veće i iznesem problem pred njih! Znaš kakav je ujka Džeremi, verovatno će navaljivati da se sve objavi. To bi doprinelo našem ugledu, ali slučaj bi tada preuzelo Odeljenje za javne poslove, a ti bi dobio pet godina sa onom stvarčicom u stražnjici koja kaže 'bip... bip... bip...'."

Džekob se oslonio o Helenino rame, više radi dodira nego radi oslonca, i mahao rukama pred ujka Džemsovim očima. Sa svakim 'bip', njegovo aristokratsko lice još je malo bledele. Helen je počela da se kikoće, a potom ju je uhvatilo štucanje.

"Izvinite me", rekla je, oklevajući.

"Ne budi sarkastična", odgovorio je Džekob. Uštinuo ju je, a onda ponovo uzeo štap.

Radna soba nije bila onako veličanstvena kao u Alvarez Holu, ali ova kuća se nalazila u Kaliforniji. To je mnogo doprinosilo utisku. Džekob se nadao da će posle ovoga ujak i dalje govoriti sa njim.

Neravno, prskani zidovi i lažne grede naglašavali su španski stil. Zastakljeni ormarići sa Džemsovom zbirkom samizdata iz vremena Birokratije isticali su se među policama za knjige.

Na gornjoj ivici biblioteke bila je uklesana duga deviza.

"Narod, ujedinjen, nikada neće biti poražen."

Fejgin je zapevušio topao pozdrav. Džekob mu se naklonio i izveo dugo, zvanično pozdravljanje, samo da bi ugodio Kantenu. Fejgin ga je redovno posećivao u bolnici. Isprva je to bilo teško - svaki od njih je smatrao da više duguje onom drugom. Konačno su se složili da se u tome ne slažu.

Kada se spasilačka ekipa TAASF-a probila u Sunčev brod, dok se teturao hiperboličnom orbitom uz pomoć lasera, zaprepastili su se pred sasušenom, zaleđenom ljudskom posadom. Nisu tačno znali šta da rade sa zdrobljenim telom jednog Pringa na donjoj strani palube. Ali najviše ih je šokirao Fejgin, koji je visio naglavačke, okačen o one sitne, oštre kandže na korenju, dok je laser i dalje moćno potiskivao brod. Hladnoća mu nije, kao ljudima, uništila gotovo četvrtinu ćelija, pa je izgledalo da je divlju vožnju kroz fotosferu prošao gotovo nedirnut.

Uprkos svemu, Fejgin iz Instituta za Progres - večiti posmatrač i manipulator - postao je, sam po sebi, jedinstvena ličnost. Bio je verovatno

jedini živi razumnjak koji može opisati kako izgleda kad letiš, viseći naglavačke, kroz gustu, mutnu vatru fotosfere. Sada je imao i sopstvenu priču. Kantena to mora da je bolelo. Niko mu nije verovao ni reč dok nisu pregledali Helenine trake.

Džekob se pozdravio sa Pjerom Larokom. Čovečuljak je povratio dosta boje otkako su se poslednji put videli, a o apetitu da se i ne govori. Upravo je satirao Kristijanovo posluženje. I dalje vezan za stolicu, nasmešio se i nemo klimnuo glavom Džekobu i Helen. Džekob je pretpostavljao da ne može da govori jer su mu usta puna.

Poslednji gost bio je visok, plavokos i plavook muškarac uskog lica. Ustao je sa kauča i pružio mu ruku.

"Han Nilsen, vama na usluzi, gospodine Demva. Već samo na osnovu novinskih izveštaja vrlo sam ponosan što sam vas upoznao. Naravno, Registracija tajni zna sve što zna i vlada, pa sam utoliko više impresioniran. Ipak, pretpostavljam da ste nas pozvali zbog nečega o čemu vlada ne treba da zna?"

Džekob i Helen su seli preko puta njega, leđima okrenuti prozoru koji je gledao na okean.

"Da, tačno tako, gospodine Nilsen. Zapravo, postoji nekoliko problema. Voleli bismo da se prijavimo za izolaciju tajne i procenu pred Zemljanskim Većem."

Nilsen se namrštitio. "Sigurno shvatate da je Veće vrlo neiskusno u tim pitanjima. Delegati iz kolonija još nisu ni stigli! B... civilnim službenicima Konfederacije - (da li je zaustio da kaže prljavu reči 'birokratija'?) - ne dopada se čak ni pomisao da imaju nad-pravnu službu Registracije tajni koja ceni iskrenost više od zvaničnih zakona. Veće je još manje omiljeno."

"Čak i ako se pokazalo da je to jedini način da se savlada kriza koju imamo od Kontakta?" upitala je Helen.

"Čak i tako. Federalci se navikavaju na pomisao da će im na kraju oduzeti vlast nad međuzvezdanim i međurasnim poslovima, ali to im se nimalo ne sviđa i odugovlače što je više moguće."

"Ali nije stvar u tome", nastavio je Džekob. "Krizu je bila gadna pre ove propasti na Merkur, dovoljno gadna da ih natera na osnivanje Veća. Ali moglo se istrpeti. 'Ponirač u Sunce' je to verovatno izmenio."

Nilsen je izgledao ogorčeno. "Znam."

"Zaista?" Džekob je položio dlanove na kolena i nagnuo se napred. "Videli ste Fejginov izveštaj o najverovatnijoj reakciji Pilana na Bubakubove mahinacije na Merkur. A taj izveštaj je napisan prilično pre no što su na svetlost dana izašle sve pojedinosti o Kulinom delovanju!"

"A Konfederacija sve to zna." Nilsen je iskrivio lice. "Kulino ponašanje, njegova čudna izvinjenja, čitavu priču."

"No, na kraju krajeva", uzdahnuo je Džekob, "oni jesu vlada. Oni vode spoljnu politiku. Osim toga, Helen nije mogla znati da ćemo preživeti čitavu tu zbrku. Sve je snimila."

"Nikad mi ne bi palo na pamet", rekla je Helen, "dok mi Fejgin nije objasnio, da bi možda bilo bolje da Konfederacija ni ne sazna istinu, niti da je Zemljansko Veće možda pogodnije za snalaženje u čitavoj gužvi."

"Možda je pogodnije, ali šta očekujete da mi... da Veće sad uradi? Biće potrebne godine da stignemo do priznavanja i legitimnosti. Zašto bismo sve to rizikovali uplitanjem u ovu situaciju?"

Za trenutak niko nije govorio. Potom je Nilsen slegnuo ramenima.

Izvadio je iz aktovke malu data-kocku, aktivirao je i položio je na pod u središtu sobe.

"Ovaj razgovor je pod zaštitom Registracije tajni. Izvolite, počnite, doktore de Silva."

Helen je počela da nabraja na prste.

"Prvo, znamo da je Bubakub izvršio zločin po shvatanjima Bibliotečkog Instituta i njegove sopstvene rase, jer je krivotvorio izveštaj Biblioteke i izveo prevaru na 'Poniraču u Sunce'; izigravao je da komunicira sa Solarijancima i da koristi onu 'ostavštinu Letanija' kako bi nas zaštitio od njihovog gneva.

mislimo da znamo koje su ga pobude vodile. Bio je osramoćen neuspehom Biblioteke da pronađe podatke o Sunčevim Duhovima. Želeo je i da natrlja nos 'samonikloj' rasi i ukaže joj koliko je podređena.

Po galaktinskoj tradiciji, situacija bi se izgledala tako što bi i Pile i Biblioteka podmitili Zemlju da 'drži zatvorena usta'. Konfederacija bi mogla da odabere šta želi, u svakom slučaju bi dobila i ponešto što joj nije potrebno, a ljudska rasa bi stekla neprijatelja u Pilama, samo zato što im je povređen dragoceni ponos.

Mogli bi da udvostruče napore da se našim Štićenima, delfinima i šimpanzama, oduzme status mladih razumnjaka. Već se govorilo o mogućnosti da čovečanstvo postane neka vrsta 'usvojenog' Štićenika... 'da bi nas proveli kroz ovu napornu promenu'. Jesam li dosad dobro sažela situaciju?"

Džekob je klimnuo glavom. "Odlično. Jedino si izostavila moju glupost. Na Merkur sam javno optužio Bubakuba! Onu sitnu dvogodišnju obavezu ćutanja koju smo potpisali ionako niko nije ozbiljno shvatio, a Federalci su predugo čekali da po hitnom postupku zapečate poslove oko čitavog slučaja. Do sada verovatno pola spiralnog kraka zna čitavu priču.

To znači da smo izgubili ono malo olakšanja što bismo imali da ucenimo Pile. Sada ih ništa ne sprečava u naporima da nas neko 'usvoji', i koristiće 'obeštećenja' za Bubakubov zločin kao izgovor da nam utrape sve vrste pomoći koje nam uopšte nisu potrebne."

Dao je Helen znak da nastavi.

"Drugo: znamo da iza čitavog promašaja stoji Kula. Kula očitno nije želeo da ljudi otkriju Bubakubove mahinacije. Imao je na umu svoj plan za ucenu.

Ohrabrivao je Džefovo prijateljstvo i pokušaje da ga 'oslobodi', što je razbesnelo Bubakuba. Džefrijeva smrt neposredno posle toga ostavila je 'Ponirača u Sunce' u stanju takve zbrke da je Bubakub mogao pomisliti kako će mu verovati šta god da učini. Sasvim je moguće da je mentalno gubljenje Dvejna Keplera deo njegovog plana, ostvaren tehnikom 'psihoze bleska' u Kulinom izvođenju.

Najvažniji deo Kulinog plana bilo je krivotvorenje čovekolikih Duhova. Tak deo je veličanstveno izveden. Svi su poverovali. Uz takve nadarenosti, nikakvo čudo što su se Pringi ponadali da se mogu cenkati sa Pilama za nezavisnost svoje rase. Oni su jedna od najmoćnijih rasa koju sam ikada videla ili za koju sam čula."

"Ali, ako su Pile Pokrovitelji Pringima", pobunio se Džems, "i ako su Uzdigli Kuline pretke od običnih životinja, kako to da Bubakub nije pomislio da su Duhovi Kulino delo?"

"To bih možda ja mogao da objasnim", zapevušio je Fejgin. "Pringima je bilo dozvoljeno da sami odaberu pomoćnika koji će pratiti Bubakuba. Moj Institut poseduje nezavisne informacije da je Kula značajna ličnost na jednoj od njihovih teraformiranih planeta, u grani umetnosti koju, do sada, nismo imali prilike da upoznamo. Pripisali smo tajanstvenost Pringa navikama stečenim od Pila. No, sada to možemo povezati sa činjenicom da ni Pile nisu upoznati sa tom umetnošću. Onako uobraženo nadmoćni, Pile mora da su, ni ne znajući, sami izazvali toliku tajanstvenost svojih Štićenika."

"A kakva je to grana umetnosti?"

"Logično, holografske projekcije. Verovatno su Pringi vršili opite sa time bar sto milenijuma otkako su razumni, krijući to od svojih Pokrovitelja. Zavidljiv sam posvećenošću koja je potrebna da se tajna toliko održi."

Nilsen je tiho zazviždao. "Mora da su strašno želeli slobodu. Ali i dalje ne razumem, iako sam preslušao sve trake, zašto je Kula izvodio sve te pakosti oko 'Ponirača u Sunce'! Kako su lažni Sunčevi Duhovi, Džefrijeva smrt i hvatanje Bubakuba u grešci mogli da pomognu Pringima?"

Helen je pogledala Džekoba, a on je klimnuo glavom. "To je još tvoj deo, Helen. Ti si razjasnila najveće parče."

Helen je duboko uzdahnula.

"Vidite, Kula uopšte nije nameravao da Bubakub bude otkriven na Merkur. Naveo je svog šefa da laže i pravi predstavu oko ostavštine Letanija, ali očekivao je da ćemo mu makar u tome poverovati.

Da je njegov plan uspeo, podneo bi dva izveštaja Bibliotečkom Institutu: prvo, da je Bubakub budala i lažov, koga je od skandala spasao samo snalažljivi

pomoćnik, i drugo, da su ljudi samo gomila bezopasnih idiota na koje ne treba obraćati pažnju.

Prvo ću objasniti ovo drugo.

Kada malo razmislite, očito je da niko 'odozgo' ne bi poverovao u idiotsku priču o 'čovekolikim duhovima' koji lepršaju po zvezdama, naročito kad u Biblioteci nema pomena o njima!

Zamislite kako bi Galaksija reagovala na priču o plazmatičnim bićima koja 'mašu pesnicama' i čudesno izbegavaju fotografisanje kako ne bi bilo dokaza da postoje! Da su to čuli, većina posmatrača ne bi ni pokušala da ispita dokaze koje imamo, snimke prstenova i pravih Solarijanaca!

Galaksija u većini posmatra 'istraživanja' Zemljana sa prezirom i podsmehom. Kula je očito želeo da 'Ponirač u Sunce' bude ismejan bez razmatranja."

Pjer Larok je pocrvneo, sedeći na drugom kraju sobe. Niko nije pomenuo njegove primedbe o 'zemaljskim istraživanjima' pre oko godinu dana.

"Kulino žurno objašnjenje, kada je pokušao da nas sve ubije, bilo je da je lažirao Duhove nas radi. Da smo izgledali glupi, napravili bismo manje gužve objavljujući postojanje života na Suncu... gužve koja bi dala čovečanstvu više reklame u vreme kada bi trebalo da tiho učimo i sustižemo ostale."

Nilsen se namrštio. "Tu je možda bio u pravu."

Helen je slegnula ramenima. "Sada je ionako kasno.

U svakom slučaju, izgleda da je Kula nameravao da izvesti Biblioteku, i Soroe, kako su ljudi bezopasni idioti i kako je, još važnije, Bubakub postao učesnik tog idiotluka... da je poverovao u Duhove i lagao na osnovu tog uverenja!"

Helen se okrenula i pogledala Fejgina. "Je li to tačan pregled onoga o čemu smo razgovarali, Kanten Fejgine?"

Kanten je tiho zazviždao. "Rekao bih da jeste. Pošto imam poverenja u 'pečat' organizacije Registracije tajni, dodaću u poverenju da je moj Institut primio obaveštenja u vezi sa aktivnošću Pringa i Pila, koja dobijaju smisao tek u svetlosti onoga što smo upravo saznali. Pringi očito počinju kampanju da naruše ugled Pila. U tome leži i mogućnost i opasnost za čovečanstvo.

Mogućnost je da vaša Konfederacija ponudi Pilama dokaze o Kulinoj izdaji, kako bi ti razumnjaci pokazali da su bili izmanipulisani. Ako se potom Soroi okome na Pringe, Kulina rasa moraće žurno da traži zaštitnike. Možda će izgubiti na statusu, oduzeće im kolonije, 'redukovati' populaciju.

Tim činom čovečanstvo bi možda nešto i odmah dobilo, ali to bi malo šta promenilo u dugotrajnom neprijateljstvu sa Pilama. Njihova psihologija nije takva. Možda će odustati od pokušaja da čovečanstvo 'daju na usvojenje'. Možda će biti spremni da prihvate ograničenja odštete koju će uporno nuditi za Bubakubov zločin, ali na duge staze time nećete zadobiti njihovo prijateljstvo. Kada budu dugovali čovečanstvu uslugu, njihova mržnja će se samo povećati.

Osim toga, tu je i činjenica da se mnogim 'liberalnijim' vrstama, na čiju zaštitu se čovečanstvo dosad oslanjalo, neće svideti ako date Pilama razlog za novi džihad. Timbrimi će možda povući svoj konzulat sa Meseca.

Na kraju ostaju i etička pitanja. Dugo bi trajalo da govorim o svim razlozima. Neke verovatno ne biste ni razumeli. Ali Institut za Progres strepi da će Pringi biti istrebljeni. Oni su mlada i nagla rasa, gotovo kao i čovečanstvo. Ali pokazuju velike mogućnosti. Bila bi strašna tragedija da čitava rasa trpi bezdušnu odmazdu zato što se nekoliko njenih pripadnika uplelo u zaveru da prekрати podređenost dugu stotinu milenijuma.

Zbog svega toga, preporučujem da Kulini zločini budu zapečaćeni. Svakako će biti govorkanja. Ali Soroi neće obraćati pažnju na govorkanja koja idu u prilog ljudima."

Fejginova zvonca su tiho zveckala, kao da je kroz prozor ulazio povetarac. Nilsen je progovorio zureći u pod.

"Nikakvo čudo što je Kula pokušao da ubije i sebe i sve ostale na brodu kada ga je Džekob razotkrio! Kad bi Pile dobili zvanično svedočenje o Kulinom delovanju, Pringi bi verovatno bili osuđeni."

"Šta vi mislite, šta će Konfederacija učiniti?" upitao je Džekob.

"Učiniti?" Nilsen se bezosećajno nasmejao. "Pa, predaće dokaze Pilama, klanjajući se, naravno. Beskrajona mi! Ovo je prilika da ih spreče da nam 'poklone' pun sektorski Ogranak Biblioteke i deset hiljada tehničara kao osoblje! Prilika da ih spreče da nam 'daju' moderne brodove koje nijedan ljudski inženjer ne može da razume i kojima nijedna ljudska posada ne može da upravlja bez 'savetnika'. To će na neodređeno vreme prekratiti one proklete 'postupke usvajanja'!" Raširio je ruke. "A prilično je jasno da Konfederacija neće podmetati svoj vrat umesto rase razumnjaka koja je ubila jednog od naših Štićenika, gotovo uništila naš najvažniji projekat i pokušala da od ljudi napravi idiote u očima svih naroda Galaksije!"

A kada malo bolje razmislite, možete li da im prebacite zbog toga?"

Džekobov ujka Džems se nakašljao, kako bi privukao pažnju.

"Možemo pokušati da zapečatimo čitav događaj", predložio je. "Nisam bez uticaja u određenim krugovima. Ako kažem koju dobru reč na pravom mestu..."

"Ne možeš kazati dobru reč, Džemse", prekinuo ga je Džekob. "Ti si učesnik čitave ove gužve, na izvestan način. Ako pokušaš da se umešaš u to, konačno će se otkriti istina."

"Kakva istina?" upitao je Nilsen.

Džekob se namrštitio na svog ujaka, pa na Laroka. Francuz je staloženo nastavio da proždire poslušanje.

"Ova dvojica", počeo je Džekob, "učesnici su zavere sa ciljem da se podriju zakoni o Uslovnjaštvu. To je drugi razlog što sam molio da dođete. Nešto tu mora da se učini, a Registracija tajni je bolji prvi korak nego policija."

Na pominjanje policije, Larok je prestao da žvaće mali sendvič. Pogledao ga je i spustio.

"Kakva to zavera?" pitao je Nilsen.

"Udruženje koje se sastoji uglavnom od Uslovnjaka i izvesnog broja građana-simpatizera, a bavi se tajnom proizvodnjom svemirskih brodova... brodova sa Uslovnjačkom posadom."

Nilsen se uspravio u stolici. "Šta?!"

"Larok je zadužen za obuku astronauta. Takođe im je glavni špijun. Pokušao je da uzme meru kalibracionih mehanizama gravitacionog generatora Sunčevog broda. Imam trake koje to dokazuju."

"Ali zašto bi im to bilo potrebno?"

"A zašto ne bi? To bi bio najmoćniji mogući simbolični protest. Da sam ja Uslovnak, svakako bih im se pridružio. Saosećam sa njima. Zakoni o Uslovnjaštvu mi se nimalo ne dopadaju."

Ali ja sam realan. Kako sada stvari stoje, Uslovnjaci su postali potklasa. Njihovi psihološki problemi su ljaga koja ih prati kuda god pošli. Reaguju na to vrlo ljudski, okupljajući se u mržnji prema društvu 'karantinskih kirajdzija' koje ih okružuje.

Oni kažu, 'vi, građani, mislite da sam nasilan, pa, prokletstvo, sad ću da budem takav!' Većina Uslovnjaka zapravo nikada ne naudi nikome, bez obzira na nalaze U-testova. Ali suočeni sa osudom, postaju ono što drugi misle da jesu!"

"To je možda istina, a možda i nije", uzvratilo je Nilsen. "Ali s obzirom na trenutnu situaciju, izlaz u svemir za Uslovnjake..."

Džekob je uzdahnuo. "U pravu ste, naravno. To se ne sme dozvoliti. Ne još."

S druge strane, ne smemo dozvoliti ni Federalcima da započnu masovnu hysteriju oko toga. To bi samo zapetljalo stvari i kasnije dovelo do ozbiljnijih oblika pobune."

Nilsen je izgledao zabrinut. "Nadam se da nećete predložiti da se Zemljansko veće umeša u zakone o Uslovnjacima. To bi bilo samoubistvo! Javnost to ne bi otpela!"

Džekob se tužno nasmešio. "To je tačno, ne bi. Čak će i ujka Džems to morati da shvati. Današnji građanin ne želi čak ni da razmišlja o izmeni sastusa Uslovnjaka, a u ovom trenutku Veće nema takav autoritet."

Ali šta je područje rada Veća? U ovom trenutku, upravljanje vansolarnim kolonijama. Na kraju će to uključiti i nadgledanje svih vansolarnih poslova. E, tu mogu da se upletu u zakone o Uslovnjacima, makar simbolično, a da ne zaprete ničijem miru."

"Ne razumem na šta mislite."

"Pa, pretpostavljam da nikada niste čitali Oldosa Hakslija. Niste? Njegova dela još su bila popularna kada je Helen odrastala, a moji rođaci i ja smo mo... proučavali neka od njih u mladosti - što je ponekad bilo užasno teško, zbog neobičnih pojmova o vremenu, ali vredelo je, jer Haksli je veoma mudar i duhovit.

E, pa, on je napisao knjigu pod naslovom 'Vrli novi svet'..."

"Da, čuo sam za nju. Neka vrsta antiutopije, zar ne?"

"Recimo. Trebalo bi da je pročitate. Ima u njoj vrlo neobičnih proročanstava.

U tom romanu se govori o društvu koje ima i neke neprihvatljive crte ali, sve zajedno, prilično je čvrsto i ima svoj oblik užasa - nalik na etiku košnice, ali ipak etiku. Kada se, zbog ljudske raznovrsnosti, pojave pojedinci koji se ne uklapaju u predviđene okvire ponašanja, šta mislite, šta Hakslijeva država radi sa njima?"

Nilsen se namrštitio, pitajući se kuda sve to vodi. "Država nalik na košnicu? Pretpostavljam da se devijantne osobe eliminišu, ubijaju."

Džekob je podigao prst. "Ne, ne baš. Po tome kako je Haksli predstavlja, ta država ima i neku vrstu mudrosti. Vođe su svesne da su zasnovale krut sistem koji može pasti pred nekom neočekivanom opasnošću. Shvataju da drugačije ličnosti predstavljaju kontrolu, rezervu na koju se može osloniti u vreme nevolja, kada narodu mogu ustrebatati sve moguće rezerve.

Ali istovremeno ne mogu da ih zadrže oko sebe, da prete postojanosti kulture."

"Pa šta onda rade?"

"Izdvajaju devijantne na ostrva. Tamo mogu da zasnivaju svoje kulturne eksperimente bez ometanja."

"Ostrva, je li?" Nilsen se počeošao po glavi. "Neobična zamisao. Zapravo, to je upravo suprotno od onoga što mi činimo sa rezervatima za vanzemaljce - iseljavamo Uslovnjake sa područja koja je geografski lako kontrolisati, a potom puštamo da se Itiji slobodno sreću sa građanima koji mogu da dolaze i odlaze po slobodnoj volji."

"Nepodnošljiva situacija", promrmljao je Džems. "Ne samo za Uslovnjake, nego i za vanzemaljce. Eto, Kanten Fejgin mi je upravo pričao koliko bi voleo da poseti Luvr, Agru ili josemitske vodopade!"

"Sve u svoje vreme, prijatelju Alvarez", zapevušio je Fejgin. "Za sada sam zahvalan i na tome što imam mogućnost da posetim ovaj mali deo Kalifornije, što je nezaslužena i prebogata nagrada."

"Ne znam da li bi zamisao o ostrvima mogla da dejstvuje", zamislio se Nilsen. "Naravno, vredni razgovarati o tome. Nekom drugom prilikom ćemo se detaljno pozabaviti time. Najteže mi je da shvatim kakve sve to ima veze sa Zemljanskim Većem."

"Razmislite", navaljivao je Džekob. "Možda bi problem Uslovnjaka mogao da se sredi, do izvesne mere, kada bismo ih premestili u neku vrstu pribežišta na Pacifiku, gde bi mogli da žive svoj život bez stalnog posmatranja kome su sada izloženi svuda i na svakom mestu. Ali to ne bi bilo dovoljno. Mnogi Uslovnjaci smatraju da su od početka ubijeni u pojam. Ne samo da su im roditejska prava zakonom ograničena, nego su isključeni i iz najvažnije pustolovine koju je ljudska rasa ikada preduzela, od širenja u svemir.

Ova igrarija u koju su se upustili Larok i Džems jasno pokazuje sa kakvim problemima ćemo se suočiti, osim ako ne nađemo nekakvu nišu za njih, kako bi mogli da osećaju da učestvuju u svemu."

"Niša. Ostrva. Svemir... blagi Bože, čoveče! Ne mislite valjda ozbiljno! Da kupimo novu koloniju i damo je Uslovnjacima? Dok smo još zaduženi preko glave za ove tri koje imamo? Mora da ste ogroman optimista ako mislite da će vam to proći!"

Džekob je osetio da ga Helen hvata za ruku. Jedva ju je pogledao, ali izraz na njenom licu bio mu je dovoljan. Prepleo je prste sa njenim da bi se što više dodirivali i uzvratilo joj stisak.

"Da", rekao je Nilsenu. "U poslednje vreme sam zaista postao neka vrsta optimiste. I mislim da se to može izvesti."

"Ali otkuda nam sredstva? I kako ćete zalečiti povređena osećanja milijarde građana koji žele da postanu kolonisti, a vi dajete prostor negrađanima?"

Prokletstvo, kolonizacija ionako ne dolazi u obzir. Čak i 'Vesarijus II' će poneti jedva deset hiljada putnika. A Uslovnjaka ima gotovo sto miliona!"

"O, pa neće svi želeti da pođu, naročito ako dobiju prostor i na ostrvima. Osim toga, siguran sam da oni žele jedino da se prema njima pošteno ponaša. Da učestvuju. Ozbiljan problem je jedino to što nema dovoljno mesta u kolonijama, ni u transportu."

Džekob se polako nasmešio. "Ali šta ako uspemo da navedemo Bibliotečki Institut da nam 'podari' sredstva za koloniju klase četiri, plus nekoliko transportera tipa 'Orion', naročito ojednostavljenih za ljudsku posadu?"

"Kako mislite da ih ubedite u to? Oni su obavezni da nam daju naknadu zbog Bubakubovih lagarija, ali želeće da to učine tako da posluži njihovim svrhama, na primer da nas učini potpuno zavisnim od glaktinske tehnologije. U tome će ih podržati gotovo sve rase. Šta bi ih moglo naterati da izmene oblik odštete?"

Džekob je raširio ruke. "Zaboravljate da sada imamo nešto što oni žele... nešto veoma dragoceno, bez čega Bibliotečki Institut ne može. Imamo znanje!" Zavukao je ruku u džep i izvukao komad papira.

"Ovo je šifrovana poruka koju sam maločas dobio od Mili Martini, sa Merkura. Još je vezana za stolicu, ali toliko im je bila potrebna tamo gore da su joj pre više od mesec dana dozvolili da putuje.

Kaže da su u aktivnim područjima nastavljena puna poniranja. Jednom je već bila dole, kako bi ponovo uspostavila kontakt sa Solarijancima. Do sada je uspešno izbegavala da kaže Federalcima mnogo o svojim otkrićima, čekajući da se prethodno posavetuje sa Fejginom i sa mnom.

Kontakt je uspostavljen. Solarijaci su razgovarali sa njom. Vrlo su lucidni i imaju veoma dugo sećanje."

"Neverovatno", uzdahnuo je Nilsen. "Ali stičem utisak da vi mislite kako će ovo imati političke posledice u vezi sa problemom o kome upravo razgovaramo?"

"Razmislite malo. Biblioteka će misliti da nas može primorati da prihvatimo odštetu pod njihovim uslovima. Ali ako budemo pažljivo postupali, možemo ih uceniti da nam umesto toga daju ono što mi želimo.

Činjenica je da su Solarijaci orni za razgovor i da se sećaju daleke prošlosti - Mili nagoveštava da se sećaju kako su neki drevni razumnjaci ponirali u Sunce, toliko davno da su to možda bili i sami Praoci - što znači da smo našli zgoditak neslućenih razmera.

A to znači da Biblioteka mora pokušati da sazna što više o njima. A to znači da će ovo otkriće imati ogroman publicitet."

Džekob se iscerio.

"Biće složeno. Prvo moramo igrati na njihov utisak da je 'Ponirač u Sunce' potpuni promašaj. Zatim ih treba navesti da nam dodele dozvolu za istraživanja na Suncu u ime Biblioteke. Svakako će misliti da ćemo samo ispasti još veće budale. Kada shvate šta imamo, moraće to da kupe od nas, po našoj ceni!"

Biće nam potrebna Fejginova pomoć da to valjano isplaniramo, kao i sve veštine klana Alvarezovih i pomoć vas iz Zemljanskog Veća, ali može se izvesti. Naročito će ujka Džeremiju biti milo kad sazna da ću istresti prašinu iz njihovih zaboravljenih veština i uplesti se u 'prljavu politiku' na neko vreme, da pomognem."

Džems se nasmejao. "Čekaj samo dok tvoji rođaci čuju! Već ih vidim kako drhte!"

"Pa, reci im da ne brinu. Ne, sam ću im to reći kada Džeremi sazove porodično veće o ovome. Postaraću se da se čitava ova gungula sredi za tri godine. Potom se povlačim iz politike, zauvek.

Znate, tada me čeka jedno dugo putovanje."

Helen je tiho dahnula i zarila mu nokte u butinu. Lice joj je imalo neopisiv izraz.

"Držaću samo do jednog", rekao joj je, pitajući se može li i želi li da savlada želju da se nasmeje i tutnjavu u ušima. "Moraćemo naći načina da povedemo makar jednog delfina, tačnije delfinku. Njeni stihovi su užasno prosti, ali pribaviće nam šta god poželim u mnogim lukama dok smo tamo napolju."